

1. NIE (125054) pt

nie (125000), **ni** (54) [w tym: przed „mieć” 40 r.]; nie : ni *LibLeg* (1036:6), *Zap War* (1003:11), *MetrKor* (159:1), *OpecŻyw* (1296:1), *RejJóz* (621:1), *SeklKat* (605:1), *RejRozm* (42:1), *RejKup* (1206:14), *MurzNT* (612:2), *Diar* (647:1), *LubPs* (1210:1), *Leop* (2171:1), *Jf«jcs* (2654:1), *RejAp* (1653:1), *HistRzym* (700:1), *RejZwierc* (3754:2), *HistHel* (60:1), *PaprPan* (699:1), *ModrzBaz* (2520:1), *SlcarJedn* (1422:1), *ZapKościer* (189:1), *KochFrag* (187:1), *WyprPl* (117:2).

nie (13739), **nie** (155) [w tym: w pozycji przed głoską „m” (95), w pozycji izolowanej (55)]; nie : **nie** *OpecŻyw* (1282:14), *MurzHist* (499:2), *MurzNT* (605:7), *MurzOrt* (33:1), *OrzQuin* (784:5), *BiałKat* (588:4), *Oczko* (481:12), *KochPs* (601:16), *KochFr* (411:3), *KochBr* (17:1), *KochPhaen* (48:1), *KochWz* (22:1), *KochPieś* (251:2), *KochSob* (41:3), *KochTarn* (51:1), *PudłFr* (340:9), *KochProp* (25:2), *KochWr* (109:6), *ZawJeft* (175:4), *GórnTroas* (290:3), *KochPij* (31:1), *KochAp* (20:1), *KochFrag* (176:11), *OrzJan* (602:4), *OstrEpit* (18:1), *WyprPl* (115:2), *JanNkar* (196:1), *SarnStat* (4266:19), *GosłCast* (364:6); **nie** też *RejKup*, *Mącz* (8), *SienLek*, *CiekPotr* (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

I. Partykuła przecząca; służy do formułowania treści nieprawdziwych (w zasadzie przy orzeczeniu w praet i praes), mniej prawdopodobnych (w zasadzie przy con i fut) lub niepożądanych (w zasadzie przy imp), a także treści prawdziwych w zdaniach typu: gdyby nie x, to y [= x, a więc nie y] (124383) :

1. W zdaniu ogólnoprzeczącym (zaprzeczona jest treść całego zdania) (93378) :

A. W zdaniu, w którym „nie” poprzedza czasownik; non (a. ne, a. nec, a. neque, a. neu) BartBydg, Mącz, Calag, Calep, Cn; haud Mącz, Calep, Cn; ne quid Mącz, Calep; male, minime, minus, nequaquam, neutiquam, nihil (a. nil, a. nihilo), parum Mącz, Cn; nullo modo Calep, Cn; nunquam, parvi Mącz; nequicquam Calep; parce Cn (92761) : yako ya tho vyem ysze pavel yank nyepobral drzeva olszowego *ZapWar* 1505 nr 1966 (490); *MetrKor* 26/62v (56); *ListRzeż w.* 8 (9); *ZapMaz II* Ł 1/87 (10); O dobri Iefu [...] nyedopuścay abich odlączon od cyebye *BierRaj* 20 (13); *PowUrb* +4; *March*¹ A3 (22); *March*¹ Wiet Av (2); Bych fie brácie Páná niebał/ Włyftkibych figi pozobał. *BierEz* A2; Niechćiey gárdzić moim ftołem *BierEz* K4 (621); Panie by ty tu był/ brat by mój niebył vmarl. *OpecŻyw* 67v (533); *OpecŻywList* C2 (2); *OpecŻywPrzedm* C3 (3); *OpecŻywSandP* ktv; *OpecŻywSandR* nlb 4v; *ForCnR* A3 (36); *ForCnRWiet* Av (2); nyezanyechalybifzmi thego biły o thim do Czefłarza yeho Mczi pyśłacz *LibLeg* 11/136v (445); *PatKaz I* 1v (37); *PatKaz II* 19v (39); *PatKaz III* 87 (83); *Murm* 44 (3); *HistJóz* A2 (49); *KlerPow* 4 (4); *BartBydg* 96b (3); Będą zaćmiony oczy gich iżby niewidzieli *TarDuch* A7 (33); Gdy mařz vrinę doctorowi nieć/ Lekko niemączacz ma być niefiona. *FalZioł V* 1v (579); *FalZiołUng V* 119 (2); *BielŻyw* nlb 6 (280); *BielŻywGlab* nlb 9 (10); *GlabGad* A2 (205); *March*² D (9); Ieft piąta Horda którą Kozaki zową ale ta Czarza niema. *MiechGlab* 28 (43); *BierRozm* 3 (49); *KłosAlg* Av (7); *KlerWes* A (5); *March*³ T8v (29); nie raczy mie miły panie opuśczać *WróbŻołt* 70/17 (204); *WróbŻołtGlab* A2v (2); *RejŁas w.* 16 (5); *RejPs* 16 (301); ktobysie tem vřtavam zprzecziwiel, abo ich niedopvřcziel, taki ma bicz Karan vnař ftem grzivien. *ComCrac* 12v (36); *LibMal* 1543/67v (227); *RejRozpr* Av (110); *ConPiotr* 30 (15); *LudWieś* A2v (3); *SeklWyzn* 2v (80); Bo to łowicie nagradza Gdy kto řwey cznoty nie zdradza *RejJóz* A3v; Bych fie była nie oparła A gwałtem fie nie wydarła Wie bog czo by fie řnadz řtało *RejJóz* G7v

(252); *SeklKat* A2 (283); *RejRozm* 392 (27); By myę to nimialo zbawyc Tedyć by iuz wŹytko zanyć. *RejKup* g5v; Nieprzeczyw fię tey zley zenie *RejKup* 14v (552); *RejKupSekl* a2 (10); *HistAl* A2v (157); Ozwę mu fye/ wŹlák mye nie zye. *KromRozm I* A3 (184); *MurzHist* A2v (175); *MurzHistSekl* ktv (2); Bo PharifeuŹzowie i wŹzyŹcy Źydowie/ ieŹliby czeŹto ręku nieumywali niiedzā *MurzNT Mar* 7/3 (225); *MurzOrt* B (16); *KromRozm II* a3v (141); *KromRozm III* Av (225); posłowie [...] umowili miedzy sobā, aby Źię w sobotę zeszli a co sprawowali, nie folgujāc Źwiętom *Diar* 42 (252); *DiarDop* 98 (72); *MrowPieŹ* A3 (4); *BielKom nlb* 3 (166); *GliczKsiāz* A2 (316); *LubPs* A3 (414); nielituy pracy dla rzeczy poŹpolitey/ [...] nie kryy Perły w Źięmię/ ktorey ci Pan Bog vŹyczył/ [...] nie zaŹrzy bliŹniemu Źwey vmieiętnoŹci. *GroicPorz* C3 (406); *GroicPorzRej* C3v (6); *SeklPieŹ* 18v (11); [*Obraz*] ma otzy ā niewidzi/ ma vŹzy ā nieŹlyŹzy/ ma nogi ā niechodzi/ ma gębę ā niemowi. *KrowObr* 114v (754); A kto temu nie wierzy/ by ogień był w zyemi/ Niech fie do Etny gory doiechāć nie leni. *RejWiz* 149v (649); padnie ten pyŹzny y obāli fie/ ā nie będzie kthoby go podnioŹl *Leop Ier* 50/32; ktorzyŹcie byli nā on czās bes ChryŹtuŹā/ odłāczeni od towarzystwā IŹraēlowego/ y goŹćmi w teŹtāmenćiech/ nie māiāc obiecāney nādzieie/ y bes Boga nā tym Źwiećie. *Leop Eph* 2/12; Ale mādroŹć ktora ieŹt zwierzchu/ napierwey tedy ieŹt wŹtydliwa/ potym Źpokoyna/ Źkromna/ vmowna/ z dobremi zgodliwa/ miłofierdzia y dobrych owocow pełna/ nie poŹādza/ y bes obłudnoŹci. *Leop Iac* 3/17 (1021); *OrzList* a4 (80); Sol przywoŹnā wolno kaŹdemu przedāwāć y kupowāć/ nieŹŹypuiāc iey do mieyŹkiey Źkrzyny. *UstPraw* D4v; A ktoby ie [Źwinie] gnał przez cudzy lās/ tedy ten czyy lās ma vbrāć ŹoŹādŹ okołō drogi trzydzyeŹci łokci/ chcieli Źzkody niemieć. *UstPraw* F; thedy māiā w czās czynić prawem o krzywdę Źwā chcałi rzeczy nieutrāćić. *UstPraw* G4v (251); *KochZuz* ktv (12); niechciał zāniedbawāć onego nā fię włōŹonego powinowācztwā iŹcić *LeszczRzecz* A3 (9); *RejFig* Aa (154); iākaŹ to flepotā/ Nie kupić zā groŹz kłotki/ co by Źtrzegłā złotā. *RejZwierz* 103 (364); *WyprKr* 15 (2); *BibRadz* *2 (1236); *BibRadzBaz* ktv; *Goski* A2 (23); y niechcę ia temu wierzyć/ āby Krol we wŹzem krzeŹcijāńŹtwie ktory miał Kānclerzā mādremownieyŹzego / nād Kānclerzā nāŹzego *OrzRozm* Q4 (227); kto złego nie wie/ dobremu rozumieć nie moŹe. *BielKron* 20; wywiādowāli fie miedzy łobā/ ieŹliby tācy byli miedzy imi coby im tego pomagāć niechcieli *BielKron* 52v; WŹkocŹył tedy Saul nā miecz āby fie Źam zābił/ āle nie mogł āŹ go iny dobił. *BielKron* 68; ieŹzcze dāleko moŹem nie przyrownać Źynā KāmbiŹeŹā oycowi CyruŹowi. *BielKron* 114 (2950); *BielKronCies* Mmmm3 (3); *GrzegRóżn* A3 (171); *KochSat* ktv (43); *KochZg* A2v (10); *KwiatKsiāz* A2 (49); Nequae defiat, nequae supersit, Niechay nie zbywa ā niechay teŹ nie doŹtāye [zamiast: nic nie dostaje]. *Mqcz* 80b; Paucis interpositis diebus iterum rediit, Nie wyŹzło kilka dni āŹ fie zās wroćil. *Mqcz* 284c; Displiceo, Niepodobam fie *Mqcz* 302b; Abstergere pudorem, NiewŹtidŹić fie. *Mqcz* 450a (1192); *OrzQuin* A2 (218); *Prot* Av (133); *ProtBaz* E2; Iesli cię nāgo vyrzā białe głowy/ Rzecz pewna Źe cię nie minā okowy. *ProtStoj* Ev (9); *SarnUzn* A2v (107); Abowiem zła wilgotnoŹć [...] kiedy fye nie ŹpodŹieieŹ/ thedyć zālŹkodŹi. *SienLek* 8 (391); *SienLekAndr* a2 (5); IeŹli co do tych lat niedoŹtāwāć będzie/ tedy fye to dla grzechow ludzkich Źtānie *LeovPrzep* H3 (37); Niewiem co fye to dŹieie? poki tāk dumamy? Sumnienie/ kāznodŹieie/ piłmo/ zā nic mamy. *LeovPrzepSamb* b4v (5); āliŹci gdzie nie klękać klękamy/ gdzie nie bywāć chodzimy *RejAp* 149v (407); ā kto zāfię zle ā głupie [Źywie]/ ten wŹdy nie pokriwāiāc Źwych niedoŹtātkow/ Źwych chorob/ nā tākowego cŹłowiekā trefić moŹe/

ktory ono wŹytko vleczy y nprwi. *GrnDworz* B; Komu makowc moŹe iedzenie/ picie/ pnie/ iefli pirwej nie aknł/ nie prgnł/  fen go nie morzył? *GrnDworz* H8v (883); *GrzepGeom* A4 (39); Elawik tego dru nie chccy wzic rzekł. *HistRzym* 11v; rzekł rycerz Źwey Źenie: nie plczmy by krolewn nie obaczył. *HistRzym* 32v (342); iŹ dla thego cie Pan twoy adzi  vpomina/ by cie obie nie trcił z obldnoŹcimi Źwit tego/ byŹ Źie z nimi nie vnioŹŹŹy/ nie odlpł od Źwitego BoŹtw iego. *RejPos* 127v; przedłię tego rzec nie moŹesz/ by było bez grzechu ndzne Źumnienie twoie. *RejPos* 201v (1885); *RejPosWiecz*² 90v (31); wiele nas tkowych co mowiemy: Nie krdn. Nie zbijam. Nie cudzołŹ/ nie mam tedy grzechu. *RejPosWiecz*³ 98 (22); A za niewieŹŹ/ iŹ by było dŹieŹieŹ prwiedliwych w Sodomie/ Źeby był Sodom niezginł? *BialKat* 143v (214); Włpomni Kurdwnowłkiego/ włpomni OleŹnickie/ [...] Nieprzepomni Zborowłkich/ włpomni łowlkiego *BielSat* H (95); iŹ cŹłowiek vmrł milczy  niemowi Ź do dnia Kryłthulowego *GrzegłSm* 10 (82); *HistLan* ktv (94); *KuczbKat* a2 (195); dobrze iefłcze iŹ chłp tmŹe zrzem z Źtołm nie zdechnie. *RejZwierc* 59; Nie cŹyn z łyŹki knflik/ ByŹ nie przyŹedł n łyk *RejZwierc* 239 (1010); *RejZwiercPodw* 183v (3); *RejZwiercTrzec* Aaa2v (2); *BielSpr* b2v (182); *KochMon* 20 (17); Iko inŹzego cŹł poŹcic zaŹług iefł/ tk Źie w poŹcie wielkim niepoŹcic/ grzech iefł. *WujJud* 193 (534); *WujJudConf* 4v (128); *KochList* nlb 1 (8); *RejPosRozpr* b3v (36); *RejPosWstaw* 21v (76); ieflibym Ierufzalim nie pokładał w głwach weŹela mego. (marg) Wł. Iefli nie wzwodŹic bd Ierufzlim na głw weŹela mego. (–) *BudBib* Ps 136/6 (921); *BudBibKaw* A3 (2); Przez trzy lt y roŹy/ y deŹczu nie bdŹye *HistHel* Bv (21); *MycPrz* I A2 (66) *Strum* A3v (141); *WierKrc* Av (36); *BialKaz* ktv (71); Ktore omyłki y fałŹe nierozumiy by teraz nałtły. *BudNT przedm* b3v (313); *StryjWjaz* A3 (7); o nie [= o poboŹnych ludŹi] Źie/ iko moŹemy Źtrmy/ y Źtrc niezniechamy. *CzechRozm* A5v (1091); Nie rdŹc ich zcŹepic chcelŹli by w pokoiu. *PaprPan* Aa2v (274); *KarnNap* ktv (22); Bo iefliby dobrym nieplcono bo niengradzano/  złych niekarno/ tedy Rzeczpłpolita w Źwey cłŹci długo Źtc niemoŹe. *ModrzBaz* 18v (749); *ModrzBazBud* ¶5 (8); *ModrzBazStryj* ¶2v; gđj tk rzecŹj młe j nicŹemne wymyŹłli/ pewnieby tey tk wielkiey byli nie zniechli. *SkarJedn* 241 (463); *KochDryas* A2v (4); *KochOdpr* A2 (41); *Oczko* A3 (124); *Calag* 5a (14); *KochPs* 2 (285); Co by było tym krolom poŹyteczno/ iłŹ Źię łyn BoŹy w Bethleem nrodŹił/ gđy by byli gwiazdy tey nieuyrzeli/ wyrzawłŹy nie zrozumieli/ zrozumiawłŹy nie Źzukli/  Źzukic nie nleŹli? *SkarŹyw* 25; Gđybych ia był tk niekrdł/ dŹiŹbyłmy nie mieli co ieŹc. *SkarŹyw* 100 (1851); MOi wdŹieczna OrŹzulo/ boday ty mnie był Albo nie vmirł/ lub Źye nie rodŹił. *KochTr* 12 (47); *MWilKHist* A2v (91); *ZapKscier* 1580/4 (86); *StryjKron* A (124); Choi Źię my łmi w to co nam nie ŹłŹy nie wdawamy/ y brciy Źię twoiey wdwc nie rdŹimy. *CzechEp* 55; wtpimy/ le nie zwtpiamy/ przeŹladownie cierpiemy/ le nie bywamy opulŹczni: bywamy zrzuceni/ le nie giniemy. *CzechEp* 100; To prawda/ iŹci by tk moł odpowiedŹic/ le nie tułŹ by dobrze *CzechEp* 100 (1216); *CzechEpPORz* *2v (23); *KochJez* A2v (13); *NiemObr* ktv (447); *KochEpit* A2v (3); Dwnoc nie Źtoi ow rzecŹ/ Petrił/ A przedłięc iŹrc z niewiłtmi mił. *KochFr* 45 (175); Bo kto z Elephntow zaydŹie tm raz bron/ Nie wroi Źię n t Źtron. *KlonŹal* C3 (27); *KochBr* 150 (6); *KochDz* 104 (12); *KochEpitCat* 111 (3); *KochMarsz* 153 (6); *KochMuza* 26 (6); *KochPhaen* 2 (16); Y ty Źie nie włtydŹ/ małŹli cŹs pokoyny/ Przyłłuchc tey to krotofilney woyny. *KochSz* A2 (30); *KochWz* 135

(7); *KochMRot kt* (25); Nie ma prawdy/ kto fię nie trzyma iedności. *ReszPrz* 100 (110); *ReszHoz* 115 (20); *ReszList* 149 (31); *WerGośc* 207 (92); *WerKaz* 275 (41); *WerKazPap* 274; *WisznTr* 2 (58); *BielSen* 5 (37); *BielSenJoach* 4; *BielSjem* 2 (74); dwiemá y íam Herkules nie zdoła. *KochPam* 86 (17); *KochPieś kt* (119); *KochSob* 56 (17); *KochTarn* 73 (19); *PudłFr kt* (159); Od poimánia/ nie miał odpocznienia/ aż do íkonánia. *ArtKanc* D9v (292); SWięte pímo powiáda: Ieíli przeítánienie Wołać/ kámienie będzie/ kiedy wy nie chcecie. *BielRozm* 3 (74); *GórnRozm* A (416); *KmitaPsal* A2 (8); *KochProp* 6 (13); *KochPropKKoch* 4; *KochWr* 16 (28); *KochWrJan* 18; *PaprUp* A2v (136); *ZawJeft* 5 (66); nie radził mu Pan Marszałek tych listow kazać posyłać *ActReg* 94 (452); *Calep* 8a (77); *GostGosp* 1 (307); *GostGospGroch kt*; *GostGospPon* 169 (14); *GostGospSieb* +2v (12); Krolu Miłóściwy/ Końcá nie będzie tey náłzey wyprawie *GrochKal* 8 (14); *Phil* B2 (119); *GórnTroas* [3] (126); *KochCn* B3v (3); *KochCz* A3v (8); *KochCzJan* A2v (4); *KochPij* C2 (6); *GrabowSet* A2v (307); *KochAp* 7 (7); *KochFrag* 14 (72); *KochFragJan* 4; *OrzJan* 5 (146); Y teraz íść ná gody/ niezdami íe trwogá. *OstrEpit* A3v (9); *WyprPl* A2 (49); To potrzebá było czynić/ á onego (to íeít íádu/ miłóśierdzia/ y wiáry) nie opuśczać. *LatHar* 128 (550); *KolakCath* A3v (22); *KolakSzczęśl* A3 (28); *RybGęśli* A2v (53); chceíz fię nie bać vrzędu? *WujNT Rom* 13/3 (2225); *WysKaz*)(2v (95); *JanNKar* Av (61); *JanNKarGórn* D4 (4); *JanNKarKoch* E4v (3); *JanNKarOrz* F3v; Sędziowie Ziemscy y Grodzcy zapíśów tákich [...] nie máią y niech nie śmieią dopuśczać. *SarnStat* 931; íż mu niechceíz zápláćić íto grzywien pieniędzy [...]: któres miał zápláćić ná czás iuż przeízły á niezápláćíteś *SarnStat* 1242 (1411); *SiebRozmyśl* A2 (77); *WitosłLut* A2 (16); *GrabPospR* Kv (33); *KlonKr wstęp* A2 (33); *KlonKrGum* Av; Ale Krolu nie igráć/ nie kuglowáć ítroynie/ Chceízli ábyś zwycięítwo otrzymał ná woynie. *KmitaSpit* A4 (52); *Vt iniquè agerent laborauerunt*: Bo nierobiłby drugi/ iednoż ná kufel nieítawa. *PowodPr* 74 (174); drzwi nie máią ktorzy domu nie máią *SkarKaz* Oood (850); *VotSzl* A2 (40); Nievmieiąć, á przedsię vmieiętnie czyniíz. *CiekPotr* 47 (163); *CiekPotrHerb*)(3v; *CiekPotrOstr*)(3; *CiekPotrSzym*)(3v (6); *CiekPotrŚredz*)(4 (4); *CzahTr* A2v (131); *GosłCast* 3 (178); *PaxLiz* ktv (33); Nie day Boże ábych to o was rozumiał/ przezacni Pánowie/ żebyście v siebie íami mądremi byli/ á mądrości od P. Bogá nie potrzebowáli *SkarKazSej* 658b (432); *KlonFlis* A2v (106); *SkorWinsz* A2 (4); *SapEpit* A2 (10); *KlonWor ded* **2 (203); *PudłDydo* A2 (24); *RybWit* [A]v (6); *ZbylPrzyg* ktv (46); *SzarzRyt* A (42); *SzarzRytJSzarz* nlb 2 (5). [Uwaga: Ze względu na korzyści całościowego potraktowania niektórych zagadnień, dotyczących wewnętrznej łączliwości przeczenia, wszystkie użycia ich dotyczące przedstawiamy w obrębie grup podporządkowanych znac. 1. Użycia, które nadrzędnie przynależą, do innych znaczeń, przyłączane są in continuo każdorazowo po wyczerpaniu materiału danej grupy należącego do znac. 1. i poprzedzone zapowiedzią. W statystyce materiał ten poprzedzony jest znakiem +. Użycia tu umieszczone są również liczone i lokalizowane w obrębie grup semantycznie właściwych].

Połączenia: »nie (...) (a)ni (a. neque)« [szyk 6573:1834+typ: (a)ni (...) nie (...) (a)ni (125)] (6612+6+1517+316+79+2); *LibLeg* 3/33v (67); *ZapWar* 1501 nr 1901 (429); *ListRzeż* w. 30 (2); *BierRaj* 16 (2); *PowUrb* +3v; *MetrKor* 34/135 (16); *BierEz* E4 (21); *OpecŻyw* 2v (68); *OpecŻywPrzedm* C3v; *ForCnR* A3; *PatKaz I* 7v (3); *PatKaz II* 22 (16); *PatKaz III* 88 (16); *Murm* 82; *HistJóz* B3 (2); *TarDuch* A3v (5); á tak panie brzemienne niemaią tego ziela požíwać/ áni w

picziu ani wmyciu *FalZioł* I 8c (79); Rzeczy złych a mierzionych nie miłuy ani mow. *BielŻyw* 19 (30); *BielŻywGlab* n1b 11; *GlabGad* D (11); *MiechGlab* *3v (15); *BierRozm* 6 (4); *KłosAlg* A2 (2); BOgoślawiony mąż który nieodfzedł w radę złoŃnikow/ ani Ńtanął na drodze grzełŃnych ani fiedział na Ńtolczu zarażonym. *WróbŻołt* 1/1 (18); *WróbŻołtGlab* A5; *RejPs* 16 (27); *ComCrac* 12v (12); *LibMal* 1543/70v (15); *RejRozpr* E4; *ConPiotr* 31 (3); *LudWieś* A2 (2); *SeklWyzn* 4 (11); *RejJóz* C4 (14); Niepożaday żony/ flugi/ wolu/ konia/ bliźnego twego/ ani zadnich rzeczy iego. *SeklKat* B2v (18); *RejKup* c5 (36); *HistAl* A (39); *KromRozm I* Av (46); *MurzHist* D4 (25); *MurzNT* A4v (35); *KromRozm II* a4 (36); *KromRozm III* B2v (55); *Diar* 25 (41); *DiarDop* 102 (12); *BielKom* n1b 6 (16); *GliczKsiąż* A2 (81); *LubPs* A5 (25); *GroicPorz* B4 (43); *GroicPorzRej* C4; *KrowObr* A3 (111); *RejWiz* A3v (119); *Leop Gen* 36/7 (173); *OrzList* b3v (14); *UstPraw* A (36); *LeszczRzecz* A6; niefmiął fie ni rułzyć *RejFig* Aa5 (4); *RejZwierz* 17v (16); *BibRadz* *3v (250); *Goski* *; bá iużći iefł *intus equus Troianus*, ná ktorego pátrząc náłzy mili BiŃkupi/ obŃtupueru^{nt}: áni piłnąc przeciŃwko iemu nieŃmieią. *OrzRozm* I3 (40); *BielKron* 3 (315); *BielKronCies* Mmmm3; *GrzegRóżn* A4v (79); *KochSat* A4 (5); *KochZg* A2v (3); *KwiatKsiąż* Av (19); *Mącz* 22a (42); *OrzQuin* A4v (65); Nie pomoże nam ni Młza ni prołte Kazanie *Prot* B3 (7); *SarnUzn* Bv (14); *SienLek* 3 (28); *SienLekAndr* a2v; *LeovPrzep* bv (4); kthorego áni wypifąć áni wymowić nie vmiał. *RejAp* BBv; A tych lepak rádoŃci álbo odpoczŃynienia/ iáko piłmá powiedáią/ áni ięzyk wymowić áni żadne piro wypifąć nie moŃe. *RejAp* 124 (143); iz nie tylko w cieie człowieczym ktore ona [złóŃ] zápali/ ogieñ fie vgáŃić nie moŃe/ ále áni w drzewie. *Górndworz* B3 (106); *GrzepGeom* A4 (9); *HistRzym* 5 (17); Tuć Prorok nie mowi o prołtym á o fwieckim krolu/ ktory nie moŃe áni fłepemu oczu/ áni głuchemu włzu/ otworzyć *RejPos* 3 (574); *RejPosWiecz*² 91 (14); poniewaŃ fie áni chleb w ciáło/ áni wino w krew nie odmienia *RejPosWiecz*³ 96v (5); *BiałKat* b2v (19); NVž záfie Małżonki ich/ co zá dŃiwy Ńtroią/ LudŃi fie nie Ńromáią/ áni Bogá boią. *BielSat* Dv (8); *KwiatOpis* A4v; *GrzegŚm* A4 (8); *HistLan* B (3); czego rozum ludzki/ nierzkąc poiąć/ ále áni domyŃlac Ńie niemoŃe. *KuczbKat* 15 (26); Iz nie mamy ni piłmá áni obyczáiu *RejZwierc* 249 (228); *RejZwiercTrzec* Aaa2v; *BielSpr* b3 (32); *KochMon* 20 (7); Dobra rzecz iefł mięłá nie ieŃć/ áni pić winá/ áni tego czym fie brát twoy obraŃa álbo gorłzy. *WujJud* 196v (73); *WujJudConf* 9 (31); *RejPosRozpr* b3v (7); *RejPosWstaw* 21v (9); *BudBib* b2 (119); *HistHel* BB (2); *MycPrz* I C (5); *Strum* F4 (7); Bo więc drudzy gánimy prace nie iedne^{so} A mowá ni piłánim nie pokaŃem tego. *WierKróc* B3v (3); *BiałKaz* A4 (5); *BudNT przedm* b (30); *StryjWjaz* Bv (4); Czym łámi to po łobie pokaŃáli/ y teráznieyłzy vporni Ńydowie pokaŃuia/ iz oni piłmu Ńwiętemu nie wierzą áni Prorokow rozumieią. *CzechRozm* 170 (280); *PaprPan* A3v (24); *KarnNap* B3v (7); Wiele ich iefł ktorych karanie nieodŃtraŃa/ áni od złodŃieyŃwá/ áni od męŃzoboyŃwá [!]/ áni od inŃzych złoczyńłw *ModrzBaz* 5v (118); *SkarJedn* A*v (91); *KochDryas* A2v; *KochOdpr* B (9); *Oczko* A3v (27); *KochPs* 3 (46); My tákiey tobie poługi/ dáley czynić niechcemy/ áni fię Bogom twoim iuŃ kłániáć bęđziemy *SkarŻyw* 21 (119); *ZapKoŃcier* 1579/2 (12); *KochTr* 5 (8); *MWilKHist* B3v (9); Nie dáł fię ni Krolowi/ ni Niemcom vnoŃić. *StryjKron* 508 (14); tego záŃ wyznać niechcę áni przeciŃw Bogu/ ktory włzytko wie y zna/ áni przeciŃw Ńumnnieniu y prawđzie nie mogę *CzechEp* 73 (201); *CzechEpPORz* *2 (2); *KochJez* A2v (2); *NiemObr* 3 (56); *ZapMaz II* G 78/107; *KochFr* 28 (12); Nie cięłzy fię *Calliope* áni *Vrania*. áni ia. (–) Ani ia. *KlonŻal* E3v (4); *KochDz* 104 (2); *KochMarsz* 154; *KochPhaen* 15; Do

ktorey [wojny] mieczá nie trzebá/ ni zbroie. Ani páncierzow/ áni árkábuzow. *KochSz* A2 (4); *KochWz* 138; *KochMRot* A2 (8); *ReszPrz* 3 (18); *ReszHoz* 137; *ReszList* 154 (2); *WerGośc* 212 (10); *WerKaz* 276 (8); *WisznTr* 7 (8); *BielSjem* 10 (7); *KochPieś* 2 (11); *KochTarn* 75 (2); *PudłFr* [3] (11); *ArtKanc* A16v (25); *BielRozm* 24 (3); *GórnRozm* A2v (33); *KmitaPsal* A4; *KochProp* 7 (2); *KochWr* 26 (5); *Paprup* D4 (14); *ZawJeft* 8 (18); *ActReg* 4 (39); *GostGosp* 12 (28); *GostGospSieb* +2; *GrochKal* 13 (2); *Phil* D2 (10); *GórnTroas* 3 (18); *KochCz* A4 (2); *KochPij* Cv (3); Sieroctwa niechćiey rozmnażać nád námi/ Ni według złości/ obchodzić się z námi *GrabowSet* E3 (23); *KochFrag* 15 (7); *OrzJan* 7 (23); *OstrEpit* A3v; *WyprPl* A2 (4); *LatHar* 51 (14); *KołakCath* A3v (3); *KołakSzczęśl* Bv (2); Nie ztworzą cię Pánem íkárby/ Ni drogie ízárłatne fárby/ Ni świetna w czubie Korona/ Ni w połowach złote groná. *RybGęśli* C3 (4); Ale áni mąż inżey żony/ áni żoná inżego mężá poiąć nie może/ poki pirwłzy żywi. *WujNT* 80; Ani tedy nam káplanom nie godzi się wdáwać w tve vrzędy: áni ty Celáru nie małz mocy ná rzeczy Bogu poświęcone y vrzędy kościelne. *WujNT* 93 (290); *WysKaz* 2 (23); Vítáwiamy/ áby żadna praescriptia *neque Iuris fatalia* po té oboie Interregná/ poczáwłzy od śmierci przodká náłżego ławnéy pámięci Zygmunta Auguťá/ áz do Roku od dnia koronáciiey náłżey/ w prawie káždym nikomu nie ízły. *SarnStat* 6 (429); *SiebRozmyśl* [A2] (5); *WitosłLut* A3 (3); *GrabPospR* L3; *KlonKr* Dv; *KmitaSpit* A2v (7); *PowodPr* 8 (21); mam w tey mierze pierwłżego Oycá Pána wálżego y mego/ ktoremu wolno brác co iego/ was się nie rádząc áni pyťaiąc. *SkarKaz* 43b (66); *VotSzl* A2v (3); *CiekPotr* 9 (8); *CzahTr* Bv (12); *GosłCast* 29 (6); bo teraz żaden się krolá nie boi/ áni iego ładow/ áni iego karánia. *SkarKazSej* 659b (36); *KlonFlis* B3v (7); *KlonWor* 5 (10); *PudłDydo* B2v (3); *RybWit* C2; *ZbylPrzyg* A3 (3); *SzarzRyt* Av (3).

Z b. (6): *PatKaz II* 66v; *FalZioł* V 36; *CzechEp* 69; *OrzJan* 89; A íam [Bóg] od żadnego nie bywa rozłádzony. Nie od wiernych/ bo się z nimi zgáda: áni od niewiernych/ bo ci nie rozumieią rzeczy duchownych. *WujNT* 582; *ZbylPrzyg* B.

Z 2.a. (1517): *MetrKor* 26/62 (2); *BierRaj* 20v; *BierEz* A4 (4); *OpecŻyw* 8v (31); *PatKaz II* 34 (2); *PatKaz III* 96v (3); *ZapWar* 1526 nr 2293 (7); *HistJóz* A2 (2); *TarDuch* D6v; *FalZioł* I 142c (13); *BielŻyw* 92 (3); *GlabGad* A3 (5); *March*² D3; *MiechGlab* 21 (7); *WróbŻółt* B7v (4); *LibLeg* 10/115 (5); *RejPs* 32v (4); *ComCrac* 18v (2); Nie tákci fwięci czynili Nie płáśfczmi ni wołow bili Lecz pánu wiernie flúżyli A fwiát prawie opuťcili *RejRozpr* B4; *LibMal* 1544/85v (2); *LudWieś* A2; *SeklWyzn* c2 (5); *RejJóz* E8 (2); *SeklKat* F2 (5); *RejKup* o7v (4); *HistAl* E (5); *KromRozm I* Bv (18); *MurzHist* B2v (9); *MurzNT* 28v (7); *KromRozm II* a2 (14); *KromRozm III* B6 (25); *Diar* 36 (5); *DiarDop* 102; *BielKom* F2 (2); *GliczKsiqż* B3v (19); *LubPs* A3v (12); *GroicPorz* a4 (7); *KrowObr* A4 (96); *RejWiz* 7 (18); *Leop Gen* 21/23 (32); *OrzList* b2v (5); *UstPraw* A3 (5); *LeszczRzecz* A2 (2); *RejZwierz* A2 (7); *BibRadz* *4v (34); *OrzRozm* C4v (7); nie pátrzę ía ná ludzkie vrody áni cudności ciálá gdy przelożeńťwá rozdawam/ íedno ná myfli cnotliwe. *BielKron* 65 (63); *GrzegRóżn* A4v (10); *KochSat* B2; *KwiatKsiqż* B3 (2); *Mqcz* 80d (4); *OrzQuin* D3 (14); *Prot* C2; *SarnUzn* B8v (7); *SienLek* 58 (3); *LeovPrzep* b2v; *RejAp* AA2v (25); *GórnDworz* B7 (13); *HistRzym* 20v (5); *RejPos* A4 (113); *RejPosWiecz*² 92v (5); *RejPosWiecz*³ 96v (2); *BiałKat* 108v (5); *BielSat* N4v; *GrzegŚm* 2 (6); *HistLan* A2v; *KuczbKat* 260 (4); *RejZwierz* A2 (49); *BielSpr* 5v (6); *KochMon* 27 (2); *WujJud* 9v (21); *WujJudConf* 2v (14); *RejPosRozpr* b4v; *RejPosWstaw* 21v (5); *BudBib* b3 (15); *MycPrz II* C3 (2);

Strum Nv; *BiałKaz* C3v (2); *BudNT przedm* b2v (11); Nie piłzę tu Iowifzá iák fie sftał Lábęciem/ Ni Wenery ogniftey/ s fwym flepym dziecięciem. Ni iák Pluto o Iábłká on wziął Proferpinę/ Koronáciey s proftá chcę piłác nowinę. *StryjWjaz* A3 (2); *CzechRozm* [A7]v (106); *PaprPan* Aa3; *KarnNap* C (4); *ModrzBaz* 1v (30); *SkarJedn* A6v (30); *KochOdpr* B2 (2); *Oczko* 5v (9); *KochPs* 6 (8); *SkarŻyw* A2 (29); *MWilKHist* Fv (2); *StryjKron* 61 (7); *CzechEp* 5 (80); *CzechEpPORz* *4v (2); *KochJez* A2v; *NiemObr ktv* (35); *ZapKościer* 1583/54: (3); *KochFr* 104; *KlonŻal* C4; *KochMarsz* 155; *KochMRot* Bv (2); *ReszPrz* 18 (9); *WerGośc* 231; *WerKaz* 281; *BielSjem* 9; *KochPieś* 16 (2); *PudłFr* 14 (3); *ArtKanc* E20 (3); *GórnRozm* D3v (5); *KmitaPsal* A4; *KochWr* 16 (2); *PaprUp* E3 (3); *ActReg* 44 (5); *GostGosp* 150; *GrochKal* 14; *Phil* D4 (2); *GórnTroas* 10 (4); *KochCz* Bv; *GrabowSet* H4v (4); *KochFrag* 23 (2); *OrzJan* 28 (8); *OstrEpit* A2; *LatHar* 25 (11); *KołakSzczęśl* Bv (3); *WujNT przedm* 6 (108); *WysKaz* 27 (3); *JanNKar* D (2); *SarnStat* 13 (43); *SiebRozmyśl* 13; *KmitaSpit* B3; *PowodPr* 11 (10); *SkarKaz* 4b (35); *CiekPotr* 18 (2); TRzebá fię ząwłze wárowác nam kota/ Nie vpijác fię áni leśc do błotá. *CzahTr* Lv (6); *SkarKazSej* 657b (9); *KlonWor* 19; *PudłDydo* A4; *ZbylPrzyg kt* (2).

Z 2.b. (316): *LibLeg* 6/160 (4); *OpecŻyw* 6 (5); *ZapWar* 1524 nr 2193; *PatKaz II* 20v (2); *FalZioł* +2v (3); *WróbŻołt* 7/3; *RejPs* 148v (2); *SeklWyzn* g4v; *MurzNT* 43v; *KromRozm II* m4v; *KromRozm III* D3v (6); *Diar* 87; *BielKom* C5; *GliczKsiąż* E8 (6); *LubPs* R2 marg (2); *GroicPorz* k4 (3); *KrowObr* 23 (2); *RejWiz* 89v; *Leop* 1.Tim 1/3; *OrzList* d2 (3); *LeszczRzecz* A5v; *BibRadz II* 77b marg; *BielKron* 39 (7); *GrzegRożn* C4v; *KwiatKsiąż* L3v (2); *Mqcz* 243c (2); *OrzQuin* D (5); *SarnUzn* F3v; *RejAp* BBv (12); *GórnDworz kt* (3); *RejPos* A6 (92); *RejPosWiecz*² 93; *KuczbKat* 30 (2); *RejZwierc* 27 (8); *BielSpr* 16v; *WujJud* 34 (8); *WujJudConf* 8 (2); *KochList nlb* 2; *RejPosWstaw* [143³]v (2); *BudNT przedm* a3v; *CzechRozm* 3v (17); *PaprPan* D2v (2); *KarnNap* A2 (2); *ModrzBaz* 4 (6); Niechcę áni nąwiedzić piérwéy fwégo progú/ Ani ná fwym łóžu lédz/ áni oczu zmrużyć/ Ani požądnych dárow fínu fłodkiégo vżyć: Aż plác naydě/ boże móy/ twemu kościołowi *KochPs* 195 (3); *SkarŻyw* 40 (3); *KochTr* 6; *CzechEp* 5 (10); *CzechEpPORz* *2 (2); *NiemObr* 73 (4); *ReszPrz* 10 (4); *ReszHoz* 116 (2); *ReszList* 154 (3); *PudłFr* 69; WSzechmogący fтворzycielu/ niebá, źiemie mocny krolu/ nád cię możnieyłzego/ nie máłz, nie będzie, áni było. *ArtKanc* I2v; *ActReg* 164; *GostGosp* 16 (2); *GórnTroas* 63; *KochCz* A2v; *GrabowSet* H4v; *OrzJan* 66 (3); *KołakCathOkuń* A2; *WujNT Mar* 13/32 (9); *WysKaz*)?(2v; *SarnStat* 4 (22); *GrabPospR* Kv (3); *SkarKaz* 274a (4); *CiekPotr ktv* (3); *SkarKazSej* 678a; *PudłDydo* A3v (2).

Z 3. (79): *OpecŻyw* 48v; *LibLeg* 6/190v; *ZapWar* 1529 nr 2536; *FalZioł V* 35; *BielŻywGlab* nlb 11; *GlabGad* O6v; *RejKup* aa2v; *KromRozm II* k4v (2); *KromRozm III* Bv (5); *DiarDop* 113; *GliczKsiąż* A2v; *KrowObr* A3; *Leop* 2.Esdr 7/4 (2); *BibRadz* *4 (3); *OrzRozm* Hv; *BielKron* 216 (3); *KwiatKsiąż* E4v; *Parum cauti providiquae*, Nie bárzo ośtrożni/ áni opatrzni. *Mqcz* 495b; *GórnDworz* G2; *RejPos* 172 marg (2); *KuczbKat* 275; *RejZwierc* 90; *BielSpr* 62v; *WujJud* A7 (5); *BudBib Is* 57/16; *BudNT Philipp* 2/16; Imię komu odmieniać y iemu błogofławić/ nie Bogu tylko lámemu áni Aniołowi/ áni też Iezulowi Synowi Bożemu wolno/ ále też ludziom *CzechRozm* 48 (9); *PaprPan* B; *CzechEp* 4 (5); *KochEpit* A2; *KochFr* 49; że do ożenienia/ Nie fłanu wyfokiégo/ nie dobrégo mienia: Nawet áni gładkości ták wam fłukác trzebá/ Iáko wfłtydu/ á cnoty *KochDz* 104; *KochMuza* 27; *KochPhaen* 8;

ReszPrz 54 (2); Nie zǳwǳy człek bęǳie młody/ Ani téy/ co dżiś/ vrody. *KochPieś* 54; *GórnRozm* G3v (2); *RybGęśli* C4v; *WujNT* 121 (7); *SarnStat* 784 (4); *SkarKaz* 385a.

Z 4. (2): zali fwiǳtło niepobożnego nie bęǳie zgǳłłone/ ǳni fie bęǳie fwięcił płomień ognia iego. *Leop Iob* 18/5; *Oczko* 21v.

»jeszcze (...) nie« = *nondum* *HistAl*, *PolAnt*, *Mqcz*, *Modrz*, *JanStat*; *adhuc non* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*; *necdum* *PolAnt*, *Vulg*, *Mqcz*; *non ultra* *PolAnt*, *Vulg*; *non iam* *Modrz* [szyk 1094:81] (1058+58+7+46+6): *BierEz* A2v (10); *OpecŻyw* 4 (25); *PatKaz I* 8 (3); *PatKaz II* 27 (6); *Murm* 45; napirwey ýudas zbrǳćǳǳǳ wśłedł do Iozefa a bo yeśłtze był żonego myeśła nieodśłedł *HistJóz* D2v; *FalZioł I* [115²]b (11); *BielŻyw* 54; Czemu dzieci pólpolicie fie lękaia na początku łpania. (–) Bowiem w nich nie panuie ielzće rozum ktoriby mógł rozeznać łen od iawney ǳ iłtey rzeczy *GlabGad* L5v (3); *MiechGlab* 25 (2); *March*³ Xv; *WróbŻołt* R8; *LibLeg* 7/103v (7); *RejPs* 35v (8); Ieśłczeć nie koniec przełtrǳchu *RejRozpr* F2; *SeklWyzn* a4v (2); *LibMal* 1545/106 (5); *RejJóz* C6v (7); *SeklKat* Sv; *RejKup* e7v (16); *HistAl* B4v (2); *KromRozm I* Pv; *MurzHist* Hv (3); *MurzNT* 56 (12); *KromRozm II* a3 (16); *KromRozm III* D5v (4); *Diar* 19 (4); *DiarDop* 114; *BielKom* A2v (4); *GliczKsiqz* D4v (7); *GroicPorz* C2 (6); *KrowObr* C3 (16); *RejWiz* A3v (14); *Leop Gen* 15/16 (16); *OrzList* b3 (2); *RejFig* Bb2 (2); *RejZwierz* 2 (5); *BibRadz Gen* 2/5 (28); *OrzRozm* C4v (7); Mam dwie corze ktore ielzće mężow nie vznały *BielKron* 12 (84); *GrzegRóżn* Bv (5); *KwiatKsiqz* K4; *Nondum* satis sum confirmatus ad scribendum, Yeśłczem prǳwie nie yeśł ku piłǳaniu potwirdzony *Mqcz* 128c (39); *OrzQuin* N4 (7); *Prot* A4v (3); *SarnUzn* B7 (6); ná ono miełtce náłtǳpi gǳie ón moczyl ǳ ielzće nie wyłchłło *SienLek* 156v (3); *LeovPrzep* Hv (2); *RejAp* AA5v (24); *GórnDworz* B6 (24); *GrzepGeom* H2v (2); *HistRzym* 82v (3); *RejPos* Bv (62); ćiałło ich czeka w żiemi fweǳo wzbudzenia: y przeto niemǳia ielzće dołkonǳłego Błogolǳawieńłłwǳ. *BiałKat* 103v (3); *BielSat* H2; *GrzegŚm* 11 (4); *HistLan* A3 (2); *KuczbKat* 100 (2); *RejZwierc* 1v (26); *BielSpr* 9 (8); *KochMon* 34; *WujJud* A4v (7); *WujJudConf* 23v (3); *KochList* nlb 3; *RejPosWstaw* [41³] (2); ǳ iǳkoż ie názwǳć obrzelkami/ gǳyż ielzće nie były obrzǳǳǳne? *BudBib* b4 (14); *HistHel* C3v (4); *MycPrz I* B4v (2); *Strum* P3v (3); *BudNT przedm* a2v (19); *CzechRozm* Av (73); Iuż dawno nie máłż Troye ledwie znǳć gǳye byłǳ/ A wǳdy łławǳ cnych ludzi ielzće nie zginęła. *PaprPan* B3v (9); *ModrzBaz* 20 (11); *SkarJedn* 99 (6); Ieśłczeć niewidzę/ łzczegobych fie prǳwie Vćiełżyć miǳłǳ/ wǳǳǳkże powiedz przedłię iǳko co byłło. *KochOdpr* B3; *Oczko* A4v (5); *KochPs* 202; *SkarŻyw* 50 (45); *SkarŻywBog* 357; *KochTr* 4 (4); *MWilkhHist* Fv (5); Potym Krol z Witołtem wyprawili łię do Zmodzi/ ǳ tǳm on narod ktory ielzće był Bǳłwochwǳłłwǳ nie przełłǳł/ do Wiǳry łwiętey Chreśłćiańłkiey z wielkǳ pilnościǳ y vśłłnościǳ przywodziłi. *StryjKron* 542 (3); *CzechEp* 9 (37); *CzechEpPORz* *2 (2); *NiemObr* 51 (8); *KochFr* 38 (5); *KlonŻal* B2 (2); *KochDz* 108; *KochPhaen* 15; *KochSz* C2v; Nie widżiałem bogǳłtego/ Ielzće nigdy łzczęśłłwego *KochMRot* A3v (2); *ReszPrz* 54; *WerGośł* 216 (3); Ielzće były wieczorne nie zǳǳłły zorze/ Kiedy nieuśłmiężony wicher wpadł ná morze. *KochPam* 85; *KochPieś* 5; *PudłFr* 58 (2); *ArtKanc* E15; *GórnRozm* B2v (3); *PaprUp* E3; *ActReg* 25 (18); Ieiunus – Ten ktori ielzće nieiǳł, czczy. *Calep* 501a (3); *GostGospSieb* +3v; Niewoley bowiem iużeś dołwiǳłżył/ lecz wolności ielzćeś nie łkołżtował *Phil* F; *GórnTroas* 16 (2); *GrabowSet* F; *KochAp* 6; *KochFrag* 25 (2); *KochFragJan* 3; *OrzJan* 40 (3); *WyprPl* B3v (3); *LatHar* +4 (13); *RybGęśli* B; *WujNT przedm* 5 (69); *WysKaz* 31; *JanNKar* A4v (3); *SarnStat* 10 (20); *SiebRozmyśł*

F2v; *GrabPospR* K4v; *KlonKr* B3v; *KmitaSpit* B2 (3); *PowodPr* 19 (4); *SkarKaz* 2b (22); *VotSzl* B4; *CiekPotr* 16 (3); *CzahTr* H3v (2); *GoslCast* 39; *PaxLiz* D2v (3); *SkarKazSej* 659a (2); *KlonWor* 29; *PudłDydo* B4v; *ZbylPrzyg* ktv (4).

Z 2.a. (58): *OpecŻyw* 66 (3); *WróbŻolt* K6v; *MurzHist* B2v (2); *GroicPorz* t3 (2); *KrowObr* 105v (3); *RejWiz* 48 (2); *Leop* *A3v (2); *BibRadz* *Lev* 26/23; *BielKron* 206v (3); *OrzQuin* N3v; *HistRzym* 3v; *RejPos* 30 (3); *RejZwierc* 43v (7); *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* [143³]v; *CzechRozm* 2v (8); A iż o moje zdanie/ iákobym o nich rozumiał/ żadałz/ ielzczem tych Książ z trudnościami przeczytać cżáfu niemiał/ tylkom kilká roździałow (ná predce [!]) przebieżał. *ModrzBazBud* ¶6; *SkarJedn* 343; *SkarŻyw* 141; *CzechEp* 30 (2); *NiemObr* 133; *KochSob* 57; *GórnRozm* D4 (2); *ActReg* 70; *GórnTroas* 29; *LatHar* +8; *RybGęśli* C4; *WujNT Ioann* 11/30 (3); *SarnStat* [1023].

Z 2.b. (7): á żaden mię był człowiek ielzcze nie widział iedno ty. *BielKron* 322v; *SienLek* Yyy; *RejPos* 8v; *SkarŻyw* [237]; *CzechEp* 8 (2); *ZawJeft* 8.

Z 3. (46): *RejKup* d3v; *MurzHist* C4; yelłcze nye dofyć ná tym. *KromRozm III* G3v (2); *DiarDop* 102; *BielKom* Dv; *RejWiz* 5v (9); *BibRadz* *5; *OrzRozm* P; *Mqcz* 263d; *RejAp* 32 (2); *GórnDworz* C7v (4); *RejPos* 67 (2); *RejPosWiecz*³ 98; *BiałKat* 371; *BielSat* 14; *KuczbKat* 85 (2); *RejZwierc* 10v; *CzechRozm* 29v (3); *PaprPan* C3v; *SkarJedn* 391; *CzechEp* 39 (2); *KochSz* B4v; *ReszPrz* 42; *BielSjem* 14; *PaprUp* F3; *ActReg* 94; *PowodPr* 43; *KlonFlis* E4v.

Z 4. (6): *BielKom* n1b 4; *KrowObr* 22; *RejPos* 145v; ázaby ielzcze nie cżás ná ich służby mieć baczenie? *ModrzBaz* 124; *CzechEp* 32.

»już, więcej, dalej, już więcej, już dalej, dłużej, już dłużej, drugi raz, dalej więcej, już dalej więcej, po wtore, już pierwiej, szerzej (...) nie« = *iam non* *Vulg*, *PolAnt*, *Mqcz*, *Modrz*, *JanStat*; *non amplius* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*, *JanStat*; *non ultra* *Vulg*, *PolAnt*, *Mqcz*, *Modrz*; *iam non ultra* *BartBydrg*, *Vulg*; *non adhuc* *PolAnt*, *Vulg*; *non diutius* *Mqcz*, *JanStat*; *iam non amplius* *Vulg*; *non abundantius*, *non diu* *PolAnt*; *non illic*, *non item*, *non plura* *Modrz*; *non peramplius* *JanStat* [szyk 2981:503+typ: już nie ... więcej (24)] (2345:526:245:208:137:32:4:3:2:2:1:1) (2765+468+187+88): thak ysz okolo they rzeczy yvz daley pan Viernosz nyma any bendzie mogł przeczywko xyędzv oborskiemv postempovacz any czynycz. *ZapWar* 1550 nr 2665 (3); takowego może za się Cech prziiacz, iedno aby się thego wienche niedopułłczał. *ListRzeż w.* 37; *BierRaj* 23; On mu rzekł iuż fie nie stáray/ A Páná ták z lážniewy czekay. *BierEz* A2 (40); *OpecŻyw* 19 (34); Widzátz Żadółcz iż k niemu woleé niemaia/ vmilkł a więcej niemowił. *ForCnR* D2; *MetrKor* 40/814 (3); *PatKaz I* 6; *PatKaz II* 79 (2); *PatKaz III* 150v; yelły nyeprzyidzýe brat wálł młódfzy zwamý nye vrzićye wyétzey oblitza mego *HistJóz* D3v (2); *iam non poteris ultra villicare*, jvszh nye bądzyesz vyączey w thym vrządzye *BartBydrg* 170; á gdy nažerzelż gdy iuż rofy niebėdzie/ thedy gim day aby przez nocz leżały iżby tak przewiędły *FalZioł II* 2b (15); *BielŻyw* 10 (3); *GlabGad* L8; *March*² D3; *MiechGlab* 19 (2); *LibLeg* 6/79 (18); *March*³ Xv (2); *Non accipiam de domo tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos*. Nie bėdę więcej przyjmował ż domu twego wołow ani z trzody twoiey kozłów. *WróbŻolt* 49/9 (11); *RejŁas w.* 75; okaż nam też kiedy fwiętą ofobę oblicza twego [...] bo ínadz ci iuż też ták dłuگو nieprzyftogi gniew twoy *RejPs* 120 (52); *ComCrac* 18 (3); *RejRozpr* A3 (6); Thak yfch theráfch yuze ífobą nyemyáfchkayą *LibMal* 1544/89v (2); *SeklWyzn* c4v (5); *RejJóz* A8 (37); *SeklKat* F2 (6); *Nagotuy Wagy Michale* Bychmy rozeznałi czałé

Miedzy temi Czo fię Sądzą A niech wtem dłudzey niebładzą *RejKup* aa7 (62); iże Anektanábus kroi ich iuż nie był nálezione w ziemi Egipskiej *HistAl* A2 (9); *KromRozm I* B2 (4); prawem vpamiętaniem i fzczerą wiarą/ miłosierdzię dla paná Chrístuśa otrzymawłszy/ więcyi na się pana nieżbożnem a niechrześciańskiem żywotem niepobudzali *MurzHist* B2 (22); *MurzNT* 28v (8); *KromRozm II* i2v (3); *KromRozm III* D2 (5); *Diar* 21 (15); *DiarDop* 99 (8); *BielKom* B3 (11); *GliczKsiąż* B7v (8); *LubPs* A4v (59); Dálżey odwłoki iuż mieć nie może. *GroicPorz* x2v; iuż o tenże wyłtępek drugą raz [!] nie ma być męczon/ opocz żeby fye iákie znáki pewne nań wynorzyły/ kthoreby były godne ku zdaniu po wtore ná mękę wedle wyższego opifania. *GroicPorz* ii3 (21); *SeklPieś* 19 (3); Ołtarzow tefz iuż kámiennych więcey niepotrzebuiemy/ abowiem nieieśteśmy żydowie Stárego zakonu *KrowObr* 102v (26); Długo tu iuż łpokoyna głowá nie może być/ Závždy by młode piwo muśi fię w niey kręcić. *RejWiz* 90; náwrocić fię muśzę/ A o złe iuż fię dálej więcey nie pokuśzę. *RejWiz* 135 (114); *Leop Gen* 8/12 (61); *OrzList* h4v; *UstPraw* B4v (5); *LeszczRzecz* A4; *RejFig* Aa2 (7); *RejZwierz* 6v (19); *BibRadz* *3 (88); *OrzRozm* D4 (7); *BielKron* 3 (129); A ieflić tego nie znáią iż Bog prawdźiwie y włásnie vrodził/ tedyć Bog iuż nie będzie prawdźiwie Oycem/ bo nie vrodził Syná *GrzegRóżn* B2 (5); *KochSat* A4v; *KwiatKsiąż* Iv; Non obtundam diutius aures vestras, Nie chcę was dálej ná słowiech dzierżec *Mqcz* 91a; Gellius nequae adhaese loquutus est, id est, non ultra, obmutuit, dura phrasis est, Nie záyakał fię dálej. *Mqcz* 152b (53); Boday thám drugi raz nie ieżdźić/ áni ná tych Seymiéch bywać. *OrzQuin* B4 (4); Zácy/ v mądrych wzięć/ á v was wzgárdzeni/ Ale to dawno w Polścze/ á iuż fię nie zmieni. *Prot* A2; Wygrałeś Proteufie/ wynoś fię co prędzey Z źemie ludźi łtátecznych/ niebyway w niey więcey. *Prot* A4v (4); *SarnUzn* B8 (8); *SienLek* 18v (14); *LeovPrzep* A3v (3); *RejAp* AA6 (114); *GórnDworz* B6v (37); *HistRzym* 19 (20); *RejPos* A4 (325); *RejPosWiecz*³ 96 (6); *BiałKat* 13v (5); Chcełzi być Bog odpuścił/ nie łtroj więcey pychy. *BielSat* D2 (8); *GrzegŚm* 20 (3); *HistLan* B (11); *KuczbKat* 50 (11); *RejZwierz* 2v (159); Bo Sláchćić fláchetnie fię powinien łprawować/ Iuż fzczeńciu ni przypadkom żadnym nie folgować *RejZwierzTrzec* Aaa2v; czynili śmieie z nieprzyaćielem/ bo im iuż nic trudnego nie było *BielSpr* 4v (2); *KochMon* 23 (2); *WujJud* A4v (41); *WujJudConf* 15v (10); *KochList* n1b 1; *RejPosRozpr* c (2); *RejPosWstaw* 21v (7); *BudBib* b3 (26); *HistHel* A (2); *MycPrz* I [A3] (12); *Strum* A4 (12); Iuż fię więcey nie wiążmy Panow záletámi/ Spoymy fię tedy łpołu iednymi myśłámi. *WierKróc* A4v (4); *BiałKaz* K2; *BudNT przedm* a5 (15); Y nie będzie żaden dálej vczyć bliźniego łwego/ áni brát brát á [!] łwego (*marg*) Nie będzie więcey ieden drugiego vczyć. (–) *CzechRozm* 110v; Ale żebyś fię iuż długo tą pomśtą/ ná ktorą fię ogládałz/ nie zábawiał: [...] to wiedz iż rozmaíte łą pomśty. *CzechRozm* 242v (106); Bálduinus on zacny ácz był możnym krolew/ Iużby z nimi nie zrownał gdyby byli łpołem/ Ani on Genferikus *PaprPan* N (33); *KarnNap* B2 (5); *ModrzBaz* 3 (10); *SkarJedn* 127 (17); *KochDryas* A3; *KochOdpr* C2 (2); *Oczko* 4v (5); *KochPs* 6 (17); rzekł S. Epipháníuś: to mowi/ ilż ty Dyakonem dłuzey niebędziełz. *SkarŻyw* 454 (88); *ZapKościer* 1579/2 (5); *KochTr* 5 (8); *MWilkHist* Ev (11); *StryjKron* 6 (5); Niewiáftá gdy rodźi/ łmętek ma/ iż przyśłá godziná iey: lecz gdy porodźi dziećiątko/ iuż dálej nie pámięta wćiśnienia/ iż fię národził człowiek ná świát. *CzechEp* 23 (55); *CzechEpPorz* **3v (2); *KochJez* A2v; *NiemObr* 29 (12); IVŽ mi go niechwal/ co to przy biésiedzie Z zwycięłtwy ná plác/ y z walkámi iedzie. Tákiego wolę/ co záspiewać może/ Y co z pánnámi táńcować pomoże. *KochFr* 24 (13); boć mnie iuż nie sftáie

W vsćiech fłow y łez w oczu *KlonŻal* A3 (10); *KochDz* 105 (2); *KochPhaen* 5 (2); Ale że końcá ich proźbye nie było/ Odmawiać mu sie dálej nie godziło. *KochSz* A2v (3); *KochMRot* A3 (3); *ReszPrz* 23 (7); A gdy Chryłtus vłtyłzał zgiełk á grzmot chłopótwá z włóczniámi/ [...] vyźrzał że to iuż nie przelewki *WerGośc* 219 (9); *WerKazPapr* 274; *WisznTr* 5 (11); *BielSen* 13; *BielSjem* 3 (8); *KochPieś* 34; GDy fłónce Ráká zágrzewa/ A fłowik więcéy nie łpiéwa: Sobótkę/ iáko czás niešie/ Zápalono w czarnym lešie. *KochSob* 55 (2); Co Bóg przezyźrzał/ to łye iuż nigdy nie odmieni *KochTarn* 75 (5); *PudłFr* 4 (9); *ArtKanc* D2v (25); *BielRozm* 25 (4); *GórnRozm* A2v (10); *KmitaPsal* A3v; *KochProp* 15; *KochWr* 33; *PaprUp* B3v (5); *ZawJeft* 13 (6); *ActReg* 84 (16); Exoletus – Stary, ten ktorego wiecey niepoziwaią. *Calep* 390a; *GostGosp* 60 (2); *GrochKal* 17 (2); *Phil* E (3); *GórnTroas* 15 (13); *GrabowSet* C4 (2); *KochFrag* 26 (7); *OrzJan* 25 (11); *WyprPl* B2v (4); *LatHar* +4v (8); *RybGęśli* B (6); po ktorego przyściu iuż one figury vłtály/ y nie łą więcéy ważne. *WujNT* 751 (98); *WysKaz* 26; *JanNKar* A3v (4); *JanNKarKoch* G2 (2); *SarnStat* 30 (59); *SiebRozmyśl* [A2]v (12); *KlonKr* A4 (2); *KmitaSpit* B3 (2); *PowodPr* 11 (7); *SkarKaz* 4b (23); *VotSzl* A2v; *CiekPotr* 3 (10); *CzahTr* D (8); Idź precz/ á day iuż pokóy/ nie czyni więcéy krzywdy. *GosłCast* 29 (12); Skąd twa Cnotá w trudnościách doświadczóná będąc/ Iuż nigdy nie zágásnie trybem swoim bieżąc. *PaxLiz* ktv (13); *SkarKazSej* 671a (4); *KlonFlis* B3v (3); *SapEpit* A2 (3); *KlonWor* 7 (13); *PudłDydo* B (3); Nie myśl ty iuż o świećie/ áni o rołkołzy *ZbylPrzyg* B2v (4).

Z **2.a.** (468): *BierRaj* 23v; *BierEz* B2v (4); Ciebie żádám ij pragnę nieraczyż iuż miełłkatz/ na lonku mego łertza raczyż odpoczywatz. *OpecŻyw* 18v (11); *PatKaz* III 128; *HistJóz* E3; *FalZioł* V 15; *GlabGad* E4v (2); *MiechGlab* 69; *LibLeg* 10/65; *RejPs* 120v (4); *ComCrac* 18v (2); *LudWieś* A2; *RejJóz* E8; *SeklKat* Rv (3); *LibMal* 1548/142v; *RejKup* e4v (3); *KromRozm* I C3; *MurzHist* C3v; a tem czalem dłużyi się około tégo bawić niebędziem ale ráczyi nauczymy się/ iefli téłz łą które inłzé vłtawy nowego zakonu ołobliwé *MurzNT* 58v (2); *KromRozm* III B5 (3); *Diar* 33 (2); *DiarDop* 111; *LubPs* Fv (3); *GroicPorz* a3v (5); *KrowObr* 31v (8); *RejWiz* 59 (11); *Leop* 3.Reg 3/26 (7); *UstPraw* G2v; *LeszczRzecz* A5v (2); *RejZwierz* 47v (2); *BibRadz* Gen 17/5 (10); *OrzRozm* Bv (2); *BielKron* 2v (7); *OrzQuin* Z2; *SarnUzn* B2v (4); *RejAp* CC2v (21); *GórnDworz* C2v (13); *HistRzym* 27; *RejPos* 2 (54); *RejPosWiecz*² 92v (3); *GrzegŚm* 42; *HistLan* D4; *KuczbKat* 25 (3); *RejZwierz* 11v (32); *BielSpr* 7; *WujJud* 53 (9); *RejPosRozpr* b3; *RejPosWstaw* [21³]v (3); *BudBib* c4 (2); *BiałKat* B3v (2); *BudNT* Ioann 11/54 (2); będę ia łam o tym z tobą/ nie po żydowłku iuż/ ále po Chriłtiánłku mowił *CzechRozm* 87 (22); *PaprPan* Fv; *KarnNap* Bv (9); *ModrzBaz* 9v (5); *SkarJedn* 46 (5); *Oczko* 2v (3); *SkarŻyw* 59 (28); *MWilcHist* E3 (4); *StryjKron* 230; *CzechEp* 90 (14); *NiemObr* 44 (7); *KochFr* 82; *KochBr* 151; *KochPhaen* 6; *ReszPrz* 72 (2); *WerGośc* 209; *KochPam* 88; *KochTarn* 79; *PudłFr* 60; *ArtKanc* H18 (3); *GórnRozm* G4; *PaprUp* Kv; *ZawJeft* 12; *ActReg* 130; *GostGosp* 128 (2); *GórnTroas* 34; *KochFrag* 24 (2); *OrzJan* 100; *LatHar* 149 (5); *KołakCath* B4 (2); *RybGęśli* A3; *WujNT* 9 (37); *JanNKar* E (2); *SarnStat* 68 (19); *KmitaSpit* A3 (3); *PowodPr* 27 (7); *SkarKaz* 84b (3); *CiekPotr* 63; *GosłCast* 20; *KlonFlis* F2v; *KlonWor* 37 (3); *PudłDydo* B2v; *SzarzRyt* B3.

Z **2.b.** (187): *PatKaz* III 108; *FalZioł* IV 21b; *BielŻyw* nlb 4; *RejPs* 33v (4); *LibLeg* 11/10v; *RejJóz* B2v (2); *RejKup* e6 (5); *Diar* 83; *DiarDop* 108; A dawaycye powinńá łwyęta chwałę yemu/ A przyłłuchawaycye sie pilnye głófu yego/ Boć yuż nigdzyey nye naydzye Bogá tak możnego. *LubPs*

P3v (7); *KrowObr* 91v (4); *RejWiz* 77 (7); *Leop Matth* 5/13; *RejZwierz* 107v (2); *BibRadz* *5; *BielKron* 52v (7); *Mącz* 43c; *OrzQuin* D3; *SienLek* 133v; *LeovPrzep* 14v; *RejAp* BBv (17); *GórnDworz* C6v (4); *HistRzym* 62v; *RejPos* 7v (50); *RejPosWiecz*² 92; *BiałKat* 181; *HistLan* F5v; *KuczbKat* 160; y cżółem iuż w granicach nółznych/ w Rułkich/ w Litewłkich/ chociaiy iuż inych nie wółpominaiąc *RejZwierz* 255v (18); *BielSpr* 12 (3); *WujJud* 66; *WujJudConf* 251; *RejPosWstaw* [21²]; *BudBib* b3 (2); *MycPrz* I Bv; *CzechRozm* 93v (8); *PaprPan* Y4v; *ModrzBaz* 104; *SkarJedn* 85; *Oczko* 2; *SkarŻyw* A4 (2); *KochTr* 6; *CzechEp* 121 (2); *NiemObr* 24 (2); *KochFr* 37; *KlonŻal* A4; *WerGość* 214 (2); *KochWr* 40; *KochFrag* 53; *OrzJan* 110; *WujNT* 773 (2); *SarnStat* 103 (2); *SiebRozmyśl* F3; *SkarKaz* 422a; *CzahTr* [D]v; *PudłDydo* B2.

Z 3. (88): *RejKup* e6v (6); *MurzHist* 5; *KromRozm II* i2v; *KromRozm III* Bv (2); Iuż łie dżiś nie ták iółśnie w nas okółzių ony dółry Ducha łwiółtego *LubPs* A3 (6); *RejWiz* 26 (9); *OrzList* cv; *RejZwierz* 58v; *BielKron* 91 (2); *KochSat* B3v; *Mącz* 183d; *RejAp* 164 (2); *GórnDworz* Q3 (3); *RejPos* 235 (10); *RejZwierz* 9v (16); *WujJudConf* 253; *CzechRozm* 12v (2); *ModrzBaz* 140v; *SkarJedn* 131; *Oczko* 29 (2); iółkoż teų to potym (ółe iuż nie w cżół [...]) wółpomina *CzechEp* 122 (5); *KochJez* A4v; *KochFr* 29; *KlonŻal* A4; *KochPhaen* 3; *ActReg* 184; *GórnTroas* 34 (2); *OrzJan* 36; *WujNT Rom* 14/15; *SarnStat* 639; *PowodPr* 7 (3); Nie nółz to iułz dom. *CiekPotr* 81.

a. W zdaniu z nietypowym orzeczeniem (zleksykalizowanym lub bółdółcym w stadium leksykalizacji) (1782) :

α. Z orzeczeniem pochodzenia imiennego (1475+71+62+29) (1637) : *ListRzeų* w. 38; a polycznego dacz oboya sthrona nyebółdzye powynna. *MetrKor* 34/134 (4); Naiada łye mleká dołić/ nyepotrzeb mu go łtółgu nołić. *March*¹ A3v (2); Przeto mi cię nie potrzebół/ Boćby teų łzkodół y chleból. *BierEz* A4; Nie dziw ių gołółiół nie bacół/ Kiedy łami z łobół walcół *BierEz* I; Nół czyłty kołacz trółfiłół. Ktorego gdy łię naiółdłół/ Nie żół iey iųe wpółdłół *BierEz* Ov (24); Niewiółta odpowodziółła: Panie dół mi tey wody abych niepragnółła/ aby mi teų tu nie trzeba wiółcey chodzit łczyrpatł wody *OpecŻyw* 50 (8); cżego nie iółt potrzeba *ForCnR* A3v (4); A ysby nyebilo vynovatho onych wydawacz *LibLeg* 6/156 (8); *PatKaz II* 47 (2); *PatKaz III* 120v (3); *KlerPow* 3 (2); *FałZiół* +2v (14); aby mu niebyłła potrzeba ludłłkiem pochlebnikiem bółć *BielŻyw* 83 (2); *GlabGad* A4v (4); iednak miedzi Turki nie iółt to żaden dziw *MiechGlab* 70; *BierRozm* 18; *March*³ V4v; *WrółŻółt* M8 (2); gdių to kaųdemu iawnno nie zda mi łie potrzeba tu wyłławiał. *WrółŻółtGlab* A3 (2); łcz to niedziw bółdzie *RejPs* 98 (6); *RejRozpr* A4v (5); *LudWieł* A4v; *SeklWyzn* e2v (2); Snadz by mi tey godzyny nie żół byłło vmrzić *RejJół* P6v (12); *SeklKat* E3 (3); A wierzmy zec nietrzeba łpać Dzys/ kto łię niechcze dać ołrać. *RejKup* e3 (36); *HistAl* L4v; *KromRozm I* Av (3); *MurzHist* G3v (5); *MurzNT* 29v marg (4); *KromRozm II* o2v (2); *KromRozm III* A5 (15); *LibMal* 1554/191; Odpowodziółł KJM, że na to nie jest powinien, aby je miał opatrywał *Diar* 26 (5); *DiarDop* 100 (11); *BielKom* D2v; *GlicłKsiół* B7 (15); Gdzye łie byłło bać nye trzebół tółm łie oni bali *LubPs* D2 (3); *GroicPorz* d2v (25); tedyłmy ich w tey mierze łłuchółc niełół powinni *KrowObr* 191v (27); *RejWiz* A8v (37); A niedziw temuų łie nół lud rozniewał *Leop Deut* 1/37 (11); *OrzList* bv (3); *UstPraw* B3v (14); *KochZuz* ktv; *LeszczRzecz* A6; *RejFig* Cc (5); Gdyų iuż dżiś nie łromotół/ żadnemu cżłowieku. Lichwę brółć od drugyego *RejZwierz* 123v (17); *BibRadz* *4v (9); Tół iółko y wam złe rzeczy cżynić nowinół nie iółt *OrzRozm* B; niełromotół iółt rzeczy

potrzebney y też pożyteczney/ ktorey domá nie máłz od łąśiádá prośić. *OrzRozm* T4 (8); *BielKron* 9v (44); *KochSat* A4v; wktorey miérze namniey takowych rzeczy niepotrzeba ieft. *KwiatKsiqz* L3v (2); Emeritus miles, Wysłużony żołnierz który dla łtárości nie yeft powinien dáley żołnierzować. *Mqcz* 218b (33); *OrzQuin* K4 (5); *Prot* B2v (4); *ProtBaz* E2; *SarnUzn* B4 (4); *SienLek* a4v (15); *LeovPrzepSamb* b4; że áni kupować áni przedawác im nic wolno nie było. *RejAp* BB4 (26); nie telkom nie powinien tego vczynić/ álem powinien nie vczynić *GórnDworz* L3v (36); *GrzepGeom* E2 (2); *HistRzym* 107 (2); A coźci fie potym zá tho sftanie/ iż nie będzie Pan powinowát/ iáko łam powieda/ áby cie zbawić miał. *RejPos* 67 (57); *RejPosWiecz*³ 98; Niebyłóć potrzebá fynóm/ y dżiatkóm/ rofkazowác czynić to/ co z przyrodzenia powinni *BiałKat* 53v (5); *BielSat* Cv (4); *HistLan* B3v (2); Bo ácz to nie ieft z potrzeby żeby ich kto miał náśładowác *KuczbKat* 290 (14); że tych drobných rzeczy pámiętać nie będzie powinien. *RejZwierc* 100v (64); *BielSpr* 32v (6); przeto frogości vżywác było niepotrzebá. *WujJud* 17 (34); *WujJudConf* 50v (6); A zaprawdę nie byłoby było potrzebá tákíey życzliwości *RejPosRozpr* b4 (4); *RejPosWstaw* 21v (7); *BudBib* b3 (7); *BudBibKaw* A3v; *MycPrz* I B4v; *Strum* E2v (10); *BiałKaz* B (3); *BudNT przedm* a4 (8); *CzechRozm* 7 (63); Chociaż mu wielkie łkárby były nie nowiná *PaprpPan* T (28); *KarnNap* A2v; *ModrzBaz* 6 (42); *SkarJedn* [A*2] (19); *KochOdpr* B4v (2); *Oczko* 2v (4); *KochPs* 74 (4); iákoć žal nie było dułz tych *SkarŻyw* 491 (27); *KochTr* 23; *MWilkhist* B4 (6); *ZapKościer* 1580/10v (2); *StryjKron* 240 (2); *CzechEp* 16 (56); *CzechEpPORz* *3 (2); bo też nie wolno było prawdy mowić/ y wierzyć iey/ poki čás od Bogá náznáczony nie przyźedł *NiemObr* 165 (27); *KochFr* 8 (12); Niemięc złotá/ Iełcze niełzkodá: ále łzkodá/ co fromotá. *KochDz* 108; *KochEpitCat* 110 (2); *KochMarsz* 155; *KochMuza* 25; *KochPhaen* 8; *KochSz* A2 (5); *ReszHoz* 127 (4); *WerGośc* 253; *WisznTr* 27; *BielSjem* 7 (4); *KochPieś* 3 (5); *KochTarn* 75; że nie ieft fromotá/ Gdy dawa iábłká/ ten/ co nie ma złotá *PudłFr* 15 (12); *ArtKanc* D18 (5); *BielRozm* 5; nie byłoby potrzeb prává. *GórnRozm* L2v (24); *KochProp* 11; *KochWr* 19 (2); *Paprup* D4 (4); *ZawJeft* 14 (3); Co się tego dotyczy iż przodkiem w̄m IM P. Marszałek puszcza, temu mnie niedziw *ActReg* 161 (19); *Calep* 1033a; *GostGosp* 10 (9); *GrochKal* 22; *Phil* E4 (3); Iuż mnie łtrách nie wdźiw/ będąc w vftáwicznéy trwodze *GórnTroas* 45 (6); *KochCz* B2v *KochCzJan* A2v; *KochPij* Cv; *GrabowSet* H4; *KochFrag* 51 (2); *OrzJan* 6 (21); *WyprPl* A2v (6); *LatHar* +5 (12); *KołakCath* C3v; *KołakSzczęśł* C3v; Mieczá ni łtrzał mię nie łtrách *RybGęśli* C2v (4); Bo to nie nowiná w káždym ięzyku/ iednym łłowem názywác kilká rzeczy *WujNT przedm* 22 (52); *WysKaz*)(2v (2); *JanNKar* Ev (2); *JanNKarGórn* H2; *JanNKarKoch* G2 (2); *JanNKarOrz* F3v; Iełli téż gdzie nieco fie pochybiło, włzák to może iełcze popráwić, w ták wielu y wielkich rzeczach nie dżiwiá temu. *SarnStat* 314 (63); *SiebRozmyśl* F4v (2); *GrabPospR* Kv (3); *KlonKr* B2 (2); temu nie w nowinie Zubry bić/ łośie łtrzelác/ y też łwić łwinie. *KmitaSpit* B3v (2); *PowodPr* 27 (11); Przetoż my Kátholicy nie winniłmy wiáry náłzey cudámi potwierdzác. *SkarKaz* 417b (23); *VotSzl* Cv (2); *CiekPotr* 44 (3); *CzahTr* C2v (4); *GosłCast* 3 (6); *PaxLiz* B3v (5); iż vrzędnik/ krol/ ábo łtároftá w grzechu łmiertelnym będąc/ vrząd tráci/ y nikt go nie winien łłuchác. *SkarKazSej* 686b (6); *KlonFlis* A2v (9); *SapEpit* B; Nie powinienem iechác zá gránice *KlonWor* 31 (10); Nie będzie mi žal w łpolney gdy miłóści zginę. *PudłDydo* Bv (2); *ZbylPrzyg* A2v (2); *SzarczRyt* B3v (3).

Z 2.a.α. (71): *BierEz* E4v (3); *LibLeg* 11/170; *FalZioł I* 23a (2); *BielŻyw* 141; *WróbŻołt* R3; aby chmy iuż tam przyśfiedwłfy niebyli powinni liczby czynic z zadnych łpraw nałfych iedno tylko vzywac wiecznego pokoioi *RejPs* 140; *ComCrac* 17; *SeklWyzn* e4; *SeklKat* V3v; *RejKup* v4; *KromRozm II* c4v; *Diar* 55; *GliczKsiąż* I8; *GroicPorz* o3v (2); *KrowObr* 60v (3); *RejWiz* 78v (2); *Leop Matth* 9/2; *UstPraw* B3; *BibRadz II* 90d marg; *BielKron* 119 (3); *GrzegRóżn* F2; *SarnUzn* G5 (2); *GórnDworz* Bb8v; *RejPos* 133 (5); *BiałKat* 101; *HistLan* F2v; *RejZwierc* 17 (3); *Strum* Kv; *BudNT* 2.Tim 2/24; *CzechRozm* 28 (2); *ModrzBaz* 52v (4); *SkarŻyw* 224 (4); A łudze Pánłkiemu/ nie trzebá walczyć/ ále wkłádnym być *NiemObr* 18 (3); *PaprUp* H4; *GostGosp* 146; *WujNT Matth* 9/12 (4); *JanNKarKoch* G2; *SarnStat* 631 (4); *GrabPospR* M4; *KlonWor* 32.

Z 2.b.α. (62): *RejPs* 92; *LibLeg* 11/158 (2); *RejKup* 16v (6); *KromRozm I* [P2]; *KromRozm III* M6v; *GliczKsiąż* A3 (2); *GroicPorz* ee4v; *KrowObr* 68v (2); *RejWiz* 77 (3); *RejFig* Dd7; *OrzRozm* E3v (3); *BielKron* 199 (3); *Mącz* 394b (3); izechmy ni zá kim nie winni chodzić iedno zá thym Báránkiem łwoim we dnie y w nocy. *RejAp* 119 (2); *GórnDworz* Ee4v; *RejPos* 75v (8); *BiałKat* 376; *BielSat* L3v; *KuczbKat* 160; *WujJud* 29 (2); *Strum* P4v; *CzechRozm* 226v; *SkarŻyw* 332; *NiemObr* 114; Bo nád miód pieśni twoich/ nie trzebá infzego Podbierać w plenich bárćách/ miodu wdzięczniejszyego. *KlonŻal* Bv; *BielSjem* 26; *ArtKanc* E8; *GórnRozm* F4v; *ActReg* 20 (3); *SarnStat* 327 (4); *SkarKaz* 277b; *SzarzRyt* D4.

Z 4. (29): *OrzList* h4v; Izali tego nie było potrzebá ćirpieć Kryłtułowi/ y wnidź do chwały łwoiey? *BibRadz Luc* 24/26 (2); *RejPos* 3v (6); *HistLan* D3v; Ano włtyd wielki kto iednego zdrádzi/ Iákoż tu nie włtyd kto o włzytkich rádzi. *RejZwierc* 222v (2); *BudBib Ion* 4/11; *BiałKaz* L; *BudNT przedm* a3; *CzechRozm* 55v; *ModrzBaz* 55; *SkarŻyw* 261 (2); *CzechEp* 58 (3); *NiemObr* 133; *GórnRozm* D4 (2); *WyprPl* B; *LatHar* 248; *WujNT Luc* 13/16 (2).

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie + np. trzeba* (1341), *nie + jest + np. trzeba* (173), *nie + np. trzeba + jest* (75), *jest + nie + np. trzeba* (34), *np. trzeba + nie + jest* (14); dopełnienie bliższe w *A* lub *G*: *nie (jest) (po)trzeba* (3:147) [może pod wpływem składni „(po)trzeba”], *nie (jest) (po)winien* (1:58), *nie (jest) wolno* (1:13), *nie nowina (nowina nie jest)* (12:-), *nie sromota* (2:-), *nie wstyd* (1:-), *nie szkoda* (-:1), *nie żal* (-:2) [może pod wpływem składni „szkoda”, „żal”].

W charakterystycznych połączeniach: *nie dziw (dziwiał, w dziw)* (158), *nowina (w nowinie)* (61), *srom* (4), *sromota* (10), *strach* (9), *szkoda* (9), *(po)trzeba (potrzeb, z potrzeby)* (1070), *(po)winien (powinował)* (183), *winowato*, *wolno* (59), *wstyd* (12), *żal* (62).

β. Z orzeczeniem w postaci bezokolicznika w zdaniu bezpodmiotowym (307+5+7+2) (321) : *BierEz* R3v; *HistJóz* D3v; iłż nazaiutrz nic nie będzie znać/ albo barzo mało łiekania. *FalZioł I* 84a (2); *GlabGad* B6v; *MiechGlab* 61 (3); *WróbŻołt* aa5v; *LibLeg* 11/56v; *RejRozpr* A2v (4); Ze iuż dawno nicz o nich/ tu nie fłyhać było *RejJóz* A7 (3); *RejKup* f5 (3); *HistAl* [I]3 (3); *KromRozm I* L2; *MurzNT* 51 (2); *BielKom* F2v (2); *GliczKsiąż* Bv (12); Káždy z nich z myłłámi łwemi nie wiedzyeć kędy zginie. *LubPs* ff2; *GroicPorz* m4v (2); *KrowObr* 195; *RejWiz* 15v (17); *Leop Ier* 23/12 (2); *LeszczRzecz* A4; *RejFig* Bb6v (3); *RejZwierc* 54 (4); *BibRadz Ex* 10/5 (5); *OrzRozm* K; Są w tey infule [Islandii] gory ták wyłokie że ich pod niebo nie doyrzeć *BielKron* 294v (22); *GrzegRóżn* F4; *Mącz* 19d (14); *OrzQuin* Ev; *SarnUzn* H5; *SienLek* Ttt4; A iefli Komety widzieć niebędzie/ tedy

okázowác fye będą štráfzliwe á dziwne widzenia ná powietrzu *LeovPrzep* C3v; *RejAp* 176; *Górndworz* B7 (16); *HistRzym* 46; *RejPos* 5v (3); á nigdy było niešlychác áby był wierny kiedy opuřczon/ á złořciwy áby nie miał wziác zapláty řwoiey *RejZwierc* 202 (19); *BielSpr* 6v (5); *WujJudConf* 89 (2); *BudBib* cv (5); iže tám nic nie widác było/ Coby z morzá onego/ ku górze wřchodziło. *HistHel* C2 (2); *Strum* Q2; *CzechRozm* 112 (5); *ModrzBaz* 30 (4); *SkarJedn* 76 (6); *KochOdpr* D2; *Oczko* 3 (2); Zfolguy/ áday fye ochłodzić/ Póki nieprzyidzie wychodzić Ná drogę/ z któręy człowieká Iuž nie vyřzřćć áž do wieku. *KochPs* 58 (2); *SkarŻyw* 161 (14); *MWilkJHist* I3v; *StryjKron* 26; *CzechEp* 20 (27); *CzechEpPORz* *3v; *NiemObr* 26 (2); Pás iego/ nie rozeznać/ ieřli ná Skopowym Ořtátku/ czy ná wřchodzie nářtawa Wołowym *KochPhaen* 24; *KochSz* B4; *ReszHoz* 124 (3); *ReszList* 170 (2); ále iž nie było wiedzieć gđzieby řię winowáycá řchował *WerGořć* 251; *WisznTr* 14 (2); *BielSjem* 23; *KochPam* 85 (2); *KochPieř* 7 (5); *PudřFr* 66; *Górnrzm* G3 (2); *KochWr* 40; *ActReg* 30 (4); *GórnrTroas* 9 (4); *KochFrag* 42; *OrzJan* 8 (3); *LatHar* 198 (8); nieczuć było wojny *RybGęřli* B2 (2); *WujNT Luc* 11/44 (2); *JanNKarGórnr* Hv; *SarnStat* 119 (9); *SiebRozmyřł* Fv; *KmitaSpit* C2 (5); *PowodPr* 18 (2); *SkarKaz*)(3; *CiekPotr* 31; *KlonFlis* E2v; *KlonWor* 19.

Z 2.a.α. (5): *MiechGlab* 62; *RejWiz* 43 (2); iž nie řlychác namnieyřzego człowieká/ iedno konie y ořły powiázane *BibRadz* 4.Reg 7/10; *Górndworz* Mv.

Z 2.b.α. (7): *MiechGlab* *4; *KrowObr* 35v; iž we wřzyřhkiey izbie/ nikogo bárziew nie było řlyřzeć/ iáko ich dwoie *Górndworz* S4v; *RejPos* 85; *RejZwierc* 259v; *SkarŻyw* 151; *ReszList* 163.

Z 4. (2): *BierEz* D2; Aza nie znác že w Polřcze Tarnowřcy pomárli? *Prot* B4.

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie + np. widać* (231), *np. widać + nie + jest* (34), *nie + jest + np. widać* (24), *nie + np. widać + jest* (24), *jest + nie + np. widać* (8).

W charakterystycznych pořczeniach: *nie (jest) czuć* (3), *(jest) řlychać (řlyřzeć, řluchać)* (70), *(jest) widać (widzieć, zajřrzyć, dojrzyć, ujrzyć)* (62), *(jest) wiedzieć* (108), *(jest) (po)znać (rozeznać)* (79).

b. *W zdaniu z elipsą czasownika (głównie łącznika w orzeczeniu imiennym) poprzedza rzeczownik, niekiedy teř przymiotnik lub wyrażenie przymiokowe o znaczeniu konkretnym* (144) : *HistJóz* C3v; *RejRozpr* C4v (2); *RejJóz* A7 (4); *SeklKat* N2v (2); Bo řo chodźy chocia nie mroz. *RejKup* r6v (9); A řkąd to wyřłz/ iž oni řłowá Bořego vczyřli? Nye z cudow áni z znáyomořci przyřřlyř rzeczy *KromRozm I* C3v (3); *MurzNT* 61; *KromRozm III* K8; *BielKom* G2v (2); Štąd tu iuřłz będziřł rozumiał/ co to ieřł opuřcić żonę y dzieci: Nie vćiec od żony/ iáko ty wykłádařł y rozumieřł *KrowObr* 140v (8); *RejWiz* 61; *Leop Prov* 28/24; A niechay narodowie wřđy pořtronni znáia/ Iž POLACY nie Gęřli/ iž řwoy ięzyk máia. *RejFig* Ee4 (2); *RejZwierc* 88; *BibRadz Lev* 13 arg; *BielKron* [84²] (5); *GrzegRóżn* H3v (2); Non mediocre telum ad res gerendas fama, Nie puł rzeczy yeřł mieć dobrą řlawę ku przewodzeniu. *Mqcz* 213c (3); *OrzQuin* Xv; *Prot* D2; *SarnUzn* G7 (2); Bo řluchay komu ty drzwi Pan otworzone czynić raczy/ nie bogacžomci/ nie mocarzomci zuchwářłm řwiátá tego *RejAp* 39 (6); *Górndworz* S3v (3); *RejPos* 147 (6); *BialKat* 16; *Grzegřm* 34; *RejZwierc* 13v (8); *WujJud* Ll8v (2); *KochList* nlb 1; *BudBib* c3v (3); *Strum* P (2); *CzechRozm* 51 (3); *PaprPan* O2 (4); *ModrzBaz* 129; *SkarJedn* 391; Krew nie wodá *KochOdpr* B3v; *SkarŻyw* 126 (4); *KochTr* 16; *MWilkJHist* D2 (4); Ale y temu nie koniec. *CzechEp* 195 (4); *NiemObr* 98; Godnořci trzebá nie zanic tu cnotá *KochFr* 9 (4); *Klonřal* D3v (2); *KochSz* B2v; *WerGořć* 219; *Górnrzm* A2v (3); nie pierwsza to w Polřcze y

poimanią y depredationes *ActReg* 2 (2); *GostGosp* 36 (3); *GostGospPon* 169 (3); *Górntroas* 58; Nie gościem żałość v mnie *GrabowSet* E4 (2); *KochFrag* 41; *WyprPl* A2v; *LatHar* 158 (2); *SkarKaz* 156b (2); *CiekPotr* 8 (3); Bacząc psi nieprzelewki nu bez łprawy [!] w nogę/ Do domow tak mánowcem opuściwłzy drogę. *CzahTr* Ev; *KlonFlis* F2; *ZbylPrzyg* A3v.

W charakterystycznych konstrukcjach: z nazwami zawodów, tytułów i pozycji społecznych (22), z nazwami pokrewieństwa (4), z nazwami gatunkowymi zwierząt (8), z nazwami bytów metafizycznych (3), z nazwami stanów fizycznych i psychicznych (4), z imionami własnymi (8) – w tym z imionami bóstw (3) – z przymiotnikami dzierżawczymi od imion własnych (4).

We frazach o specjalnym znaczeniu ‘coś jest poważne’: nie chychy, nie głupstwo, nie kunst, nie poł rzeczy (6), nie przelewki (2), nie śmiech (5), nie żart (5); ‘coś się jeszcze nie skończyło, trwa’: niefinis, nie koniec (11); ‘coś jest dopuszczalne z punktu widzenia jakiejś moralności’: nie crimen, nie grzech (10); ‘coś jest znane’: niepi(e)rwsza (2), nie tajemnica; ‘coś jest sprawiedliwe’: nie krzywda; ‘coś jest prawdą’: nie fałsz; ‘coś się często zdarza’: nie gość (gościem) (2); ‘ktoś jest sprawny coś wykonywać’: nie wrzod [komu w co] (2); ‘za późno a. za wcześniej’: nie czas (3); ‘za mało’: nie zysk.

c. Z nietypowymi formami przypadków niektórych imiennych części zdania (1724) :

Podmiot w *N* przy orzeczeniu „być” ‘istnieć’ a. ‘znajdować się gdzieś w określonym czasie’ [w tym: cum praet i con (720), cum praes (370), cum inf z orzeczeniem modalnym (250), cum fut i imp (190)] (1351+28+135+16): *MetrKor* 26/62 (6); *ListRzeż* w. 21; *March*¹ A4v; *BierEz* A3v (12); a kroleftwa iego niebędzie konietz. *OpecŻyw* 8v; GDy czas porodu Elżbieta miała/ porodziła krzciiciela bożeeo/ panna náfwiétfłá w ten czas tam niebyła *OpecŻyw* 12 (25); *OpecŻywList* C; *PatKaz I* 1 (7); *PatKaz II* 36 (5); *PatKaz III* 88 (14); *ZapWar* 1527 nr 2374 (5); *HistJóz* B (2); *KlerPow* 9; *BartBydg* 244b; *TarDuch* A2 (10); *FalZiol* I 65a (10); *BielŻyw* 87 (6); *GlabGad* C3 (11); *March*² D4; *MiechGlab* 25 (2); *March*³ V4v; Deficient peccatores a terra: et iniqui ita vt non sint: benedic anima mea domino. Day to aby [...] złońnici tak aby nie byli/ bogoślaw dużo moia pana boga *WróbŻołt* 103/35 (6); *WróbŻołtGlab* A4v; *LibLeg* 6/116 (21); *RejPs* 26 (14); *ComCrac* 15v (7); *LibMal* 1543/72v (4); *RejRozpr* E2 (2); *ConPiotr* 32v; *LudWieś* A4v; *SeklWyzn* A (3); *RejJóz* C4v (8); *SeklKat* E3v (4); *RejRozm* 399; nie yeft tu miefcze tego Aby yeden lził drugiego *RejKup* cc8v (8); *HistAl* E4 (4); *KromRozm I* G4v (9); *MurzHist* N4 (2); *MurzNT* 3v (5); iż yą nápiśał z podánya tych/ ktorzy z początku łami widżyeli/ to yeft/ z pánem obcowáli/ myędzy ktorym S. Páweł nyebył *KromRozm II* c2v (5); *KromRozm III* D5 (4); *Diar* 27 (9); *DiarDop* 103; *BielKom* E5; *GliczKsiqz* D2 (4); *LubPs* A3 (12); *GroicPorz* B3v (16); *KrowObr* B3; Powiedzyał Xenokrátes/ by piśmá nie były/ Podobnobychemy wżyfcy ná tym pobładzili. (marg) By piśmá nie było/ trudno by ná rozum. (–) *RejWiz* 147v (22); *LeopEx* 8/22 (33); *UstPraw* B4v (14); *KochZuz* A4; *RejFig* Aa6v (2); *RejZwierz* 3v (2); *BibRadz* *4v (55); *OrzRozm* C2v (6); także y kościół áby był ieden w nim [w *Jeruzalem*]/ ále w inych miefciech wálzych/ áby nie był áni kościół áni ołtarz/ abowiem Bog ieft ieden *BielKron* 39; bo tám wielkie goráco/ á defzcz nigdy nie bywa álbo rzathko. *BielKron* 447v (96); tego (ktory nie ieft/ áni był/ áni będzie) chcą wiernym Bożym zálecić *GrzegRóżn* C2 (8); *KochSat* A4v; Erat nemo, in quem ea suspitio conveniret, Nie był yeden ná kogo by to podeyżnienie przypáść mogło. *Mqcz* 481d (18); *OrzQuin* Cv (9); *Prot* B2 (2); *SarnUzn* B8v (13); *SienLek* 2 (7); *LeovPrzep* C4v (2); *RejAp* AA5v (23); Pewnie/ kiedyby nie

były krzywdy/ niebyło by ná świecie łprawiedliwości: áni by było mężnych/ by nie byli nieśmieli: áni powściągliwości/ by nie była rospuľthá: áni zdrowia/ by nie były choroby: áni prawdy/ by kłamu nie było: áni łzczęlcia/ by niebyło niełzczęlcie. *GórńDworz* H8; ktho gra pieniądzom nie folgując/ tám łkępłtwo żadną miarą być nie może. *GórńDworz* M4v (27); *GrzepGeom* F (2); przetoż bądźmy łobie równi/ á nie bądź między námi przeczanie. *HistRzym* 96 (5); á ono łtoią wielkie tłufzcze ná gorze Synái/ kthorych liczbá nie była *RejPos* 149; Bo by nie było przeźrzenia Páńłkiego/ á nie były obiethnicze iego/ nigdyby ty łstrumentá łwiatá tego áni gęby mogły ozyewić/ w onym vpadku á w oney potrzebye twoiey. *RejPos* 167 (78); *RejPosWiecz*² 92v; *RejPosWiecz*³ 99 (2); Ia iełt piérwłzy/ ia iełt ołtáteczny: przedemną Bóg niebył: po mnie Bóg nie będzie. *BiałKat* 108v; Nieużyway wody/ nie będzie chrzełt: nieużyway łłowa/ także chrztu nie będzie *BiałKat* 238v (15); *BielSat* B4v (3); *GrzegŚm* 5 (4); *KuczbKat* 35 (10); *RejZwierc* 9v (30); *BielSpr* 6 (3); *KochMon* 35; *WujJud* 30v (18); *WujJudConf* 51 (3); *RejPosRozpr* c3; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib Gen* 44/7 (17); Nie był ich kto hámuiać / bo łámi krolowie/ Ku włzytkiemu łzaleńłtwu/ byli powodowie. *HistHel* [A2]v; *MycPrz* II A3 (6); *Strum* B2v (6); *BiałKaz* F2 (6); Będziem trwać (w) grzechu/ ábyłię łáłká rozmnażáá? Niech (to) nie będzie. *BudNT Rom* 6/1 (11); *StryjWjaz* Bv (2); *CzechRozm* 17 (33); *KarnNap* Ev; *ModrzBaz* 7 (33); *SkarJedn* 41 (22); *KochOdpr* C2v; *Oczko* A4 (5); *KochPs* 25 (4); *SkarŻyw* 15 (9); *MWilcHist* A2v (3); *ZapKóścier* 1581/22v; *StryjKron* 782; *CzechEp* *2 (37); *CzechEpPORz* *4v; *NiemObr* 49 (6); FOłguymy paniom nie łobie ma rádá/ Miłuyemy wiernie iełt w nich przyładá. *KochFr* 9 (6); *KochSz* B3; *ReszPrz* 26 (7); *ReszHoz* 122; *WerKaz* 288 (3); *BielSen* 13 (2); *BielSjem* 29 (3); *KochPieś* 55; *KochSob* 58 (2); *PudłFr* 17 (2); *ArtKanc* A3v (14); *BielRozm* 10 (2); *GórńRozm* Av (33); *PaprUp* D3v (4); *ActReg* 5 (19); *Calep* 105b; *GostGosp* 10 (15); *GostGospSieb* +2; *Phil* D2 (9); *GórńTroas* [3] (8); *KochPij* Cv (2); Złyty iuż wyłchły/ krew iákby nie była *GrabowSet* A4 (10); *KochFrag* 25 (2); *OrzJan* 18 (6); *LatHar* 4 (8); Ia náuk łudźi wczę/ łkąd nie iełt vtrátá *RybGęłłi* C2v; *WujNT przedm* 13 (54); *WysKaz* 7 (2); *JanNKarKoch* E3v; áby łynowie iego ná krolęłtwo włępowáli: á iełłiby niebyli łynowie, áby dźiėwki dźiėdźiczyły. *SarnStat* 8 (74); *GrabPospR* M2 (2); Tákiemi łłtukámi/ takim ćwiczėniem zwyciężemy Kryłtułłowe nieprzyiaćioły Turki? Niebęđzieć to. *PowodPr* 73 (5); *SkarKaz* 39a (13); Nákoniec, co łam w niebie Bog Archányołowi Micháłowi rołkaże: y to co nie było, Y co było, włzyłtko ći wdáia że wiedzą. *CiekPotr* 15 (2); *CzahTr* G4 (4); *GosłCast* 28 (4); *SkarKazSej* 664b marg (7); *SapEpit* A3v; *KlonWor* 4 (4).

Z **2.a.a.** (28): *ComCrac* 16v; *LibMal* 1546/113 (3); *SeklKat* R3; *KromRozm I* G3; *KrowObr* 105v (3); *Leop Apoc* 22/3; *Kroniká Węgierłka* piłze/ żeby łam Krol w ten czás niebył iedno Ian z Huniadá *BielKron* 389 (2); *GórńDworz* F8 (5); *WujJud* 263v; *WujJudConf* 182; *RejPosWstaw* [110²]v; *CzechRozm* 18v (3); Krolu/ możelz mi wierzyć/ że zá łat dawniełłzych I łudzie obyczáioł byli pobożniełłzyeh. Nie były takie lichwy/ áni wałni takie/ Rychley mierność/ y cnoty kwitnęły włzelákie *KochDryas* A2v; *GórńRozm* Hv; *WujNT Apoc* 22/3 (2); *PowodPr* 45.

Z **2.b.a.** (135): *BierEz* N3v; *OpecŻyw* 26v (3); *PatKaz II* 26; *FalZioł* V 26v (2); *BielŻyw* 92 (2); *GlabGad* A5 (3); *LibLeg* 8/160v; *WróbŻołł* 7/3; *RejPs* 17v (6); *SeklWyzn* D; *RejJóz* F6 (4); *SeklKat* E2v; *HistAl* I6; *KromRozm I* O3; *MurzNT Luc* 7/28; *KromRozm II* p4v; *KromRozm III* G7 (2); *Diar* 24; *GliczKsiąż* A3 (3); *LubPs* R2 marg (4); *KrowObr* 164 (2); *RejWiz* 5 (7); *Leop Ioann* 6/22 (2);

RejFig Aa8v; gdyż nie ięft Bog iny/ co by ták wybáwić mógł iáko ten. *BibRadz* Dan 3/29; *OrzRozm* H3v; *BielKron* 45v (7); *KwiatKsiąż* G3v; *Mącz* 162d (3); *OrzQuin* D3 (4); *RejAp* 134v (2); *GórnDworz* C5v (3); *RejPos* 43 (16); *RejPosWiecz*² 93; *BiałKat* 3v (3); *HistLan* B4v; *RejZwierc* 83 (4); *WujJud* 123v (3); *RejPosWstaw* [143³]v; *MycPrz* I A2v; *BiałKaz* Fv; *BudNT przedm* c3v; *CzechRozm* 181v; *PapPrPan* Dd2; *ModrzBaz* 6 (5); *SkarJedn* A2v; *Oczko* 17; *ReszPrz* 109; *ArtKanc* K7; *GórnRozm* B4; *Phil* Q3; *KochAp* 5; *KochFrag* 53; *OrzJan* 26 (2); *KolakCath* C5v; *WujNT Act* 4/12 (5); *GrabPospR* L4; *PowodPr* 42; *CzahTr* [D]v; *PaxLiz* D4v; *SkarKazSej* 683b; *KlonFlis* D2.

Z 4. (16): *RejKup* h5v; *KrowObr* 29; *RejWiz* 17v (3); *OrzRozm* Hv; *OrzQuin* V3v; A a tu między ludźmi nie fą iáwne bunty? Prze ktore płaczą w Węgrzech ípułtośzále Grunty *Prot* B2v; *RejPos* 345; *BiałKat* 306; *RejZwierc* 26v (2); *CzechRozm* 103v; Cóż rozumiełz. by tákże czáły nie bywały/ Których w miłości ízwánki głádífzowie bráli *PudlFr* 75; *GórnRozm* K; *WujNT Matth* 13/56.

[*G w tej funkcji: cum praet i con* (802), *cum fut i imp* (307), *cum praes* (38) (użycia wyjątkowe, normalnie w tej funkcji „nie masz”), *cum inf* z orzeczeniem modalnym (27)].

Z 2.b.a.: Podmiot w *G* przy orzeczeniu „nie jest” ‘nie ma’ (2): á ku zápláceniu żadnego przyśtoynieýfzego dowodu nieieft przeciw Cyrográffowi/ iáko quit álbo włáfną ręką álbo vrzędnie nápiłány *GroicPorz* y (2).

Podmiot w *G* przy orzeczeniu innym niż „być” (42+1): *RejPs* 30; *KromRozm I* C3; yáko też y po złem konyu á wylkyem psye żadnego íe pożytku nye záwýáže. *GliczKsiąż* P5v; *RejWiz* 165v; *Leop* 1.Reg 11/11; *RejFig* Cc; *RejZwierz* 59; *BibRadz* 1.Reg 11/11; nie dołzło roku íludzy iego włáfní zábili go *BielKron* 87 (4); *Prot* Bv; *RejPos* 103v (15); *HistLan* A4v; íż kiedyby ich [słów] niedoítało/ nie vmnieýfzyłoby íe nic włáfności Sákrámentu. *KuczbKat* 125; *RejZwierc* 21v (4); á ogládam widzenie to wielkie/ przecz nie vgorywa głogu. *BudBib Ex* 3/3; byłá chorobá iego mocna bárzo/ áż w nim nie zoítało tchu. *BudBib* 3.Reg 17/17 (4); *CzechRozm* 109v; *KochPs* 160; *SiebRozmyśl* Mv (2).

Z 4. (1): A inych nyecnot y zlółci nye záwadza íye też myędzy wámi? *KromRozm I* C3.

W charakterystycznych połączeniach z orzeczeniem: nie dostało się, doszło (3), mogło się pozdarzyć, naruszyło się, przesiadło (2), przy godziło się, ugorywa, umniejszyło się, zawadza się (2), zawiąże się, (z)ostało (ostanie) (28).

Dopełnienie bliższe lub przydawka ilościowa do dopełnienia bliższego w *A* [w tym: przy czasowniku zaprzeczonym (160), przy czasowniku zależnym od zaprzeczonego (195)] (285+29+11+29+1): O zakamialy Iudálfu/ íj czemu pożywaníjé tako drogiégo ciała íj krwi/ twoię twardoítz nie zlámie/ íj ku płaczu niezmiękczy *OpecŻyw* 93v (11); *PatKaz I* 13v; *PatKaz III* 110 (5); *MetrKor* 46/46v (2); á przeto telko tym ie karmi czo íam nie z íje. *FalZioł* IV 27a; *WróbŻołt* 55/5 (2); *LibLeg* 10/96v (2); *RejPs* 60 (3); *RejRozpr* Av; *SeklKat* V2; *HistAl* E4v (2); Teżci Nouatus myał zá íobą S. Páwła/ gdy grzeífne krzeífciány ku pokućye nyeprzypuífcał. *KromRozm I* Mv; *KromRozm II* v; *KromRozm III* B3v (5); *Diar* 26 (6); *BielKom* D3v; *GliczKsiąż* B5v (5); *GroicPorz* c4v (2); *RejWiz* 32 (4); Sámarya też połowicę grzechow twoich nie zgrzeífyla *Leop Ez* 16/51 (13); *LeszczRzecz* A6; *RejZwierz* A4 (5); *BibRadz Matth* 10/26 (6); *OrzRozm* B4 (4); *BielKron* 55v (8); *KwiatKsiąż* P4v; *Mącz* 38c (6); *OrzQuin* Hv (2); *SarnUzn* B7; *LeovPrzep* E3v (2); *RejAp* 199; *GórnDworz* C3 (9); *HistRzym* 96; íż íá tho omyłíc nie miáło *RejPos* 256v (3); *BiałKat* 53v; *GrzegŚm* 6; Y fráízkíc pod čás czytác

nie wádzi mądreemu/ Gdy ich nie było ciężko łnadź piłác drugiemu. *HistLan* F5; *KuczbKat* 310 (2); *RejZwierc* 107v (5); *WujJud* 3v (3); *BudBib* 3.Reg 2/32 (2); *MycPrz* II B2; *CzechRozm* 51v (3); *PaprpPan* T2 (2); *ModrzBaz* 8 (9); *SkarJedn* 12 (5); *KochOdpr* B2; Kůłz verschlagen. Całowanie niedopusćić. Negare osculum. *Calag* 321b; *KochPs* 81; *SkarŻyw* 26 (6); Czemu gdyby dosyć nie Vczynili, a wnaimnieyřzym Punkćie albo Klaufulie tęn Contract nie łtrzymali *ZapKościę* 1580/13v (2); *StryjKron* 497 marg; *CzechEp* 28 (7); *KochFr* 116; *KochSz* A2 (4); *ReszPrz* 67 (2); *WerGośc* 255; *BielSjem* 5; *ArtKanc* O4; *BielRozm* 18; *GórnRozm* B3 (3); *PaprpUp* A2; *ActReg* 15 (6); *Phil* C2 (2); *GórnTroas* 37 (2); *KochCzJan* A2v; *GrabowSet* B2v (2); Ale żeś tego wdźięczna bydź niechćićiła/ Dálęy nie będziefz ze mnie łługę miála. *KochFrag* 27; *OrzJan* 11 (19); *LatHar* +5 (4); Nie godzi łię żonę opuścićwřzy/ mną poićć. *WujNT* Mar 10 arg (13); *WysKaz* 18; *JanNKar* C3v (2); Namioty nienaiędzćić. *SarnStat* 16 marg (33); *KmitaSpit* B3v; *PowodPr* 30 (3); *SkarKaz* 418b (2); *CiekPotr* 86; *CzahTr* B; *ZbylPrzyg* B3v.

Z **2.a.a.** (29): *PatKaz* III 93; *SeklWyzn* g3v; Ktorzy niewierzą od pułczenie grzechów tu natim łwiece/ ale aż połmierczy/ grzeřżą *SeklKat* Q4v (2); *KromRozm* II b4v (4); *Leop* Deut 24/20; *SarnUzn* G8; *GórnDworz* Cc7v; *KuczbKat* 10 (2); *SkarJedn* 235; záchowác/ nietráćić chcę czyłtość twoię *SkarŻyw* 341; *CzechEp* 67 (3); *ActReg* 109 (2); *WujNT* przedm 21 (3); *SarnStat* 124 (4); *SkarKaz* 42b.

Z **2.b.a.** (11): *BierRaj* 21; *ZapWar* 1521 nr 2220; *KromRozm* III N3v; *OrzQuin* S4v; *HistRzym* 62v; ábychmy záuřze wefele nářze y káždą pociechę nářze ni w kim innym nie pokládáli/ iedno w tym Pánu *RejPos* 303v (2); *ActReg* 171; *OrzJan* 85 (2); *SkarKaz* 277a.

Z **4.** (29): *GroicPorz* z2; Benedyktus dwunařty/ izali łobie zdradliwie nieprzywłářtzał podawanie Bifkupřthw *KrowObr* 39v; *Leop* Ez 26/16; A záuř to nieieřth wielki twoy vpor [...] / inákřze Krzty łobie wymyřłác? *OrzList* c; *OrzQuin* X3; *RejAp* 113; *RejPos* 59 (3); *WujJud* 150v; *BudBib* Eccli 14/15; *CzechRozm* 104; *ModrzBaz* 141v (2); *CzechEp* 45 (2); *ReszHoz* 139; *GórnRozm* D4; któź oné Kmity rozumieć nie będzie/ że nędznicy y vbodzy byli? *OrzJan* 55 (7); *WujNT* 374 (2).

Z **II.** (1): A co mnie był nágotował/ To łam máło niełkołřtował *KochFrag* 19.
[G w tej funkcji: przy czasowniku zaprzeczonym (19143), przy czasowniku zaleźnym od zaprzeczonego (5726); ponadto G a. A (równobrzmiące formy tych przypadków) (11541)].

Dopełnienie bliřsze w G w zdaniach nie zaprzeczonych zaleźnych od zdania zaprzeczonego [w tym: w postpozycji (10), w antepozycji (5)] (14+1): *BierEz* B4v; Nie może być aby płodu zdrowego donoiła *FalZioł* V 29v; Alye nyewye yako yey zową *LibMal* 1548/147; a iuřz niechce abyh ią nadzieie miála. *MurzHist* F3; *KrowObr* 131v marg; *Leop* Tob 4/15; *GórnDworz* K7v; *RejZwierc* 171; ále y tych [dowodów] ktore przywođził/ niewiem kto z łłucháczow iego zrozumiał *CzechEp* 148 (2); *PudłFr* 55; *WujNT* 459 marg; *SarnStat* 314 (2).

Z **4.** (1): a Nyewyefz kádi czego vkrařcz *LibMal* 1554/183v.
[A w tej funkcji (1448)].

Dopełnienie bliřsze w G w konstrukcji: nie + mieć + zaimek względy + inf (1): Abowiem przyiaćiel moy przyřzedł do mnie z drogi/ á niemam częgo przedeń połozyć. *BibRadz* Luc 11/6. [A w tej funkcji (97)].

Przydawka ilościowa do podmiotu wyrażona rzeczownikiem w A przy orzeczeniu „być” ‘istnieć’ (1): połowicęby wyprawy nie było/ ktoraby być mogła *GrabPospR* L3.

Okolicznik miary wyrażony rzeczownikiem w G mającym w zdaniu nie zaprzeczonym formę A [w tym dotyczący: czasu (23), odległości (8)] (30+1): *OpecŻyw* 99v (3); Iezu który naiemnikow do winnicze thwoiey kaźdey godziny wzywać nieprzeftawałz. í, íe nad nami. *TarDuch* B6; *BielŻyw* 123; *BierRozm* 25; á tak oney wŹytkiey nocy nie ípał. *HistAl* Nv; *MurzHist* Dv; *BielKom* E3v; *LubPs* M2 (2); *GroicPorz* X4; *Leop Iudic* 20/16 (3); *BielKron* 169v (4); Negat unquam se a te pedem discessisse, Powieda że od ciebie ítopy nie odłtępował. *Mqcz* 44a (2); *RejZwierc* 240v; *KochSz* B4; *KochPieś* A (2); Kiedy łaki sieką/ tedy nie íec dzień podle dnia trzech dni: bo kto tak íiecze/ tedy wŹyftko rad zgnoi. *GostGosp* 112; *LatHar* 692 (2); *WujNT Matth* 26/40 (2).

Z 2.a.α. (1): y nocy iedney nieśpiąc znim/ tylko całą noc ná modlitwie w kościele trwając *SkarŻyw* 570.

[*A w tej funkcji* (37)].

d. W zdaniu zawierającym zaimek przeczący lub inny wyraz pełniący w danym kontekście funkcję zaimka przeczącego (23742) :

α. W zdaniu zawierającym zaimek przeczący (19629+1810+2881+1+2) (24323) : *LibLeg* 3/33v (237); *ZapWar* 1506 nr 1976 (32); *MetrKor* 26/62v (47); *ListRzeź* w. 25 (3); *BierRaj* 21 (3); *PowUrb* +3v (3); *March*¹ A3 (9); *March*¹ *Wiet* A2; *BierEz* A2v (222); Obliczyć íj íweé vfta na twych pierfiách kładę/ íerdecznie cie tzałuię/ nikam nieoddáláy *OpecŻyw* 18v (143); *OpecŻywList* C (2); *OpecŻywPrzedm* C3 (3); *ForCnR* A2 (18); *ForCnRWiet* Av; *PatKaz I* 3v (9); *PatKaz II* 20 (26); *PatKaz III* 88v (46); *HistJóz* Av (11); *KlerPow* 3 (5); *TarDuch* A5v (6); *FalZioł* +2v (161); *BielŻyw nlb* 3 (139); *BielŻywGlab nlb* 10 (4); *GlabGad* A2 (54); *March*² D2; *MiechGlab* *2 (31); *BierRozm* 5 (20); *KłosAlg* Av (5); *KlerWes* A (3); *March*³ T8v (11); *WróbŻołt* B7 (25); *WróbŻołtGlab* A3 (4); *RejŁas* w. 5 (5); ábowiem íercá íkruffłonego á pokornego pan náłz nigdy opuścić nieobiecał. *RejPs* 186v (426); *ComCrac* 11v (15); *LibMal* 1543/67 (52); *RejRozpr* A2v (54); *ConPiotr* 32v (2); *LudWieś* B3v (4); bo mię niwczim niewyciężili *SeklWyzn* 4 (16); Z tey ítałóci czo w nim była Nić go ta rzecz nie rułzyła *RejJóz* A3v (144); *SeklKat* B2v (46); *RejRozm* 393 (8); *RejKup* Bv (233); *RejKupSekl* a4v (5); *HistAl* A4v (117); *KromRozm I* A2 (50); *MurzHist* A2 (73); *MurzNT* 3v (75); *MurzOrt* B (2); *KromRozm II* a4 (48); *KromRozm III* Av (67); *Diar* 20 (108); *DiarDop* 99 (49); *MrowPieś* A3 (5); Mnich też íeździ po terminie/ A wŹdy nigdyey nie záginie *BielKom* A2 (59); *GliczKsiqż* Bv (165); A niech żadna zła nawálnóć ná cie nie przychodzi. *LubPs* ktv; nie máiąc tu ni s kąd ratunku á wípomożenia íwego od ludzi. *LubPs* A3v (429); *GroicPorz* B (131); Bo y mała brodaweczka twarzy białey głowie/ Nie ółzpáci y nie wádzi nic piękney Ófobie. *GroicPorzRej* C4 (2); *SeklPieś* 20 (2); *KrowObr* A (322); *RejWiz* A3v (519); Nikakiey iuż więcey nie będę złorzeczył ziemi dla ludzi. *Leop Gen* 8/21 (210); *OrzList* a4v (25); *UstPraw* A (86); *KochZuz* A3 (3); *LeszczRzecz* A4 (4); Tedy ten nic nie myłłac zawŹdy wefoł łobie. *RejFig* Aa (40); *RejZwierz kt* (179); ábowiem byli dáleko od Sydonu á żadnego porozumienia z niłkiem nie mieli *BibRadz Iudic* 18/28; Iedno tho co było niczemne á ninacz íię nie godziło to pozábiiáli. *BibRadz 1.Reg* 15/9 (430); *Goski* * (6); *OrzRozm* A (124); *BielKron* 1v (1014); *BielKronCies* Mmmm3; *GrzegRóżn* A3 (106); *KochSat* A2

(13); *KochZg* A2 (6); Abowiem gdifz oni lat zápalczywością fámi s siebie miłofcią wzgięci bywáią/ tedy żadney onich niebędzie nádzieye dobrej *KwiatKsiąż* C4v (42); *Mącz* 3b (564); *OrzQuin* A2v (147); *Prot* A2v (24); *SarnUzn* A2v (29); *SienLek* 3 (56); *LeovPrzep* a3v (12); *LeovPrzepSamb* b3v (2); Iż v niego bráku żadnego nie bywa *RejAp* 184v (479); Owa ia nie rozumiem ktoby ták był íprośny/ żeby nie baczył/ iż thákowe rzeczy przełóżyć fie niiiáko nie mogły. *GórńDworz* B5; bo chcą áby fámo telko dobre/ bez niczego złego było ná świcie/ co być niiiákíż niemoże *GórńDworz* H8 (359); *GrzepGeom* A3v (13); Ia ięstem który fie żadnego nieboię. *HistRzym* [2] (121); Zdárzyć Pan Bog wízytko po myśli twey/ Ze nie zelżyłz ni w czym zacności śwey. *RejPos* ktv; Iáko Pan náłz ma ná pieczy nędznego człowieká á pilnie fie ítára o wízythki potrzeby iego w docześnieym żywocie iego/ áby mu ni częgay [!] nye dołtawáło ná thę dáleką drogę iego/ do kthorey fie bierze/ to ięft/ do kroleítwá iego íwiętego. *RejPos* 182 marg (2005); *RejPosWiecz*² 90v marg (18); *RejPosWiecz*³ [97] (7); *BiałKat* a4 (60); *BielSat* B3 (38); *GrzegŚm* [A]v (30); *HistLan* ktv (40); *KuczbKat* 1 (94); *RejZwierc* Av (905); *RejZwiercPodw* 183v; *BielSpr* b3 (76); *KochMon* 20 (9); *WujJud* A2v (223); *WujJudConf* 9 (57); kthorego íłowá íkutu bárzo rzadko/ álbo nigdy práwie obaczyć nie mogą. *RejPosRozpr* b3 (15); *RejPosWstaw* 21v (37); *BudBib* b2v (135); *BudBibKaw* Av (4); *HistHel* B (21); STAn to zdawná ięft wízięty ięfzcze zdawnych przodków Gdyż w tym domu nie było ni żadnych wyrodków *MycPrz* I A2v (28); *Strum* A3 (48); W Mołkwi żadnych praw vítaw/ by namniey nie máią *WierKróc* B2v (17); *BiałKaz* A4v (38); *BudNT przedm* a3v (80); *StryjWjaz* A3 (8); nie trzymam tego nie tylko o tobie/ ále o żadnym bácznym *CzechRozm* 109v (537); Alem nie ięft pochlebcą/ ílawie twey niyákiem. *PaprpPan* A4v (159); *KarnNap* A2 (13); bárzo máło álbo nic niedawízy biorą co íię im podoba *ModrzBaz* 117v (413); *ModrzBazBud* ¶5 (3); *SkarJedn* A3 (337); *KochDryas* A2v (2); Ale że z rády ták dłuogo nikogo Nieítychác *KochOdpr* B2v (15); *Oczko* A2v (40); *Calag* 306a; nie ma Bóg w myśli niczyich złości. *KochPs* 16 (141); áby go cícho/ nie budząc nikogoy/ zarázem ná iego mieyfce odnioíł *SkarŻyw* 56; Powiádálá ífz niegdy íię na modlitwie íprácować nie moglá/ áni żadney ciężkóści wniewy czuła. *SkarŻyw* 160 (724); *ZapKóścier* 1579/2 (31); *KochTr* 5 (15); *MWilKHist* B4 (19); *StryjKron* kt (27); Co wízytko ięfłize zá nic v niego nie ítoi Iuż páłcatá żelázneho niech íię z niebá boi. *CzechEp* kt (482); *CzechEpPORz* *2 (6); *KochJez* A4 (6); *NiemObr* 6 (147); *KochEpit* A3 (2); *KochFr* 8 (36); *KlonŻal* ktv (15); *KochBr* 150 (3); *KochDz* 104 (5); *KochEpitCat* 111 (2); *KochMuza* 28 (2); *KochPhaen* 5 (4); *KochSz* A3v (13); *KochWz* 138 (6); *KochMRot* A2 (12); ze trzech fałzow iednę nieprawdę íkręcił/ áby mu íię z żadney miáry żaden wyfliznąć nie mógl. *ReszPrz* 39 (49); *ReszHoz* 114 (7); *ReszList* 148 (16); *WerGość* 205 (29); *WerKaz* 267 (13); *WisznTr* 3 (20); *BielSen* 5 (9); *BielSjem* 3 (22); *KochPam* 82 (2); Ale kogo gryżie mół zákryty/ Nie idzie mu w ímák obiad obfity: Zadna go pieśń/ zadny głos nie rułzy/ Wízytko idzie ná wiátr mimo vízy. *KochPieś* 3 (34); *KochSob* 56 (8); *KochTarn* 74 (13); *PudlFr* [2] (51); *ArtKanc* A3v (148); *BielRozm* 3 (30); *GórńRozm* A (125); *KochProp* 7; *KochWr* 20 (12); *PaprpUp* A3 (36); *ZawJeft* 5 (28); *ActReg* 4 (146); *Calep* 42a (9); *GostGosp* 2 (49); *GostGospPon* 169; *GostGospSieb* +2 (6); A iego pláczu nie mogły niczyie Słowá víkromić *GrochKal* 7; *Phil* B2 (76); *GórńTroas* [3] (39); *KochCn* B3v; *KochCz* A4v (4); *KochCzJan* A2v (2); *KochPij* C (9); *GrabowSet* A4 (41); *KochAp* 8 (3); *KochFrag* 13 (29); bom go nizkád dołtác niemógł *KochFragJan* 4 (2); *OrzJan* 6 (79); *WyprPl* A3v (11); *LatHar* +2 (173); *KołakCath* A4 (2); *KołakSzczęśl* A2 (13); *RybGęśli* B (9);

Spieraią fię Kálwiniſtowie/ iż fię nie godzi nie widziánego Bogá zgoła niiiáko málowác/ przeto iż Bołtwo nie widziáne nie może być żadnym widziánym obrázem wyrázone *WujNT* 471 (781); łáchmy iákoby nic nie máiący á wŕzyłtko trzymáiący. *WysKaz* 9 (36); *JanNKar* A4 (17); *JanNKarKoch* Ev (6); *JanNKarOrz* F3v (2); To naprzód opátruiąc: áby żadnych krzywd/ żadnych łzkód/ nikomu/ ták Duchowného/ iáko Swietckiego łtanu/ czynić nikt nie śmiał *SarnStat* 128; PRzełożony nam ieſt niedoſtátek miáłtá Kráková/ y wyniſzczenie prowentów iego/ tákże iże z nich potrzeby miáłtá tego *nullatenus* odpráwioné bydź nie mogą. *SarnStat* 964 (787); iżby fię niwczym czárt/ moy główny nieprzyaciél/ nie ćiefzył zemnie. *SiebRozmyśl* D4v (21); *WitoſłLut* A2 (6); *ZapMaz II* G 97/89v (2); Wolności fię też tem niczyiey nie náruŕzy/ iáko fię inſzemi Conſtituciámi wolności nie náruŕza *GrabPospR* K4 (15); *KlonKr* Av (5); Ale Grus Krol Zorawi ninácz nie pozwolił *KmitaSpit* B2 (7); A w náſzym krzeſciániſtwie/ choć y ſwieżym Ewángelictwie/ poſpolicie obrońcy náſzy ták nas bronią/ iż nietylko nieprzyacielowi/ ále łámemu goſpodarzowi/ nic ábo máło nie zoſtáwią *PowodPr* 63 (48); *SkarKaz*)(2v (288); *VotSzl* A4v (11); *CiekPotr* 2 (51); *CiekPotrHerb*)(3; *CiekPotrSzym*)(3v (2); *CzahTr* A2v (48); *GosłCast* 4 (60); *PaxLiz* ktv (26); *SkarKazSej* 658a (135); *KlonFlis* C2 (6); *SkorWinsz* A3v; *SapEpit* A2 (4); *KlonWor ded* **2v (42); *PudłDydo* A2v (13); *RybWit* Cv; *ZbylPrzyg* A2 (15); *SzarzRyt* A2v (8); *SzarzRytJŠzarz* nlb 2v.

Z 2.a. (1810): *MetrKor* 26/62 (2); *BierRaj* 19 (2); *ZapWar* 1519 nr 2185 (4); *BierEz* A4 (14); *OpecŻyw* 2v (16); *OpecŻywList* Cv; *ForCnR* Cv (2); *PatKaz I* 4; *PatKaz II* 55v (3); *PatKaz III* 109v (2); *HistJóz* Bv; *FalZioł* I 5c (14); *BielŻyw* nlb 6 (10); *GlabGad* Gv (7); *MiechGlab* 20 (3); *LibLeg* 6/155v (25); *RejPs* 32v (29); *ComCrac* 22; *LibMal* 1543/70 (5); *LudWieſ* A2; *SeklWyzn* D (4); Nie był żadnym vrzędnikiem był wolnym człowiekiem *RejJóz* M3v (6); *SeklKat* C (8); *RejKup* f3 (5); *HistAl* D (5); *KromRozm I* Fv (4); *MurzHist* E (9); *MurzNT* A4v (5); *KromRozm II* bv (4); *KromRozm III* Dv (5); *Diar* 38 (8); *DiarDop* 99 (5); *BielKom* D5 (3); *GliczKsiąż* C4 (27); *LubPs* B5v (31); *GroicPorz* C2v (7); nikogo nieutzą/ iedno tylko proznuią *KrowObr* 36v (62); *RejWiz* A4 (40); *Leop* *A3v (24); *OrzList* f2 (2); *UstPraw* B3v (4); *LeszczRzecz* A2; *RejFig* Ddv; *RejZwierz* A2v (14); *WyprKr* 45v; *BibRadz I* 8b marg (32); *OrzRozm* C4 (8); *BielKron* 3v (114); *GrzegRóżn* A2 (8); *KwiatKsiąż* B3 (4); *Mqcz* 149a (7); *OrzQuin* A2 (8); *Prot* D2v (2); *SarnUzn* B2v (6); *SienLek* 12 (3); *LeovPrzep* a3v (2); *RejAp* AA2 (49); *GórnDworz* B7 (30); *HistRzym* 4v (14); iż on nigdy grzeſzniki á vpádłemi ludźmi nie gárdził/ á owłzem zázwdy nád nimi oſobliwą pyeczą miał. *RejPos* 147v (220); *RejPosWiecz*² 92 (2); *RejPosWiecz*³ [97]v; *BiałKat* c (6); *BielSat* B4v; *GrzegŚm* 13 (4); *HistLan* E2 (4); *KuczbKat* 170 (8); *RejZwierz* A2 (79); *BielSpr* 11v (8); *KochMon* 20; *WujJud* 8 (34); *WujJudConf* 17 (9); *RejPosWstaw* 21v (12); *BudBib* b3v (7); *MycPrz I* A2v (4); *Strum* F3 (4); *WierKróc* Av; *BudNT Ioann* 8/18[28] (6); *StryjWjaz* B4; *CzechRozm* A5v (106); *PaprPan* D3 (10); y ták z natury łwey/ niemáią żadnego ku zbáwieniu przyſtępu/ ále go tylko przez łálkę á miłoiſdzie Páná Iezu Chriſtá Zbáwićielá náſzego łzukác y doſtawác muſzą. *KarnNap* A4 (6); *ModrzBaz* 1v (35); *SkarJedn* A3v (26); *KochOdpr* B2; *Oczko* 39v; *KochPs* 116 (3); *SkarŻyw* 14 (68); *KochTr* 7; *MWilKHist* K4; *StryjKron* A3v (6); *CzechEp* 5 (71); *CzechEpPORz* *4v (2); *NiemObr* 5 (25); *ZapKoſcier* 1583/54 (8); *KochFr* 46 (5); *KlonŻal* D4v; *KochEpitCat* 111 (2); *KochPhaen* 2; *ReszPrz* 59 (8); *ReszHoz* 116; *WerGoſć* 231 (3); *WerKaz* 281 (3); *BielSjem* 33; *KochPieſ* 24 (2); *KochTarn* 76; *ArtKanc* Kv (7); *GórnRozm* C (8); *PaprUp* C2v (5);

ActReg 6 (14); *GostGosp* 28 (5); *Phil* G2 (7); *GórnTroas* 52; *KochPij* C3; *GrabowSet* E2; *KochAp* 10; *OrzJan* 8 (15); *WyprPl* B2 (2); *LatHar* 18 (9); *KołakSzczęśl* B4v; *RybGęśli* B2v; *WujNT przedm* 4 (87); *WysKaz* 44; *JanNKar* Av (3); *SarnStat* 12 (67); *SiebRozmyśl* C (3); *GrabPospR* M4; *PowodPr* 19 (6); *SkarKaz* 83b (17); *CiekPotr* 38; *CzahTr* A2v (4); *CzahTrPapir* ktv; *SkarKazSej* 658b (14); *KlonWor* 8 (2).

Z **2.b.** [większość użyć wchodzi w skład konstrukcji charakterystycznych dla tej grupy] (2881): *BierRaj* 17v; *PowUrb* +; *BierEz* B3 (5); *OpecŻyw* 6 (20); *OpecŻywPrzedm* C3 (2); *ZapWar* 1522 nr 2279 (2); *MetrKor* 40/823; *PatKaz I* 12; *PatKaz II* 20v (7); *PatKaz III* 93 (9); *HistJóz* B4; *TarDuch* B4 (2); *FalZioł* +2v (20); *BielŻyw* 27 (23); *BielŻywGlab* nlb 11; *GlabGad* A5 (15); *MiechGlab* *4 (5); *KłosAlg* E3v; *KlerWes* A2; *LibLeg* 7/10 (17); *WróbŻółt* B6v (4); *RejPs* 17v (71); *ComCrac* 17v; *LibMal* 1543/72v (13); *ConPiotr* 33v; *SeklWyzn* ktv (4); *RejJóz* C4v (6); *SeklKat* D2v (24); *RejKup* b6v (20); *HistAl* D5v (10); *HistAlHung* A4; *KromRozm I* A2 (12); *MurzHist* E2v (16); *MurzNT* 28v (14); *MurzOrt* B; *KromRozm II* cv (9); *KromRozm III* Av (22); *Diar* 24 (20); *DiarDop* 103 (4); *BielKom* F5; *GliczKsiąż* A3 (25); *LubPs* A5v (59); *GroicPorz* A3v (13); *SeklPieś* 19 (3); *KrowObr* A4v (107); *RejWiz* A3v (27); *Leop* *A3v (24); *OrzList* b4v (3); *UstPraw* A4 (9); *KochZuz* A2; *LeszczRzecz* A2v (2); *RejFig* Aa8v (2); *RejZwierz* 10 (10); *BibRadz* *3v (40); *OrzRozm* A2v (47); *BielKron* 16v (121); *GrzegRóżn* C (14); *KochSat* B3v; *KwiatKsiąż* C2v (15); *Mącz* 11c (85); *OrzQuin* B4 (48); *Prot* A3v (3); *SarnUzn* C4 (8); *SienLek* 10 (8); *SienLekAndr* a2; *LeovPrzep* D2v (4); *RejAp* AA6 (85); *GórnDworz kt* (74); *GrzepGeom* B2v; *HistRzym* 4v (27); *RejPos* A4 (411); *RejPosWiecz*² 90v (8); *RejPosWiecz*³ [97] (4); *BiałKat* b2v (22); *GrzegŚm* 11 (5); *HistLan* C2 (3); *KuczbKat* a2 (20); *RejZwierz* 11 (116); *BielSpr* b3v (13); *KochMon* 19; *WujJud* A3v (39); *WujJudConf* 8 (15); *KochList* nlb 2; *RejPosRozpr* b3 (5); *RejPosWstaw* [21²] (16); *BudBib* b3 (9); *BudBibKaw* A2v; *MycPrz I* A2v (6); *Strum* A4v (5); *WierKróc* A3; *BiałKaz* E2 (6); *BudNT przedm* a3 (14); *CzechRozm* 3v (79); *PapirPan* D3 (8); *KarnNap* A2 (4); *ModrzBaz* 1v (68); *ModrzBazBud* ¶5v (2); *SkarJedn* A3v (28); *KochOdpr* C3v; *Oczko* 1 (10); *KochPs* 15 (4); *SkarŻyw* A3 (102); *ZapKościer* 1580/5v (6); *KochTr* 6 (4); *StryjKron* 72 (3); *CzechEp* *3v (53); *CzechEpPorz* **4; *NiemObr* 36 (24); *KochFr* 98 (2); *KlonŻal* A4v; *KochBr* 153; *KochDz* 105 (2); *KochPhaen* 2 (2); *KochMRot* A3; *ReszPrz* Av (14); *ReszHoz* 116 (4); *ReszList* 146 (9); *WerGość* 203 (4); *WerKaz* 275 (2); *WisznTr* 13 (2); *BielSen* 19; *BielSenJoach* 3v; *BielSjem* 2 (2); *KochPieś* 24; *PudłFr* 69 (2); *ArtKanc* D4 (9); *GórnRozm* B (15); *KochProp* 16; *KochWr* 19 (6); *Iakub Niemoiewłki ktoremu zaziwota niebelo nil dultius/ nil clarius patria. PapirUp* K3v (2); *ZawJeft* 21 (4); *ActReg* 14 (22); *GostGosp* 10 (4); *Phil* B2 (9); *GórnTroas* 4 (6); *KochCn* B3v; *KochCz* A4; *GrabowSet* E4v (5); *KochAp* 5 (2); *KochFrag* 27; *OrzJan* 7 (23); *WyprPl* A4v; *LatHar* 22 (20); *KołakCath* B4 (2); *KołakCathOkuń* A2; *KołakSzczęśl* C2; *RybGęśli* D3; *WujNT przedm* 4 (97); *WysKaz*)?(2v (10); *JanNKar* C (3); *JanNKarKoch* G2; *SarnStat* 4 (83); *SiebRozmyśl* [A2] (3); *GrabPospR* K3v; *KmitaSpit* A2 (3); *PowodPr* 21 (5); *SkarKaz* 38b (38); *VotSzl* D4v; *CiekPotr* ktv (7); *CzahTr* [D]v (3); *GosłCast* 29 (3); *PaxLiz* B4 (4); y nigdy fię ono pánřtvo nie rozřlerzyło po wřzytkim řwiećie/ ář gdy ieden wřzytkim władnął *SkarKazSej* 690a (19); *KlonFlis* A3v; *SkorWinsz* A2v (2); *KlonWor* 18 (4); *PudłDydo* B4v.

Z **3.** (1): A řaden pijác řtäre/ nie wnet chce nowego/ mowi bo/ řtäre lepřze ieřt. *BudNT Luc* 5/39.

Z 4. (2): *KrowObr* 25v; pytał go/ kłięże Opácie á nie poprąwiło fie wam nic? *RejZwierc* 26v.

β. W zdaniu zawierającym inny wyraz pełniący funkcję zaimka przeczącego (4113) :

αα. W funkcji zaimka przeczącego występuje zaimek uogólniający twierdzący (514+55+42+1) (612) :

MetrKor 34/268; *OpecŻyw* 8v (3); *PatKaz I* 10v; *PatKaz II* [54²] (2); *PatKaz III* 100v; *TarDuch* B6; głow wżelkiego zwierzęcia á łkotu nie iedz *FalZioł V* 48v (3); *FalZiołUng* 119; *BielŻyw nlb* 5 (2); Ktorej nie mają królowie I wszytcy ini panowie. *BierRozm* 7; *LibLeg* 7/37v (3); nie opuľzczay mie miły panie ze wľząd. *WróbŻoľt* 118/8 (3); *RejPs* 72v (8); *ComCrac* 11v; *RejRozpr* Hv (2); *LudWieś* B5v; Bo fie bez tego chleba nieobeydą wľzędzie *RejJóz L* (4); *RejRozm* 408; *RejKup* b5v (7); *RejKupSekl* a8; *KromRozm I* F4; *MurzHist* C3; *MurzNT* 3v (2); *KromRozm III* G6v (2); *Diar* 22 (5); *DiarDop* 108; *BielKom* C7 (4); *GliczKsiąż* B4 (2); Gdyż on [Pan] ząwżdy łwyętych łwoich nie chowa w nierządzie *LubPs* G (15); *GroicPorz* c4 (4); *KrowObr* 32v (17); Fąľfz wľzędy fie nie zátái *RejWiz* Cc5v (18); *Leop Gen* 14/23 (17); *UstPraw* A (7); *RejZwierc* 40v (7); *BibRadz* *2v (11); *OrzRozm* S4v; Dał nam Pan Bog tego Iopá ná przykład/ áby káždy nie roľpaczał w rzeczách przeciwnych *BielKron* 27v (37); *GrzegRóżn* D2v (3); *KochZg* Bv; *Mącz* 54c (3); *SienLek* 53; *LeovPrzep* F; *RejAp* BBv (4); *GórnDworz* D3v (4); *HistRzym* 29v (2); *RejPos* [36] (42); *RejPosWiecz*² 93v (3); *RejPosWiecz*³ 98v; *BiałKat* 23v (2); *BielSat* M4v (2); *GrzegŚm* 3 (4); *KuczbKat* 120 (3); *RejZwierc* 15 (22); *BielSpr* 11v (4); *WujJud* 37 (3); *WujJudConf* 72 (6); *RejPosWstaw* 110v (2); *BudBib Lev* 17/12 (20); *MycPrz I* B2v (3); *WierKróc* B; *BiałKaz* ktv (3); *BudNT Matth* 12/25 (10); *CzechRozm* 61v (7); *PaprPan* B3 (7); *ModrzBaz* 22v (8); *SkarJedn* 42 (8); *Oczko* 3 (3); *KochPs* 56 (2); *SkarŻyw* 120 (4); *CzechEp* 41 (7); *NiemObr* 10 (6); *KochSz* A4v; *KochMRot* A2; *WerGość* 223 (2); *WerKaz* 275; *WisznTr* 14 (2); *BielSen* 14; *BielSjem* 35; *KochSob* 59; *PudłFr* 8; *ArtKanc* G16 (3); Krolom/ Pánom/ Biľkupom/ wľzem nie przepuľzczaywá. *BielRozm* 3; *GórnRozm* A4v (3); *ActReg* 13 (4); *GostGosp* 50 (4); *GostGospSieb* +3v; *Phil* E4 (4); *KochFrag* 47; *OrzJan* 79; *LatHar* 562 (3); *KołakCath* B2; *KołakSzczęśł* A2; Przetoż nie omieľzkam was ząwľze vpomináć okoľo tego *WujNT 2.Petr* 1/12 (30); *WysKaz* 8 (4); *JanNKar* D2v; *JanNKarGórn* Hv; gdyż poľługi W. M. nie łą táiemné in omnibus łubfellijs *SarnStat* 454 (30); *WitośłLut* A3v (2); *SkarKaz* 209a (2); *CzahTr* D4v; *PaxLiz* Bv (2); *KlonWor* 49; *ZbyłPrzyg* Bv.

Z 2.a. (55): *LibLeg* 7/41v; *RejPs* 163; *RejJóz* C; *MurzHist* F2v; *MurzNT Ioann* 3/15 (2); *KromRozm III* G7v (2); *Diar* 23 (2); *LubPs* aa; *KrowObr* 49 (3); *BielKron* 151v; *RejAp* 76; *GórnDworz* O3v; *RejPos* 46; *RejPosWiecz*³ 98 (2); *BiałKat* 21v; *RejZwierc* 151; káżdą walká nie ieľt łtráľzľiwa przeciw káżdemu nieprzyácielowi/ iedno roľkoľz á oľsobna krotochwilá. *BielSpr* 2v (2); *WujJudConf* 32v; *RejPosRozpr* c; *BudBib Ez* 18/11; Aby káždy wierzący weń nie zginął/ áleby miał żywot wieczny. *BudNT Ioann* 3/15 (7); *CzechRozm* 11v (3); *ModrzBaz* 9v; *CzechEp* 111 (2); *ReszPrz* 93; *ArtKanc* H18 (2); *WujNT Ioann* 3/15 (7); *SarnStat* 461 (3); *SkarKazSej* 665a; *SzarzRyt* C2.

Z 2.b. (42): *BielŻyw* 119; *BielKom* F5; *GliczKsiąż* P; *LubPs* O6 marg; *GroicPorz* kv; *UstPraw* I4v; *GórnDworz* H7v (3); *RejPos* 39 (9); Bo łtanowi wielkiemu káżdą inľza łpráwá/ Ták wáżna nie móże być iáko zacna łławá. *RejZwierc* 249 (5); *BielSpr* 69v; *BudNT przedm* a3; *ModrzBaz* 14v; *SkarŻyw* 535; *StryjKron* 345; *ReszPrz* 52; *KochWr* 22; *ActReg* 136; *GostGosp* 108 (2); *WujNT* 195; Aby żaden [...] żadną zbroiá/ żadną łtrzelbá/ áni ze wľzeláką bronią/ okoľom zwyčáýnéy/ to ieľt/ mieczá/ kordá/ łzábľe/ koncérzá/ łzpady/ przyiecháć wáżyć fie nie śmiał *SarnStat* 15 (7); *SkarKazSej* 700a.

Z 3. (1): ale iey wżytko niewczas *FalZioł* V 17b.

ßß. W funkcji zaimka przeczącego występuje zaimek nieokreślony wyodrębniający (1187+1+213+393+3+46+12) (1855) : *ListRzeż* w. 30; *MetrKor* 37/2v; *BierEz* A4v (7); Tamo będzie iedna godzina w mece ciężłłá/ niżli tu na tym łwiecie łto łát/ odpoczynienia ani którego pocielfienia niebędzie. *OpecŻyw* 191v (6); *LibLeg* 6/191v (17); *PatKaz I* 16v; *PatKaz II* 73v; *PatKaz III* 110 (5); *HistJóz* Cv; *KlerPow* [5]; *TarDuch* E3; Niewiałtam brzmiennem aby nie porzuciły dzieci/ albo iżby nieiakiey łzkody nie cierpiały: pomaga. *FalZioł* IV 49b; zawsze ma palcem iednym pomazawłzy dobrze (iakom rzekł) pilność mieć/ á maczać by łie gdzie dziecię nie oparło/ albo niektori członek ciała: nie zawiązał *FalZioł* V 33v; miley łię chroń y nie oblapiay iey nieiako. *FalZioł* V 52 (7); *BielŻyw* 60 (7); *BielŻywGlab* nlb 11; á tak gdi tam nieczo wen nie włożą, tedy on wciąga w łię wilgoty złe y pługawe ku trawieniu *GlabGad* G2v (4); *BierRozm* 13 (3); *KłosAlg* F2; *March*³ V6v (2); *WróbŻołt* 7/3 (5); *RejPs* 25 (5); *ComCrac* 18 (2); *ConPiotr* 30; *LudWieś* A4v (2); *SeklWyzn* g2v; *LibMal* 1545/100; *RejJóz* F3v (3); *SeklKat* X3v; Bo łie czałem więczei wliewa Tam gdzie łie kto nienadziewa *RejRozm* 393; *ZapWar* 1548 nr 2656 (4); Niemożec być chory taky. By mu czo nimialo pomoc *RejKup* f7 (5); *RejKupSekl* a4v; *HistAl* Bv (4); *KromRozm I* A2v (4); *MurzHist* K2 (3); *MurzNT* 11 (10); *KromRozm II* b2 (5); *KromRozm III* B6 (8); *Diar* 22 (11); *DiarDop* 102 (4); *BielKom* D3v (6); *GliczKsiąż* A3v (24); Bych ná iáką złą przygodę kędy nie vgodził *LubPs* aa5 (11); *GroicPorz* h2 (10); *KrowObr* 12v (14); *RejWiz* 33v (14); *Leop Gen* 31/24 (28); *OrzList* cv; *UstPraw* D2 (3); *LeszczRzecz* A3; *RejFig* Aa4 (2); *RejZwierz* A2v (10); *BibRadz* *5v (14); *OrzRozm* F4v (2); áby ná okkafią wiary innych czyich poddanych do łiebie nienámowili *BielKron* 210v (77); *GrzegRóżn* B (6); *KochSat* B3v; *KwiatKsiąż* Dv (2); *Mącz* 36a (39); *OrzQuin* B4v (5); ále na gębę zákágáncuy/ aby łye iedzenia iákiegożkolwiek niedorywał *SienLek* 189 (7); *LeovPrzep* b2v (4); *RejAp* 5 (7); Więc áni ia thego prze/ áby męłzczyzni niemieli łobie coś trołzkę wziąć wolnołci *GórnDworz* Z8 (22); *HistRzym* 116v; *RejPos* 2 (56); *GrzegŚm* 5 (5); *HistLan* C2 (3); *KuczbKat* 65 (10); *RejZwierz* 9v (49); *BielSpr* 6v (14); *KochMon* 22; *WujJud* 2 marg (11); *WujJudConf* 49v (8); *KochList* nlb 3; *RejPosRozpr* b4v; ktorzy namyłłnie młodź od prawdziwey wiary á chwały Bożey odrywáią/ áby kiedy nie przyłzli dla thego w iáką niebęłpieczność *RejPosWstaw* [41³] (6); *BudBib* c3 (2); *MycPrz* I Cv (2); *Strum* B3 (7); *BiałKaz* Cv (5); *BudNT przedm* dv (5); *CzechRozm* A7v (35); *KarnNap* D2; Y to nas ábo kogokolwiek odłtráłżać niema *ModrzBaz* 1; by zásię ieden ná drugiego zdrowie iákokolwiek nieczyhał *ModrzBaz* 32v (54); *SkarJedn* 17 (7); *KochDryas* [A3]v; że łię też y dziś łekác mułzę/ Aby to łąd táiemny iákis Boży niebył *KochOdpr* C (2); *Oczko* 10 (6); *KochPs* 76 (3); *SkarŻyw* A4 (31); *MWilkHist* F3v (2); *StrykKron* A6 (2); *CzechEp* 16 (32); *CzechEpPORz* **; *NiemObr* 17 (6); *ZapKościer* 1583/38; *KochFr* 19 (5); *KlonŻal* D4; *KochBr* 151; *ReszPrz* 63; *ReszHoz* 131 (2); *WerGośc* 217 (3); *BielSjem* 32 (2); *KochPieś kt* (3); *KochTarn* 76 (2); *ArtKanc* T6; *BielRozm* 9; *GórnRozm* B (8); *KochWr* 20 (3); *KochWrJan* 18 (2); *Paprup* D2; *ActReg* 89 (9); *GostGosp* 10 (4); *GostGospSieb* +4v; połyłał/ áby wizytki káty y łkrzynki niewiełcie dobrze wymácáli/ áby było nań gdzie żelázá iákiego potáiemnie miedzy łzátámi nie záchowano. *Phil* P3 (9); *KochCz* A4v; *GrabowSet* L (2); *KochFrag* 17; *OrzJan* 10 (11); *OstrEpit* ktv; *WyprPl* C2v (2); day znich tákie powłtánie/ áby do nich kiedykolwiek nie przydałó mi łię niełzczéłne iákíe wracánie. *LatHar* 238 (19); Iednáł żeby to *stuporemaliquem* v W.

M. nieporużyło *RybGęśli* A2v (2); *WujNT przedm* 22 (51); *WysKaz*)(3 (4); Dotąd co fie czyniło/ ácz niewiele/ tyle przedsię/ ile látá/ šílá/ y íczupłość dopuśczáły/ y czego fie z náłzych/ íkromnie mówiąc/ *quolufquifque* iáko Koroná/ nieważył. Rzeczy lámé świádczą. *JanNKar* A2v (3); *SarnStat* 20 (151); *GrabPospR* L2 (4); *KmitaSpit* Av (2); *PowodPr* 41 (5); *SkarKaz*)(4v (7); *VotSzl* A3 (5); *CiekPotr* 10 (4); Od który iey zábieżał y porwał ią w zęby/ Tákże mu fie nie wymknie ledáiiáko z gemby. *CzahTr* G4v; Pátrz byś iáko nie popadł niełzcześcia iákiego. *CzahTr* I3 (8); *GostCast* 33 (3); *PaxLiz* D2v; *SkarKazSej* 684b (2); *KlonFlis* A4; *KlonWor* 47; *PudłDydo* B2v; *ZbylPrzyg* A2.

Z B. (1): A ták ieliżby fie tak co kędy [tj. *jakaś omyłka*] w tym druku ználázło/ prósimy bącznego czythelnika żeby nie zarázem nam iákiey nieumieiętności y niedbalítwa przypifował *BibRadz* *6.

Z 2.a. (213): *BierRaj* 20v; *BierEz* N4; *OpecŻyw* 13v (4); *PatKaz II* 62; *PatKaz III* 146; *WróbŻołt* qq4v; *SeklKat* Z3v; *ZapWar* 1549 nr 2657; *MurzHist* B3 (2); *KromRozm II* a2 (9); *KromRozm III* A8 (7); *Diar* 38 (2); *GliczKsiąż* E (4); *GroicPorz* bb2v; *KrowObr* 43 (10); *Leop Rom* 9/12; *BibRadz* *4v (3); *OrzRozm* L4; *BielKron* 195 (3); vcźmy fie przykładem Páwłowym/ nie zmyfláć iákiego nowego Bogá [...] Ale zádzierzmy onego Bogá kthory fie Oycom zakonem y prorocstwem obiáwił. *GrzegRóżn* K4 (4); *Mącz* 84c; *RejAp* 80; *GórnDworz* Y5v; *HistRzym* 20v; *RejPos* 274v (5); *BiałKat* 71; *GrzegŚm* A4 (14); *KuczbKat* 10 (2); á nie mnimánien ani ná ledá czyie vkazánie ábychmy fie ná nie [drogę do żywota wiecznego] puřczáli/ ále thám gdzye nam cnotá/ rozum/ á boiażń Boża vkaże. *RejZwierc* 137v (2); *WujJud* B2v (5); *RejPosWstaw* [21³] (4); *BudBib* c; *BudNT przedm* dv; *CzechRozm* A6 (34); *KarnNap* A4v (2); *ModrzBaz* 9 (5); *SkarJedn* 133 (2); *Oczko* 12v; *SkarŻyw* 273; *CzechEp* 5 (23); *NiemObr* 56 (6); *KochFr* 20; *ReszPrz* 93; *WerKaz* 286; *WisznTr* 23; *GórnRozm* A; *KmitaPsal* ktv; *KochWr* 24 (2); *ActReg* 117; *Phil* R3; *OrzJan* 44; *WujNT przedm* 7 (16); *SarnStat* 71 (9); *PowodPr* 43 (2); *SkarKaz* 117b (4).

Z 2.b. [większość użyć wchodzi w skład konstrukcji charakterystycznych dla tej grupy] (393): *OpecŻyw* 43; *BielŻyw* 92; *LibLeg* 10/153v (3); *RejRozpr* B3; *SeklKat* Kv (2); *KromRozm I* K4v (3); *MurzHist* C3v (2); *MurzNT* 28v; *KromRozm II* d3; *KromRozm III* A2 (19); *Diar* 26 (8); *GliczKsiąż* B4 (10); *LubPs* Z3v; *GroicPorz* d3v (2); *KrowObr* 2 (6); *OrzList* f2; *UstPraw* C4; *BibRadz* 2.Cor 12/6; *OrzRozm* G4v (5); *BielKron* 117 (8); *GrzegRóżn* G4 (2); *Mącz* 215a (5); *OrzQuin* E (10); *SienLek* 161; *RejAp* 20 (2); *GórnDworz* G4 (8); *RejPos* A6 (6); *RejPosWiecz*³ 98; *GrzegŚm* 8; *HistLan* C2; *KuczbKat* a2 (2); *RejZwierc* 173v (3); *WujJud* 20v (4); *WujJudConf* 30v (3); *RejPosWstaw* 21 (3); *MycPrz* II A2 (2); *BudNT przedm* c2v (2); *CzechRozm* A5v (98); *ModrzBaz* 3v (7); *Oczko* 1 (3); *SkarŻyw* 142 (3); *MWilKHist* C2; *StryjKron* 46; *CzechEp* 14 (66); *NiemObr* 10 (16); *KochSz* Bv; *ReszPrz* 67 (2); *ReszList* 142 (2); *WerGość* 203; *WerKaz* 284 (9); Wielkie tedy przekłétwo/ iż czego więcéy nie rzekę/ záłłużył/ który ták święty związek/ y to chwalebne ziednoczenie miedzy ludźmi targa *KochWr* 22; *ActReg* 21 (4); *GostGospSieb* +3; *Phil* D3 (2); *KochCzJan* A3; *OrzJan* 51 (3); *WujNT* ktv (15); áby ludzie náłzy iákiegokolwiek ítanu y kondieiiéy/ żadnym obyczáiem foli [...] z gránic Korony náłzéy do Sláłká y do Móráwy inłzémi drogámi/ iedno przez Oświećim nie wywożili *SarnStat* 967 (18); *CzahTr* A3; *PaxLiz* Bv (3); *ZbylPrzyg* A3v.

Z 3. (3): vkażęc gdzye nye zá vcílkyem yákim/ yednáł rádži nyerádži muřyeli yą wyznáwác. *KromRozm III* P5v; *CzechRozm* 236v; *OrzJan* 108.

Z 4. (46): Patrzy iefli kto niewidzi *RejRozm* 404; *RejKup* h5v (2); *KromRozm II* t3; *GliczKsiąż* L5; *RejWiz* 12 (4); *RejFig* Cc3; *RejZwierz* 141; *BibRadz Hab* 2/13; *BielKron* 82 (3); *Mącz* 245b; *OrzQuin* B2v; *LeovPrzep* a4v; *RejAp* 196 (2); *RejPos* 12v; *RejZwierz* 67 (4); *BudBib Iudith* 5/18[24]; *ModrzBaz* 93v; *Oczko* 22v; *SkarŻyw* 161 (2); *KochWz* 140; *ReszList* 171; *ZawJeft* 47; *ActReg* 158; *GostGosp* 26; *Phil* G2; *WyprPl* A3 (2); *WujNT* 608; *CiekPotr* 10 (2); *GoslCast* 28; *KlonWor* 5 (3); *SzarzRyt* A.

Z 5. (12): *MurzNT* 33v (2); *Mącz* 492d; *RejPos* 113v; *ModrzBaz* 93; bo by nie co inźęgo iém wierzyć nie kazáło/ tedy to że ten Káalendarz wŹyŹtŹki pomiéŹzał/ y precz odrzucił *Oczko* 30v; *CzechEpPORz* **2; *OrzJan* 23 (2); *PowodPr* 34; *VotSzl* A2; *PudłDydo* B2.

γγ. W funkcji zaimka przeczącego występuje liczebnik (218) :

1) Na określenie wielkości najniższych (205+7+5) (217) : Iá niemogę ni iedné winy náydz wty^m człowiecze/ o którą by miał vmrzétz *OpecŻyw* 120v (13); *BartBydg* 77; *GlabGad* F4v; *WróbŻółtGlab* A4v; *LibLeg* 10/94 (3); *RejPs* 38 (3); *HistAl* C5; *KromRozm I* Gv; a prágnięnie takié cierpiál/ żeby się był i kilkiem rzék nieugafił *MurzHist* D4v; *MurzNT* 3v; *KromRozm III* N4v; *DiarDop* 111; *KrowObr* 143v; *RejWiz* 43; niemogłáby łtyfiácá dziefiáta częłć ludzi być obżywioná. *Leop* 4.Esdr 7/68 (9); *KochZuz* A4; *BibRadz Ios* 23/14 (12); *OrzRozm* M4; *BielKron* 41v (8); *Tria non commutabitis verba hodie inter nos*, Nie przemowi yeden ku drugiemu dziś trzech słów. *Mącz* 239b; *Nemo homo est* Nie ydzieli kto zá mną? y yedinego człowieká nie zayźrzyć. *Mącz* 245b (21); *SienLek* 14v; bo pary ludzi iednákich głów/ ktorzy by we wŹyŹtkim byli łobie podobni/ nie naidzie ich ná łwiecie. *GórnDworz* K5 (15); *GrzepGeom* F; *HistRzym* 11v (2); *RejPos* 78 (3); *RejZwierz* 155; *BielSpr* 59v; *WujJud* 44 (2); *WujJudConf* 185v; *RejPosRozpr* c3v; y poległo wŹyŹtko wojłko Syłáry od ółtrza mieczá/ niezółtáło do iednego. *BudBib Iudic* 4/16 (6); *Strum* Gv; *BudNT Ioann* 18/38 (3); *CzechRozm* 91v (3); *PaprPan* Y3v (2); *ModrzBaz* 42v (3); *SkarJedn* 94 (3); *KochOdpr* B4v; *KochPs* 18 (3); *SkarŻyw* 16 (22); y nie było áž y do iednego/ któryby czynił dobrze *CzechEp* 119 (2); *KochJez* B3; Szkándowác półmycznym Niemcom/ iefł rzecz przyzwoita/ Ale fię oleiu w łetnym wierŹzu nie dopyta. *KlonŻal* D3v; *KochSz* B3 (2); *ReszPrz* 7 (8); *WerGość* 247 (3); *BielSen* 17; *GórnRozm* Cv; *ActReg* 81; *Phil* G; *GrabowSet* I3v; *WyprPl* A4v; *LatHar* 642 (4); *WujNT przedm* 31 (9); *WysKaz* 19; *SarnStat* 1087 (2); *GrabPospR* N4; *SkarKaz* 244b (2); *VotSzl* F; *CzahTr* K3; *SkarKazSej* 688a; Pan nie náfyći morzá bezednego/ Wśi nie náfyćá Páná choć iednego. *KlonFlis* C4; żebym fię nie zdał być iednym z tey roty/ Co ledá zá przyczynká z kościółem drá koty: Wolę tu nie obražác ánimułow chorych *KlonWor* 47; *SzarzRyt* D2.

Z 2.a. (7): *KrowObr* 144; *GórnDworz* Ff7v; áno we mnie pychá y iedná/ áni zádość zła/ áni złość/ áni ktorey krwi przelanie niebyło/ iedno w łercu nabożeńłtwo/ w nocy łzy/ á za obyczáy kłięgi w ręku. *HistRzym* 20v; *BudBib* c; *CzechRozm* 127; *SkarŻyw* 143; *SkarKaz* 5a.

Z 2.b. (5): gdyž iedno łłowo nikomu nie przypifuię częci á łławy/ iedno łámemu iemu á wielmožności ięgo *RejAp* 156; *GórnDworz* H; *HistRzym* 21v; *ModrzBaz* 87v; *PudłDydo* B5.

2) Na określenie wielkości najwyższych (13) : *TarDuch* D7v; *LubPs* B2v; *RejWiz* 84; *Leop* Ps 3/7; *RejFig* Bb4v; *BielKron* 456; *RejZwierz* 17v; *CzechRozm* 80v (2); á za twoim gotowánim/ ktore Bog wie iákíę iefł/ y przez łto lat/ dołtoynym by fię nie łtał. *SkarŻyw* 36; *ArtKanc* Q; *Lupieżca*/ wydárty łup/ wieldze drogich łprzętów Niešie/ którego tyśiác nie weźmie okrętów. *GórnTroas* 9; Ktorego łpraw pobožnych łwiát iefł nápełniony/ Ktorych zátrzyć niemogá y lat miliony. *SapEpit* A2v.

88. W funkcji zaimka przeczącego występuje przymiotnik lub przysłówek w stopniu najwyższym [w tym z partykułami: (a)by (też) (109), i (też) (54), ani (4), choć (3)] (665) :

1) Na określenie wielkości i wartości najniższych (586+24+2+3+2) (617) : *OpecŻyw* 145v; *PatKaz* III 95 (2); *FalZioł* IV 30a (2); *GlabGad* B7v (2); *WróbŻółtGlab* A3; *RejPs* 101v (3); *LibLeg* 10/153v; *RejJóz* G; *RejKup* e3; oni strzelając nán bárzo wiele strzał wypuścili/ á onego namniey nie tknęli *HistAl* B6 (42); *KromRozm I* O2v; *MurzHist* Dv (9); *MurzNT* 46 (3); *MurzOrt* B; *Diar* 56; Nye zefflichmy s łcyefłki twey kroku namnyeyffego *LubPs* M2 (23); *GroicPorz* z3v (3); *KrowObr* B4 (10); *RejWiz* 10 (25); ifz od namnieyffey nići łnowáney/ do rzemyka napodleyffego/ nie wezmę ze wśyftkich rzeczy ktore thwoie łą *Leop Gen* 14/23 (2); *RejFig* Cc; *RejZwierz* 29v (2); y namnieyffe łłowo z vłt wáfzych niechay nie wychodzi áż do one^{go} dnia gdy wam rołkażę *BibRadz Ios* 6/10 (7); *BielKron* 101v (6); *GrzegRóżn* I4v; *KwiatKsiąż* B2 (10); *Mącz* 74c (35); *OrzQuin* Q3v (2); *SarnUzn* Ev (2); *SienLek* Ttt3v; Acz piłmá to połwiadłzáia/ iż Pan wśytko zawarł pod grzechem/ á człowieká nie znaydzie dobrego áż do namnieyffego *RejAp* 38 (11); *GórnDworz* B3v (19); *HistRzym* 96v; Pan y nanędznieyffym á napodleyffym łthanem gárdzić nie raczy. *RejPos* [308]v *marg* (48); *BiałKat* c (2); *HistLan* A3 (9); *KuczbKat* 40 (5); *RejZwierz* 86v (8); *WujJud* 92v (7); *WujJudConf* 106v; *RejPosWstaw* [213]v (2); *BudBib* b3v (3); *HistHel* D2v; *MycPrz* II C4v (2); *Strum* O4; *WierKróc* B2v; *BudNT przedm* b3; *CzechRozm* 15 (27); ktory áni namniey nie widzyał ná oczy. *PaprpPan* Dd3 (49); *ModrzBaz* 1v (13); *SkarJedn* 96 (2); *KochOdpr* B3v; *KochPs* 66 (3); *SkarŻyw* 59 (9); *KochTr* 9 (2); *ZapKościar* 1580/13v; *StryjKron* 482; *CzechEp* *3 (21); *KochJez* B; *NiemObr* 9 (11); *KochSz* A4 (2); *KochWz* 141; namniey fię tym nie trwożcie/ naymnieyffzey łpráwy chrześciójánfkiey dla tego nie opuľczáyćie *ReszPrz* 10 (3); *WerGość* 209 (5); *WisznTr* 5 (6); *BielSen* 6 (3); *KochPieś* 52; Dopuľczáć nawáłnościom ná łwą cnotę włtáwáć/ Lecz od niéy w nagorłzy čás przedsię nieodłtáwáć. *PudłFr* 42 (8); *ArtKanc* E9v (3); *GórnRozm* A3 (5); *PaprpUp* F2; *ZawJeft* 20 (4); *ActReg* 84 (13); *GostGosp* 64; *GrochKal* 10; wśytkich bowiem oczy ktobie obrocone łą/ ták iż y namnieyffego wyłtěpku łwego zátáić nie będziefz mogł. *Phil* S4 (2); *GórnTroas* 74; Lecz ón w łwych łprawách ieff ták znákomity/ Ze naprołtfzému niemoże byđż łkryty. *KochFrag* 15 (2); *OrzJan* 76 (3); *WyprPl* B4v (2); *LatHar* 122 (13); *KolakCath* C4v; *RybGęśli* D3; *WujNT przedm* 4 (14); *WysKaz* 8 (3); *SarnStat* 144 (4); *SiebRozmyśl* H3v (3); *GrabPospR* L2v; *KmitaSpit* B2v; *PowodPr* 24; *SkarKaz* 43a (4); *VotSzł* B4 (2); *CiekPotr* 23 (6); Niewzięliżmy táb nigdy zamku nałłábffego *CzahTr* H2v; fáłzywe powieści pocżćiwemu memu. By namni nic niełzkodzą *CzahTr* K2 (8); *GosłCast* 10 (8); Ták iż niema przygány y namnieyffzy łzczátek. *PaxLiz* B2v (3); *SkarKazSej* 695b; *KlonFlis* G3v; *SapEpit* A3; *KlonWor* 34; *ZbylPrzyg* A3 (5).

Z 2.a. (24): *RejPs* 32v; on fię ich namniey nie bał áni vciekał/ ále przed wśytkiemi nie boiázliwie łtánął. *HistAl* K6v; *MurzHist* F3v; *LubPs* Y3; *BibRadz* *6; O moy miły Pánie toż ty niechcefz łmierci żadnego nanędznieyffego człowieká/ iedno áby fię vznał/ á náwrocił fię do ciebye *RejAp* 27v; *RejPos* 245 (2); *WujJud* 203; *WujJudConf* 73v; *CzechRozm* 81v (2); *PaprpPan* K (3); *ModrzBaz* 21; *CzechEp* 64 (2); *NiemObr* 57; *KochPhaen* 2; *KochWz* 142; *PudłFr* 75; *ActReg* 70; *WujNT* 547.

Z 2.b. (2): *MurzHist* K2v; iż nie bęđę iadł by namniey pierwey niż łłóńce zaydzie. *BibRadz* 2.Reg 3/35.

Z 3. (3): *Mqcz* 247a; á ná dálekiego/ y z Piotrem/ áni z ofobą iego/ áni z vrzędem/ namnieny nie fpołkuiącego Bifkupá Rzymfkie⁸⁰/ Piotrowę władzą y zacność przenofzą. *NiemObr* 49; *WujNT* 643 marg.

Z 4. (2): *RejAp* 196; bo á ktożby y nanikczemnieyfzy tego nieuczynił? *ModrzBaz* 131v.

2) Na określenie wielkości i wartości najwyższych (79+2+3) (84) : *PatKaz III* 146; *GlabGad* K4; *RejPs* 48 (6); *RejJóz* D4; *RejKup* p4; *KromRozm I* I3v; *Diar* 27 (2); *KrowObr* 142; *RejWiz* 11 (2); *RejZwierz* 40; *BibRadz I* 4a marg (3); *RejAp* 32v (4); *GórnDworz* V6v (3); *RejPos* 82v (5); *BielSat* H; Iż niccy wam nie pomogą namocnieyfze prawá/ iefli ich fámi ftrzedz nie będziecie *RejZwierc* 34; iż żaden ná fwiecie by theż nazacnieyfzy y nafwiefłzy bez przygod nigdy być nie mógł. *RejZwierc* 153 (6); *WujJud* 230; *WujJudConf* 101 (2); *RejPosWstaw* [143⁴]v; *CzechRozm* 116v (2); *TEn* był zwykł okrutności nád ludźmi vżywać/ Ze nie mógł nacnotliwfy przy nim mieyfca miewać. *PaprpPan* [Gg]4 (5); bez ktorego naczynie/ by nalepfze/ nic nieważy. *ModrzBaz* 111v (2); *SkarJedn* 241; *Oczko* 1v; Iego vprzémey dobroci Wiek nadłużfzy nie okroci. *KochPs* 172; O wielkim miłosierdziu Bożym/ w nawiętfłzych grzechách nie rofpaczać. *SkarŻyw* 82 (3); *KochFr* 48; *KochSz* C3; *ReszPrz* 61; *KochPieś* 23; *GórnRozm* M2; *ActReg* 161; *GostGosp* 1; Chćiwéy ręki żadna rzecz nayfrozłza nie zmoże. *GórnTroas* 9 (2); *GrabowSet* H4; czego mi nie ziedna y napilnieyfze przygotowanie moje. *LatHar* 213 (2); *WujNT* 817; *SkarKaz* 515a; *CzahTr* [D2]; Niewiedzą nacwiczeńfzy tego Doktorowie/ Co my *GostCast* 37 (3); *SkarKazSej* 680b (2); *KlonWor* 8.

Z 2.a. (2): A kto tego nie miał/ tho iuż y z nawiętfłzemi dziwy nie mógł być fwietym/ iedno wielebnym. *RejAp* 114; *SkarKaz* 42b.

Z 2.b. (3): *GórnDworz* Yv; iż nigdy żadnym obyczáiem/ áni żadnemi napobożnieyfłzemi fpławami fwoiemi/ nie mógł być włprawiedliwion/ áż vwierzył onym fwietym *RejPos* 179v (2).

εε. W funkcji zaimka przeczącego występuje rzeczownik, przymiotnik lub konstrukcje wielowyrazowe [w tym z partykułami: i (124), (a)ni (74), (a)by (19), też (1)] (612) :

1) Na określenie ilości (539) :

a) Na określenie ilości najwyższych (140+1+6) (147) : *OpecŻyw* 96v; *RejKup* r2v; mam zá to iżeby śwýát nyemógł ogárnąć kłyąg tych/ ktoreby piłáne być myály. *KromRozm II* d2 (2); Czás po temu małz/ y mieyfce/ drzwi záwarte ftoią/ Zywy człowiek nás nie widzi: pomoż łálką fwoią. *KochZuz* A3; *BibRadz Gen* 8/20; *BielKron* 54; *RejPos* 130v (2); *RejZwierc* Bbb2; *KochMon* 35; *BudNT przedm* a3; *SkarJedn* 95 (2); *KochPs* 26 (2); *NiemObr* 62; *ReszPrz* 69; *ArtKanc* B20; po łobie zoftáwiwłfzy nomen immortale tákowé/ iż ich też wieki żadné zetrzec nie będą mogły. *KochCzJan* A2v; Ták iż ten ktory trochę opuścił dla zakonu/ nie opuściłby zakonu zá włzytek śwíát. *WujNT* 164 (3); *SkarKaz* 159a (3); *CiekPotr* 41.

Z 2.b. (2): *KochPs* 207; Ták żaden żywy człek o Athánázem niewiedział/ okrom onej pány. *SkarŻyw* 392.

W omawianej funkcji występuje szereg antonimiczny lub wyliczenie (113+1+4): *BierRozm* 6; y Sinom swoym Czarowyczon, y Vlanom Kniazyom y mvrłam y włzym lyvdziem moym wielkym y malim niedopvłczal. y ych niepořilal *LibLeg* 10/98 (4); *RejJóz* D5v (2); *KromRozm I* O; *Diar* 46 (2); Wyelki á nyeznośny fáłfz przeciw mnie twirdzili/ Ni Bogá áni ludzi w tym fie nye włtydzili. *LubPs* I3v (2);

Z łtrony thedy vrzędu łwego Káth gdyż przed Świątem áni przed Bogiem nic niegrzełzy/ zelżywołci niema żadney *GroicPorz* hv; *RejWiz* 4v (5); *Leop Ex* 36/6 (4); *UstPraw* E4; Tákież łercá łtałego/ ma być káždy człówek/ Ani zły áni dobry/ nie ma go rułzyć wiek. *RejZwierz* 114 (2); *BibRadz Gen* 24/50 (2); piłmá żadnego nieumieli/ przeto dzieiow żadnych áni łwoich áni cudzych nie piłáli *BielKron* 281v (5); Nequae ego ullam in partem disputo, Nie dźierzę áni zá tą áni zá ową łtroną. *Mqcz* 333b; Peto a te ut id a me neve in hoc, neve in aliis quaeras, Prołzę cie ábyś mie o to áni w tym/ áni w ynym nie pytał. *Mqcz* 476d (4); *RejAp* 182; *GórnDworz* D4; Kthorego dobrodzieyftwá/ áni niebo/ áni ziemia/ záważyć nie może. *RejPos* 146v (15); *BiałKat* 76; *RejZwierc* 17v (16); *BielSpr* c; *WujJud* 35; Niemogá tego wymowić y wyłłowić Angellkie y ludzkie ięzyki *WujJudConf* 243; *BudBib* 1.Reg 22/15 (3); *WierKróc* B3v; *CzechRozm* 63v (2); *ModrzBaz* 34 (3); *SkarŻyw* 101; *KochTr* 11; a iż też áni w łágodney namowie/ áni w zdrádlwym łłowie nie włkorał *StryjKron* 712; *CzechEp* 194; *ZapKóścier* 1585/61; *ArtKanc* L2v; *GórnRozm* E3v (2); *ActReg* 126; Vrzędnik ma tego łtrzedz co ná dworłką czeladź domową przyłtoi/ áby tego ze włi/ áni męłka áni biała płęc/ nie robiłá. *GostGosp* 16; *Phil* L4; Ale łkarbćie łobie łkárby w niebie: gđzie áni rdzá/ áni mol nie płuie *WujNT Matth* 6/20 (3); Ten ktory niema áni łmiertelnego áni powłzedniego grzechu/ dokąd poydźie? pewno iż prołto do krolełtwá niebiełskiego. *WysKaz* 20; Ten záłię/ ktoremu áni wieczney áni doczełney winy nie odpułzczono/ gđzie łię zołtoi? pewno że w piekle. *WysKaz* 31 (3); y przełciwko wolnołcióm ich/ nie bęđziemy áni łámi/ áni przez kogo innęgo káżemy wćiłkác. *SarnStat* 53 (12); *SkarKaz* 454b (2).

Z 2.a. (1): iż choć łie ia łam niłkim wáđzić nie będe [!]/ áni łam walki przełciw żadnemu podniołę/ áni łie práwem y łewem (iáko mówią) krzywd łwych nie zemłzczę/ ále włzytko ná Bogá y Chriłtułá włóżywłzy łkromnie y ćierpliwie poniołę. *CzechRozm* 251v.

Z 2.b. (4): Nie potykáćie łię áni z małym áni wielkim/ iedno tylko z Kroleł Izráelłskim. *BibRadz* 2.Par 18/30; *KwiatKsiąż* M3; *ModrzBaz* 85; *SarnStat* 379.

b) Na okrełlenie ilołci najniłszych (399+9+4) (412) : Niłkěfá winien nie bęđziełz *BierEz* R3v (3); *OpecŻyw* 54v (11); *PatKaz II* 46v (2); Iota unum non praeteribit, yedno slovo nye chyby *BartBydg* 77; *TarDuch* C3v (2); *FalZioł* III 34b (3); *GlabGad* F4v; A wyplewiefz włłytek owoc ich náziemi/ ták iż náłienia ich y znaku nieołtanie. *RejPs* 30 (6); *LibLeg* 11/45; *RejJóz* E2v (3); *SeklKat* Z3v; *RejKup* c2v (15); i tak vpadnie/ żę [!] i kamięń na kamięniu niezołtanie. *MurzHist* H2; a on niemiál niłkierki ducha łwiętego *MurzHist* Q (4); *MurzNT* 43v (2); *KromRozm III* N4v; *Diar* 91; *DiarDop* 112; Przeto s łwoia połtawą nye łtoiłz zá iáie *BielKom* F6v (2); *GliczKsiąż* C2v; *LubPs* C3 (10); Chceć łye práwá zemną/ dam ci go dołtátek/ odważyłem ná cię Sto złótych/ nie vłtápięć kroku. *GroicPorz* ł4 (3); *KrowObr* 21 (7); *RejWiz* 7v (12); literká iedná/ áłbo też ieden pákćiczek z zakonu nie przełdzie/ áż łie włzyłtki rzeczy łtáną. *Leop Matth* 5/18 (7); *OrzList* h; *RejFig* Cc6; *RejZwierz* 41 (4); tedy my włzytcy Izráelczycy ono miáłto powrozmi obtoczywłzy wćiągniemy ie wrzekę/ ták iż thám y ieden kámyk nie bęđzie náłezion. *BibRadz* 2.Reg 17/13 (7); ále bogoboynołć/ vtćiwołć/ włtyd ich włzyłtek zgáłnál w nas/ niemamy go w łobie ni prachty. *OrzRozm* M4 (3); *BielKron* 29v (9); *GrzegRóżn* H4v; Digitum nusquam a sententia, Y ná yednym páłcu nie ođłtępowác od łwego mniemánia. *Mqcz* 88d; Nusquam te vestigio hinc moveris, Nie ođłtępuy mu ztąd ná łtopie/ áłbo ná piędzi. *Mqcz* 233d (47); *OrzQuin* K2 (4); Byś miał łifty Papielkie y iego Sygnety/ Nie przybęđzie

łzelągá do twey czczey kálety. *Prot By* (4); *RejAp* 7v (6); áž chudziná po kilku niedziel/ widząc że tá rzecz wdługá idzie/ á popráwy kęs ieden nie znác/ pocźnie łie vłkaržác *Górndworz* R7v (17); *HistRzym* 11v (2); *RejPos* A5 (36); *BiałKat* 278v; *BielSat* E; *HistLan* B2v; A kiedy go łpytałz o czym/ tedy y łłowká nie vmie powiedzieć. *RejZwierc* 16 (23); *RejZwiercPodw* 183v; *WujJud* 44 (3); *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* [143³]v; *BudBib* Num 21/35 (5); *Strum* R2v; *BudNT* Mar 13/2; *CzechRozm* 69v (5); Perfeus Mácedońłki chociaž walczył z Włochy/ Iužby łie go ten náłz Ian nie lękał by trochy. *Paprpán* X4 (3); Ten obyczáy woíennego ciągnienia łtárodawni Polacy łtátecźnie záchowywáli/ lecz dziś y cieniá iego niezáchowuiemy. *ModrzBaz* 117v (2); Páłaców Ciceronowych/ których łye niemogli wychwálić włzyłcy/ y łciány łnac niewiđác *Oczko* 3 (4); Iáciem/ poprawdźie/ o włos niezłwánkował *KochPs* 107 (3); *SkarŻyw* 56 (18); *ZapKościer* 1580/13v; baczyć to możemy iż mu y kropie wody/ w ogniu vpálonemu/ ná ięzyk nie dádzą? *CzechEp* 63 (6); *KochJez* A4v; łkąd pirwey milliony liczył/ tám łtąd teraz y kopy nie weźmie. *NiemObr* 161 (5); *KochFr kt* (3); *KochSz* B4; zá czym v nich prawdy áni kropki iedney/ álbo włtydu nie naydźie *ReszPrz* 65 (5); *WerGośc* 247 (3); *KochPieś* 38; *PudłFr* [3] (5); *ArtKanc* K6; *BielRozm* 33; *KochWr* 28; bo pierwey się wymawiania y przymówek nasłuchám a skutku namniey coby okość nie widzę. *ActReg* 167 (6); *GostGosp* 64; *Phil* G; *KochPij* C4; *GrabowSet* I3v; *OrzJan* 43 (2); *WyprPl* A2 (3); A iákož chwilki iedney y momentu w bólu docześnym nie wytrwałz *LatHar* 578 (3); *WujNT* Matth 5/19 (10); nie vkazałby łię iáki promyłzczek łprawieđliwośći *WysKaz* 21; *SarnStat* 678 (3); *SkarKaz* 43b (3); *VotSzł* F; *CiekPotr* 53 (3); *CzahTr* B (3); *GostCast* 71 (2); *PaxLiz* B2v (2); *KlonFlis* G3v; *KlonWor* 46 (2).

Z 2.a. (9): *OpecŻyw* 114; *KrowObr* 144; *OrzList* i2; *BibRadz* *6; A ták áffekty te/ ktore mierność vthemperowála/ nie łá kęs ieden cznocie przećiwnie/ y owłzem iá forytuia/ y podpieraia *Górndworz* Ff7v (2); *CzechRozm* 127; *SkarŻyw* 143; *OrzJan* 43.

Z 2.b. (4): *RejAp* 156; *Górndworz* H; *WujNT* Act 11/19; Kiedy vmrę nie piłz mi tytułu inłzego/ Ná grobie/ ni dokłáday y łłowá iednego. Iedno táki *PudłDydo* [B5].

2) Na określenie wartości (73) :

a) Na określenie wartości najwłższych (49) : *PatKaz II* [54²]; ktorego iego łin Gilimer zabiwłzy pięć lat ponim w pańłwie będąc thak był okrutny, iż thež rodziczom włáłnym nieprzepułcił. *MiechGlab* 49; *BierRozm* 19; *RejPs* 48; Ktorych y Pan Bog niezłamie *RejKup* x2 (2); Bo ia widzę bych tám łzedł dáley k tey gawieđzi/ Ale pewno y łwięty tám łie nie wyłieđzi. *RejWiz* 64v (2); Nie może być kupioná zá złoto/ ani może być odwažone łrebro zá iey frymárk. *BibRadz* Iob 28/15 (4); Dziwuiemy łie twoiey pyłze bez miáry/ ktorey y łámi bogowie nie lubia *BielKron* 124; Tego tho Ekiuła ráđá y łprawá on wielki okrutnik Attyła porázon/ krol Węgierłki/ ktoremu włzyłká Europá nie mogła odeprzeć *BielKron* 160; y będzie tám tych fráłzek przećiwno rozumowi thák wiele/ žeby ich ná wołowey łkorze nie łpifał *Górndworz* N6v; Ludzyom zátwardzyáłego łerczá y Anyełłkie głófy nie pomoga. *RejPos* 189 marg (4); *RejZwierc* 152v (3); áby miał dáry Bože ták zacne/ ktore włzyłłkiego łwiátá łkárby opłácone być nie mogá/ chćieć okupować. *WujJud* 161v; *RejPosWstaw* [41²]v; *BudBib* Soph 1/18; Opułciwłzy doczełne te zyemłłkie rołkołzy/ Od ktorych go y nędzá y głod nie odpłółzy *Paprpán* Cc2v (2); *SkarŻyw* 59 (2); iż go y brany piekielne nie zмога *CzechEpPOrz* **3v; *GrabowSet*

P2; bo y niebá niebow ogarnąć go nie mogą *SkarKaz* 39a; *CiekPotr* 13; Nie zrowniając frogofcią y leśni żwirzowie *PudłDydo* Bv.

W omawianej funkcji występuje imię własne (15): Inculpatior est eius vita quam ut vel Momus ipse possit carpere, Taki cnoty yeft tego człowieka żywot/ że by go y Momus nie vniął nágánić. *Mącz* 230b (2); ktorých fnađz y łamey roboty/ Nie zmoğłby Tágus plăćić hoyny w kruszec złoty. *StryjWjaz* Bv (3); *PaprPan* L2 (7); *Oczko* 3v; *WujNT Matth* 6/29; *SzarzRyt* D2.

b) *Na określenie wartości najniższych (24) :* *LubPs* Y5v; *RejWiz* 110v; *Leop Gen* 14/23; Pewnie iefłize miáftá dobedziemy tego/ Ze w nim żywć nie będę y plá namnieyłzego. *RejZwierz* 29v; *BibRadz Iob* 41/7; *BielKron* 67 (2); *RejPos* 139; nahániebnieyłzy żywot wiodą iáki się y miedzy Pogány nie náyduie. *GrzegŚm* 13; Iákie były rofterki iákie frogie burdy/ Ze takich nie miewály y Tátárfkie ordy. *RejZwierz* 249v (2); *BielSpr* 59v; *WierKróc* A4v; mam zá to/ iż to wyznałz/ że ten żydowłki zálot/ nic w łobie nie ma mocy/ y zá sieć páięczą ledwie może być poczytaⁿ/ bo fie w nim y muchá nie ołtoi. *CzechRozm* 134; *SkarJedn* 216; Czáfú tego ten okrutnik y działkom á niemowlętom Chrześciáńskim nie przepuścił *SkarŻyw* 46; *NiemObr* 65; *ReszPrz* 7 (2); *WujNT* 136; czego y dziećięciu nierozumnemu nie godzi fię mowić y myślić. *SkarKaz* 157a (3); *SkarKazSej* 688a.

żż. *W funkcji zaimka przeczącego występuje przysłówek stopnia i miary lub podobne wyrażenie (203+1+7+11) (222) :* Dziwuię się Pánu twemu: Iż taką pieczę o mnie ma/ A o cię iuż prawie niedba. *BierEz* O4v; *OpecŻywList* C; *ForCnR* C2v (2); *HistJóz* D; *FalZioł* I 55c; *BielŻyw* 108; *RejPs* 27v; *RejKup* Bv (5); A Perłowie widząc łpołob Alexandrow mądrołć fmiáłołć y moc/ kthora fie w thym małým ciele táilá/ owłzeki go nie znáiąc. *HistAl* F2 (2); *MurzHist* By; *MurzNT* 38v; *KromRozm II* f4v (2); *Diar* 88; *GliczKsiqz* D8 (3); Iż mye tak w łálce łwey bełpyecznye záchował/ Ten ktory mye łfukał prawye mye nye poznał. *LubPs* ee4; *RejWiz* 31v (3); *Leop Ex* 9/6 (2); *RejZwierz* 4v (4); *BibRadz Gen* 47/13 (2); *Goski* A3; *KochZg* A4v; Mihi quidem hercle non fit verisimile, Mnie fie owłzeki temu nie che [!] wierzić. *Mącz* 128a (7); *RejAp* 29v (4); *GórńDworz* I4 (6); *HistRzym* 46 (2); *RejPos* 10v (8); *KuczbKat* 50; *RejZwierz* A4v (6); *WujJud* 95 (5); *RejPosRozpr* b3 (2); *RejPosWstaw* [41²] (2); *CzechRozm* 52 (14); My prawie bez nich zgoła też nic nie vmiemy *PaprPan* L4v; *KarnNap* A2; *ModrzBaz* 6 (7); Bo mu nikt zgoła vwierzyć nie ma/ áni winien ieft. *SkarJedn* 47 (2); *KochOdpr* C2; *Oczko* A2v (3); *KochPs* 25 (3); *SkarŻyw* 29 (2); *CzechEp* 31 (17); *CzechEpPORz* *2v; *NiemObr* 150; *KochFr* 98 (3); *ReszPrz* 35 (2); *ReszList* 154; *KochPieś* 31; *PudłFr* 32; *KochProp* 12; *ActReg* 13 (2); *Phil* E; *ZapKościar* 1588/80; *GrabowSet* F; *KochFrag* 18; *OrzJan* 7 (4); *LatHar* 131 (4); *KołakSzczęśł* A4; A ia wam powiádam/ ábyście (*marg*) niiiáko. (–) zgoła nie przysięgáli [*non iurare omnino*]; áni ná niebo/ gdyż ieft łtolicá Boża; áni ná ziemię/ ábowiem ieft podnożkiem nog iego; áni ná Ieruzálem/ ábowiem ieft miáłto wielkiego krolá; Ani ná głowę twoię bęđzielz przysięgał *WujNT Matth* 5/35 (14); *WysKaz* 23 (2); *SarnStat* *6v (10); *GrabPospR* L2 (3); *PowodPr* 19 (4); *SkarKaz* 43b (2); Powiáda zem mu ia dał, á ia go iáko żyw Nie znam, ánim go przedtym, procz dnia džísieyłzego, Nigdy oczymá łwymi nie widział. *CiekPotr* 73 (3); *GosłCast* 71; *KlonWor* 11; *PudłDydo* B3v.

Z b. (1): A bierzemyż te włzyłtkie rzeczy przy Ponurzeniu/ ábo przez ono ponurzenie? (–) Nie przez ponurzenie/ áni przy ponurzeniu zgoła *CzechRozm* 259v.

Z **2.a.** (7): *OpecŻyw* 146v; *UstPraw* C4; *WujJud* 140v; *CzechRozm* 71; á odpowiedź dał gánieniu onych/ ktorzi to chcą przemoc/ áby náuk wśzytkich zgoła nizacz niemiano/ á tylko láanego przyrodzenia słuchano. *ModrzBaz* 9v; *GostGosp* 60; *SarnStat* 432.

Z **2.b.** (11): *GliczKsiąż* G3v; *BielKron* 335v; *GrzegRóżn* Lv; *RejAp* 161v (2); *RejPos* 287 (2); *RejZwierc* 41 (2); *CzechEp* 234; Támby go byli nigdy owfzem nie dobyli/ Chybá fię podkopawśzy/ prochy záfádźili. *KmitaSpit* C3v.

ηη. W funkcji zaimka przeczęcego występuje przysłówek niezaimkowy miejsca i czasu lub konstrukcja wielowyrazowa w tej samej funkcji (714) :

1) Na określenie całości (712+15+80) (807) : *BierRaj* 23; *BierEz* A3v (4); a nawiekim męża nieuznatz vmyślila. *OpecŻyw* 8v; Iż począwśly od pięty nożné aż do wirzchu głowy moié/ niemá bytz w mym cieie zdrowié. *OpecŻyw* [79] (16); a my thego v.k.m. náchemv dobrodzieyowy wyecznim czaffem przepamiethacz niechczemi *LibLeg* 10/62y (3); *PatKaz III* 88v (2); *BielŻyw* 133; *GlabGad* P5; *WróbŻółt* D6v (5); gdzie by iuś náśle kochanie wtobie panu fwoiem nigdy a beskonca vřtac niemogło. *RejPs* 99v; SNađz już wiekom wiecznie nigdy fię zmienić niemoże *RejPs* 182 (9); *SeklWyzn* G; Aleć mnie ta śmętna blizna do śmierci fię nie żagoi *RejJóz* B7 (9); *SeklKat* Q4; Gdyz nikt odpocatku niebył Aby był dofycz vćynił *RejKup* S; Bo żáđny náweczie niebył Ktoby wto prawie vğodzył *RejKup* 14 (3); *HistAl* Mv (2); *MurzNT* 73v (2); *KromRozm II* tv; *KromRozm III* Cv (2); ya yey do Gardla nyeprzeřtaną *LibMal* 1554/193; *Diar* 46; *MrowPieś* A4; A gđzye duchá rozumu/ nie mářz przy człowieku/ Ten bogá y łam fiebie/ nie pozna do wieku. *BielKom* B3; Lud Izraélřki ná zyemi wślytek wygláđzyemy/ By ich imyę yuż ná řwyecye wśřędy záğinęło/ Aby yuż práwye do końcá dáley nye řlynęło. *LubPs* S5v; á w namnieyřzym punkcie iey do śmierci řwey ođřąpić nie chcę *LubPs* aa4v (36); *KrowObr* Av (8); Nie naydzyeřz go pod niebem/ řzukay go iáko chceřz. *RejWiz* 100 (17); Zaden fię niebęđzie mogł wam przećwić przez wślyřtkie dni řywotá twego *Leop Ios* 1/5 (19); *RejFig* Cc3v (3); *RejZwierz* 40; Nie będąřeřz iem nigdy řyczył pokoiu y nic dobrego pokiś řyw ná wieki. *BibRadz Deut* 23/6; Zářřteć nie ieřt nikt řpráwiedliwy ná řiemi/ ktorby dobrze řzynił á nie grzeřzył. *BibRadz Eccle* 7/21; Pokiś řyw/ á poki w tobie ducha zřřáwa/ nie wdaway fię w niewolá řáđnemu człowiekowi. *BibRadz Eccli* 33/21 (21); Nieřlyřzałem tego iáko řyw od Komelřkiego Prokuratorá nigdy/ co tu teraz řlyřzę od ćiebie. *OrzRozm* E2v (4); *BielKron* 4 (20); *KochSat* Bv; *KwiatKsiąż* K; Nunquam audivi dici, Nie řlyřzałem tego yáko řyw. *Mącz* 86b (4); *OrzQuin* B (7); *Prot* A2v; *ProtStoj* Ev; *SarnUzn* H; Abowiem człowieká thákiego nigdy niebyło/ áni ieřt/ y do końcá řwiátá niebęđzie/ ktorby [...] mogł wieđzić řmyřł y wolá Bogá miłego. *LeovPrzep* F4v; *RejAp* AA5v (12); *GórnDworz* C4v (17); *HistRzym* 33 (7); á nas s řobą záchowác wiecznie w tym řwym wiečnym á obiecánym kroleřtwie/ ktoremu nigdy końcá nie ma być ná wieki wiekom *RejPos* 17 (41); *GrzegŚm* 9 (2); *HistLan* D4v; thák iż káźde řtworzenie wedle náture řwey á wedle onego raz vćzynionego twářdego dekrethu Páńřkiego muśi vřzywác obyczáiow y przyrodzenia řwego/ á nigdy fię iuż řáđne ináćzey odmienić nie może iuż ták aż do řkończenia řwiátá wśzytkiego. *RejZwierc* 2v; Zğodá nigdy nie będąřeřz aż do dnia řáđnego. *RejZwierc* 195v marg (16); *WujJud* 196v (2); *WujJudConf* 65 (2); Y rzekł: oto ia řtánowię przymierze przed wśzytkim ludem twoim řzyniác cudá/ ktorych nie tworzořo po wřzey řiemi/ y miedzy wřzemi narody *BudBib Ex* 34/10 (12); *HistHel* ktv (2); *MycPrz* I C;

BiałKaz ktv (4); A kto wierzy wmię/ nie będzie prągnąć nigdy. (*marg*) Lát. ná wieki. (–) *BudNT Ioann* 6/35; Ale noc y dzień/ fłońce/ y klieżyć [.] / látá/ mieliące/ y dni/ ty mogą być wiecznymi názwane/ iż fie od łtworzenia światá nie odmieniáią *CzechRozm* 84 (10); Ktoregoć cnotę męstwo wielkie okázuię/ Bo we wźem Krześciańłtwie równia im nie czuię. *PaprPan* A4v; TEn dom z dawná wźák to wiefz iże z męstwá fłynię/ Y poki światá sftawa iuz to w nich nie zginie *PaprPan* Nv (10); *ModrzBaz* 57v; *SkarJedn* 123 (4); *Oczko* 30v; Pódźmy (práwi) zgładzmy ten naród nienádány/ Niech Izráhel nie będzie wiecznie miánowany. *KochPs* 125; iáko świat iest wielki/ niemáľz równia łobie. *KochPs* 126 (25); iżby mi fie była zábáwá ná niey przez cały żywot moy nie wśtefkníłá. *SkarŻyw* A2 (16); *ZapKóścier* 1579/2v (30); *KochTr* 5 (2); *StryjKron* 385 (2); *CzechEp* 95 (3); *KochFr* 71 (3); *KlonŻal* C3; *KochDz* 108; *ReszHoz* 114; *WerGość* 219 (2); *WerKaz* 293; *WisznTr* 8 (3); *BielSen* 5 (2); *KochPieś* 18 (4); *KochTarn* 77; *ArtKanc* D18 (13); *GórnRozm* A (7); *PaprUp* Hv (2); *ActReg* 47 (2); *GórnTroas* 51; *KochPij* C3v; *GrabowSet* A4v (6); *KochFrag* 17 (3); Ibráim Báľzá/ nigdy póki żyw był/ zápomnieć tego niemógł/ że fie z oycá krześciańiná rodził *OrzJan* 36; *WyprPl* A2 (2); Dziękuie тобі/ że co godziná ábo y chwilá nie przeštáiefz dobrodźieyłtw twoich ná mię wylewáć *LatHar* 27 (4); *KołakCath* B2 (2); *KołakSzczęśł* B4; Niechay fię więcey z ciebie owoc nie rodzi ná wieki. *WujNT Matth* 21/19; Abowiem ná on czás będzie wielki vćifk/ iáki nie był od początku światá aż do tąd/ áni będzie. *WujNT Matth* 24/21 (21); *WysKaz* 19 (5); *SarnStat* 74 (21); *PowodPr* 43; *SkarKaz* 7a (6); *CiekPotr* 18 (6); Ale ia ták powiádam że zá wieku mego/ Nie doczekam porządku woýłká Węgierłkiego. *CzahTr* H2v; *GosłCast* 10 (2); gdyż zá ich dzielnością/ Sławá rozmaitych łpraw/ nie zginie wiecznością *PaxLiz* A2v (2); *SkarKazSej* 689a (2); *KlonWor* 32 (2); *PudłDydo* Bv; *ZbyłPrzyg* B3v; *SzarzRyt* A2.

Z **2.a.** (11): *Mącz* 215a; *GórnDworz* Mv; *WujJud* 260v; *PaprPan* Gg4; *StryjKron* 782; *WerKaz* 304; *KochPieś* 29; *GrabowSet* V; *LatHar* 658; ále ktobykolwiek bluźnił przeciw Duchowi świętemu/ nie ma (*marg*) nie będzie miał. (–) odpuľzczenia ná wieki/ ále będzie winien grzechu wiecznego. *WujNT Mar* 3/29.

Z **2.b.** (66): *BierEz* C4v; *OpecŻyw* 26v (2); *PatKaz I* 10; *PatKaz II* 18v; *PatKaz III* 117 (2); *GlabGad* L8v; *RejJóz* Gv; *MurzHist* Hv; *KromRozm II* t4v; *GliczKsiąż* E2; *KrowObr* 139 (4); *RejWiz* 43 (5); *Leop Judith* 12/20; *BibRadz* *3v (2); *OrzRozm* K; okrętow wielkich nie máią áni ich iáko żywi nie widáli/ poki do nich Luzytani nie poczęli ieżdźić/ tylko łódzie máłe *BielKron* 450v (5); *KochSat ktv* (2); Nemo est quem ego magis nunc cuperem videre quaem te, Nie yełt człowiek na świecie którego bych teras ráczey widział yáko ciebie. *Mącz* 245b (2); *OrzQuin* E2 (2); *Prot* B; *SarnUzn* C4; *GórnDworz* C5v (5); *RejPos* 72 (3); *KuczbKat* 250; *RejZwierc* 63v (4); *RejPosWstaw* [21²]v; *ModrzBaz* 49v; *SkarŻyw* 68; *CzechEp* 8; Nie rzekl iáko żyw żaden więłłzėy prawdy zwieká/ Iáko kto názwał bożym igrzyłkiem człowieká. *KochFr* 128; *ReszList* 155; *GórnRozm* B4; Abowiem nie iest pod niebem inne imię dáne łudźiom/ w ktorymbyłmy mieli być zbáwieni *WujNT Act* 4/12 (2); *WysKaz*)(2v; że ná wieczne czáły żaden z Pánów nie ma mieć żadného czynłznu ná Zupách/ okróń tych/ którzy łą w Reyefłtrze nápiłáni *SarnStat* 378 (3); *CzahTr* H2v; *PudłDydo* B4v.

W omawianej funkcji występuje szereg antonimiczny lub wyliczenie (139+4+14): *RejPs* 82 (4); *SeklWyzn* G; *SeklKat* P4; *RejRozm* 394; Sąd gniew Bożj łprawiedliwy Nipomożie żadeny żywy Nj w

Niebie anj na Zęmij *RejKup* r2v (2); *KromRozm I* K (2); *KromRozm II* o (3); *KromRozm III* C6; Biskup chełmski Iacobus Uchański natrącał nieco ku egzekucyji, a wszakoż ani na tę ani na owę stronę nie dorażał. *Diar* 25; *KrowObr* 176v (5); *RejWiz* 111v (3); Nie wstępný od niego/ ani ná práwá ani ná lewą łtronę/ ábyś wyrozumiał wśłytkie rzeczy ktore czyniż. *Leop Ios* 1/7 (2); *OrzList* c2v; *RejZwierz* 132; żeby się ściáná ábo mur niechylił ani ná thę ani ná onę łtronę *BibRadz Am* 7/8; Nie pogładay ani tám ani łam chodząc po vlicách mieyfćkieh/ ani się thułay po pułtych mieyfćách iego. *BibRadz Eccli* 9/7 (10); *OrzRozm E3* (2); iedno łtrzełz zakonu/ á nie wykraczay ná práwo ani ná lewo. *BielKron* 46v; ktorzy [*Prusacy*] w pułtynie/ łáfy/ błotá wielkie/ y w ćiałne mieyfćá ludzi ząwiedli/ iż nie mogli ani ná zad ani ná przod wynidź *BielKron* 355v (6); *GrzegRóżn* I4v; *Mącz* 226c (5); *OrzQuin* N; A żaden się nie obrał/ ani ná niebie/ ani ná ziemi/ ani pod ziemią otworzyć kfiąg/ ani ná nie pátrzyć. *RejAp* 50v; Gdyż też tu łłyfzyłz/ iż się nikt nie náłazł ani ná niebie ani pod niebem/ ktoby się miał dotknąć álbo otworzyć ty dziwne á łkryte táiemnice thego żadnym rozumem nie rozmierzonego Bołtwá *RejAp* 54 (11); *HistRzym* 91v (2); Zápomnieli onego łrogiego dekretu Páńłkiego/ iż tákiego pomłtá nigdy nie minie/ ani ná tym ani ná onym łwiece/ kto ten vrząd á tę łprawę będzie gwałcił á opák wywracał Duchá s. *RejPos* 245 (21); *RejZwierc* [78²] (9); *BielSpr* 45v; Aleć to wśłytko wymowki/ ani tedy ani owędy nie wynidziećie. *WujJud* 127 (2); *WujJudConf* 74v; *RejPosRozpr* c; *BudBib Is* 34/10 (2); Ale o żywoćie wiecznym/ ani tu/ ani indziej nie włpomina. *CzechRozm* 75 (3); *ModrzBaz* 17 (3); Płotná żadnego nie vżywałá/ ani ná ćiele/ ani ná głowie/ ani włožu. *SkarŻyw* 160 (4); *CzechEp* 114 (2); *NiemObr* 71; *ReszHoz* 131; *ArtKanc* R17; *GórnRozm* B3; *OrzJan* 78 (2); Niech w niebie y ná ziemi wefełe nie vftáne *LatHar* 358; *WujNT* 136 (7); *WysKaz* 5 (3); *SarnStat* 891 (2); ták będziecie łłużyć Bogom cudzym/ w ziemi nie wálzey; y nie dádzą wam wytchnienia wednie y w nocy. *PowodPr* 58; *SkarKaz* 117b (3); *CzahTr* C3.

Z 2.a. (4): *KrowObr* 109; Nie vftápićie ani ná práwá ani ná lewą/ ále tą drogą będziećie chodzić/ ktorą wam przykazał Pan Bog wálz *Leop Deut* 5/32 (2); *GostGosp* 146.

Z 2.b. (14): *RejPs* 129v; *LubPs* R2 marg (2); *SienLek* 176; która [*chwała*] nigdy nie należy żadnemu ani ná niebie ani pod niebem/ iedno iemu łámemu a Bołkiey zwirzchnoći iego. *RejAp* 108 (3); *RejPos* 33v (7).

2) Na określenie części wyżej ocenianej [w niebie + nigdzie, nawet w niebie] (2) : A to iuż nigdy rozwiązano y w niebie być nie może. *RejPos* 303; *RejZwierc* 218v.

e. W dwuczłonowych konstrukcjach, na ogół przeciwstawnych, powtarzających w obu członach te same (lub synonimiczne) wyrazy, przy czym jeden człon jest zaprzeczony (544) :

α. „Nie” w drugim członie [możliwa elipsa wyrazu po „nie”] (461) :

αα. Typ: A twierdzi, że x, a [ja twierdżę, że] nie x; zaprzecza czyjemuś domniemaniu lub twierdzeniu wyrażonemu w poprzedzającym kontekście [spójniki łączące oba człony: a (12), ale (4), ano (3), a ono (1), a wdy (1), gdyż (1), jakoż (1), wszakże (1)] = tak nie jest, nie zgadzam się (29+1+6) (36) : *MetrKor* 57/119v; *MurzHist* P2 (2); *KromRozm III* B5; *OrzList* b2; *BibRadz Apoc* 2/9; Widzę że ćię náuká mierzi. (–) Nie mierzi/ ále tho przekwintowanie wálze mię bárzo mierzi. *OrzRozm* B2; *RejAp* 17v (2); *GórnDworz* L3v (4); Mowiá ábyś był zwyciężyciel/ ále nie iełteś *HistRzym* 7v; *RejPosWiecz*² 92; *BudNT Apoc* 2/9; *CzechRozm* 82v; *ModrzBaz* 9v (2); *CzechEp* 198 (2); *NiemObr* 114; *Paprup* D4;

WujNT Apoc 2/2; Anoby fnać lepiéy, coby potwarcá przyśiągł, co powiada że wydał piérwfy pozew, áno nie wydał. *SarnStat* [1281] (2); Iam Skárbek ieft. (–) Namniey nie iefteś. *CiekPotr* 74.

Z b. (1): gdyć zábáią iż to grzech áno nie grzech *RejAp* 179.

Z 3. (6): *OpecŻyw* 83; A toż yeśli Luter też ośwyeca/ toć inffa śwýátłość/ a Krytułowí przeciwna. (–) Nye inffa: Aleścyé yą wy mniśfy y popi fwoyą náuką y zabobony zácмили byli. *KromRozm I* E3; *KromRozm III* B7v; *WujJud* 56v; *KlonŻal* E3v (2).

W zdaniu względnym: A twierdzi, że *x*, co nie *x* (2): *KromRozm III* C2v; áby tho było cudne/ czo cudne nie iefth *GórnDworz* L17v.

ββ. *Typ*: czy *x*? nie *x*; w odpoiwiedzi na pytanie [w tym: w mowie niezależnej (32), w zależnej (5)] (31+3+3) (37) : *BielŻyw* 54; Chowałch thi wśziebie czolbina a on odpowyedzial nyechowam *LibMal* 1544/79v; *Diar* 34; *Leop* 4.*Esdr* 4/41 (3); *BibRadz Ioann* 18/17 (2); *BielKron* 362v; *OrzQuin* I3; *HistRzym* 34; *RejPos* 11v (2); *BialKat* 13v; Szło ná on čás o to/ ieľliby mieli mieć żony Vczyćielowie/ wśzytcy byli wráđzili nie mieć? *ModrzBaz* 29v *marg*; *SkarŻyw* 40 (5); *KochFrag* 45; *LatHar* 720 (3); *WujNT Luc* 22/58 (7).

Z b. (3): A kiedy im mowią/ to dwá? Odpowiadáią nie dwá. Tho ieden? Mowią/ nie ieden. *SarnUzn* G7; *CzechRozm* 259v.

Z 3. (3): Onże to Sędziłáwfi, czy nie Sędziłáwfi? Ktoby rzekł że nie, fłuźnie rzecze że nie ten ieft. *CiekPotr* 8 (3).

γγ. *Typ*: *x*, a jeżeli nie *x*, to... [wykładnik okresu warunkowego: *jesli* (5), *-li* (3), *by* (1), *chocia* (1), *gdy* (1), *zaimek względny nieokreślony* (1); *spójniki łączące oba człony*: *a* (8), *ale* (1), *bo* (1); *brak spójnika* (2)] = *tak nie jest* (12) : Tedy kaźdey nie zdrowey poydzie z nofa plugawość/ á ktorey nie poydzie, ta zdrowa ieft *FalZioł* IV 2c (2); Przyymuię tedy Doktory y oyce święte dokąd fi[e] s fłowem Bożym zgadzáią/ ále gdy fie nie zgadzáią/ [...] odrzucam. *KrowObr* B2; *BielKron* 36 (3); Wiefzli wypowiedź Antyochowę o łobie/ á niewiefzli áleć powiem. *HistRzym* 11; *RejPos* 76; Iedźieľli też s Szkutámi zá tobą wołáią/ Trátuy trátuy day myto niedaśli tárgáią. *BielSat* B3; *CzechRozm* 31; *SkarŻyw* 179; *SkarKaz* 44b.

δδ. *Typ*: czy *x*, czy nie *x*? [*spójniki łączące oba człony*: *jesli ... a(l)bo* (11), *jesli ... jesli* (3), *-li a(l)bo* (3), *albo ... albo* (2), *jesli ... czyli* (2), *-li (i) czyli* (2), *abo jesli ... abo* (1); *czy* (4), *abo* (2), *czyli* (1)] (23+2+6) (31) : *LibLeg* 6/192; Godźifz się dać Cinfz Cefzarzowi czyli nie? Dámyli j czyli niedámy? *MurzNT Mar* 12/14; *KrowObr* 10 (4); *OrzRozm* R2v (2); *BielKron* 418v; *GrzegRóżn* H2v; *RejPos* 200v; y thuľ przed śmiercią bárzo wąpią o żywoćie wiecznym/ ieľli fą przeyrzeni álbo nie fą do niego. *GrzegŚm* 46; *RejZwierc* 80v; *BielSpr* 46; *CzechRozm* 209v; Wydáć/ ábo nie wydać/ w tym rozmyľu trzebá. *KochOdpr* B3v; *CzechEp* 15; *GórnRozm* C3v; *LatHar* 665; *WujNT Mar* 12/14 (3); *CiekPotr* 65.

Z b. (2): Skárbek, czy nie Skárbek? *CiekPotr* 70 (2).

Z 3. (6): áby [...] obaczył mieyftce gdzie tę parę záftał/ ieľli w ciemnym/ ieľli ná widocznym/ ieľli ná święconym/ álbo nie ná święconym mieyftcu. *GroicPorz* 112; *KrowObr* C3 (2); *BibRadz 2.Cor* 12/2 (2); Iż żegnanie nic nie pomagało/ rokuie łobie/ we fnie czy nie we fnie? *WerGość* 245.

εε. Typ: *A x albo nie x* (treści obu członów są równie możliwe, ale niejednocześnie) [spójniki łączące oba człony: *albo ... albo też* (1), *chociaj ... chociaż* (1); *a(l)bo* (12), *i* (3), *albo i* (1), *albo też* (1); brak spójnika (3)] (22) : *PatKaz III* 128v; *Diar* 30; *OrzRozm E2* (3); *Mącz* 296b; *RejAp* 46 (3); *BiałKat* 323v; *KuczbKat* 410; iż wolno nie takiemu Ordynkowi potykać y niepotykać z nieprzyjacielem kiedy chce *BielSpr* 31; wstępuią nie na zad po troźe broniąc nie broniąc *BielSpr* 55; Może y Pogánin przyiąć albo nieprzyiąć Ewángelią/ y nátnienie Duchá świętego albo wypełnić/ albo ie odrzucić: y vznáney prawdy albo naśladować albo nie. *WujJud* 66; *MWilkHist* 13v; *ReszPrz* 48; *WujNT* 256 (4); *SarnStat* 1071; PierwŹy gniew może być grzechem/ ábo też może nie być *SkarKaz* 313a.

žž. Typ: *A x i nie x* (treści obu członów są jednocześnie możliwe) [spójniki łączące oba człony: *i ... i* (4), *tak ... jako* (1); *i* (11), *a podobno* (1)] (15+2) (17) : *HistAl* A5; *Leop* VV v; *BiałKat* 16 (2); *GrzegŚm* 34; *CzechRozm* 239 (2); Wołią że iych świat/ á wŹytkie kmiece máiętności/ zá ich wołá y ftać máią y nie ftać *ModrzBaz* 48v; *KochOdpr* C3v; *CzechEp* 415; *KochFr* 75; *WujNT* 180 marg (3); *SarnStat* 1018.

Z **b.** (2): *GrzegRóżn* H3v; Szátan y Boży y nie Boży. *BiałKat* 16 marg.

ηη. Typ: *co x, co nie x?* [zaimki w obu członach: *co* (18), *kto* (5), *który* (5), *jako* (2), *gdzie* (1), *jaki* (1); zaimek tylko w pierwszym członie: *co* (5), *jako* (3), *ktory* (1); spójniki łączące oba człony: *a* (26), *a(l)bo* (7), *i* (3); brak spójnika (5)] (37+2+2) (41) : *GlabGad* E7; *MurzHist* G; *KromRozm II* f2v; *BielKom nlb* 4; *GliczKsiąż* I2v; *GroicPorz* Cv (2); *BibRadz Lev* 11/47; *Mącz* 84d; *OrzQuin* X2v marg; *RejAp* BBv; *GórnDworz* L (2); gdyż łączno rozeznąć święte fłowá iego/ á co nie zgadza ábo nie zgadza z nimi. *RejPos* [340]; *BiałKat* 155v marg; *RejZwierc* 21; *WujJud* 66v marg (3); *RejPosWstaw* [21²]v; Ale też to widzę/ iż nie tak w to wiernym pátrzyć potrzebá/ co Bog może/ ábo czego nie może *CzechRozm* 122 (3); *ModrzBaz* 20v (2); *SkarŻyw* 259 (3); *GórnRozm* K4; A gdy trwogá wftanie/ opátrzyć kto nie ftawił/ kto nieftawił *GostGosp* 144; *WujNT* 469 marg; *SarnStat* 401 (3); *PowodPr* 23; *SkarKaz* 310b (2).

Z **b.** (2): *SeklKat* N2v; Iáko káplán ma rozeznąć gdzie trąd á gdzie nie trąd *BibRadz Lev* 13 arg.

Z **3.** (2): A což kiedy ia nie wiem áni rozumiem co fą fłowá iego á czo nie iego. *RejPos* 190; *RejZwierc* 225v.

θθ. Typ: *A x, B nie x a. x A, nie x B* [spójniki łączące oba człony: *acz(kolwiek)* ... *wszakże* (a. *wszakoz*) (4), *jeśli ... –* (4), *acz ... ale* (2), *chociaby* (a. *choćby*) ... – (2), *gdy ... –* (2), *-li ... –* (2), *acz ... przedsię jednak* (1), *chociaż ... jednak* (1), *chociażby ... tedy przedsię* (1); *a* (80), *ale* (80), *lecz* (11), *i* (7), *tylko* (2), *acz* (1), *ale wŹdy* (1), *jako i* (1), *jako też i* (1), *wszakże* (1), *zaś* (1); brak spójnika (53); zaimki łączące oba człony: *co ... to* (6), *co ... –* (2), *gdzie ... tam* (2); człon z „nie” jest w pierwszym zdania, bez „nie” – w drugim (15)] (221+2+35) (258) : *BierEz* O2v (2); *OpecŻyw* 83; *PatKaz III* 141v; a wŹfakoż on bracyą poznał ale go oni nye poznali *HistJóz* C2; *FalZioł* I 74c (2); *BielŻyw* 76; *LibLeg* 11/46; *RejPs* 116; *LudWieś* A2v; *LibMal* 1546/117 (2); Kftált fłowá Bożego przynofłá Luteranowye/ fłowá Bożego nyepzynofłá *KromRozm I* G2v; *MurzHist* I3v (2); *MurzNT Matth* 7/3 (2); *MurzOrt* B3; *KromRozm III* K5v; *ZapWar* 1553 nr 2685 (2); *GliczKsiąż* P4v; Lácinnicy wftali/ tylko grekowie y Rus nieuftali. *KrowObr* 235 marg (4); A iefli chybi głowy/ nie chybi mu fzyie. *RejWiz* 107; *Leop Gen* 15/10 (3); *OrzList* b4v; Bo Krol dáć páńftwa może/ lecz cnoty nie może *RejFig* Cc3; *RejZwierc*

4v (2); *BibRadz Deut* 23/20 (11); Poštěp wyfzey możefzli/ ia niemogę *OrzRozm* D4; Od tego czału mowił/ á przed tym nie mowił. *BielKron* 112 (7); Abowiem ci z fwey Sofiftyki acz máią Bogá Iftność/ wfzakoż Bogá prawdziwego nie máią. *GrzegRóżn* K2 (5); *OrzQuin* I2 (9); *SarnUzn* G8; á tak z żył y z mięłá może krew wyniść/ ále wnie niemoże. *SienLek* 89v; *SienLekAndr* a2v; *RejAp* 141v (3); *GórnDworz* G2 (4); *GrzepGeom* Q2v; *RejPos* [219]v; *BiałKat* 16; *BielSat* C2; *GrzegŚm* 53; *BielSpr* 35v (2); *WujJud* 55v *marg* (6); *Strum* N2v (3); *CzechRozm* 82 (2); *ModrzBaz* 64v; *SkarJedn* 42 (9); *KochOdpr* D2; A niewiaftá odpowie: wołnoć [!] nam z innjch pożywać: ále z tego niewolno. *SkarŻyw* 261 (11); *BielRozm* 17; *GostGosp* 84 (3); *OrzJan* 105; *LatHar* 105 (3); ktory będąc w kościele wiare ma/ lecz miłości nie ma. *WujNT* 92 (10); *JanNKar* Ev; *SarnStat* 285 (6); Iákoby tám twarz święta iego byłá/ oczy/ wfyzy/ ręce/ á indziey nie byłá. *SkarKaz* 39a (13); *CiekPotr* 35 (3).

Z **b.** (2): ktorzy [sykofantowie świata tego] powiedaią gdzie zle tu dobrze/ á gdzie grzech tám nie grzech *RejAp* 191; *ModrzBaz* 129.

Z **3.** (29): *OpecŻyw* 70; *MurzNT Matth* 26/11 (2); *KrowObr* 10; *Leop Mar* 14/7; Wízythko mi wolno/ ále nie wfzytko pożyteczno *BibRadz* 1.Cor 10/23 (2); *BudNT przedm* b2v (3); *CzechRozm* 126v (3); *CzechEp* 194; *LatHar* 689 (2); Abowiem záfwe vbogie macie z fobą/ ále mnie nie záfwe macie. *WujNT Matth* 26/11 (12); *SkarKaz* 120a.

W zdaniach względných, np. A, które x, (a) B, które nie x (22+2): *March*¹ A4v; *BielŻyw* 41; *HistAl* L2 (2); Pořthępek řtrony/ ktora ná dálřzym Dniu z áppellácyey řthánie/ przeciř tey ktora nieřtánie. *GroicPorz* bb4v *marg* (2); *BibRadz Sap* 11/12 (2); Wízytki rzeczy řwoy czař máią zámierzony pod řłóńcem/ ieřt czař co chceř y nie chceř. *BielKron* 79v (2); *GórnDworz* Kv; *RejPos* A6v; *RejZwierc* 191; *CzechRozm* 30v; *SkarJedn* 285; *ReszPrz* 95; *ActReg* 136; *GostGosp* 32; *LatHar* 193; *SkarKaz* 607b; Ktory przepił co było, y to co nie było. *CiekPotr* 25 (2).

Z **3.** (2): Inny Chryřtus Zwingliáńki/ ktory to mowi: A inny Sáłki/ który nie to. Inny Nowokrzczęńki/ ktory mowi tak/ inny Aryáńki ktory mowi nie tak. *SkarJedn* 20.

Podtyp: część (a. raz itp.) x, część (a. drugi raz itp.) nie x [w obu członach: jeden ... drugi (4), część (2), indzie (2), niektory (2), ... ten (2), to (2), czasem (1), raz ... drugi raz (1)] (22+4): powyádáyac to yeřt in canone to nye yeřt *KromRozm I* D3v; [możesz obaczyć] iř ten dar niekthorym ludziam tylko Pan Bog dáie/ á niekthorym niedáie. *KrowObr* 148v; *BibRadz* 1.Ioann 5/12; iedni chćieli Kázimirzá řyná Mieřzkowego/ drudzy niechćieli *BielKron* 346v (2); A kto może tego ich Bogá odmiennego (kthory czařem ieřth czařem nie ieřt) ogarnąć? *GrzegRóżn* H3v; *OrzQuin* B3; A powieda iř tá Beřtia byłá y potym nie byłá y záfie z nowu nářtáłá. *RejAp* BB3v; *BielSpr* 59v; Czeřć řtárego zakonu řřtáłá/ á czeřć nie řřtáłá. *WujJud* 78 *marg*; iáko že indzie řrodze [errata zmienia: řrządę] pořzczą/ á indzie niepořzczą. *WujJud* 140v; *ModrzBaz* 89v (3); *GórnRozm* Ev; ácz to Graeckie księgi czeřćią do nas dořzły/ á czeřćią nie dořzły. *WujNT przedm* 12 (2); iř fię raz gniewa ná ludzie/ drugi raz fię nie gniewa *SkarKaz* 485a.

Z **3.** (2): *RejZwierc* 66v; Iedno fię řkromnie znoři/ lecz drugie nie záfwdy *GrabowSet* B4v.

~ W ekspresywných streszczeniách sprzeczných opinii na ten sam temat (4+2): ieden zdawam in contumacia, drugi in lucro, in caufione, zdawam/ niezdawam *GroicPorz* i4 (3); Krole m fię teř dzielić/ á mowić: ia z nim trzymam/ á ia nie trzymam. *SkarKazSej* 675b.

Z 3. (2): nyemálz tákyego ktoryby nye wołał nálz nye nálz *GliczKsiąż* H7v (2). ~

Podtyp: wszystko inne x, A nie x [w pierwszym członie: niebo i ziemia (11), wszyscy (inne rzeczy wszystkie) (7)] (18): OpecŻyw 97v; SeklWyzn Cv; MurzNT Mar 13/31; KromRozm III B8v; Leop Matth 26/33; BibRadz Luc 21/33; boć ia thobie inne rzeczy wżytki mogę dáć/ áleć łzcześcia dać niemogę BielKron 258; RejAp 172v; RejPos 5 (2); CzechEp 113; ReszPrz 5 (2); LatHar 279 (2); Niebo y ziemiá przeminą/ ále łłowá moje nie przeminą. WujNT Matth 24/35; Choćby fię wżyścy zgorłzyli z ciebie/ ia nigdy fię nie zgorłżę. WujNT Matth 26/33 (3).

u. *Typ: jeśli x, to ..., jeśli nie x, to ... [wykładnik okresu warunkowego w obu członach: jeśli (9), -li (2), zaimek względny nieokreślony (25); spójniki łączące oba człony: a (24), ale (2); brak spójnika (10)] (34+2) (36) : OpecŻyw 98; MetrKor 40/824 (2); HistJóz D3v; FalZioł V 111; BielŻyw 134; MurzHist F3v; MurzNT Mar 4/25; KromRozm II x4v; Diar 80; kto vwierzy będzie zbáwion: kto niewierzy będzie potępion. KrowObr 45v (5); Leop Matth 13/13 (3); BibRadz Matth 25/29 (5); BielKron 58v (2); GórnDworz Mm3; Oto macie chlew chcećieli leżćie w nim/ niechcećieli idźćieź precz HistRzym 29; iefli łkacze zły znak: á iefli nie łkacze thedy dobry. BielSpr 68; WujJud 143v (2); GórnRozm H4v; JanNKar Ev; SkarKaz 80b marg; SkarKazSej 670b.*

Z 3. (2): Iefli cię zá twoią przyczyną łgarzem álbo nieprawdźiwym názwowá/ siebie w tem winuy: iefli nie zá twą przyczyną/ wywodź fię/ álbo świadkám/ álbo iákim inřzym łpołobem. *ModrzBaz* 61 (2).

xx. *Typ: [wszystko jedno], czy x, czy nie x [w tym w pierwszym członie: tak(że) (3), nic nie waży (2), zarowno (1)] [spójniki łączące oba człony: tak ... jako (też (i)) (5), bądz ... bądz (4), chocia itp. ... chocia itp. (też) (4), -li ... -li (3), acz ... acz albo ... albo (1), chocia ... albo (1), choć ... i (1), lub ... lub (1), lub ... abo (1); a(l)bo (też) (24), jako (też a. i) (4), a (1), albo choć i (1), i (1); brak spójnika (6)] (37+7+44) (88) : HistAl K5v; co byłmy [...] mieli [...] czynic coby on [Chrystus] rołkázáł/ lub by się nám zdało lub niezdało to nás wielé gardźi tem doctorem MurzNT 51; KromRozm II b; KromRozm III I6v; GroicPorz gg3v; KrowObr 227v; Mącz 283b; Nędznelf to łkárby co nas máią w tey niewoli/ Mieć ie łtrách á niemieć też ferce przez nich boli. HistLan E3v; Strum Nv; Iefli dobre vczynki nie włpráwiedliwiáią, tedy to nic nieważy czynić ábo nie czynić. CzechRozm 215 marg; żeby nam to zárowno miało być/ czynić/ iáko y nie czynić/ to co iefł dobrego. CzechRozm 215 (6); ModrzBaz 69; CzechEp 12 (2); GórnRozm A4v (3); Płacz/ álbo nie płacz/ z drógi łwéy nie zydźie Bozkie przezyřzenie KochFrag 18; OrzJan 68; SarnStat 52 (12); Chcełz/ niechcełz/ przecięś ty mój GosłCast 60; SzarzRyt C3.*

Z b. (7): *KrowObr C3v; [Tatarowie są wytrwali] iż gory nie gory/ wody niewody doły niedoły łzyku niezmyłá w ciągnieniu BielKron 439v; BudBib c3v; Pan nie pan nie przebarłczay Sutkowłki nie pieści PaprPan Bb2v; GostGosp 142.*

Z 3. (14): *MurzNT 3v; GórnDworz Gg5v (2); CzechRozm 85; Choćiaźby on to czynił wmyślnie chcąc y wiedząc: choćiaź też nie z wmyłłu/ niechcąc áni fię czuiąc: ále ták/ iáko y inřzych wiele czyni/ będąc łtárfzych łwych błędem záráżony y omamiony. CzechEp 103; NiemObr 14; ReszPrz 105; przepowieday łłowo. nálegay w czás/ nie w czás: karz/ fukay/ nápominay z włzeláką ćierpliwością y náuką. WujNT 2.Tim 4/2; SarnStat 52 (6).*

Podtyp: część nie x , część x [w obu członach: z jednej strony ... z drugiej strony, on ... ten] (2+1):
 iż z iedney ſtrony ábo przyczyny/ to być nie może: á z drugiey ſtrony y przyczyny/ ták ieſt iáko

mowifz. *CzechRozm* 261v; *ModrzBaz* 100v. **Z 3.** (1): Kiedy fię im podoba, to nie wedle prawá Stároftá Woiewodá: kiedy zaś podoba, To wedle prawá *CiekPotr* 79.

Podtyp: [wszystko jedno], czy nie *x*, czy *x* (1): Ciężko kto niemiłuię/ ciężko kto miłuię *KochFr* 18.

εε. *Typ*: jeśli *A* nie *x*, to i *B* nie *x* [wykładnik okresu warunkowego w obu członach: jeśli ... tedy też i, co ... to i] (2) : Ieśli Niedziela nie ma nic dobrego/ tedy theż y infze Świętá niemáią. *WujJud* 189; *ModrzBaz* 101.

[Podobne konstrukcje cf **C.**, **3.** »nie tak« [w funkcji równoważnika zdania]].

f. *Z okolicznikiem przyczyny pełniącym tu funkcję okolicznika przyzwolenia* (55+5+9) (69) : *OpecŻyw* 52; *MiechGlab* 51; *HistAl* A (3); A nye odryway fye od yednołci kołcyoła fwyętego/ dla tego coć fye nyepodoba. *KromRozm I* O2v; *MurzHist* A2v (2); *MurzNT* 81; *KromRozm III* D4 (2); *LubPs* cc marg; A tego nie chcę opuścić/ dla przyiáźni/ mierziączki/ boiáźni/ dárow/ álbo inney rzeczy. *GroicPorz* c (6); iż Papieżowie ták tzynili/ y dziś iefztze tzynią/ nie dobrze tzynią. A wżakofz dla tego/ niemamy Papieżow odftępować. *KrowObr* 40 (2); Abowiem z przyrodzenia tho ma ferce człowiecze zátwardzonym być ku náuce zbawienney iáko gliná od słońcá/ á wżákże ci ktorzy vczą nie máią dla they przyczyny vftáwác *BibRadz I* 356b marg; y przez nápominánie niechciał przyiechác na Biškupftwo. *BielKron* 172v (2); *OrzQuin* G3v; *SarnUzn* E6; *HistRzym* 5v; *GrzegŚm* 51; *WujJud* 31 (6); *WujJudConf* 129 (2); *RejPosRozpr* b4; *CzechRozm* 45 (7); *KarnNap* D2v; Niegodzi fię tobie chorować przeto/ że choruię przeciwnik twoy: áni ízálec/ iż on ízáleie. *ModrzBaz* 68 (2); *CzechEp* 413; *WerKaz* 290; bo nie będą prze to nie walecznemi ludzie ci/ iż ie mur/ ábo parkan otoczy *GórnRozm* M2; A iáko dla złości potomkow Dawidowych nie odmienił Pan Bog obietnice Dawidowi vczynioney: ták/ y dáleko więcey/ dla złości wiela ludzi w kościele fwym/ nie odmieni Pan Chriftus obietnice oney *WujNT* 3 (6).

Z 2.a.α. (5): *OpecŻyw* 52; *CzechRozm* 184v; *NiemObr* 99; *NiemObr* R3; Lecz iáko zóná ktora ma mężá ábo íchorzáłego/ ábo ná woynie/ ábo w więzieniu/ ábo w dálekich ftronách będącego/ nie może prze to íść zá drugiego mężá/ iż pokuły cierpi: ále powinna ieft modlitew/ poftow y ciála vtrapienia przeciw pokułom vżywać *WujNT* 595.

Z 3. [zawsze z »nie już«] (9): *GórnDworz* X6; *GrzegŚm* 51; *WujJud* 55v (2); nie iuż dla tego/ że nieprzyiácielowi wiárá ma być trzymána/ trzebá wżelákie fortele gánić. *ModrzBaz* 115v (3); *CzechEp* 167; *OrzJan* 25.

W charakterystycznych konstrukcjach: nie ... dla kogo, dla czego (53) – „dla tego” (31) –, prze co (14) – „prze to” (12) –, „tym” (2).

g. *W kontekstach z niektórymi wyrazami zdanie jest równoznaczne ze zdaniem twierdzącym, w którym dany wyraz miałby postać antonimiczną (najczęściej zaprzeczoną przedrostkiem nie-), przy czym zaimek przeczący przybrałby postać upowszechniającego* (9372) :

α. *Z przymiotnikiem i przysłówkiem i imiesłowem*; *typ*: *A* nie jest (*a.* nie postępuje) *x* = *A* jest (*a.* postępuje) nie *x* (6593+7) (6600) : *ZapWar* 1507 nr 1980 (7); *ListRzeż* w. 7 (3); *BierRaj* 23 (2); *MetrKor* 34/135v (17); *March*¹ A3v (5); *March*¹ Wiet Av; A plew nie mam do fytości. *BierEz* L2v; Niemać też [ogon] zbytniey długości *BierEz* R2v (58); Za dwie ície pieniędzy chleba nie będzie ijm dofytz/ aby każdy malucżko nietzo wziął. *OpecŻyw* 52; bo nie ieft fluga wietłfy pana fwego/

ani zwolenik nieieft więtfły nad tego który go poślál. *OpecŻyw* 92v (77); *OpecŻywPrzedm* C3v (2); *ForCnR* A2 (3); *PatKaz I* 1 (14); *PatKaz II* 27 (8); *PatKaz III* 92v (24); *Murm* 45 (2); *HistJóz* D4 (2); *KlerPow* 3 (2); *TarDuch* A2v (4); abowiem ludzie maiący taką niemocz, mówią wiele: zagęfzćzaiąc rzeczami, tak iż żadney rzeczy ku kończu nie powiedaią *FalZioł* V 76v (99); *FalZiołUng* V 119 (2); *BielŻyw* 2 (48); *BielŻywGlab* nlb 10 (3); *GlabGad* A2v (31); *March*² D2; Nieieft też prawda co powiada Blondus hiſtorik *MiechGlab* 50 (10); *BierRozm* 5 (6); *LibLeg* 6/78v (51); *March*³ V v (6); *WróbŻółt* B2 (26); *RejŁas* w. 64 (2); *RejPs* 22 (54); *ComCrac* 12 (9); *LibMal* 1543/67v (8); *RejRozpr* A4v (7); *ConPiotr* 32; *LudWieś* A3; *SeklWyzn* Av (7); *RejJóz* C (24); kto nieffądzzy niebędzie fądzon *SeklKat* M3v (46); *RejRozm* 393 (2); *RejKup* b5 (40); *HistAl* A2 (29); *HistAlHUNG* A2; A przykazánya yego nye fą cyęfzkye *KromRozm I* F4v (19); *MurzHist* B3 (32); To słowo/ Rabboni od Rabbi nie ieft różné ilé się znaczenia dotyczy *MurzNT* 151 marg (47); *MurzOrt* B2v; *KromRozm II* av (31); *KromRozm III* A2v (35); *Diar* 21 (49); *DiarDop* 111 (8); *MrowPieś* A4v (2); *BielKom* A4 (14); *GliczKsiąż* C4v (34); *LubPs* A2 (69); *GroicPorz* b2v (83); *GroicPorzRej* C4; *SeklPieś* 19v (5); *KrowObr* A (99); nie zdało mu fie ieſzcze dofyć ná thym *RejWiz* A5v; A kto gdzye źle nie dawa ten dobrze ſzáfue *RejWiz* 32; Bo Pan Bog poniewolney żadney ſłużby nie chce *RejWiz* 39 (64); Nie będą poproznicy robić/ ani będą rodzić w ząburzeniu *Leop Is* 65/23 (162); *OrzList* a4v (7); *UstPraw* A (35); *KochZuz* A3 (5); *LeszczRzecz* A4 (3); *RejFig* Ddv (5); Per nefás fie w tytuły/ nigdy nie ćifnęli *RejZwierz* 60v (24); A wſzakoż y ſam nie ieft prožen od nieſzczęścia te^{go}. *BibRadz I* 5d marg; A iżbych zacnością obiáwienia nie był nad miarę wywyżſzon *BibRadz 2.Cor* 12/7 (241); *Goski* A11 (3); á iáko ſprawiedliwość nie ieft pierwſza nád prawdę/ tak niechay theż Wiárá poſlednieyfza nád ſprawiedliwość niebędzie *OrzRozm* E3v (35); Nie był bárzo zły ani dobry *BielKron* 140; rzekł Luter/ Kłięgi ktore fą odemnie ſpifáne/ nie fą iednákíey rzeczy *BielKron* 196v (245); *GrzegRóżn* A2 (30); *KochSat* A2v (3); *KochZg* A4; nieieftem wzbraniáiący *KwiatKsiąż* A3v (34); Nondum sum confirmata valetudine, Yefzczem práwie nie ozdrowiał/ Medłem yefzcze. *Mącz* 128c; Refragatur illi ingenium/ Niema po temu rozumu/ Nie yeft mu ná rękę. *Mącz* 135c; Non est me clam, Wiem dobrze/ nie yeft mi táyemno. *Mącz* 249d (161); *MączKoch*; ábym Cię długo ſłowy niebáwił *OrzQuin* Fv (32); *Prot* A3 (17); *ProtStoj* E2; *SarnUzn* B6 (22); *SienLek* a3v (57); *SienLekAndr* a2v; *LeovPrzep* a3 (7); *RejAp* AA8 (99); bo godność dworzáninowá nie będzie żadna dobra/ ieſli ná čás y dobrym kftałtem wżyta nie będzie *GórńDworz* H4v; áby oſtátnim ná plác nie przyieźdzał *GórńDworz* I7 (148); *GrzepGeom* Ev (4); Niebył też bogáty/ bo ſam niemiał czymby fie odkupił. *HistRzym* 5v; Nie był też mocny/ bo iego moc vmnieyfzona w przekowách *HistRzym* 5v; od żadnego nie był poznány *HistRzym* 64 (37); Y ty Bethleem miáło żydowfkye nie yeſteś naymnieyfze myedzy Kłiążęty żydowfkyemi *RejPos* 35; Iż ani ſmierć/ ani żaden ſtrách thobie ſtráfzen nie będzie/ gdy ogladáią á poznáią oczj twoie zbáwiciela fwe^{go} *RejPos* 58 (363); *RejPosWiecz*² 91 (3); *RejPosWiecz*³ 96 (3); A przeto kto widzi Syná/ ten widzi y Oycá: ieft inſzy od inſzého: bo Oćiec y Syn: ále nie ieft ieden od drugiego/ przyrodzeniem Boſtwá różni. *BiałKat* b2v (43); Niedawaycie theż tanie Axámitu *BielSat* B3 (14); *GrzegŚm* A3 (11); Widząc że go iuz dzieci ná wſzem opuſciły/ Iákoby iego nigdy włáfnemi nie były. *HistLan* B4 (8); *KuczbKat* 1 (51); iedno iż [małe dziecię] nie ma inſtrumenthow ieſzcze zroſłych/ przez ktoreby on rozum iey [duszy] y oná nieſmiertelność okazać fie miáła. *RejZwierc* 1v; A przedfię mu to nigdy ná dobre nie

wynidzie *RejZwierc* 50v (156); Iefzczęćby nie było pozno ząbieżec temu złemu wiátru *BielSpr* 57v (22); *KochMon* 25; *WujJud* A2v (83); *WujJudConf* 14v (20); *RejPosRozpr* b3v (14); *RejPosWstaw* [21²] (24); Nie będą tego piec vkwáliwfy *BudBib Lev* 6/17 (102); *BudBibKaw* A2v; *HistHel* D2 (2); Nie będzie táki Polak do walki. *MycPrz* I C (9); *Strum* A3v (23); *WierKróc* Av (6); *BialKaz* B3v (17); *BudNT przedm* a3v (47); *StryjWjaz* C; *CzechRozm* A5v (184); *PaprPan* A3 (30); *KarnNap* ktv (6); A żaden od przygod ná ludzi przychodzących nieieft wolen. *ModrzBaz* [38]v (197); *ModrzBazBud* ¶5 (3); *SkarJedn* 2 (59); *KochDryas* A2v; *KochOdpr* A2 (8); wżákóz ábymci krótko przypomniał/ nie będzie nic zdrógi. *Oczko* 33v (29); *Calag* 365a; *KochPs* 10 (40); iam ósieroćiałą nie ieft *SkarŻyw* 198 (151); *KochTr* 24; *MWilkHist* B3v (2); *StryjKron* A (16); *ZapKóścier* 1582/33 (4); *CzechEp* *4 (167); *CzechEpPORz* *3 (3); ponieważ duch Boży łobie przeciwny nie ieft. *NiemObr* 76 (54); *KochFr* 16 (18); *KlonŻal* C (4); *KochBr* 152 (3); *KochDz* 104 (4); nie wychodź z gołemi rękoma. *KochEpitCat* 110; *KochMuza* 25; *KochPhaen* 5 (2); *KochSz* A3v (2); *KochMRot* A2v (3); *ReszPrz* 7 (16); *ReszHoz* 121 (3); *ReszList* 150 (3); iż kto dziś do vmoru nie vczestuie gościá/ [...] nikczemny ieft między ludźmi *WerGość* 211 (15); *WerKaz* 267 (11); *WisznTr* 13 (5); *BielSen* 14; *BielSjem* 5 (6); *KochPam* 82 (3); *KochPieś* 2 (12); *KochSob* 62 (4); *KochTarn* 77 (2); *PudłFr* 15 (9); *ArtKanc* A5 (35); By was nieprzyiaćiele łpiących nie záltáli *BielRozm* 10 (10); *GórnRozm* A3 (40); *KmitaPsal* A3v; *KochProp* 7; *KochWr* 19 (7); *PaprUp* A2 (23); *ZawJeft* 9 (12); *ActReg* 3v (63); Abfore – Przitomnim niebić, Indzei beić. *Calep* 4b; Nequid nimis – Pod miarą, niech nie ledzie [lege: będzie] nazbit. *Calep* [696]a (6); *GostGosp* 2 (16); *GostGospPon* 169; *GostGospSieb* +2v (3); *GrochKal* 17; *Phil* B3 (44); Iefli vmártych nie ieft wiekuifté łpáníe/ Miłość śmiercią nie zgálla *GórnTroas* 54 (16); *KochCn* B3v (2); *KochCz* A4 (3); *KochCzJan* A2v; *KochPij* Cv; *GrabowSet* B (25); *KochAp* 10; *KochFrag* 15 (12); *OrzJan* 19 (15); *WyprPl* A3v (2); *LatHar* +3v (67); *KołakCath* B4v (2); *KołakSzczęśl* Bv (3); *RybGęśli* Bv (7); *WujNT przedm* 4 (467); *WysKaz* 12 (17); Szczęśliwi iednąk *poftumi* ięzyká Láćinłkięgo, że wždy nie záginał wżyftek. *JanNKar* C2; To ypłylon/ iáko pochodzi od /v/ Greckięgo/ tákby téż kłaść fie nie miało równo z literą /i *JanNKar* F4v (6); *JanNKarGórn* Hv; *JanNKarKoch* Ev; *JanNKarOrz* F3v; A gdzieby *probationes et documenta contra reum*, nie były *certa*, *manifesta*, *notoria et fuficientia* *SarnStat* 152 (566); *SiebRozmyśl* D (8); *WitosłLut* A2 (3); *ZapMaz II* G 97/90; *GrabPospR* K3v (5); *KlonKr wstęp* A3v; *KmitaSpit* B; *PowodPr* 5 (17); *SkarKaz*)(3v (86); *VotSzl* B3 (7); *CiekPotr* 7 (23); *CzahTr* C2 (8); *GosłCast* 4 (19); *PaxLiz* C2 (6); Dla tegoż Iákub ś. o mądrości od Bogá dáney mowi: iż nie ieft pořądzáiąca. *SkarKazSej* 662a (23); *KlonFlis* A2v (8); *KlonWor* 3 (14); vmysłu łwoięgo/ Długo ciefzyć nie będziełz bárzo okrutnego. *PudłDydo* [B5] (3); *ZbylPrzyg* A3 (6); *SzarzRyt* A2v (6).

Z 3. (7): *BibRadz* II 138b marg; *CzechRozm* 257v; *ModrzBaz* 8v; y do iednego celu niezmięrzáiące. *Phil* B2 (2); *LatHar* ++8; Bráćia łą/ iáko Płalm mowi/ *unanimis in domo*, nie máiący rozdzielne⁸⁰ dźiedzictwá *SkarKazSej* 673a.

β. Z wyrazami oceniającymi ogólnikowo wielkość lub wartość, tu w sensie pomniejszającym (490) :

Z zaimkiem wskazującym przysłownym „tak”, „tyle” = mniej, za mało (343): Nigdy niechćiey ták dworny^m być Iżby komu chciał zálzkodzić *BierEz* Lv (11); *OpecŻyw* 137; *ForCnR* B; *PatKaz III* 88v (2); *FalZioł* I 81a (13); *GlabGad* B3 (14); *MiechGlab* *5; *LibLeg* 10/125v (3); *March*³ V8; *RejŁas* w. 18; *SeklWyzn* 3v; *RejJóz* C4v (2); *RejKup* e2v (5); *MurzHist* G3v (3); *MurzNT* 126 (2); *KromRozm*

II n (2); *Diar* 61 (3); *GliczKsiąż* D4v (2); *LubPs* H4 (4); *GroicPorz* hh3v; *KrowObr* C2 (6); *RejWiz* 28 (3); Nie ięstem tákó wżeteczny y tak tępe^{go} rozu^{mv}/ żeby miał obiecować iż te rzeczy vmiem *Leop* *B4v (3); *UstPraw* E4; *RejFig* Cc7 (2); *RejZwierz* 75 (2); *BibRadz* I 3b marg (2); *BielKron* 28 (14); *KochZg* A3; *Mącz* 26a (15); *OrzQuin* M2 (2); *Prot* C4v; *RejAp* 25; *Górndworz* B8 (21); *GrzepGeom* F4; *RejPos* 39 (16); *RejPosWiecz*² 95v; *RejPosWiecz*³ 98; Drugi niema ták wiele swoiey máiętności/ iákó wiele wyrządza dobrym ludziom złości. *BielSat* D; *KuczbKat* 215; *RejZwierc* 79 (2); *BielSpr* 7v; ale jednak i ci Nie byli, jako grecki zastęp tak obfici. *KochMon* 25; *WujJud* A3 (2); *RejPosRozpr* c3; Tak wiele było w Greciey [...] známienitych Mędrców [...] / wżákże żaden s tych wżytym żywotem fwym nie przywiódł ták wiele ludzi k łobie/ ile ich przywiédli Apóstołowie *RejPosWstaw* [143²]; że z tak wiele śily y w ięzykoch biegłości [...] we mnie nie było *BudBib* bv; Bo gdyby w Hywreyłki tekłt poglądali/ nigdyby tak łzpetnie nieřzwankowali *BudBib* b2v (5); *StryjWjaz* A3v; *MycPrz* II B; *Strum* Dv (2); *BiałKaz* H3v; *CzechRozm* A2v (3); S fýnow Pryámufowych żaden ták nie łłynął/ Y łam Hektor bo iednák od ludzkich rák zginął. *PaprPan* A4 (15); *ModrzBaz* 6 (11); *SkarJedn* 80 (6); á iżby tylé ná nie [wieczertzq] nie pił/ coby ón zbytek głowy/ y ciálá/ nie obciázyl. *Oczko* 24v (5); *KochPs* 27 (7); *SkarŻyw* A2 (14); *StryjKron* A6; *CzechEp* 9 (6); *NiemObr* 113 (3); *KochFr* 42 (2); *KochDz* 109; *KochPhaen* 4; *ReszPrz* 53; *ReszList* 148 (3); A ty ták łrogą nie bądź *KochPieś* 9 (2); *PudłFr* 5 (2); *ArtKanc* P18v; *BielRozm* 24; *Górnrzm* A2 (9); *KochWr* 25 (4); *PaprUp* D3 (2); *ZawJeft* 8; *ActReg* 49 (10); *GostGosp* 104; żadna moc y żadne dořtátki nie łą thák trwále áby ią w cáłości záchowác miály *Phil* B2; *KochCn* B4; *KochPij* C2; Powietrze/ nie ma tyle Ptařzkow ná łobie: y Neptun/ mnief kryie Ryb/ w łtokách gđie łam žyie Niřlim ia/ zá mey chwile Ciebie obráził *GrabowSet* C4 (3); *KochFrag* 30 (2); *OrzJan* 77 (2); *LatHar* 58 (2); *WujNT przedm* 15 (6); *JanNKar* Bv; *SarnStat* 18 (10); *SiebRozmyśl* L3v (2); *GrabPospR* K3v (2); *PowodPr* 39; *SkarKaz* 312b (2); *VotSzl* E2v; *CiekPotr* 3; *CzahTr* 13; *SkarKazSej* 666a marg (2); *KlonFlis* D3v; *KlonWor* 22; A tak iákó ia tobie/ wiernámci nie będzie. *PudłDydo* B (2).

Z zaimkiem wskazującym przymiotnym „taki”, „takowy” = mniejszy, za mały (53): *BierEz* Cv; bo łtare nie łą takiey mocy. *FalZioł* IV 20a (2); y chleb gdy vřchnie nie ma w łobie takiey wilgoti iako łwieży *GlabGad* G6v; *BierRozm* 7; *LibLeg* 10/148; *RejKup* f7; *GliczKsiąż* B4; *LubPs* A3 (3); *KrowObr* 177; *BielKron* 171 (3); Non adeo in humano ingenio sum Cherea, Nie yeřtem tákowym nieludkiem. *Mącz* 249d (2); *RejAp* 118v; *Górndworz* X6 (2); *HistRzym* 70; *RejPos* 47v (3); *HistLan* A4v; *RejZwierc* 155v (2); *BielSpr* 10; *RejPosRozpr* c4; *CzechRozm* 82 (2); *PaprPan* E4v (6); *SkarJedn* 67; *KochPs* 25 (2); *SkarŻyw* 142; *CzechEp* 88; *NiemObr* 56; *KochDz* 106; *BielSen* 19; choć nie były tylkie iego y tak znaczne posługy, przeciwko niemu iako są przeciwko WKM. *ActReg* 96 (2); *Górnrzas* 71; *GrabowSet* K3; *KochFrag* 21; *WujNT* 848; *SarnStat* 201 (2).

Z zaimkiem wskazującym przymiotnym = gorszy (4): *BielKron* 165v (2); Poma degenerant succos oblita priores, Nie rodzą łie tákie yáblká yáko pierwey. *Mącz* 143d; *PaprPan* Y2v.

Z wyrażeniem przyminkowym typu: z kogo, z co, za kogo, za co = mniej, za mało (49): *BielŻyw* nlb 3; *RejJóz* C8v (3); *RejKup* 18; *BielKom* G2; *RejWiz* 110v (2); ářckolwiek [!] był chytry Przemyřław y okrutny nád żeńłkim narodem/ wżák przeto nie miał rozumu z Libufę áni mocy/ bo ona y Przemyřłá łwą ráđą łpráwowałá. *BielKron* 319v; ářzem ie [łotrzyki] łkarał/ ále nie łtoi zá moie/ próřę áby mi

ci byli wydani/ ktorzy tám poućiekáli. *BielKron* 394v (5); Nequae poi consilii locum habeo, nequae auxilii copiam, Ani rádźić/ áni pomoc nie umiem/ Nie yeft mię s to. *Mącz* 64c (2); nie mamci od żadného Duchowného zá to/ coby w oko włożyć *OrzQuin* G3; *SarnUzn* B2; *Górndworz* C4 (7); *HistLan* B3v; *BudBib Eccli* 19/25; *Strum* P4 (2); *ModrzBaz* 106; *StryjKron* 647 marg; *CzechEp* 365; *KochFr* 14; *KlonŻal* A3v (2); *ZapKościer* 1585/55v; Owoc/ iáko znam/ nie doyrzał do końca/ Lecz též podobno niemiał zpotrzeb łóńcá. *PudłFr* 15 (2); nie mam ia što síły/ żebym możnego poimác mogł. *Górnrzm* I2v (3); *PaprUp* G4v; *ActReg* 83; *SarnStat* 1273; *KmitaSpit* B4.

Z liczebnikiem lub z rzeczownikiem i wyraźną elipsą liczebnika „jeden” = mniej niż (35): *OpecŻyw* 64v (2); *LibMal* 1551/164v; *BielKom* E3v; *GliczKsiąż* K3 (2); *RejWiz* 41; *Leop Ez* 16/51; *UstPraw* H3v; *RejFig* Bb2; tak iż kto fie rozniemogł od godziny do godziny żyw niebył *BielKron* 206v (5); Non est trecentis minis cara, Nie yeft droga zá trzy ftá koron. *Mącz* 39d (2); Ale dziećięciu ktore nie ieft przez rok ftáre/ dáć mu mozgu liśiego *SienLek* 60; *LeopPrzep* F; że zbythnie drogo żołnierzowi zácenił konia/ powiedáiąc/ iż łzkápá nierzkaç práwi zá tak wielkie pieniądze/ ále zá kopę nie stoi *Górndworz* Q4; *RejPos* 84; *CzechRzm* 30v; *PaprPan* Dd2; *SkarŻyw* 159 (4); *Górnrzm* F4v; *Górntroas* 24; *KochFrag* 52; Piąćidzieśiat lat iefzcze nie małz; á Abrábámás widział. *WujNT Ioann* 8/57 (2); *SarnStat* 869; *GrabPospR* K4v; *ZbylPrzyg* B3.

Z wyrażeniem porównawczym bez wyrazu nawiązującego porównanie = mniej niż (9): *Prot* Bv; *BudBib* 1.Par 4/27; On mąż także z Grecyey Kleontius zacny/ Nie był iák ten Piotr Derśniak s twoim męstwem znáczny. *PaprPan* Nv (2); Nie ma/ gdy naysłiczniefzy Rok/ wśzech pełen rádości/ Liścia/ lás naygęścieyfzy Ni kwiatow łáká/ ni źioł w ich hoyności/ Iák ia łmutkow/ żáłości/ Mam w nędznym fercu/ z okrutney chytróści. *GrabowSet* H4v; *WysKaz* 13.

γ. Z zaimkiem upowszechniającym (93) : A zaż nie wiesz, iż w sytości Bywa dosyć mierzioności A i rozkosz ustawiczna Nie może być zawždy wdzięczna. *BierRzm* 7; *RejKup* q8v; *KromRzm I* B; *MurzNT* 166 marg; *KromRzm II* b; *KromRzm III* E4; *Diar* 62 (2); *GliczKsiąż* G4v (2); *GroicPorz* k4; Przy czymci fie łnadnie zda/ przy tym możelz zołtác/ Gdy łnadź nie może wśzytkim żądny rozum łprołtác. *RejWiz* [A9] (3); *Leop Is* 65/8 (3); *UstPraw* Fv; *RejFig* Dd2v; *RejZwierz* A4; Y także wam Bog rzekł/ Nie będziecie ieść z káždego drzewá łádu tego? *BibRadz Gen* 3/1 (2); Cefarz im [Saskom] odpowiedział taką dał powiádáiąc tę przyczynę/ yż on nie iednemu krolełthwu rołkázuię/ nie może zawždy w Niemcech być ósobą *BielKron* 209v (5); AEdes nostrae vix capient tantam multitudinem hospitum, Niewmiefzczą fie wśzyfcy goście w nałz dóm. *Mącz* 34c (5); Nędzny łtan niewolniczy/ nędzny łtan łwobodny/ Rády trzebá/ do ktorey nie ieft káždy godny. *Prot* B3v; *SarnUzn* C; *RejAp* 35; iż nie ieft záwdy dobre przez fie łámo *Górndworz* G3v (4); *GrzepGeom* O2; *BiałKat* c3v (2); *BielSat* E; *KuczbKat* 185; Boć hoynościá albo dobrodzieyfthy nie możeć być żadnym obyczáiem wśzem dobrym. *RejZwierc* 45 (2); *BielSpr* 27; *WujJud* 43 (4); *WujJudConf* 254v; *MycPrz I* C; *CzechRzm* 79v (3); *ModrzBaz* 1 (3); *SkarJedn* 15 (2); *SkarŻyw* 16 (4); A nie báwiąc fie wśzytkimi/ niektore tylko z nich wezmę/ iákom y na początku vczyłł. *CzechEp* 296 (7); *CzechEpPORz* *4; *NiemObr* 24; *BielRzm* 33; *Górnrzm* I4v; *OrzJan* 122; *WujNT* 180 (7); *JanNKar* D2; *SarnStat* 151 (3); Aleć y tá rzecz nie dárzy fie záwdy. *KlonKr* E4v; *SkarKaz* 241b; *VotSzl* C4v; *SkarKazSej* 693b (2).

δ. Z wyrażeniami porównawczymi bez wyrazu nawiązującego porównanie = inaczej a. inny niż (58) : Nie bądźcie iako koń y muł w kthorich rozumu niemałz. *WróbŻółt* 31/9; *RejRozpr* A2v; *MurzHist* Q3v; *MurzNT Luc* 18/11; Bo gdy piśzełz/ nogi/ niewymáwiáłz gi iako j *MurzOrt* Bv; *KromRozm II* a4v; *RejWiz* A8 (2); *BibRadz Ez* 15 arg (5); *Prot Cv*; *RejPos* 199v; *RejZwierc* 7 (12); *WujJud* 107 (2); *BudBib 3.Reg* 14/8 (2); *BiałKaz Bv* (2); *CzechRozm* 70 (2); *SkarJedn* 332 (2); *SkarŻyw* 69 (2); *CzechEp* 204; *ArtKanc* L10v; *GórnRozm A3* (2); *LatHar* 161 (2); *WujNT Matth* 6/5 (5); *SkarKaz* 119b (4); *GoslCast* 28; *SkarKazSej* 676a (2); *KlonFlis Ev*.

ε. Z zaimkami dzierżawczymi = cudzy, obcy, inny; często wyraża tylko brak związku przyczynowego treści konstrukcji z osobą, do której się odnosi, np. to nie jest moja rzecz = ja się tym nie zajmuję, mnie to nie dotyczy (52) : *MetrKor* 34/134v; *BielŻyw* 130; *WróbŻółtGlab* A5; *RejKup Yv* (3); *LubPs ee*; gdy by káždemu wolno było przywłászczáć łobie co nie iełt iego. *GroicPorz* kk2v (2); *KrowObr* 48 (2); *Leop Deut* 17/15; *BibRadz Gen* 20/12 (2); *BielKron* 303v, Meum non est in hac re quam non itelligo quicquam pronunciare, Nie yełt moyá rzecz wmięťáć łie w tę rzecz kťórey nie rozumiem *Mqcz* 254b; *GórnDworz N5*; *RejPos* 10 marg (10); *RejPosWiecz*² 94; *BiałKat* 16; *RejZwierc* 100 (2); *WujJudConf* 114v; *CzechRozm* 18v (3); *ModrzBaz* 73v (2); *SkarJedn* 36; Nie włádnę dáley łobá/ nie iełtem łwoiá. *KochOdpr Dv*; *CzechEp* 226 marg (3); *NiemObr* 124; *KochPieś* 14; *PaprUp F2*; *ZawJeft* 39; *WujNT* 93 (5); *PowodPr* 61.

W charakterystycznych konstrukcjach: nie jest [czyja] rzecz (5), nie jest głowy [czyjej] (2), nie jest [czyje] (1), nie jest rzecz [czyjej] możności (1), nie jest rzecz [czyich] sił (1); na [czyje] nie stanie (2), nie przyjdzie na [czyj] wyrok (1), nie iść z [czyjej] przyczyny (1); mocą [czyją] ... nie (3).

W charakterystycznych połączeniach: nie ... ich, jego (4), moj (10), nasz (4), swój (6), twój (4), wasz.

ζ. Z wyrażeniami oznaczającymi jedyność lub wyłączność = i ktoś a. coś jeszcze, z kimś a. czymś, z udziałem, z pomocą, z dodatkiem kogoś a. czegoś (60) : *BierEz* P4; *PatKaz III* 96; *FalZioł III* 29d; *GlabGad* L7v (2); *WróbŻółt* S6v; abyście [...] łtego się łame⁸⁰ chrześciany być nierozumieli/ że co z Euangeljiéi rozumiécie *MurzHist* R4v; Iż dołkonáły yełt zakon krzełciyáńłki/ á yednáł fye w łamego Kryłtułá náuce nye zámyka *KromRozm II* f2; *LubPs aa5v*; *KrowObr Bv*; *Mqcz* 430b; Oboieć tu zeznawa táł o Synie iáko o Oycu/ że nie iełth *Solus SarnUzn* F3 (2); *RejAp* 86 (2); *GórnDworz* R6v (2); *RejPos* 3 (8); *BiałKat* 126; *GrzegŚm* 51; *KuczbKat* 415; Dobry nie może być tylko łam łobie/ Bo łie przygodzi drugiemu y tobie. *RejZwierc* 222 (2); *WujJud* 80v; *WujJudConf* 63v; *RejPosWstaw* [41²]v; *BudNT przedm* b2v; *CzechRozm* 83v (2); *ModrzBaz* 42 (2); Niebędzie mowił (Duch S.) łam od siebie to iełt nie bezemnie/ y nie bez moiej/ j oycowłkiey woley. *SkarJedn* 280; *SkarŻyw* 383; *CzechEp* 254; *ReszPrz* 17 (2); *KochPieś* 34; *GórnRozm M2*; *LatHar* 147 (3); *WujNT* 21 (7); *SarnStat* 514 (3); Kołcioł Boży [...] ná ziemi nie iełt z łámych wybránych y przeyrzánych *SkarKaz* Ooood (2).

W charakterystycznych połączeniach: nie ... przez się, sam (25), sam (albo) jeden (3), sam od siebie, sam przez się (8), sam z siebie (8), solus (2), tylko (8), tylko sam (3).

η. Z wyrażeniami przyimkowymi: nie + przyimek = przyimek antonimiczny (2026) :

αα. Zaprzeczony przyimek ma sens pozytywny (414+1) (415) :

nie ... wedle itp., z cum I, z cum G, k(u), po, w, za, na, pod, przy = bez, niezgodnie z, wbrew (79:71:26:23:23:19:3:2:1:1): *BierEz* C2v (3); *OpecŻyw* 113v; *PatKaz III* 95v; *FalZioł I* 43a (3);

WróbŻółt E6; *LibLeg* 10/56v (2); *RejPs* 62v (2); *LudWieś* A2v; *SeklWyzn* f2v; *ZapWar* 1545 nr 2646; *SeklKat* N3 (6); *RejKup* n4; *HistAl* Bv; *KromRozm I* C4 (2); *MurzHist* L3; *MurzNT* 81; *MurzOrt* B2; *KromRozm II* f2 (2); *KromRozm III* C8 (3); *Diar* 47; *BielKom* A4 (3); tenże Kato nigdy do łączny s synem nye chodził/ ani nie łnim myiał/ dla tego aby łwoyą nágołcyą onego nye płował albo nye zgorłfył. *GliczKsiąż* E (3); *LubPs* D3 (2); *GroicPorz* h2 (5); *KrowObr* 40v (10); *RejWiz* 29 (4); Nie będziecie ieść mięłá ze krwią *Leop Lev* 19/26 (7); *UstPraw* F3 (2); *KochZuz* A3 (2); *RejFig* Bb4v; *RejZwierc* 40; *BibRadz Gen* 9/4 (9); *BielKron* 5v (14); *GrzegRóżn* D3; Alias res agere, Nie mówić nic k rzeczy/ łnfzemi nie rzeczami pętać. *Mącz* 353c (11); *SienLek* 105; *RejAp* 158; *GórnDworz* T7v (4); *GrzepGeom* Q4; *RejPos* 39v (17); *BiałKat* 141 (4); *GrzegŚm* 4; *HistLan* E2 (2); *KuczbKat* 180 (2); Nikth s chući nie rádzi. *RejZwierc* 188 marg (5); *BielSpr* b3; *WujJud* 7v (2); *RejPosWstaw* [110²]v; *BudBib Ez* 18/14 (3); *MycPrz I* B3v; *Strum* N3; *StryWjaz* C2; *CzechRozm* 140 (2); *PaprpPan* Cc4 (4); *ModrzBaz* 43v (6); *Oczko* 22v; *KochPs* 19; gniew łwoy Pan Bog pierwey ná przełtępne kápłany/ ktorzy łię wedle iego woley niezáchowuią obroći *SkarŻyw* 492 (6); *StryKron* 467; *CzechEp* 10 (15); *NiemObr* 14 (2); *KochFr* 84; *KochMRot* Bv; *BielSjem* 22; *KochPam* 84; *PudłFr* 30; *ArtKanc* O14v (2); *GórnRozm* E3; Turtzinowi go gwoli nie obieraicie *Paprup* E2v (4); *ZawJeft* 46; wysławszy Comiłsarze to załtanowic iakoby się nic nie działo ku szkodzie obywatelom WXLitewskiego *ActReg* 45 (2); *GostGosp* 30; *Phil* L; PANie w popędlivosti łwoiey nie karz mię *LatHar* 161 (11); *WujNT Matth* 23/3 (5); *WysKaz* 28; *JanNKar* D2; tedy ze dwiema łwiádki/ łz ná zdrádzie tego nie vczynił/ przyłięże. *SarnStat* 760 (7); *SiebRozmył* B; *PowodPr* 35; *SkarKaz* 279b (2); Prawdziwie łemci teraz nie ielt przy pieniádzách *CiekPotr* 44; Choć mi łię wedle myłli na ten čás nie dzieie. *CzahTr* B; *GoslCast* 32 (2); *KlonWor* 3.

nie ... z cum G, w, z cum I, miedzy, przed, na, przy, społu z, w poczet, z pojłsrzodka = (s)poza, z dala od, osobno (80:41:18:17:5:2:1:1:1:1) (166+1): By też miedzy ptaki nie był/ Y z łwierzety aby nie żył *BierEz* Q4; *OpecŻyw* 65 (2); *TarDuch* A7v; *FalZioł* IV 45b; *WróbŻółt* [B2]; *RejPs* 184v; *RejRozpr* C2v; *KromRozm I* E2v (2); *MurzHist* P3; *MurzNT Ioann* 15/4 (2); *KromRozm II* t2; *KromRozm III* D (12); *BielKom* A2v (2); *LubPs* G3v (2); *KrowObr* Bv (5); *Leop Num* 26/62 (7); Ktemu oćiec łwoy ielt człowiek waleczny/ ktory nie będzie nocował z łudem. *BibRadz 2.Reg* 17/8 (12); *BielKron* 41 (8); Nobis erit periucundum et tibi non sane devium, Nam będzie bárzo miło/ á tobie nic z drógi nie będzie. *Mącz* 492d (2); *OrzQuin* I2v (3); *RejAp* 156; *RejPos* [77]v (9); *BiałKat* 293v; *KuczbKat* 180; *RejZwierc* 7v (3); *WujJud* 117v (5); Od nas wyłzli/ ále niebyli z nas. *WujJudConf* 139 (2); *RejPosWstaw* [110³]; *BudBib Gen* 47/29 (5); A przetoż dla Pána Boga/ s pojłsrzodka łiebie go nie bierzmy/ bo gdybyłmy go wzięli tych włzyfikich [!] rzeczy obawiáć łie potrzebá ktorem wyłzey przyłoczył *MycPrz II* B4; Płlnuyćie łprawiedliwosci wáłzey nie czynić przed łudźmi *BudNT Matth* 6/1 (6); *CzechRozm* 139v (2); *ModrzBaz* 59; *SkarJedn* 4 (8); *SkarŻyw* 364; *CzechEp* 363 (11); *ReszPrz* 24; *ArtKanc* P20v; *ActReg* 127; *GostGosp* 24 (5); *GórnTroas* 5 (2); *KochFrag* 43; *LatHar* 731 (2); Włzelki grzech ktoryby człowiek vczynił/ nie ielt na ćiele [extra corpus est] *WujNT 1.Cor* 6/18 (21); *SarnStat* 884; *PowodPr* 5; *SkarKaz* 517a; *KlonWor* 63.

Z 3. (1): żeby nikt obcy á znarodu Aaronowego nieidący przyłtąpić do ołtarza y ofiáry á kádzienia czynić niełmiáł *SkarŻyw* 492.

ββ. *Zaprzeczony przyimek ma sens negatywny (1598) :*

nie ... bez (a. przez), (o)krom(ia), (o)procz, imo, sine, chyba, mimo, nad = tylko z (1108:109:27:3:2:1:1:1): *BierRaj* 18v; *BierEz* B4v (6); *OpecŻyw* 8 (13); *ForCnR* A4; *PatKaz I* 17; *PatKaz II* 20; *PatKaz III* 99 (7); *HistJóz* B3 (3); Też krom Żywego łrebra nie może być żadne łłożenie dobre. *FalZioł* III 35c (4); *BielŻyw* 60 (6); *BielŻywGlab nlb* 12; *GlabGad* C2 (9); *MiechGlab* 18; *BierRozm* 24; *KłosAlg* A2 (2); *LibLeg* 6/118v (18); Zadna dobra rzecz niepoydzie bez zapłaty, takież zadna zła bez pomłty. *WróbŻołt* B7 (2); *RejPs* 44 (18); *ComCrac* 13v (2); *RejRozpr* Kv; *LibMal* 1544/85v (2); *RejJóz* D7 (3); *SeklKat* Gv (5); Chyba woley Pana mego Niezmienie vmyłtu łwego *RejKup* T (5); *RejKupSekl* a8 (2); *HistAl* D6v; *KromRozm I* C (3); *MurzHist* G3; *MurzNT* 11 (3); *KromRozm II* a4v (3); *KromRozm III* C2v (14); proszą aby JKM sam osobą swą ku takowemu pospolitemu ruszeniu być raczył, gdyż nikt nie jest na nie powinien bez osoby krolewskiej. *Diar* 81 (7); że jako przez urzędu ziemskiego żadna Rzeczpospolita dobrze a bez upadu stać nie może *DiarDop* 107 (4); *BielKom* D7v (2); *GliczKsiąż* F8v (5); cze^{go} nigdy łam człowiek s łiebie mieć nie może/ oprócz łłłki Pállskiej. *LubPs* Tv marg (8); *GroicPorz* b (7); raczyłz mi wiary przyłporzyć/ krom tey zbawion nimogę być. *SeklPieś* 19v (2); *KrowObr* B (17); *RejWiz* A7v (25); *Leop Matth* 13/34; *OrzList* b2 (2); *UstPraw* A (12); *KochZuz* A3v; *RejFig* Dd4; *RejZwierz* A2v (5); *BibRadz* *6v (10); *OrzRozm* B2v (18); kto nie widał przez łtráchu ná tho pátrzyć nie może *BielKron* 283; kthorym żaden pan ieden Krześciańłki odeprzeć niemoże/ bez rady y pomocy inłzych krolow. *BielKron* 311 (31); *GrzegRóżn* C (8); *KochSat* Bv; *KwiatKsiąż* Fv (3); Sine Cerere et Bacho friget Venus, Króm pywá y chlebá nie łtroyi fyrleów bábá. *Mącz* 137a (8); Nigdy łye tego łękáć niebęde/ bes czego być niemogę *OrzQuin* A4v (17); *Prot* A3v (2); *SarnUzn* Cv (2); *SienLek* 10v (12); *RejAp* AA4 (12); *GórńDworz* C4 (14); *GrzepGeom* A3v (2); *HistRzym* 7v (8); Bo thák łwoy łtan chowa w mierze/ Bez potrzeby nic nie bierze *RejPos* A2 (101); *RejPosWiecz*² 91 (4); *RejPosWiecz*³ 99 (2); *BiałKat* 76 (10); *BielSat* G2; *KuczbKat* 60 (7); *RejZwierc* A5 (28); *BielSpr* b3 (3); *WujJud* 26 (46); *WujJudConf* 80 (7); *RejPosRozpr* b3v; *RejPosWstaw* [41³]; *BudBib* b3v (2); *MycPrz I* A3v; *WierKróc* B3v; *BiałKaz* E4 (4); *BudNT przedm* d2 (4); *CzechRozm* 16v (56); *Paprpán* B3v (3); że [chrzest] iełt broną do Bożego domu do Kołściołá Pállłkiego/ á iż bez niego zbáwion żaden być niemogł *KarnNap* B; *ModrzBaz* 2 (51); *SkarJedn* A5v (69); Niezwyłkém nic nigdy Bez rady wálzey czynić *KochOdpr* B3 (2); *Oczko* 6 (7); *KochPs* 103 (5); *SkarŻyw* A3v (53); *KochTr* 6; *StryjKron* 1 (5); *CzechEp* *2v (33); A iż ciáło człowiecze/ bez głowy być nie może *NiemObr* 44 (17); Niechodź [...] bez bótów *KochWr* 15; *KochDz* 105; *KochPhaen* 21; *KochSz* A2 (2); *ReszPrz* 18 (2); *ReszList* 148 (3); *WerGośc* 256; *WerKaz* 290; *WisznTr* 12; *BielSjem* 32; *PudłFr* 53 (2); *ArtKanc* F3v (8); *BielRozm* 25; *GórńRozm* A2 (20); *KochProp* 5; bo inaczey sine summa miseria zycz nie możecie. *ActReg* 97 (15); bo wielkie rzeczy bez máltych łtać nie mogą. *GostGosp* 2 (13); *Phil* D2 (4); *ZapKościer* 1588/77v; *GórńTroas* [3] (5); *KochCzJan* A2v (2); *KochPij* Cv; *GrabowSet* R4 (2); *KochFrag* 22; *OrzJan* 6 (6); *OstrEpit* A2; *WyprPl* A3v; Przez to włzytko łię łtáło/ á bez onego nic łię nie łtáło *LatHar* 105; bom nie mogł być ołwiecony bez łiebie *LatHar* 569 (15); *KołakSzczęłł* A2 (5); *RybGęłłi* B4; á krom podobieńłtwa nie mowił im *WujNT Matth* 13/34; á oprócz przypowiełci nie mowił im. *WujNT Mar* 4/34 (51); *WysKaz* 4 (2); *JanNKar* C3v (2); królá y páná niemáią łobie obieráć/ przez wiadomółci y rady náłzéry *SarnStat* 14; Vrząd do zadného

nie ma zieżdzić do przyjmowania zapisów okrómia Króla. *SarnStat* 762 (85); *SiebRozmyśl* K2 (2); Iżeś ná woynę niechciał [.] wyiáchac bez żony. *KmitaSpit* C3; *PowodPr* 40 (3); *SkarKaz* 43a (40); *VotSzł* B4 (2); A zwycięſtwu nie liczby bez męłtwá potrzebá/ Ktore zdobi człowieká y nábáwi chlebá. *CzahTr* F3 (2); *GosłCast* 20 (3); *PaxLiz* D4; *SkarKazSej* 658a (22); *KlonFlis* B; *KlonWor* 66 (3).

~ W charakterystycznych połączeniach: nie ... bez *itp. autoritate, dołożenia* (2), *dopuszczenia* (12), *frasunku* (2), *hańby*, *karania* (6), *kaźni* (2), *kłopotu* (3), *końca*, *łaski* (27), *miłosierdzia* (6), *mocy* (8), *nagrody* (2), *obrażenia* (*obrazy*) (4), *obrony* (2), *odpłaty*, *opatrzenia* (2), *opatrności* (12), *opieki*, *pomocy* (*wspomożenia*) (36), *pomsty* (12), *potrzeby* (8), *potwierdzenia* (*utwierdzenia*) (5), *pożytku* (8), *prace(j)* (*roboty*) (9), *przejrzania* (5), *przyczyny* (3), *przygany* (3), *przykrości*, *przywary*, *rady* (28), *rozkazania* (7), *rozmyślu* (*rozmyślenia*) (7), *strachu* (*bojaźni*) (9), *szkody* (12), *utrapienia*, *wiadomości* (*wiedzenia*) (23), *winy* (2), *wolej* (*nad wolą*) (78), *zapłaty* (3), (*do*)*zwolenia* (*przywzolenia*, *pozwolenia*, *zezwozenia*) (74), *żału* (*żałości*) (6). ~

nie ... bez (*a. przez*), (*o*)*krom(ia)*, *oproc* [w konstrukcjach typu: *ktoś nie jest bez czegoś, gdzieś nie jest bez czegoś* = (*na pewno*) *coś się zdarzy(ło) komuś a. gdzieś*] (183:9:1): *BierEz* Pv; *OpecŻyw* 64 (2); *ForCnR* A2v; *PatKaz* I 15; *FalZioł* V 65v; *BielŻyw* 146; *GlabGad* E7 (2); *BierRozm* 14; *RejPs* 58; *LibLeg* 11/82 (2); *SeklKat* F4 (3); *MurzNT* Mar 6/4; *KromRozm* II g4v; *Diar* 68; *KrowObr* 70v; *RejWiz* 99 (3); *thák* iż po wſyftkiey ziemi głód ſie zmogł/ y w ziemi teſz Egiptſkiey niebyło bez niego [*in cuncta autem terra Aegypti panis erat*]. *Leop* Gen 41/54 (4); *RejZwierz* 6v (2); *BibRadz* I 7a marg (4); Wſzakże nie mogła być bez tego/ áby ſwey krewkości przyrodzoney milczkiem albo ćirpliwością wſzła *BielKron* 10v (17); *KochSat* B4v; *Mącz* [18]b; *Prot* A4v; *SarnUzn* D8v; *LeovPrzep* a3; *RejAp* 38 (2); *HistRzym* 15 (4); *RejPos* 26v (14); *KuczbKat* 20; *RejZwierc* B2 (38); *BielSpr* 67v; *WujJud* 98 (7); *BudBib* 2.Mach 4/34; *HistHel* C3v; *Strum* I2 (2); Bez grzechu/ ktoriby nie grzeſzył/ bez śmierci/ ktoriby nievmarł żaden nie ieſt *BiałKaz* Bv; iż áczkolwiek y Láćinſkie księgi bez omyłk nie ſą *BudNT* przedm c4v; *CzechRozm* 39v (3); *KarnNap* Ev; *ModrzBaz* 26v (8); *SkarJedn* 60 (3); *Oczko* 14; *KochPs* 202; *SkarŻyw* A4 (3); *CzechEp* 10 (8); *NiemObr* 66; *KochMuza* 25; *ReszList* 169; *WisznTr* 12; *BielSen* 12; Bez trudności nie będziem *KochPam* 86; *ArtKanc* I20v; *GórnRozm* C (2); Ia widzę beż iakieikolwiek wielkiey burdy *znim* niebędzie *ActReg* 101 (8); *GrochKal* 15; *Phil* R2v; *LatHar* 577; *WujNT* 11 (8); *WysKaz* 32; *SarnStat* 225; *GrabPospR* L4; *PowodPr* 85; *SkarKaz* 44b (3); *KlonWor* 65; Y nie był nieboraczek tám bez wielkiey ſzkody. Bo mu kilká okrętow/ morze zátopiło *PudłDydo* A2.

~ W charakterystycznych połączeniach: nie ... bez *bojaźni* (*strachu*, *trwogi*) (4), *czci* (3), *grzechu* (16), *karania* (*kary*, *kaźni*) (5), *pociechy* (3), *pomsty* (11), *pożytku* (47), *przygody* (15), *szkody* (6), *tego* (*czego*) (26), *trudności* (4). ~

nie ... *wad*, (*na*)*przeciw(ko)*, *mimo* = (*tylko*) *zgodnie z* (50:23:5): *BielŻywGlab* n1b 9; *LibLeg* 6/55v (2); *RejPs* 48; *ComCrac* 21; *RejRozpr* K (2); *RejJóz* P; *SeklKat* M3 (2); *KromRozm* I [P2]; *MurzNT* 76; *KromRozm* III 17 (2); *MrowPieś* A3v; *GroicPorz* A4v; *KrowObr* 180; *OrzRozm* Kv; *BielKron* 109v (5); á mogł byś był tilko ſie wſamey Rycerſkiey [*nauce*]/ *czoby* było niebyło *naprzeciw* Oycu *obierać* *KwiatKsiqz* F2v; *RejAp* 114v; *GórnDworz* Z8; *RejPos* 40v (7); *BiałKat* 271 (2); *BielSpr* 37v; *WujJud* 62v; *Dziwnym* á niewymownym kſtałtem/ nie dzieie ſie nic ná ſwiecie *mimo* *wolą* *Bożą* *WujJudConf*

65 (2); *CzechRozm* 88v (4); *ModrzBaz* 43v; *SkarŻyw* 291 (2); *CzechEp* 360; Chcemyli miłość/ zobopolną zachować/ ábyfmy wyrozumienie náłze/ z piłmem ś. zgadzáli/ nie chcąc nád to rozumieć/ co nápiřano ieřt. *NiemObr* 79 (4); *ArtKanc* N11v; *GórnRozm* D3v; *PaprUp* K2; *AEconomiae* aby nad statut trzymane nie były tak postanawiamy. *ActReg* 44 (2); *GostGosp* 146 (2); *WujNT* 585 *marg* (2); tedy y tego im pozwalamy/ ieřli nie ieřt przeciwko miałta onégo przywileióm. *SarnStat* 744 (10); á złotá y śrebrá nád potrzebę moię nie mam. *SkarKaz* 458a; *SkarKazSej* 692a (3); *KlonWor* 40; *ZbylPrzyg* A3v.

nie ... (o)krom, oprócz, mimo = tylko w (14:4:1): Item aby zadny nyefzmyal za granyczą chodzicz okrom gořczyncza *LibLeg* 6/118v; *SeklKat* B3 (2); *KromRozm I* Ev; Oprócz kořcioła żadeⁿ zbáwion być niemoże *WujJud* 138 *marg* (2); także też żaden obywatel mimo Rzeczpóřpolitą niemoże dobrze żyć [*nemo civium extra rempublicam commodē vivere potest*]/ áni vrzędowi řwemu ábo powinności řwey dořyc czynić. *ModrzBaz* 3; *SkarJedn* A7v (8); *SkarŻyw* 153; *WujNT* Ccccc3v; *SarnStat* 65; iż okrom řeymu [...] řadzić řię takich złoczyńców nie godzi. *SkarKazSej* 701b.

nie ... od [zawsze w zwrotach i frazie: nie być od tego a. od czego = zgadzać się (13), nie jest od rzeczy = jest słusznie (3), nie mówić od rzeczy = mówić słusznie, prawdę (1)] (17): Przeto Władziřław niebył by był od tego/ by řie go był Krol Polřki chciał bliřkořcią dopierać. *BielKron* 408 (2); *Mqcz* 42c (3); Gdyć řie ták podoba/ tedy też y ia od tego nie będę. *CzechRozm* 21 (3); Co ieřli dla řřzu/ po którę řtronie głowy puřciemy/ od rzeczy nie będzie *Oczko* 16v (3); Nie zowże tego kłamřtwem/ iż řię mężem być mieniřa S. Eufrozyná. Bo męřkie ná ty nieprzyiaćioły řerce miałá: y nic od rzeczy nie mowiřa/ gdy řię Smáragdem zwałá. *SkarŻyw* 16; *KochFr* 32; *ActReg* 111 (2); *LatHar* 7; *KlonKr* wřęp A4v.

nie ... (na) przeciw(ko) [zawsze w zwrotach: nie być a. poczynąć a. mówić przeciw = być zgodnym, zgadzać się, być w dobrych stosunkach] (21): *GroicPorz* 14v; *KrowObr* 121 (3); *Leop Gen* 21/12; *BibRadz I* 143c *marg*; *BielKron* 146v (5); *Mqcz* 245b (2); Y ia też nic przeciwko temu nie mówię/ bo to ná oko widzę *OrzQuin* I2v; *LeovPrzep* G4; *WujJud* 203 *marg* (2); *CzechRozm* 42v (2); *SkarŻyw* 224; *CzechEp* 412.

nie ... nad = nie więcej, mniej (18): *LubPs* Z4; *KrowObr* 15v; *RejWiz* 41 (2); Nie ieřćci vćzeń nad miřtrzá/ áni řługá nád Pána řwego. *BibRadz Matth* 10/24; *BielKron* 74v; *GórnDworz* 12; Y ieřli řpráwiedliwoř wářzá nie będzie obřitowářá nád řpráwiedliwoř Skrybow y Pháryzeuřzow/ nie wnidziećie do kroleřtwa Bożego. *WujJud* 77v; *BudNT Luc* 6/40; *CzechRozm* 29v (2); Snadź on Kářtor y Polux nád nie [*Wojciecha i Jana Kamienieckich*] nic nie máia/ Męřtwem wřzelką dzyelnořeia z nimi porownáia. *PaprPan* C2v; *CzechEp* 22; *OrzJan* 99; Rodzicow ábo dzieći nie miłowác nád Chriřtuřá. *WujNT* 40 (4).

~ W charakterystycznych pořczeniach o znacz. ‘nie być większym, być mniejszym’ : *nie być nad* (8), *nie mieć nad* (7). ~

γγ. Zaprzeczony przyimek wyraża stosunki czasowe (14) :

nie ... przed = po (12): *FalZioł IV* 47d; *KrowObr* 30 *marg* (2); nigdy przed zachodem řłońcá nie iadł *SkarŻyw* 56 (2); *CzechEp* 31v (2); *WujNT* 299 (4); *SkarKaz* 119a.

nie ... po = przed (2): *Prot* B4v; Po ś. Iádwidze śiac nie ma/ ktoby iedno chciał mieć pożytek. *GostGosp* 70.

h. W dwuczłonowych konstrukcjach analogicznych do **2.a.a.1)** i **2)** oraz **3.a.**, wprowadzanych przez składniki o szyku: *nie + vb + av itp.* (43) :

W pierwszym członie: *nie ... tak* (8): [typ: *nie ... tak x ... (jako y = bardziej a. raczej y)*]: »nie ... tak ... jako, ale, jako więcej« (5:2:1): ktore bi mnye tak dalecze nyenalezali ale valchey K.m. *LibLeg* 10/153; *KrowObr* 192 (2); *GórnDworz* Z8 (2); *CzechEp* 10 (2); Ale że kazania ná pogrzebiech nie dzieią fię ták dálece dla vmárłych/ iáko więcej dla żywych pozostałych *WysKaz* 2.

W pierwszym członie: *nie ... tyl(k)o, sam, jedno tylko, tylko sam, goły, jedyny, sam tylko, zgoła tylko = non HistAl, Vulg; non ... tantum Vulg* (20:7:2:2:1:1:1:1):

[typ: *nie ... tylko x, ale i y = x i y, x z y*]: »nie ... tylko itp. ... ale(ć), ale też i, ale i, ale też (a. także), ale tudzież, ale zgoła, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« = *non ... sed HistAl, Vulg; non ... tantum ... sed et Vulg* (10:8:7:5:1:4): Gdiż pan Bog nie chciał tilko łamych otrokow na świecie mieć, Ale iak łkoro Adama łtworzył, tudzież dał mu towarzyszkę *GlabGad* A2v; *HistAl* Av; I nieiełteś iedyny Iednatz nářz y przytzyńcá/ oto Święci vmárli łá infzymi y drugimi nářzymi Iednatzami y przytzyńciami do Boga *KrowObr* 209; iż wždy Ewángelia náłłá/ nie byłá miedzy wami tylko w mowie/ ale y w mocy y w Duchu łwiętym *Leop* 1.*Thess* 1/5 (2); *RejPos* 325; *CzechRozm* 49 (5); *SkarJedn* A7v (4); *SkarŻyw* A5; *CzechEp* 43 (3); *KochPieś* 22; Sákrámenty nie łąc tylko znáki, ále y przyczyny łpráwiedliwóści. *WujNT* 537 *marg* (6); Kościelne kazanie nie iełt goła hiłtorya/ ále świádectwo pewney prawdy ktorey káždy winien wierzyć *SkarKaz* Ooood; *SkarKazSej* 701b.

[podtyp: *nie ... tylko x, ale wszyscy = wszyscy, w tym x*] (7): *RejAp* 6v; *RejPos* 202v (2); Bo też tu ciáło nie rozumie się łkorá thá tylko y kości/ ále całego człowieká znáczy *GrzegŚm* 19; *CzechRozm* 99v; *WujNT* 155 (2).

W charakterystycznych połączeniach: w drugim członie: *wszytcy (wszytek)* (5), *cały*.

i. W konstrukcjach składniowych o sensie *nie zaprzeczonym* (7168) :

Konstrukcje typu: *nie ... jedno = tylko*: »nie ... je(d)no, chyba, wyjąwszy (a. wyjmując), tyl(k)o (a. telko), (o)krom(ia), (o)procz, je(d)no tylko, aliż, nad, ledwo(-e), ależ, bez, exceptis, jacy, jacy jedno, jakoż, jedno aż, jedno poki, ledwo jedno, nisi, niż, tylko aż, tylko wyjąwszy, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« = *non ... nisi Vulg, PolAnt, Modrz, JanStat; non ... praeter Vulg, PolAnt, JanStat; non ... donec, non ... extra, non ... si non, non ... supra PolAnt; non ... absque Vulg; non ... quam Modrz; non ... praeterquam, non ... sed, non ... ultra JanStat* (619:81:51:48:39:36:27:8:8:2:2:1:1:1:1:1:1:1:1:1:3) (935+4): procz ciebie námilłfy móy/ nigdy^m oblubienitza niełłukala. *OpecŻyw* 6v (9); *MetrKor* 40/815 (4); *PatKaz* III 125v (2); *HistJóz* B4; *FalZioł* [*7]v (9); *BielŻyw* 70 (4); Tu chciey baczyć iż łtarzy Philozophi ktorzy nie pili nigdy tilko iedząc, tak nauczali. *GlabGad* Gv (7); *MiechGlab* 69; *LibLeg* 6/117v (10); *KłosAlg* G; *WróbŻołt* ee6v (3); *RejPs* 16v (4); *ComCrac* 13v (3); *LibMal* 1543/70 (12); *RejJóz* H2; *ZapWar* 1545 nr 2646 (2); żadny człowiek niemoże być zbawion iedno przes łyna bożego *SeklKat* M2 (8); *HistAl* G3v; *KromRozm* I E3 (2); *MurzHist* D4v (3); *MurzNT* *Matth* 14/17 (6); *KromRozm* II b3 (3); *KromRozm* III L7 (2); *Diar* 41 (2); *DiarDop* 111 (2); Małżeńłtwá też yedno s cnotliwą/ y z dobrego domu/ y o ktoreyby żadnych rymow nyetworzono/

zaczynánya nye opyewano/ albo klatek nye plecyono/ áby nieftaczał. *GliczKsiqż* Bv (3); *LubPs* N5 marg (2); Sędzia o dług który ze gry roście nie ładzi/ wyiawfzy by kto potym zapłacić obiecał *GroicPorz* d; Gdzie theż łą iáwne dowody przeciw złoczyńcy/ [...] tám męki nie trzebá/ opocz że by ná co innego zá doftátecznymi znáki/ á nieiákimi dowody był podeżrzány *GroicPorz* hh2 (8); *KrowObr* Bv (13); Szpetna Wroná nie vmie nigdy iedno krákác *RejWiz* 49; Gdyż Bog nie ma bez fiebie Kánclerzá żadnego *RejWiz* 183v (7); á iam procz dzifieyłfego dnia otym nieflyłfá. *Leop* Gen 21/26; włfákby łnadź niezofłáło z niezliczney wielkości/ iedno bárzo máło. *Leop* 4.*Esdr* 7/69; Boć niedano tobie czáfu/ iedno tylko życ. *Leop* 4.*Esdr* 8/5 (11); *OrzList* h4v (2); Dobr Krolewfkich niezáltáwuim/ áni dáruiem/ áni Summy przypifuiem na Seymie/ tylko áż z dozwołenim Rad náłfzych *UstPraw* A; Dzyecióm młodym dawność nie idzye czynić o krzywdę fwą iedno gdy przyidą ku látom *UstPraw* G4v (38); *RejFig* Cc2v; Bo tych błot nie zyeždzi/ ledwe w mrozy źimie. *RejZwierz* 100v; Podobnoś nie polował/ iákoż w mięfopufty. *RejZwierz* 139v (7); Też Kápłan nie wnidzie do człowieká vmárłego/ áby fię pomázác miał/ iedno tylko do oycá/ do mátki/ do fyná/ do corki/ do brátá/ y do śiołtry/ ktoraby zá mąż iefzcze nie fzlá *BibRadz* Ez 44/25; Z takowego człowieká będę fię przechwálał/ á z fiebie łáwego nie będę fię przechwálał/ wyiawfzy z krewkości moich. *BibRadz* 2.*Cor* 12/5 (19); *Goski* *; *OrzRozm* H2 (5); Ten vftáwił áby duchowni z niewiáftámi w iednym domu nie miefzkáli/ chybá s krewnymi. *BielKron* 158; Swiádkow nieprzyimuiá áż doświadczone w cnoćie męże/ ktorym może wierzyć bez przyięgi. *BielKron* 261 (62); *GrzegRóżn* C (5); *KochSat* Bv; *KwiatKsiqż* M3 (3); AErarium sanctius. Skarb którego nie rułzayá/ wyiaw[łz]i [!] w wielką potrzebę. *Mqcz* 5a (8); *OrzQuin* C4 (5); *Prot* Cv; Iam ieft Pan á nie máłz inego/ á okromia mnie nie ieft Bog. *SarnUzn* E2; A także tym łpołobem człowiek á duch nie łą ieden áni mogą być/ iácy iedno w ten čás. *SarnUzn* F7 (11); Iáié kokofze włóżywłzy wtwárdy piwny ocet przez trzy dni/ łtrawi fye z wierzchu łkorupá/ wewnątrz też niebędzie iácy wodá *SienLek* 65v; iżby pokrzyk nierośł/ iedno gdzie fye łzubienicznik práwá dziewicá będąc zmokrzył *SienLek* 199 (3); *RejAp* 4 (9); *GórnDworz* B2 (22); *GrzepGeom* E (3); Ten krol nie iádał nigdy/ tylko z iedną corką fwą/ ktora była wielmi piękna y wćiefzna. *HistRzym* 12v; bącz áby fie mnie nie dotykał niż potrzebá/ bo ieftem kolewná [!] krolá wielkiego. *HistRzym* 17 (5); ále oni tego nie rozumieli/ iedno iáko o inłzym Proroku. *RejPos* 12v; máło podrozłzy łzedł do lálá/ nie vkazał fie iáwnie ná fwiát/ ledwo iedno przez trzy látá/ á potym wnet márnie zginął. *RejPos* 320v (34); *BiałKat* b2v (4); *BielSat* C (4); á w grobieć nie było iedno ciáło Kryłthuśowe vmárłe *GrzegŚm* 24 (2); *KuczbKat* 110 (5); Bo iefli łobie włpomniłz czály młodości łwoiey/ żeś zá tą pánią fortuná y zá iey dworem po wizytki czály łwoie biegał/ nie może być iedno iż záwždy przełtráłzone łumnienie w łobie ználeść muśiłz. *RejZwierc* 124 (23); Coś vmyłfił radz fie zmyłnych wiele/ gdy małz czynić łam czyni niezwierzay fie wielom/ chybá nawiernieyłzym. *BielSpr* 36v (3); Pánie Boże day/ ábyście fie kiedy lepiej obaczyli/ y łzczyrá prawdę poználi: ktora nie ieft tylko iedná. *WujJud* 10 (14); *WujJudConf* 57v (5); *RejPosRozpr* b4 (2); *BudBib* b2 (5); *Strum* E2 (2); *BiałKaz* F3; *BudNT Matth* 12/25[24] (6); Bo do tych Prorocy nie bywali połyłáni/ opocz Ionałzá *CzechRozm* 108v (55); *PaprpPan* B3; Przelaniem krwi plugawi fię ziemiá: á niemoże być krew ná niey przelana/ okrom krwi tego kto iá przelał/ oczyścioná. *ModrzBaz* 144 (20); *SkarJedn* 7 (6); Táke y zdrowie niema ieno iedno Człowiek śmiertelny/ á przeciwko temu Niezliczna lidźbá chorob

rozmaitych. *KochOdpr* B2; *Oczko* 6v (6); *KochPs* 17 (4); *SkarŻyw* A5 (28); *MWilkHist* Gv; *StryjKron* 66 (2); *CzechEp* 28 (25); Abyście się nauczyli z nas/ nie rozumieć/ nąd to co ieść napiłano/ iżbyście się ieden za drugim nie nādymáli/ przeciwko drugiemu *NiemObr* 79; SZeląg dam od wychodu/ nie zyem ieno iáie: Drożey íram/ niżli iadam *KochFr* 36 (3); *KochPhaen* 23; *ReszPrz* 40 (3); *KochPieś* 16; *PudłFr* 55; *ArtKanc* E6; *BielRozm* 15 (3); á to wżyftko vczyni/ on zuchwálec/ w nādzieię tey twey Wolności/ wiedząc że go poimáć nie mogą/ áż przekonanego práwem. *GórnRozm* B3v (15); *KochWr* 41; zmowic sie znim n[i]emogli chiba przez Tłumatza *PaprUp* B3v; *ZawJeft* 20 (3); niechcę nic statuere nisi commnnicatis confli lys [!] *ActReg* 64 (17); á nowotnego przed ftárym nie ważyć/ oprocz ołobney godności. *GostGosp* 1 (6); *KochCn* B3v; *KochAp* 9; *KochFrag* 27 (4); *OrzJan* 29 (5); *LatHar* 217 (5); *RybGęśli* A4 (3); *WujNT* ktv (52); *WysKaz* 32; *JanNKarGórn* G4v; Dożywoćie oycowi z fynem dáné/ gdzie więc fynowi *posseffionem* puści przed ninieyszym Séymem/ álbo concluzią Séymową/ nie ieść *expectatiua*: *exceptis* ładowych mieyfc. *SarnStat* 86; Wielka to iest distáncia, że áni ci ztąd, áni owi ztámtąd ná rátunek niemogliby przybydź czáfu gwałtowney potrzeby ledwo zá fześć niedziel landem. *SarnStat* 134; A Tákové rużenie póspolité nie ma bywać/ ieno áżby pewna á dowodna rzecz była [...] że nieprzyaciel ftárgawfzy przymierze/ które z Królewkim Máieftatem było zákroczyło/ íam głową íwá do królestwá miał wtárgnąć *SarnStat* 423; Sędziowie ná íwé mieyfce nikogo niech nie póftánawiáią, chorobę tylko ich wyiáwfyzy. *SarnStat* 557 (133); *SiebRozmyśl* E3 (2); *ZapMaz II* G 97/89v; by nie miało/ Iedná ich pará zoftáć/ bić się z nimi zdáło. *KmitaSpit* C4v (4); S. Marcin dopiero też na krześciáńftwo probántem był/ gdy Celárzowi Rzymfkiemu wojnę flúżąc/ nie miał iednák wyflugi żóldu íwego/ iedenże płáfcz *PowodPr* 63 (4); Lecz Pan náucza/ iż przysięgáć nie mamy áż z wielkiey potrzeby. *SkarKaz* 311b (29); *VotSzl* B3 (3); *CiekPotr* 13; *CzahTr* C2v; *PaxLiz* Cv; Pháráo krol nád bydłem niechciał mieć pásterzow iedno dowcipnych *SkarKazSej* 662b (5); *ZapKościer* 1597/78v; Aby żaden podárkow nie brał/ okrom pewnych Ofob/ siedząc ná łádzie: to ieść/ od íwych krewnych *KlonWor* 18; Onże pochlebca vczy ność wino śmieie; Choćia go nie piiano przedtym/ procz w kościele. *KlonWor* 56 (3); *SzarzRyt* D3v.

Z 5. (1): A czegoż tedy niedoftawa/ iedno tego/ żeby ci/ ktorzi chcą áby ie nád ínfze przekładano/ dowcipem/ cnotą/ y zacnemi ípráwami tego popráwowáli [*Quid igitur superest, quam ut ... hoc sibi vindicent*]? *ModrzBaz* 42v.

[Podobna funkcji cf 2.b.]

Konstrukcje typu: *nie ... aż* = *dopiero*: »nie ... aż(e), aż(e) (na)pi(e)rwej (*a.* drzewiej, *a.* przod), poki nie, aliż, dokąd nie, ależ, aż dopiero, aliż pierwej (*a.* przod), ależ pierwej, niż (li), przed tym niż, dokąd pierwej nie, poki« = *non ... nisi* *Vulg*, *Mącz*, *Modrz*, *JanStat*; *non ... donec*, *non ... usque* (*quo*) *PolAnt* *Vulg*, *JanStat*; *non prius ... quam* *Modrz*; *non ... nisi prius*, *non ... ut* *Vulg*; *non ... quousque* *JanStat* (504:67:41:27:20:9:5:2:2:2:1:1:1) (680+2); *ListRzeż* w. 19 (2); *MetrKor* 34/265 (6); *OpecŻyw* 25v (5); *BierEz* I; *ForCnR* D2v; *PatKaz II* 61v (2); *PatKaz III* 101 (5); *HistJóz* C2v; á pothym nieieśc áże za ízefć godzyn *FalZioł* I 50b (9); *ZapWar* b.r. nr 2085 (3); Niechciey panować, alefzby pirwey był poddan panowaniu *BielŻyw* 7; dokąd nie porozumiem ocz się gadacie, nieumre *BielŻyw* 9 (6); *GlabGad* L5; *LibLeg* 7/42 (8); *KłosAlg* A4; *March*³ Xv; *WróbŻółt* B2; *RejPs* 26 (3); *RejRozpr* E2v (2); *ConPiotr* 33 (2); Pan íwieczki niewie/ niż przed nim powiem/ czego mi potrzeba/ aż mię pierwei

przed nim opowiedzą/ przyftęp vczynią abo fię też za mną przyczynią. Ale pan bog/ wie wfzyftko/ niżli go oczo prolim *SeklWyzn* e4v (2); *RejJóz* I2 (2); *SeklKat* P; Alye powyada yfch Czorka yey przerzeczona na tho nyezezwaliała Any o zadufchanyu them wyedziała, alyefch zyey powyedzenya *LibMal* 1549/148v (3); Niemow Hui az przod przeftkocziłs *RejKup* aa5 (6); *HistAl* F7v; *MurzNT* *Matth* 5/26 (4); *KromRozm* III I4; *Diar* 38 (4); *GliczKsiąż* B5 (6); *LubPs* R2 (2); *GroicPorz* 14 (7); *KrowObr* 20 (5); Gdyż y zyele y drzewo nie roście ná gorę/ Aż korzeń zácźnie pirwey w zyemi fwą náturę. *RejWiz* 128 (3); *Leop Gen* 8/7 (19); *OrzList* b3 (2); *UstPraw* Av (9); Tákżec profto náłz Polak/ nie mądr aż po łzkodzye. *RejZwierz* 128 (2); A przetoż miedzi żydy zakazano było aby iey nikt nie czytał/ ani wykłádał/ przed tym niż mu trzydzięćci lat było. *BibRadz* I 1a *marg* (21); *OrzRozm* Lv; iż poki tám nie ofiáruiecie zacnieyłzego mężá nád ine/ poty nie przeftanie. *BielKron* 120; Vftáwił theż aby mnifzki nie poftrzygano aż w XXV leciech w kłáftorzach/ á nigdy iedno we trzy Krole. *BielKron* 150 (99); A widząc łzátan że nam nie mógł tey pewności zbáwienia [...] wydrzeć/ áżby drzewiey ten pewny fundámen obálił/ przeto ták fię oto [!] pokusił. *GrzegRóżn* D4; *KochZg* A3; Non fert quin vapulet, Nie zwiedzie mu fię to aż będzie bit. Wzyąć mu kiyem. *Mqcz* 121c (4); *OrzQuin* H2 (2); thymże poſypuy/ ále ná nim nieieźdżay aż fye zgoi/ chyba byś vchronić mógl otárčia. *SienLek* 180 (12); *LeopPrzep* E4v; *RejAp* 28 (12); przeiednywác miał łtronę/ ná oczy krolewłkie aż przeiednawfzy nie przychodząc *GórnDworz* S7v (5); *GrzepGeom* I4; bo morze nie przeftanie fwey gry/ dokáł [!] z fiebie vmárle⁸⁰ nie wyrzuci. *HistRzym* 16 (7); Nie znamy Páná aż nas nędzá przyciſnie. *RejPos* 75v *marg* (27); *RejPosWiecz*³ [97]; *BiałKat* 136; *GrzegŚm* 14 (4); dokąd choroby niezbęda/ łpráwy wrzędow ludźi zdrowych czynić niemogá *KuczbKat* 395 (5); *RejZwierz* A2v (28); *BielSpr* 4v (4); *WujJud* 203v (3); Poprzyłięgam was cory Ierufzalimłkie przez łárny álbo przez łanie polne/ ábyście nie budziły/ ani poruſzáły miłości poki oná záchce [*Si suscitaveritis et si evigilare feceritis amorem, donec voluerit*]. *BudBib Cant* 3/5 (14); *MycPrz* II C2v (2); *Strum* C2 (6); *BudNT Matth* 17/9 (4); *CzechRozm* 22v (28); ktorey [*wody mętnej*] poſpolicie niepijáią aż się vłtoi *ModrzBaz* 8 (12); *SkarJedn* 56 (4); *Oczko* 19v (3); *KochPs* 129; á niezofťay fię alź w Egipćie *SkarŻyw* 244; á końcá rzece oney ciekącey nie było/ poty alź fię wfzyłcy doſťatecznie náłycili. *SkarŻyw* 384 (38); Niepołzła łpác/ áż piérwéy Mátkę pozdrowiła/ Y zdrowie rodźiców fwych Bogu poruczyła. *KochTr* 12; *StryjKron* 782; Bo poki fię tego nie náuczy/ tedy nie może vyść Antychriſtoſťwá. *CzechEp* 346 (19); *NiemObr* 83 (4); SLáchetné zdrowie/ Nikt fię niedowie/ Iáko łmákuiefz/ Aż fię zepłufiefz. *KochFr* 118 (4); *KochEpitCat* 110; *KochSz* B4; *ReszHoz* 126; *WerGość* 250 (2); *KochPieś* 13 (4); *PudłFr* 48; *ArtKanc* G12v (2); *GórnRozm* Av (9); á národ Słowiáńłki Nie opárł fye aż o brzeg wielki Adriáńłki. *KochProp* 13; Tedy y Confaederatia sama iako Conditionalis, nie mozebydz potywazna poki się tey Conditiey finalis executio niestanie. *ActReg* 20 (10); Myopes – Czi ktorzi mewidzą [!] az blisko do oczow przilozą. *Calep* 685a; A ma to pomnieć káždy/ iż czego omiełzka czáfu łwego/ że tego nie vgoni aż w rok/ álbo nigdy. *GostGosp* 84 (13); że ieden drugiemu nie ma fię do otworzyłtey przyiáźni podawác/ ani łercá łwego otwierác/ áż z nim korzec łoli zie. *Phil* H2 (2); *GrabowSet* D2v (4); *OrzJan* 133; *LatHar* 121 (6); Poki nie przeminie niebo y ziemia, iedno iotá ani krefká iedná nie przeminie z zakonu/ aż fię wfzytko wypełni. *WujNT przedm* 31 (35); *WysKaz* 18 (2); *JanNKar* D2v; tedy Stygár ma oného kárác/ y ták długo do góry nie puſćić/ áż od Zupniká y od Stygárá odpulczenie vproſi.

SarnStat 379 (36); *SiebRozmyśl* F4v (3); *KlonKr* B2v; *PowodPr kt*; który [*Elias*] iefzcie nie vmárł/ y nie vmrze aż przed fądnym dniem/ gdy przyłżcie wtore Páná náfzego vprzedzi *SkarKaz* 118b (9); *CiekPotr* 38 (2); *CzahTr* K4 (2); *GosłCast* 29; Do tąd iey nie opuści/ aż zalęże w grobie. *PaxLiz* C2 (2); *SkarKazSej* 670a marg (5); *KlonWor* 76.

Z 4. (2); *RejZwierc* [193]; Y zali zgnić ciało iedno w iedwabiu nie może? *SkarŻyw* 52.

Konstrukcje typu: poki nie = aż, zanim: »poki itp., dokąd, pokąd, aniżli, aż, bez wyrazu nawiązującego drugi człon (...) nie« = donec Vulg, PolAnt, JanStat; dum Mącz, Modrz, Vulg; quamdiu non Mącz, Modrz, JanStat; ante, dum non PolAnt; donec non, nisi, usque quo JanStat [w tym: orzeczenie wyrażone czasownikiem dokonanym (458), czasownikiem niedokonanym (66)] (415:93:12:1:1:2); MetrKor 34/265 (3); Idź przecz poki fie nierozgniewam *BierEz* Nv (2); Wítáń/ a wezmi dziecię ij matkę iego/ a vydzi do eijptu a bądź tam dokąd niepowijm tobie *OpecŻyw* [27] (2); tzom rád czynił/ y s pożytkiem ijch niemałym pokim był nie tak zubożał *ForCnR* A3v; *ZapWar* 1524 nr 2297; *PatKaz II* 27; *HistJóz D*; *FalZioł I* [115²]b (10); Pirwey nicz nieczyn poki fie dowodnie nienauczyłz *BielŻyw* 131 (9); *GlabGad* L2v (2); *LibLeg* 7/42 (7); *WróbŻołt* B2; *SeklKat* Nv; Czo naftało nowo było Niepodobno fię jm zdało Aż fię to nieokazało *RejKup* Pv (5); *MurzHist* H (3); *MurzNT* 3v (4); *KromRozm II* i3v; *KromRozm III* D2v (4); *Diar* 38 (4); *DiarDop* 109; Ták długo potrzebá fie vczyć/ pokatby fie nye náuczył *GliczKsiąż* N2 (10); *LubPs* S2v (2); *GroicPorz* 14v (7); *KrowObr* 38v (4); *RejWiz* 78v (3); żeć niewytrawi tych wlfyftkich rzeczy fluzebnicá twoiá/ dothąd pokiey nieuczyni Bog przez ręce moię tego com vmyśliá. *Leop Iudith* 12/4 (21); *UstPraw* B2v (3); *KochZuz ktv*; *RejFig* Cc6 (2); *RejZwierc* 85v; *BibRadz I* 2c marg (6); *OrzRozm* H3v; iż náfzym walkom nigdy koniec niebędzye/ poki z Rzymiány dzyerzeć wiáry niebędzyem *BielKron* 198 (64); *KochZg* A3; *Mącz* 32c (3); porzuc iá/ y odrzecz fye iéy/ ták iákoś fye ná Krzcie świętym odrzekł Dyablá/ itéz wfzyftkich vczynków iego/ piérwéy/ á niżli by cię z cnotliwého Polaká/ y z świętéy á wiernéy Królowi fwemu krwie człowieká/ w Woyćiká álbo w Wiktoryná iákiego nie przemienił. *OrzQuin* L2 (8); *Prot* D4v; *SarnUzn* F5v; *SienLek* 45 (13); *RejAp* 4v (2); *GórnDworz* G5 (3); *HistRzym* 16 (2); *RejPos* 18v (34); *BiałKat* 190v; *BielSat* B3 (2); *GrzegŚm* 27; *KuczbKat* 390 (2); *RejZwierc* 28 (7); *BielSpr* 25v (5); *KochMon* 34; *WujJud* 138 (2); *WujJudConf* 34v (3); *RejPosWstaw* [41²]v; *BudBib Iudith* 5/15[21]; *BudNT przedm* c5; á wždy mu nic nigdy vczynić nie mogli/ dokąd godziná iemu od Oycá/ y fpołob męki náznáczoney/ nie przyłżá *CzechRozm* 230 (40); *PaprPan* Hh2v; *ModrzBaz* 61v (5); *ModrzBazBud* ¶6v; *SkarJedn* A3v (6); *KochOdpr* C4v; *Oczko* 10 (3); *KochPs* 27 (4); *SkarŻyw* A5 (17); *StryjKron* 473; *CzechEp* *3 (20); *NiemObr* 95 (5); *ZapKości* 1583/38 (5); dokąd go nie widzę/ muśi mię być tełzno *KochFr* 52 (3); *KochPhaen* 16; *KochSz* A2 (2); *WerGość* 265; *WisznTr* 25; *BielSen* 13; *KochPam* 82; *KochPieś* 8 (5); *PudłFr* 59; *ArtKanc* G12v; *BielRozm* 12; *GórnRozm* Av (6); *KochPropKKoch* 3; *KochWr* 38; *PaprUp* G4v; *ActReg* 20 (7); *GostGosp* 34 (6); *GostGospSieb* +3v (2); *GórnTroas* 19 (2); *KochCn* B4; *GrabowSet* B3 (9); Bo on fznur złoty w Niebie trzyma fprawiedliwość Dotąd/ poki go ziemfka nie ołzpeciá złość. *KołakCath* C4v; *WujNT przedm* 31 (12); *JanNKarGórn* H2; *SarnStat* 5 (26); *GrabPospR kt* (2); Myślił pułtofzyć ziemię/ do tąd który kogo/ Nie przemoże: á łobie nie podbiie frogo. *KmitaSpit* B2; *PowodPr* 26 (4); *SkarKaz* 4b (8); *VotSzl* B3v; *CiekPotr* 74;

CzahTr H2v (3); *GosłCast* 10 (2); *PaxLiz* D2; *SkarKazSej* 671a (4); *KlonFlis* D4 (2); *SapEpit* B3; *KlonWor* 79; *PudłDydo* [B6]; *ZbylPrzyg* B3.

Konstrukcja typu: nie ... aż = zanim: »nie ... aż, jak, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« = non ... donec *Vulg*, *PolAnt* (8:1:2); *Leop Ioann* 13/38; Nie zápoie kur áž fię mnie po trzy kroć záprzyłz. *BibRadz Ioann* 13/38; *BielKron* 87 (4); *HistLan* A4v; *LatHar* 718; Záprawdę mowię wam żeć nie przeminie ten to wiek/ áž fię włzytko ziści. *WujNT Luc* 21/32 (3).

α. *W konstrukcjach zależnych od wyrazów zawierających semantyczny element negacji (1494) :*

αα. *Po wyrazach typu: zaprzeczać, przeszkadzać, żeby nie = zaprzeczać, że..., przeszkadzać, żeby ... (1006+14+12+2) (1034) :* *March*¹ A3v (2); *March*¹ *Wiet* Av; Snadźby nigdy nie rad przełtał/ lżeby nas nie kołatał. *BierEz* A3v (6); Iako panna Maria odmawiała iżby męża niepoięła. *OpecŻyw* 3 (7); *OpecŻywSandR* nlb 2 (2); *MetrKor* 40/812 (2); *PatKaz I* 3v (2); *FalZioł* IV 48c (13); *BielŻyw* 4 (2); *GlabGad* L7v (2); zełmi niechcieli zaniechacz abifmi go nienawiedzyły *LibLeg* 10/150 (4); *March*³ V2 (2); *RejPs* 78v (5); *LibMal* 1543/67v (4); *RejRozpr* C2 (3); *ConPiotr* 30; Ruben brat łtarłszy rozradza aby go nie traćili *RejJóz* A7v; Nie mogą oczy zataić aby nie płakały *RejJóz* G5v (11); *ZapWar* [1546] nr 2646; gdys pan Bog wżifłtkym półpolu zakazuie/ Niezabiay *SeklKat* I4 (21); *RejKup* g7v (2); *MurzNT* 146; *KromRozm II* e (3); *Diar* 23 (8); *DiarDop* 107 (2); Z ktorego było zákazano nieruchác niczego. *MrowPieś* A3v; *BielKom* E; Dla czego Pitágorás nyemáło trudności myął y prace/ s czego odrzekł fię potym nigdy gdiby ktho flyłłá albo widzyał/ nye kárác. *GliczKsiąż* G5 (16); *LubPs* O2 (3); *GroicPorz* bv (9); rzadki fię wybiega/ áby vmrzeć niemufiał. *KrowObr* 82 (20); *RejWiz* 13v (13); y zádzierzał Krolá/ áby nie włfedł do kościołá *Leop Dan* 14/18 (16); *UstPraw* Dv (3); *RejZwierz* 42 (2); iż pan łprawiedliwy Sędžia nie zápomni nigdy grzechu/ áby go nie miał kárác *BibRadz I* 158c *marg*; á człowiek nie może fię mu ni w czym záłtháwić áby zwyćięzon być nie miał. *BibRadz I* 273v (23); *Goski* A3; *OrzRozm* C2v (3); *BielKron* 14 (34); boby tymże łpołobem mufieli fię záprzeć że Kryłtus nie iełt człowiekiem z człowieká *GrzegRóżn* B2v (6); *KochSat* B4v (2); *KwiatKsiąż* Dv (2); Cavet ne decipatur, Strzeże fię áby go nieofzúkáno. *Mqcz* 42a; Inhibere quo minus aliquid fiat Zábronić áby fię co nie łtało. *Mqcz* 151d; Eripere facultatem, Možność odyąc/ to yełt/ przełzkodzić áby nie mógl k temu albo owemu przisc. *Mqcz* 346c; Negas tantam similitudinem in rerum natura esse, Iełteś przeciwo temu albo przeciwiłz fię tákowemu przikłádu/ żeby to ná łwecie nie było. *Mqcz* 353c (39); *OrzQuin* Bv (7); *Prot* B2; *SarnUzn* F2 (2); *SienLek* 3 (13); *SienLekAndr* a2v; *LeovPrzep* a2v; *RejAp* BB6 (13); odwodzili mie od tego/ ábych nie miłował *Górndworz* C4v; łtrzymála fię iednáń niełkołztowác w pięknym á obfitym łádu/ náder požádáne⁸⁰ owocu *Górndworz* Aa6 (24); *GrzepGeom* O2; *HistRzym* 72 (3); niechciał tego zániechác/ iákoż tego nigdy nie zámiełzkał/ áby on kiedy łwych wiernych pociełzyć nie miał *RejPos* 135v; żadny tego nie minał/ áby they trzeciey perłfony tego wielmożnego Bołtwá/ włpomionác nie miał. *RejPos* 150v (135); *RejPosWiecz*² 96; *BiałKat* b2v (5); *BielSat* C (3); *GrzegŚm* 1 (2); *HistLan* D4 (2); *KuczbKat* 65 (10); Więć y woyt we wśi nie obeydzie fię bez tego/ áby do páná z nowinką nie przyłzedł *RejZwierc* 72v; tedy go też czálem y pogrołką pohámować możelz/ áby fię nie włpinał z motyką ná łłonce. *RejZwierc* 81v; iż temu zábiega iáko by fię krew niewinna nie lała po ziemi *RejZwierc* 141 (48); obwáruy by z wierzchu co nie pádało *BielSpr* 63 (12); *WujJud* 14v (6); *WujJudConf* 139v (3); *RejPosWstaw* [22³] (3); *BudBib Ex* 20/7 (13);

MycPrz I B2 (9); *Strum* G3v (8); *WierKróc* B3; *BiałKaz* C3 (3); zapowiedzieli [= *zabronili*] niemowić w imię Iefułowe *BudNT Act* 5/40 (3); tedy fie oto záftáwiác niechcę żeby niemogło być nieiákie podobieńftwo oney rzeczy z tą *CzechRozm* 46v (35); *PaprpPan* O2 (2); Po rzeczy ofádzoney wiele przekazy bywa v nas/ áby wykonánie końcá fwego niebráło. *ModrzBaz* 96v (22); *SkarJedn* 139 (15); *Oczko* 15v (6); *KochPs* 89 (3); *SkarŻyw* A5 (30); *StrykKron* 162 (3); *CzechEp* 4 (23); *CzechEpPORz* **; *NiemObr* 21 (17); *KochFr* 68; *KlonŻal* C4; *KochSz* B2 (3); *ReszHoz* 124 (2); *WerGośc* 210 (3); *WerKaz* 305 (2); *WisznTr* 7 (2); *BielSjem* 9 (2); *PudlFr* 69; *ArtKanc* A15 (6); *BielRozm* 9 (3); vchodząc tego żeby was Krol zniewolić nie mogł/ iefteście w niewoli v wfzyftkich *GórnRozm* C2v (14); Przetóż fie ia tego zbraniem ábych otym nie mówił *KochWr* 41 (2); *KochWrJan* 18; *PaprpUp* F4 (2); *ActReg* 13 (9); *GostGosp* 14 (9); *Phil* D2 (5); *GórnTroas* 61; *KochCn* B3v; *GrabowSet* A4v (8); *OrzJan* 9 (13); *WyprPl* C2; ále tyś mię hámował/ ábym nie zezwolił. *LatHar* 590 (2); *WujNT Matth* 6/1 (30); *WysKaz* 40 (2); Téż w tym liście inhibicia/ áby żaden kupiec [...] nie śmiał z miedzią y z infzym towárem/ áni wodą/ áni ziemią/ mináwfzy Kráków do Toruniá ieżdżić *SarnStat* 959 (52); *SiebRozmyśl* Mv (3); *GrabPospR* L2v; *PowodPr* 9 (6); *SkarKaz* 45b (4); *VotSzl* A2 (3); Ani mię fłowá twoie odrážá od tego, Zebym niemiał zábiegáć ofławie. *CiekPotr* 48 (6); *CzahTr* [D2] (2); *GoslCast* 37 (3); *PaxLiz* A3v; odrádził vrzędom/ áby tego nie czynili. *SkarKazSej* 669a (3); *KlonFlis* H; *KlonWor* 63.

Z 2.a. (14): bo w zakonie było zákazano/ áby żadne obliczánie niebyło/ iedno áby káždy człowiek od głowy plácił ieden Sykl panu. *BibRadz* I 183d marg (2); *BielKron* 72 (2); *RejAp* 86 (2); *CzechRozm* 142v (2); *NiemObr* 24; *KochFr* 5; *ActReg* 149; *GostGosp* 22; *SarnStat* 260 (2).

Z 2.b. (12): *BielŻyw* 119; *Diar* 22; *Mącz* 75c (2); *RejPos* 152; *WujJud* 56v (3); *Strum* P; *Oczko* 18v; iż tu Apoftoł nie zákázuie/ ábyfmy nic/ oprocz tego co ieft w Bibliey nápiáno/ nie przyimowáli *WujNT* 652 (2).

Z 3. (2): *Leop Deut* 17/13; Czemu wam Bog zákázował nie ze wfzytkich drzew vżywáć owocu Ráyfkiego? *BielKron* 1v.

ßß. Po wyrazach typu: *bać się, żeby nie* = *bać się że* (488) : *BierEz* C2v (5); *OpecŻyw* 60 (14); *PatKaz* I 14v (2); *HistJóz* E4; Zalię gdy ftrach ieft, Aby miefthcza około macicze nie były chore, zarażone/ albo niedoftatek cierpiące *FalZioł* V 31v (4); *BielŻyw* 14 (4); Z bojaźnią idzie do łóza, By tam nie namacał noża *BierRozm* 13; Tedy więc nasi panowie Mają troski w swojej głowie, By sie ziemia nie rozsiadła, Na ich domy nie przypadła. *BierRozm* 24 (4); *LibLeg* 8/133 (5); *WróbŻołt* R8v; *RejPs* 64v (3); *LibMal* 1543/76v (3); *LudWieś* B2v (2); *RejKup* p8v; *HistAl* E3v (4); *MurzHist* B (4); *KromRozm* III Dv; musiem się obawiać, aby i polska koronna szkody podjąć nie musiała *Diar* 23 (7); *DiarDop* 102 (4); Alem fie thego więcey moy pánie [Boże] obawał/ Abych ni w czym chwały twey człeku nie oddawał *LubPs* hh4v; *GroicPorz* x2; *KrowObr* 38 (4); Lękl fie pátrząc áby go kto od niey nie gonił. *RejWiz* 34v (4); *Leop Gen* 26/9 (3); *LeszczRzecz* A3; *RejFig* Aa4v (2); Będzye fie bał/ ábyś mu/ dupy nie podrapał. *RejZwierz* 140v; A dla tegoż się bárzo włękli przed nim/ á zátrofkáli się áby także nie vczynił kofciołowi Páná Bogá ich *BibRadz Judith* 4/2 (12); *OrzRozm* A3v (3); *BielKron* 10 (71); *GrzegRóżn* B2v (8); *KwiatKsiąż* D4 (4); Verebar ne ita caderet, Obawałem fie áby fie tak nie przigodziło. *Mącz* 29a; Pavor circa eum ceperat milites ne mortiferum vulnus esset. Zlēkli fie byli ón zołńierze áby od tey rány nie vmárł. *Mącz* 284d (23); *SarnUzn* H6; *LeovPrzep* A4v

(6); *RejAp* 150 (5); *GórnDworz* C3 (9); Potym Cefarz widząc dziecię káżdemu lube/ á iże ie wżyfcy chwalili/ poczał wętpić by po nim nie krolował/ áby niebył on ktorego zábić kazał. *HistRzym* 134 (6); moglibyście fie lękáć á wśtráżyć obwołánia tego Prorockiego/ áby kiedy Pan nie powitał ná nogi fwoie/ á nie ftárł was iáko zdzyebłká miedzy pálcý fwemi/ á nie wyrzucił was z drogi fprawiedliwey/ á od obliczności fwoiey. *RejPos* 253 (24); *BiałKat* 66; *HistLan* F5 (2); *KuczbKat* 120 (4); *RejZwierc* 2 (13); *BielSpr* 7v (4); *WujJud* 69 (4); *KochList* nlb 3; *BudBib Gen* 32/11 (4); *MycPrz* I A4v; *Strum* L3; *BudNT Act* 19/27 (3); Ia fie boię bych nie był fałszywym Prorokiem *StryjWjaz* C4; *CzechRozm* A4 (4); *ModrzBaz* 77 (7); *SkarJedn* 129 (3); *Oczko* 30 (2); *SkarŻyw* 16 (50); *StryjKron* 482 (5); *CzechEp* 16 (5); *NiemObr* 18 (5); *KochFr* 72 (2); *KochBr* 151; *ReszPrz* 39 (2); *ReszHoz* 124; *WerGość* 217 (2); *BielSjem* 11; *GórnRozm* L4v (3); *KochWr* 39; *KochWrJan* 18; *Paprup* L2v (3); *ZawJeft* 21 (2); *ActReg* 10 (13); *Phil* C2v; *KochPij* C4; Tá trwoży/ by wyśtepkow piekłem Pan nie pfował. *GrabowSet* B (3); *KochAp* 9; *OrzJan* 10 (10); *WujNT* 12 (20); *PowodPr* 40 (8); *VotSzl* A3 (3); *CiekPotr* 42 (8); *CzahTr* L2; Lub mniémał/ by to żarty/ lub téż prześtráżony/ By mu nie fzło o zdrowie/ mną wzgárdził żądliwą *GosłCast* 49 (5); *PudłDydo* B2 (2); *ZbylPrzyg* A2.

β. W pytaniach nacechowanych emocjonalnie; pytanie dotyczy sytuacji, w której coś się rzeczywiście nie zdarzyło lub przypuszczalnie się nie zdarzy, i wyraża w związku z tym negatywny stosunek autora wypowiedzi; sens odpowiada zdaniu pozytywnemu postulującemu typu 'rób (niech zrobi), powinien(cs) zrobić, chciałbym zrobić' (pytania dotyczące sytuacji, w której coś się zdarzyło lub mogło się zdarzyć, cf 4.) (1321) :

αα. Pytanie wprowadzone jest przysłówkiem pytajnym przyczyny (571+46+4+2) (623) : Gdy nielża kupić cudnego: Przecz żadnego [= brzydkiego] niechcełz kupić/ Możeć z niego poługá być. *BierEz* B2v (18); *OpecŻyw* 33 (29); *PatKaz* III 123v (3); *HistJóz* Cv; *BielŻyw* 73 (3); Miły panie boże/ [...] Czemu tak długo niezellełz Chriřtuřa twego. *WróbŻořt* cc (3); *RejJóz* B3v (7); *SeklKat* E2v; *RejKup* c5v (5); *HistAl* B3 (2); *KromRozm* I F3v (8); *MurzNT Matth* 7/3 (3); *Diar* 35; Przecz ze mnie grzechu nie zdejmiesz wżák ieřt nietáyny tobie *LubPs* hh6v (17); iż teřz było w ftárym zakonie/ że fie ludzie obrzezowáli/ Sobothy fwięćili/ [...] A tze muřz fię tedy teřz nieobrzezuiecie? tze mu Sobot niefwięćicie? *KrowObr* 85 (57); *RejWiz* 27v (7); Rzeķł mu Piotr: Czemu nie mogę teraz zá tobá ieřć? duřłę moię położę zá cię. *Leop Ioann* 13/37 (9); *RejFig* Aa4v (5); *RejZwierz* 20v (5); *BibRadz Gen* 12/18 (14); *OrzRozm* M4v (2); *BielKron* 11 (23); Czemuř piorun nie zgromi tákiey niezbořności? *GrzegRóżn* N4v (9); Quin taces? Ale czemu wřdy nie milczyřz? *Mqcz* 342a (8); *OrzQuin* V4v; *Prot* Cv (3); *RejAp* 25 (14); *GórnDworz* B8v (3); Oto mařz rořkořzne karmie/ oto y wefele wielkie: przecz fie nie wefeliřz? *HistRzym* 94 (5); Bo więc ieden gdy widzi cřłowieká bogátego [...] fráfuie fie wřtáwicznie/ [...] czemu teřz Bog tákiego řzczęćcia y tákiego rozmnořenia nie raczył dáć iemu. *RejPos* 280 (97); *BiałKat* 261; *HistLan* B3; *RejZwierz* [78²]v (14); *WujJud* 13 (10); *RejPosWstaw* 44 (4); Czemu przyřzedłem á nie było nikogo? wzywałem/ á żaden fię nie ozwał? *BudBib Is* 50/2 (11); *BudNT przedm* c3v (5); ále ieřliby ták było/ iáko oni [...] twierdzą: czemuřz tego nigdziey piřmo ř. nie wřpomina *CzechRozm* 152 (9); *Paprupan* Ff2v (2); Tych tedy czemuřby ná vkráine niezáprowadzono: czemuřby pewney częřćci pol nienáznáczono/ gdzieby iym zamki zbudowano *ModrzBaz* 103v (10); *SkarJedn* 28 (9); *Oczko* 9 (2); czemuřz duřzo moia z tey nędze tá nie teřkniřz? *SkarŻyw* 127 (32);

KochTr 15 (2); *CzechEp* 93 (10); *NiemObr* 19 (6); *KochFr* 56; *KochMRot* Bv; *KlonŻal* D; *BielSen* 8 (2); *KochPam* 87 (2); *KochPieś* 8 (2); Czemu łobie rąk nie damy/ A łpołem nie zółpięwamy? *KochSob* 56; *ArtKanc* E15 (3); *BielRozm* 6; *GórnRozm* B4 (2); *PaprUp* Kv (2); Iuż ia ták dółwno czynić vmyślilem łobie. (–) Ale czemuż nie czyniłz? *ZawJeft* 21 (6); *Phil* K; czemuż ludu łwego łełzcze łiefzyć niechcełz/ znócznie łtrapionego? *GrabowSet* C2v (4); *KochFrag* 22; *OrzJan* 45; *LatHar* 285 (2); Iełli powiemy/ Z niebá [był krzest Janow]: rzecze/ Przeczełście mu tedy nie wierzyli? *WujNT Mar* 11/31 (24); *WysKaz* 9 (4); *KlonKr* B2; *SkarKaz* 4a (5); *VotSzl* C4; *CiekPotr* 8 (6); *GosłCast* 65; *PaxLiz* D2; *KlonWor* 65 (2); *SzarzRyt* D2.

Z **2.a.** (46): *March*² D4; *RejKup* x6v; Dłá czego vczniowie twoj nieobychodzą się wedle vłtawy łtarłzych/ ale nieumyłtemi rękoma/ chleba pożywaią? *MurzNT Mar* 7/5; iełli bog prówy Beel iełt/ czemułz łzuka iámy do kołcioła/ á nie wnidzye kędy chce? *BielKron* 111v; *GrzegRóżn* H3; *RejPos* 277 (3); A cołci chłop krzyw? czemu onego nie łłuczełz czoł winien? *RejZwierc* 72v; Ale czemułz ná oney łtarłzey Confelsiey nieprzełłaięcie/ ále co rok to nową kuiełcie? *WujJud* 14 (3); *SkarJedn* 28; *WujNT Mar* 7/5 (2); *CiekPotr* 87. Cf *Półczenie*.

Z **2.b.** (4): *PatKaz III* 126v; *Mącz* 206d; O Boże włzechmogący przeczeł ná mię iney plagi nie dopułcił *HistRzym* 129; *WujJud* 65v.

Z **3.** (2): *ModrzBaz* 18v; że nam Grámmátiki Polłkie cudzołiemcy opifuią. Czemu nie łwoi? *JanNKar* D2v.

Półczenie (z **2.a.**): »czemu(ż)(by) (a. przeczeł(by)) (...) raczej (a. radnieł), lepiej, pirweł nie« = *cur a. quare non magis a. non potius* *Modrz*, *Vulg*; *quin potius* *Modrz* [szyk 16:44] (28:1:1): O łynu moy/ iełtli niewdzięcznych żydow/ ij twych krzyżownikow/ w takowym łmutku ij męce niezapamięławáłs/ czemu pirweły ku matce twé łmutné niemowiłł? *OpecŻyw* 144; *KrowObr* 215; *Leop Rom* 3/8; *BielKron* 84v (2); A czemu rozumu w obáleniu Bogow łwych lepiej nie náłłáduiá/ niżeli ku łthánowieniu ich? *GrzegRóżn* K2v; *GórnDworz* S7; *HistRzym* 20v; *WujJud* 39; *RejPosWstaw* 44; *BudBib* c (2); *BudNT* Hh4; *CzechRozm* 231v; *ModrzBaz* 40 (3); *SkarŻyw* 147; *NiemObr* 114; *WerGołc* 249; *GórnRozm* I3; O niełzczęłna gođzino coł mnie w łwiat wydałá/ Czemuł nie rádniew z mátki do grobu podáłá? *GrabowSet* A4v; *LatHar* 127; Iełli inłzy tey wolnołci náđ wámi vżywaią/ czemuł nie ráczey my? *WujNT 1.Cor* 9/12 (3); *CiekPotr* 77.

W charakterystycznych konstrukcjach: orzeczenie w 2 os. (396), w 1 os. (49) – sg (12) –, w 3 os. w odniesieniu do 2 os. (np. czemu cię nie ruszy) (26), w pytaniach zależnych odpowiadających zwrotowi do 2 os. (np. pytał go, czemu nie zrobił) (9); orzeczenie w con (22), czemu by nie + inf (1); w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub lužno nawiązanym zawierającym okoliczność, która powinna wywołać skutek o sensie zdania nie zaprzeczonego (126); typu: jeśli x, czemu nie y (103), czemu nie y, wszak x (23).

W charakterystycznych połączeniach: czemu (przecz, dlaczego) nie baczysz itp. (nie chcesz baczyć) (6), nie brzydzisz się, chwały nie dawasz itp. (2), nie dałes itp. znać (2), nie dbasz itp. (4), dosyć nie czynisz, dosyć się nie dzieje, nie dufasz itp. (2), nie karzesz (się) (3), nie lękasz itp. się ((u)lęknieš itp. się, boisz się) (14), łaski nie pokażesz (nie znam, należć nie mogę) (3), miejsca nie ma, nizacz nie masz, nie masz serca, nie masz łmiałoci, nie milczysz, nie (po)łmłcisz (się) (5), nie napiszesz, nie narzekasz,

nie nasladujecie itp. (2), nie nawrocicie się (2), nie obaczycie (się) (4), nie ocucicie się, nie odciągnął cię strach, nie odpowie(da)sz itp. (nie (wy)mowisz, nie gadasz, nie ozwał się, nie raczysz mówić, nie wołasz) (45), [co] cię nie odwiodło (4), nie oznajmi(a)sz itp. (nie oznajmujesz) (5), nie płaczesz, nie poddacie się, nie pomagasz, nie pomniesz itp. (nie pamiętasz itp., nie chcem pomnieci, na pamięci nie mają) (19), nie przebaczymy, nie przeczytasz itp. (3), nie pytasz (2), nie ratujesz, nie rozmyślisz itp. (się) (2), nie rozumiecie itp. (nie rozumiewasz) (3), [co] nie ruszy cię (8), nie sądzisz (4), nie słuchasz itp. (nie chcieli słuchać, nie usłuchał) (10), nie starasz się (3), nie tęsknisz itp. (2), nie trzymacie (nie dzierzysz) (3), nie ukazesz itp. (3), nie upamiętasz się, nie ustraszysz się (8), nie ustrzegłeś, nie uznacie się, nie ważysz sobie, nie weselisz się, nie widzisz itp. (2), nie wiedzieli itp. (3), nie (u)wierzysz itp. (wiary nie macie (nie daję), nie wyznawasz wiary, wierzyć nie chcę) (11), nie wspom(ie)ni(e)sz itp. ((w)spomina) (16), nie wstydzisz się (nie sromasz się, nie odwiodła (wściągnęła) cię sromieźliwość, nie wstydasz się, wstydu nie zachowywasz) (8), nie wzbudzamy się, nie zlitujesz się (2), nie zmiłujecie się (5), nie (roz)żałujesz itp. się (2).

ββ. Pytanie wprowadzone jest partykułą pytajną lub nie zawiera leksykalnego wykładnika pytajności (677+2+6+5) (690) : Xánt rzekł/ álbo rozumu niemałz/ Iz táko rzecząmi mieniałz. *BierEz* C2 (4); *OpecŻyw* 19v (9); *BierRozm* 7; *RejPs* 112v; Poštoy miły Iozeph mało Albo nie wiefz czo fie łało *RejJóz* D7v (3); *SeklKat* T; *RejKup* i8 (6); *HistAl* E4v (3); *KromRozm I* C2 (2); byściełz wždy namileifzy panie Francifzku w miłosierdzie boże wfac niemieli? *MurzHist* S3 (5); *MurzNT Ioann* 8/10 (2); *LibMal* 1554/188v; *BielKom* E5; Izaliście niemogli w piśmo świete Weyrzeć? *KrowObr* 125v (10); *RejWiz* 174v; á nie wftyd was tego gdy mi tak przytyłkuiecie. *Leop Iob* 19/3 (10); *OrzList* e2v; *RejZwierz* 29v; *BibRadz Gen* 18/24 (16); *OrzRozm* G2v (3); *BielKron* 12 (5); *GrzegRóżn* N2; Num faeti piget, Izalic tego nie žal/ nie lito. *Mącz* 299b (5); *OrzQuin* N2 (3); A choćby ná cię względu nie miano v Dworu/ A za od fławnych mężow nie możelz brąć wzoru? *Prot* D2 (3); A radbym tu iednego pytał/ iefliże w ftárym zakonie nie wiedziano o Kriftulie. *SarnUzn* D3 (2); *LeovPrzep* G2; *RejAp* 78 (2); *Górndworz* R3 (2); *HistRzym* 23v; *RejPos* 59 (14); *GrzegŚm* 38; *HistLan* B4; *KuczbKat* 325; *RejZwierc* 267; Wy im zayzrzyć/ á żeby nie robili mowicie [...] Czyli fie wam praca nie zda kázác/ vczyć/ fpowiedzi ludzi fluchác *WujJud* 145 (6); *BudBib* 1.Reg 26/14 (5); *BiałKaz* Cv; *BudNT Mar* 15/4 (3); *CzechRozm* 62 (7); chcecie aby miedzy wami nieprzyiáźni wfátły/ á źrzodeł y przyczyn prawdziwie vkázác niechcecie? *ModrzBaz* 64v (3); Y nie weźmie złość ich pómfty? być nie może *KochPs* 82; iulz ci trzeci raz mowię áty niechcelz wfátć? *SkarŻyw* 193 (20); *MWilkHist* I4 (3); *CzechEp* 121; *KochFr* 98 (2); widząc iz nierozumne bydło miarę łobie od przyrodzenia zákrefzoną pilnie zachowuie/ á ty ktoryś ieft rozumnym ftworzenim/ żadney miáry nie małz? *WerGośc* 241 (2); Infy to [pieniądze] dármo po drógách miotáli / A my nie damy/ bychmy wcale trwáli? *KochPieś* 38 (4); *Górnrzm* C (4); Więc to poćiechy tobie nie przynosi? *ZawJeft* 24 (8); *Górntroas* 25 (5); Tákże wołanie me/ przed cię nie wnidzie? *GrabowSet* G4v (6); Więc mi téy łálki tedy nie vczynifz? (–) Niemogę *KochFrag* 46 (2); *OrzJan* 36 (4); *WyprPl* Cv; *LatHar* 198 (9); Tedy mu rzekł Piłat: Nie flýfzyłz iáko wiele przeciw tobie świádczą? *WujNT Matth* 27/13 (34); Bogálmý obrázili y Chryftulá vkrzyżowáli/ á przedfię fię nie boiem? *SkarKaz* 7b (10); *VotSzl* B4; śmiałes tak plugáwie Mowić: nie

mogłeś tego powiedzieć z ogrodkiem. *CiekPotr* 32 (7); *GosłCast* 25 (5); *SkarKazSej* 669b (2); Y więc niechcełz potomstwą zołtawić po łobie? Przeczzę dala naturá the vrodę tobie? *PudłDydo* A3v (3).

Z 2.a. (2): Czyli niechcecie aby sie kiedy rzeczy wątpliwe kończyły w Kościele/ ale co było kiedy wątpliwym/ aby zawnię wątpliwym zołtało? *WujJud* 28; *WujNT Act* 21/38.

Z 2.b. (6): żali tego inacey ponim nieznałz rzekł nieznam *BielŻyw* 54; *RejJóz* D8v; Okrutnico/ czemuś mi lyna vmorzyła? nie miałaś ná kim inłym fwey czárnoksięłkiey łztuki wyprawić? *SkarŻyw* 69 (2); *GórnRozm* A2v; *SkarKaz* 457a.

Z 3. (5): *RejJóz* N; *MurzHist* M2v; *RejPos* 280v; *RejZwierc* 190v; Azać sie nie dofyć iałny y dołtateczny zda on [przykład]/ ktory małz w Dzieiách Apostołłkich o Stefanie/ ktory Iezufa wzywaiąc/ ducha mu łwoiego oddawał. *CzechRozm* 198.

W charakterystycznych konstrukcjach odpowiadających zwrotowi do 2 os.: orzeczenie w 2 os. (205), w 1 os. (13) – sg (2) –, w 3 os. w odniesieniu do 2 os. (40), do 1 os. (1), w pytaniach zależnych (4), czy nie ma (a. miałby) + inf (10), w con (6), w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym zawierającym okoliczność, która powinna wywołać skutek o sensie zdania nie zaprzeczonego (52): typu: jeśli x, czyż nie y (46), nie y, wszak x (6).

W charakterystycznych połączeniach: (iza(ż), aza(ż), czy{ż)) nie baczysz itp. (7), nie boisz itp. (lększ) się (9), bronić nie chcesz, nie czytaliście, nie dbasz itp. (4), łaski nie prosisz (o miłosierdzie prosić nie chcesz) (2), łaski nie uczynisz, nie masz dosyć, nie masz miary, nie macie miejsc, nie masz na pieczy (2), nie masz rozumu (umiesz rozumu użyć) (2), nie będziesz milczał, nie mogłeś pokuty czynić, nie mogłeś powiedzieć (rzec) (3), nie możesz być bez tego, nie odpowie(da)sz (mowisz, macie mówić) (13), nie pamiętasz (pomnisz) itp. (8), nie pomyślimy, nie poprawim się, nie przepuścisz (2), nie przestaniesz, nie (z)rozumiecie itp. (chcesz rozumieć, mogliśmy zrozumieć) (5), nie ruszy itp. (miało itp. ruszyć) cię (6), nie sądzicie, spowiadać się nie chcesz, nie słyszysz (słuchasz) itp. (11), nie było was tęskno, troski cię nie odwiodą, nie trzymasz itp. (2), nie ufasz, [co] nie ustraszy was (strach na was nie przypadnie, strach cię nie zyjmuje) (3), nie widzisz itp. (nie widzi się tobie) (20), nie wierzysz itp. (nie chcesz wierzyć, nie macie wiary) (10), nie wiesz itp. (nie masz wiedzieć) (29), nie wstydzisz itp. się (nie wstyd (srom) cię (was), [co] zawstydzić cię nie może) (16), wytrwać nie możesz, nie zajmie cię ucieczka, nie (po)znasz itp. (poznać nie mogliście, nie wyznacie) (18), nie żałujesz (nie żal ci, żal cię nie wzruszy) (3).

1) Pytanie poprzedza sąd (sformułowany jako zdanie podrzędne lub luźno nawiązane) i wyraża przekonanie o tym, że sąd ów powinien być znany odbiorcy (391) : Alboś podobno nie łtychał/ Iżebych ia dobrze biegał. *BierEz* L3v (9); *OpecŻyw* 33v (12); *HistJóz* D2v; *BielŻyw* 105; *BierRozm* 7; *RejPs* 76v (2); y czo azaly [krol, jej ojciec] nyewie ze ona tam yelth wwielkym niedołatkv *LibLeg* 11/13v; *RejJóz* E8v (3); *RejRozm* 405; *RejKup* c7 (8); Izali nie baczyfz iż thylko fiedm albo ołm łokci płotná wezmiemy w grob s łobą s tego łwiátá *HistAl* G2 (9); Zaś nye czcił wewángeliey co obyecał Kryłtus? Iż myał nam zellác ducha łwyłtego *KromRozm I* B2v (3); zálz niewidzifz iakié to haniebné przełwifko heretik? *MurzHist* M4v; *MurzNT Matth* 12/3 (6); *BielKom* A2 (4); *LubPs* ff2 (2); Izałz tefz niewiećie/ albo tego w wálznych włafnych księgach niemaćie? Iż kiedy przychodzi ná kościoł/ iáka roznicá/ około wiary/ tedy sie zawnię macie vćiekác/ do tych Concyliá *KrowObr* 230v (55); Azałz nie wiefz plugáwość bárzo koniá łufzy. *RejWiz* 72 (9); zaśćie nie mogli wiedzieć [an ignorabatis]/ że z muru/ z

gory wiele łtrzał bywáią wypuľzczáne? *Leop 2.Reg 11/20 (8)*; *OrzList fv*; *RejFig Aa6 (4)*; *RejZwierz 8v (4)*; Nieczuiefzże fię żeć iuż Egipt ginie. *BibRadz Ex 10/7 (11)*; *OrzRozm Bv (4)*; zaľz nierozumiećie/ kiedy czterzy koľá w woźie będą/ muľić ktho piąty ná nim liedzieć. *BielKron 354 (10)*; *GrzegRóżn N (2)*; *OrzQuin B4v (3)*; A za ty nię ['] rozumieľż że tu opiľuię Gniew łwoy nie wľmierzony ktery w łobie czuię? *Prot A3v (2)*; *SarnUzn B7 (2)*; *RejAp 27v (6)*; ábo nie widzi fie to w. m. żeby one [białęłowy] pomogły do tego/ iź pánłthwo Rzymłkie ku oney łławie/ moczy/ á wielkości przyľzło? *GórnDworz Z3 (10)*; *HistRzym 20v (2)*; Azaľz oto nie łłyľzyľz iáko Pan wľzytkiego łwiáthá łwięte miłołniki łwoie vpomina/ iź kthory z nich chce być łtáľzym/ áby był łługá ich. *RejPos 314v (41)*; Iza fie łámi nie czuiećie/ iź Pan Kryľtus mieľzkaíacy w nas ieľt *RejPosWiecz² 93v (2)*; A zaľ nie czytaľ v Moyzeľzá/ ták táń nápiľaľ: Rzeķľ: Bóg/ niechay bęďdzie: á co roľkazaľ/ wnet się sťtaľo. *BiaľKat 11 (7)*; *BiaľSat G2*; *HistŁan F4*; *KuczbKat 375*; *RejZwierz 46 (9)*; Azaľz y wy nie wyznawaćie/ że złość káplaná áľbo łługi kościelnego/ łpráwie Sákrámentow nic niewaďzi? *WujJud 222 (10)*; *BudBib Gen 44/15 (3)*; *BiaľKaz A4 (5)*; *BudNT Matth 22/31 (7)*; Azaľz nie pámiętaľz co łan piľze [...] mowiáć ták o nim: Ten ieľt Bog prawdziwy y żywot wieczny. *CzechRozm 62 (25)*; *PapřPan P*; *ModřBaz 63 (3)*; izali niewidziľz co fię dzieie? zábiľaľz nas y wodziľz do łáďow/ á iednáķ ochotnie vmieramy. *SkarŻyw 535 (9)*; *CzechEp 163 (5)*; *NiemObr 76*; *KochFr 16 (2)*; *KochDz 106*; *WerGość 248 (2)*; *BiaľSen 15*; *PudľFr 41 (2)*; *ArtKanc R19*; *GórnRozm A*; *PapřUp G2v (3)*; *ActReg 142*; Izażelćie s wczoráylzey wieczery nie zrozumieľi/ że pienięďzy nie potrzebuie. *Phil I3 (2)*; *OrzJan 101 (2)*; *LatHar 127 (3)*; Nie rozumiećie iź wizytko co wchodźi w vľtá/ do brzucha idźie *WujNT Matth 15/17 (35)*; *WysKaz 32*; *SkarKaz 457a (2)*; Coľz łtoiľz? nie ruľzyľz fię, y czemu nie idźieľz? *CiekPotř 61*; *PaxLiz D*; Albo fie w tym nie pomniľz/ żeľ tu w cudzey łtronie? *PudľDydo A3v (2)*.

W charakterystycznych konstrukcjach: orzeczenie w 1 os. (2), w 3 os. w odniesieniu do 2 os. (4), w konstrukcji dwuczłonowej ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym zawierającym okoliczność, która powinna wywołać skutek o sensie zdania nie zaprzeczonego typu: nie x?, wszak y (1).

W charakterystycznych połączeniach: nie baczysz itp. (13), nie czujesz itp. (się) (4), nie czytałeś itp. (29), obaczyć się nie możecie, nie pamiętasz itp. (nie pomnisz) (36), nie (z)rozumiesz itp. (nie porozumiecie) (10), nie słychasz itp. (nie słyszysz itp.) (23), nie widzisz itp. (26), nie wierzysz (12), nie wiesz itp. (nie wie twa mądrość, nie mogliście wiedzieć) (228), nie wyznawacie, nie (przy)znasz itp. (5).

γγ. Pytanie wprowadzone jest przysłówkiem „jak(o), jakim sercem” ‘czemu, czy’ (63) : *BierEz Hv*; *OpecŻyw 20v (2)*; *RejJóz H5*; *RejKup R*; *MurżNT Mar 8/21 (2)*; *GliczKsiąż C8v (2)*; Iákoľz fię wźdy niebożáťká niewľtyďdziećie/ y Boga nieboiće *KrowObr 13 (6)*; *RejWiz 21v (2)*; *RejZwierz 104v*; *BibRadz Mar 4/40*; *BiaľKron 69*; Iákiemże tedy łercem te⁸⁰ znać nie chcemy/ Aby Bog miaľ vrodźić *GrzegRóżn O*; *SarnUzn E5*; O łrogi mieczu iákoż fie ty nie vrwieľz á nie poľiecieľz tych kthorzy [...] przą fie iáwnie Pána tego *RejAp 25v*; *RejPos 180v (3)*; *BiaľKat 276*; *BudNT Luc 12/56*; *SkarJedn 278 (2)*; Nieľtety iáko mnie teraz ziemiá niepoźrze. *SkarŻyw [237] (13)*; *NiemObr 61*; *ReszPrz 104 (3)*; *WerGość 241*; *ArtKanc S11*; *GórnRozm Mv*; *Phil Q*; *LatHar 578*; *WujNT Mar 8/21 (2)*; *WysKaz 35*; *SkarKaz 550b*; *GosľCast 27*; *SkarKazSej 672b (5)*; Iáķ fię łzyiá nie vrwie od tych křezow łrogich. *ZbyľPrzyg A2*.

W charakterystycznych konstrukcjach: orzeczenie w 2 os. (36), w 1 os. (5) – sg (2) –, w 3 os. w odniesieniu do 2 os. (1), w pytaniach zależnych (2), w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym zawierającym okoliczność, która powinna wywołać skutek o sensie zdania nie zaprzeczonego (9), typu: jeśli x, jako nie y (6), jako nie y, wszak x (3).

W charakterystycznych połączeniach: jak(o) nie boisz itp. się (lękacie się) (8), nie pomniałeś, nie rozumiecie (2), [co] nie ruszy [kogo], słyszeć nie mogłeś, me ubaczacie, nie ustraszycie się, wiedzieć nie mogłeś, nie wiedziałeś (wiedzieć nie mogłeś) (2), nie chcesz wierzyć (wiary nie macie, nie wierzą) (3), nie (za)wstydzisz itp. się (nie wstydasz itp. się, nie kole wstyd w oczy ciebie, wstydzić się nie chcecie) (16), nie żal (2).

δδ. Pytanie wprowadzone jest przysłówkiem czasu o znaczeniu ‘jak długo’, zawiera sens ‘zrób prędzej’ (10) : KrowObr 224v; Leop Zach 1/12; Zmiłuyże się o Pánie/ y dokądże się nie zmiłuięsz? BibRadz Ps 89/13; Pokiż Pánie [...] nie fádzilż y nie mściłż się krwie náłzey/ nád thymi kthorzy miełżkáią ná ziemi? GrzegŚm 60; Długolż naśmiewco Chrytułow złe czynić nieprzeftániełż? SkarŻyw 107; ArtKanc I 16; WuNT Apoc 6/10 (2); PowodPr kt.

W charakterystycznej konstrukcji: orzeczenie w 2 os.

W charakterystycznych połączeniach: baczyć nie będziecie, nie raczysz wysłuchać, nie sądzisz i nie mścisz się (4), nie zlitujesz się, nie zmiłujesz się, źle czynić nie przestanieś.

γ. W konstrukcjach z podwójnym przeczeniem [Negacja w jednym z członów może być wyrażona za pomocą wyrazów lub konstrukcji nie zawierających partykuły „nie” lub zawierających element „nie-” wchodzący w skład wyrazów potraktowanych jako hasła syntetyczne. W członie nadrzędnym: nie masz (164), pytanie retoryczne (128) – typu: kto? (38), iżaz itp. [= czy]? (35), który? (17), co? (13), jako [= czy, czemu]? (11), gdzie? (6), jak? (3), coż [= czy]? (3), czemu? (2) –, rzadki, rzadko, rzadka [rzecz] (32) – + ktory (5), + kiedy (3), + kto (1) –, trudno, trudny (28), przymiotnik zaprzeczony (28), ani (23), ledwie (13) – + kto (5) –, mało (13), dziwna [rzecz] (2), rzeczownik zaprzeczony (2), ukaż [= nie ukażesz] (2), jakoby [= nieprawda że] (1), jest przeciw naturze (1), mniej (1), ze sta jeden (1), zła konsekwencja (1). W członie podrzędnym: przymiotnik lub przysłówek zaprzeczony (131) [w tym 11] (129)], rzeczownik zaprzeczony (1), nie masz (1)] (2197) :

αα. Przeczenia obu członów neutralizują się wzajemnie, całość wyraża sens nie zaprzeczony (2013) :

1) W pierwszym członie zaprzeczenie istnienia; typ: nie istnieje A, które nie x = każde A x a. każdy, wszystko x, a. tylko ten (a. tego), który x (jeżeli w członie nadrzędnym występuje określenie czasu lub miejsca = zawsze a. wszędzie x) (755+2) (757) : OpecŻyw 64v (5); PatKaz I 10 (2); PatKaz III 109 (4); iż gdy zmarł w dobrej łtarości/ niebył ieden w mieście ktoryby go nieżałował/ ktoryby też nie żądał być przy iego pogrzebie WróbŻołtGlab A4v; RejPs 47v (3); rzadki łtey drogi Aby nie zepfiął ná nogi RejRozpr I; Acz mało tych ludzy znaydzie by fie vniescz nie miał RejJóz Fv (3); LibLeg 11/187v (2); RejRozm 405; RejKup i5 (2); HistAl Kv (2); Nyemálzci człowyeká ktoryby nye grzełfił. KromRozm I C4 (2); iłż się zadné cuda takowé niedźzieią/ ktorychby łamego przyrodzenia moc niełprawowała. MurzHist R (4); MurzNT Mar 4/22 (2); Nyepowyemci niczego/ czegobych łlowem Bozym podeprzeć nyemogł. KromRozm II a4 (3); KromRozm III Cv (6); Diar 67 (5); GliczKsiqż H7v (2); LubPs K2 (3); GroicPorz B3v (3); KrowObr 222v; á rzadko kiedy fie nie wádzą RejWiz 161v; A ze

Itá iednego znafz/ co tym kftałtem żywię/ Nábywáiác łákomie á niespráwiedliwie/ Aby iego nábycia nie fzarpano márníe *RejWiz* 191v (5); *Leop* *B4v (9); *KochZuz* A4 (2); Więc nieślycháć nikogo/ by nie błogofłáwił/ A iego fpraw pocżciwych/ by káždy nie fláwił. *RejZwierz* 54 (4); áczkolwiek żadnego niemáfz ktoryby nie wiécy wziął niż záslużyć może. *BibRadz* I 478d *marg* (14); Vkaż mi iednę rzecz namnieyfzáf/ kthora by fye nam wodziłá: á ktoraby nam pewnego vpadku nie obiecowálá. *OrzRozm* C2v; nienaydziefz Prywileiá żadnego/ z ktoregobychmy niewykroczyli *OrzRozm* E4 (16); niepodobna rzecz człowieku być ná fwiecie ktoryby nie kradł *BielKron* 9v (20); Nunquam fui usquam quin me omnes amarent plurimum, Nigdźiyem nie był gdzie by mie nie miłowano. *Mqcz* 254d (8); *OrzQuin* Cv (14); *SienLek* 4v (3); *LeovPrzep* a3; *RejAp* BBv (12); Máłom ia widział ofobnych ludzi/ ktorzyby fie fámi nie chwalili *Górndworz* D7 (10); *HistRzym* 60; *RejPos* 72 (40); *KuczbKat* 430 (3); iż był záwždy zábáwion towarzysftwem á muzykáf ták z náтуры/ że rzadkiey ktorey nie vmiał. *RejZwierc* 274v (32); *BielSpr* 10 (3); Vkażcie mi ktore Concilium/ álbo w Kościele Doktorá przyiętego/ ktoryby fentencyey fwoiey flowem Bożym niedowodził. *WujJud* 37v (11); *BudBib* Ios 8/35 (5); *HistHel* B3v; *Strum* Q; *BiałKaz* Bv (7); *BudNT przedm* a5v (4); *StryjWjaz* Bv (2); *CzechRozm* 24v (8); Ledwie kto ieft ábo rowny nam ábo y podlefyzáf/ ktoryby fię niegniewáf gdy do niego mowiáf iáko do iednego. *ModrzBaz* 59v (22); *SkarJedn* 217 (3); iż ktoby niechćiał choroby rátowáf/ á z nięý siebie y drugiego dźwignáf/ iefzcze nie był widżian *Oczko* 1v; iż nieieft/ ktoby rzeczy zdrowęý z káždęý miáry nierad vżył *Oczko* 12 (11); *SkarŻyw* 14 (19); *StryjKron* 672 *marg* (2); Bo iednego z nich/ co wiele piáfł nie pokaże/ ktoryby fobie fáme^{mv} w wielu rzeczáfch ná odpor nie był. *CzechEp* 35 (18); Niewiem tedy/ kędyby tákowego kościołá/ ktoryby nie błądził fzukáf máiáf *NiemObr* 179 (7); NIewiem by tá niemoc byłáf/ Co by fię nie przyrzuciłáf. *KochFr* 29; *KochSz* B3 (2); *ReszPrz* 55 (2); *ReszHoz* 137 (3); Ze to żadna Boża noc nigdy nie minęłáf/ Abych kiedy okrutnych rázów nie podięłáf *KochPieś* 28; *ArtKanc* N18 (3); á zafz co ná swięcie ieft/ coby początek máiáf końcáf mieć nie musiáfł? *Górnrzm* A2 (5); *KochWr* 28 (2); *ZawJeft* 38 (2); *ActReg* 162; bo Młynárze á Miernicy nawiętfzy złodźieie/ y rzadki nie złodźiey *GostGosp* 140; *GostGospSieb* +2 (2); *Phil* G2 (2); *Górntroas* 74 (2); Nie máłz w swięcie záłoścí/ ktorym nie fkołztowáf [= *której nie skosztowáfem*] *GrabowSet* B (9); *OrzJan* 36 (12); *OstrEpit* A2v; Iáko niemáfz żadnego y namnieyfze^{go} czáfu / ktoregoby człowiek káfki y miłofierdzia Boże^{go} nie vżywáf *LatHar* 4 (13); Abowiem nie máłz nic táiemnego coby fię obiáwić nie miáfł: áni fkrytego coby poznano nie byłó/ y ná iášniáf nie wyfzłó. *WujNT Luc* 8/17 (17); *WysKaz* 11; *JanNKar* C3 (2); *SarnStat* 180 (3); *SiebRozmyśl* A3; *GrabPospR* N4 (3); *KmitaSpit* C6; *PowodPr* 6 (4); *SkarKaz* 382b (7); *CiekPotr* 42 (2); *CzahTr* H2; Przeczże tedy ták mowi Iákub ś. iákoby fię kto náleść mógł ktoryby iey nie potrzebowáf? *SkarKazSej* 658a (2); *SzarzRyt* D.

Z 3. (2): *Górndworz* C2v; y dla nich nic ná rofkazáfne wáfze/ co by niewedle Bogáf byłó/ nie vczyiniemy *SkarJedn* 217.

[Ogółem 341 konstrukcji].

Pierwszy człon nie wymaga uzupełnienia (drugi człon redundantny) (15): *GlabGad* E7 (2); *RejPs* 57; *MurzNT* 18v (3); *BielKron* 81 (2); *RejPos* 333 (2); *BudBib Eccle* 7/20; Niemáfz nic nowego/ Żeby przed tym ná fwiecie/ nie byłó iufz tego. *HistHel* ktv; niemáfz fprawiedliwego ná ziemi ktoribi

niezgrzełził *BiałKaz* B2; iż mieysćcá całého nie było na cieie twoim naświétfzym/ któreby nie było zránioné *SiebRozmysł* D.

[Ogółem 9 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym: *nie jest itp.* [*itp.* = inne formy koniugacyjne] (118), *nie masz* (80), *nie (z)najdzie(sz)* (*nie mogą (z)należć*) (24), [*nie jest*] (17), *nie najdzie (najduje) się (naleźć się nie może, nie jest nalezion)* (10), *rzadko (rzadki)* (8), *nie widzimy(widamy, nie był widzian) itp.* (8), [*ktoś*] *nie ma (nie może mieć)* (7), *nie dzieje się (nie może się dziać)* (4), *nie mija (minęło, nie przeminie)* (3), *nie słyhać itp.* (3), *nie trafi się (trafić się nie miało)* (3), [*ktoś*] *nie ukaże (pokaże) itp.* (3), *nie obaczysz (baczyć się nie ma)* (2), *nie zostanie itp.* (2), [*ktoś*] *nie je, nie nazwać, godzina [nie] przejdzie, [ktoś] nie może przydać, [co] nie było stanowione, kędy szukać, [ktoś] nie uczyni, [nie] ujrzysz, [nie] ukaże się, [nie] urodził się, nie mogło się wszcząć, [nie] wznowiło się [= nie powstało], [nie] znasz, [ktoś] [nie] będzie żył; z dodatkowym elementem podkreślającym (łącznie z grupą **a**)) lub podkreślającym elementem przeczącym: *żaden* (95), *nic (nikt)* (67), *ten* (24), (*ni*) (*i*) *jeden (do jednego)* (18), *taki* (7), *ten żaden* (6), *żaden taki* (5), *na(j)mniej* (4), *ten jeden* (2), *jeden najmniej*, *żaden i najmniej*. W członie podrzędnym (łącznie z grupą **a**): zdanie rozpoczynające się zaimkiem względnym (*który, co, kto, gdzie, kiedy, jaki, gdy, skąd*) (300), spójnikiem *aby* (*żeby, by, iżby*) (70), *gdyby* (1); orzeczenie w *con* (364); *który by, aby nie miał + inf* (np. *który by nie miał być = który by był*) (74).*

a) W członie nadrzędnym wyraz semantycznie zaprzeczony (43) : *MurzNT Luc* 21/6 (3); *Leop* 2.Par 7/18 (2); *BibRadz Hebr* 2/8 (2); *Mącz* 226c (8); *gdyż* v tego Bośtwá fwiétego nie iéft nic nie podobnego/ czegoby vczynić nie mogło. *RejPos* 135v (4); *GrzegŚm* 1 (3); *Owa* nie próżna ziemiá/ nie próżne gory/ nie próżne wody/ gdzyebychmy wśzędý nie fkryfláli fzukáiąc pożythkow/ á wśzythko nędznemu ciáu k woli. *RejZwierc* 70v (3); *BudNT Mar* 13/2 (2); *ModrzBaz* [16] (4); *ReszPrz* 91 (2); *nie zoftánie tu kámién ná kámieniu któryby nie był rozwálon. WujNT Matth* 24/2 (8); *GrabPospR* L2v (2). [Ogółem 21 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: w członie nadrzędnym forma czasownika: *opuścić* (8), *ustać*, *wyjmować* (3), *zostać* (3), *zostawić (być zostawion)* (4); *też: nie jest nic niepodobnego, [coś] [jest] niepróżne*.

b) Z dodatkowym uwzględnieniem wysokiego stopnia cechy; typ: *nie istnieje A tak (np.) wielki, który nie x = każde A x, nawet największe* (206) : *Nic fie ták nie może táic/ Czegoby čás nie mógł odkryć BierEz* G; *OpecŻyw* 16v; *TarDuch* B7v (2); *BielŻyw* 105; [A] ktore są takie siły, [I]żby sie nie przełomiły. *BierRozm* 21 (3); *RejPs* 27 (4); *RejJóz* D3 (3); *RejKup* f8v (6); *Nyemálf* żadnych ták złych kfyąg/ z ktorych by fye czego dobrego náuczyć nyemogł. *KromRozm I* N2; *MurzHist* O3v (2); *KromRozm III* Pv (2); *Diar* 66 (2); *GliczKsiąż* C2v (2); *RejWiz* 11 (10); *RejZwierz* 142v; *BibRadz* *4v (11); *OrzRozm* N3 (2); *ále* nie mógł táki być doktor vczony ktoregoby [Mojżesz] rychło w náukach nie celował. *BielKron* 28 (7); *Nihil tam parvi est quin me id pigeat perdere, Nic nie yeft ták máłego czegoby mi nie žal zgubić/ czego bych nie rad zgubił. Mącz* 299b (6); *Ni*ewiem iákoby kto mógł thák opátrznym być/ iżby fye mu niegdy Przygodá nieprzydála *SienLek* 14v; *LeovPrzep* F2; *RejAp* 180v (2); *Górndworz* B5 (5); *bowiem że ná fwiecie nimálf ták bogátego/ bychmy z nim w bogáctwie niezrownáli: áni ták vbogiego/ bychmy iego nieubogáciłi. HistRzym* 14; *RejPos* 131v (22); *KuczbKat*

85 (4); bo żadne ciało nie może być tak zdrowe aby go wždy kiedy co zabołec nie miało. *RejZwierc* 73 (23); gđjż tak żadney rzeczy trudney niemálz ktoreyby nie mogł vmieć/ kto ma chuć dote⁸⁰ *BielSpr* 28v; *WujJud* 193; *RejPosWstaw* 41v; *BudBib* b2v; *BiałKaz* H4 (4); *BudNT przedm* dv (2); *CzechRozm* 119v; A ponieważ żadna łztuká/ tak dołkonála/ od żadnego Miłtrzá niewyflzá [!]/ żeby do niey czego potomni álbo nie przydáli/ álbo nie odmienili *ModrzBaz* 1 (16); *SkarJedn* 73 (2); *KochOdpr* A4v (2); *KochPs* 207 (3); *SkarŻyw* 203; *CzechEp* 18; *ReszHoz* 122 (2); Mieyłcá beśpiecznego nienaydzie żadnego/ Gdzieby fię nie lękać przypadku zdrádnego. *WisznTr* 33 (3); *ArtKanc* K19 (2); *GórnRozm* F4 (2); *KochWr* 20 (3); *GostGospSieb* +2 (3); *KochPij* C2 (2); *KochFrag* 14; *OrzJan* 116 (6); *OstrEpit* A4; *WujNT* 51 (7); *WysKaz* 16; *SarnStat* 193 (3); *SkarKaz* 381b (2); *CzahTr* G4v; *SzarzRyt* A3 (3). [Ogółem 138 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym: *nie jest itp.* (63), *nie masz* (48), *nie najdzie(sz)* (3), *[nie jest]* (2), *[nie] działo się*, *[ktoś] [nie] ma*, *otrzymać się nie może*, *nie przeszedł*, *nie był slychan*, *[ktoś] nie uczyni*, *nie urodzi [= nie będzie]*, *[nie] może się wymyślić*, *nie wyszedł [= nie powstał]*, *[nie] żywie*; z dodatkowym elementem podkreślającym: *żaden* (41), *nic (nikt)* (31), *żaden takowy*; określenie stopnia: *tak + ai* (115), *taki [= tak wielki, tak dobry]* (7), *taki + ai* (4), *tak + av* (4), *ai bez zaimka* (3), *tak [= tak bardzo]*, *sb „mocarz” [= tak mocny]*. W członie podrzędnym: zdanie rozpoczynające się zaimkiem względnym (*ktory, co, kto, gdzie*) (86), spójnikiem *aby* (*żeby, iżby, by, ażeby*) (51), *jakoby* (2); orzeczenie w *con* (132); *ktory by, aby itp. nie miał + inf* (35).

2) W członie nadrzędnym zaprzeczenie możliwości; typ: *A nie może nie x = A musi, powinien x* a. *nie jest możliwe, aby nie x = na pewno x* (229+1+1) (231) : *OpecŻyw* 8 (2); *nie ięst to podobna rzecz abych od te⁸⁰ miłowan niebył* *BielŻyw* 82 (4); *RejPs* 91 (2); *LibLeg* 11/39v; *RejRozpr* E; *Nie może być abyć myfli barzo nie skaziła* *RejJóz* G5v; *Bo iako by to być miało Aby fię to łtać nimiało.* *RejKup* h2v; *HistAl* K3v; *trudno by kto tego na oko obaczyc niemiał.* *MurzHist* K2; *MurzNT* 31 (2); *KromRozm III* F5v (2); *DiarDop* 111; *GliczKsiąż* K5v (4); *GroicPorz* gg2 (2); *Leop 1.Reg* 20/9 (4); *BibRadz* *6 (5); *nie podobna rzecz aby Pan Bog twoich złez nie wyfluchał.* *BielKron* 160v (5); *KochSat* B4v (2); *Non possum sine stomacho legere, Nie mogę fię nie gniewać/ czytájąc mułzę fię gniewać.* *Mącz* 420a (8); *LeovPrzep* a3 (2); *RejAp* 26v (5); *GórnDworz* D4v (9); *GrzepGeom* D3 (2); *á nieflufzáłoby mi abych fię im nieokazał* *HistRzym* 15 (3); *RejPos* 76v (10); *BiałKat* 146; *nie może być ináczey aby wždy łtaniku łwego iáko táko przyniewolić nie miał* *RejZwierc* 31; *y trudny to węzeł ná człowiecze przyrodzenie/ aby fię w thym wnieść nie miał.* *RejZwierc* 147 (37); *BielSpr* 63; *A iż niektorym fię to zda zá rzecz niepodobną żeby ciało niemiało być włzędzie* *WujJudConf* 254v; *RejPosWstaw* [41⁴]v (2); *niepodobieńtwo żebym fię y ia omylić wczem niemiał* *BudBib* c3 (3); *BiałKaz* D2v (3); *BudNT Luc* 17/1; *CzechRozm* 39v (8); *KarnNap* ktv (3); *trudno bez tego ma być/ żeby zá drogością zboża/ drugih rzeczy drogość niemiałá przychodzić.* *ModrzBaz* 33v (21); *Niemogło być bez tego/ abyś fię też y záchfiác nie miałá* *SkarJedn* 396 (7); *Oczko* 10v (2); *SkarŻyw* A3 (12); *nieflufzna ięst/ żeby człowiek miał niewiedzieć.* *CzechEp* 86 (9); *ReszPrz* 104 (2); *ZawJeft* 32; *nie bać fię nie mogę/ Oń lámégo mułzę mieć wltáwiczną trwoę.* *GórnTroas* 32; *KochCz* A4 (2); *Zaż można/ byś fię nie miał dáć vprosić* *GrabowSet* V; *LatHar* 2 (5); *WujNT przedm* 9 (7); *WysKaz* 14 (3); *SarnStat* 910 (2); *SkarKaz* 351a (3); *CiekPotr* 57 (2); *SzarzRyt* C3v.

Z B. (1): iednák nie może to być/ áby mu nie łatwiey przyšlo doiść thego czego prágnie/ kiedy [...] *Górndworz* 14.

Z 3. (1): że nie w náfzey mocy ieft/ áby w łobie zarázem mógł przełomie/ á iżby fie thez s czáfem rozgniewać nie muíiał. *RejZwierc* 77.

[Ogółem 133 konstrukcje].

Człon nadrzędny nie wymaga uzupełnienia (człon podrzędny redundantny) (6): wízákże niemogło być bez łzkody/ áby ich tám niemiáło co pogináć [!] *BielKron* 315 (2); *RejAp* 185 (2); *SkarJedn* 347 (2).

[Ogółem 3 konstrukcje].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym: nie może itp. (to) być (inaczej) (51), nie jest podobna rzecz (niepodobna (rzecz) (jest), niepodobno (jest), rzecz się widzi niepodobna, podobna się rzecz nie widzi, zda się na rzecz niepodobną, niepodobieństwo) (27), nie może być bez (przez) tego (10), trudno [jest] (trudna jest rzecz) (9), [ktoś] nie może (9), nie przystoi [komu] (6), niesłuszna (rzecz) jest (nie zda się za słuszną rzecz) (3), bez tego nie będzie itp. (2), (inaczej) być [nie] ma (2), [ktoś] nie może bez tego być (2), bez [czego] być nie może jako?, nie w naszej mocy jest, [nie] można, nieobronna jest rzecz, jest nieprzystojno, jest przeciw naturze, [ktoś] nie powinien, nie mogło na to przyść, nie słusza [komu], [nie] służy [komu], stać się nie może, trudny to węzeł, [ktoś] żyć nie może. W członie podrzędnym: zdanie rozpoczynające się spójnikiem aby (żeby, by) (123), inf (13); orzeczenie w con (142); aby itp. nie miał + inf (14).

3) W członie nadrzędnym zaprzeczenie konieczności: A nie musi nie $x = A$ może x (2) : ábyś nie muíiał ná zad zołtawízy nic nie powiedzieć *Górndworz* C3.

4) W członie nadrzędnym zaprzeczenie mniemania; typ: nie sądz, że nie $x = ja$ [= autor wypowiedzi] sądzę, że $x a$. A nie sądzi, że nie $x = A$ sądzi, że x (124+4) (128) : *PatKaz* III 94 (2); *BielŻyw* 163; *LibLeg* 11/56 (2); Nyemogęć tego rzec/ áby fye złóći wnas poczęći nye záfawdzáło. *KromRozm* I C3; *MurzNT* 81 (2); *KromRozm* III H3 (3); *Diar* 22 (3); *DiarDop* 119 (2); *GliczKsiąż* K2v (8); *KrowObr* 1v (6); *RejWiz* 136v (2); *Leop Dan* 14/23 (2); A nie mnimay kto/ iżby oni ná ten czás nie rozumieli obrałkowi iż to nie ieft Bog *BielKron* 98 (4); *GrzegRóżn* [N3]v (2); *OrzQuin* Cv (2); *SienLek* Ttt4v (2); *LeovPrzep* b2v (4); gdyż fie żaden ozwác nie może áby był bez grzechu/ á iżby nie záfłuzył ípráwiedliwego łádu y karánia Páńského nád łobą *RejAp* 47v (7); Nie powiedam ia pánie Boiánowłki thego/ áby w ludziach podłtych nie mogły być/ tyż włzytki cnoty/ ktore y w zacnych. *Górndworz* D3v (22); *RejPos* 148 (10); *RejPosWiecz*³ [97]v (2); *BiałKaz* 13v (2); *BielSat* E (2); *HistLan* E2v (2); *KuczbKat* 10 (4); nie zdáło mi fie ábych tu W. W. wípomionác nie miał páná á dobrodzieiá łwego. *RejZwierc* 119 (20); zá temi łtáwił łwoie nawiernieyłze nie dufáiąc Włochom/ Híłzpanom/ Graekom/ by nie pierchnęli/ bo ie ktemu po niewoli przypędził *BielSpr* 40v; Apółtołowie zásię iáko krzcíli/ á iełli żadnych Ceremoniy nieprzydawáli/ tego pokázác niemożecie. *WujJud* 167 (7); *WujJudConf* 109v; *BudBib* 4.Esdr 16/54 (2); Ale nieupham tego o żadnym/ ktory ie v łiebie vważyć vmie/ iżeby nietyło zá wdzięczne ich przyiác niemiáł. Ale żeby mu y dżiękowác niemiáł. *BiałKaz* Lv (4); ále inłzych nie tufzę/ ábyś y łam nie muíiał ták wykłádac *CzechRozm* 30 (19); *PaprPan* C3v (5); *ModrzBaz* 48v (8); *KochOdpr* B4 (2); A iżby kto nie mnimał/ żeby to niełufzne miáło być náfze

I.M.X.K. ządanie *CzechEp* 215 (7); *KochFr* 88 (3); *BielSjem* 10 (3); *KochPieś* 29 (2); *BielRozm* 32 (2); *KochWr* 23; *ZawJeft* 42; *ActReg* 54 (4); *KochPij* C3 (2); *LatHar* 253 (4); *WujNT Matth* 26/53 (15); Nowiną to v Kátholikow y wŹytkiego ChrześcijánŹtwa/ áby Bog nie był w Troycy iedyny/ áby ChryŹtus nie miał być Bogiem práwym *SkarKaz* 417b (3); *CiekPotr* 38; *PudłDydo* Bv (6).

Z 2.a. (3): Nye mowę áby go nye dawał y nye dopuŹćzał ná kápłánŹtwo/ ále przeŹtrzegam áby pŹerwey obáczył yeŹliby ná kápłánŹtwo był godnym fyn yego. *GliczKsiąŹ* O5v; *LeovPrzep* b2v; *GórńDworz* C4v.

Człón nadrzędny nie wymaga uzupełnienia (człón podrzędny redundantny) (1+1): CzechRozm 106v cytat cf niŹej.

Z 2.a. (1): Naprzod tedy wiedz/ iż to przypodobanie Ieżufá do MoyŹeŹzá/ nie z Źrony zacnoŹci ma być rozumiano/ iákoby Pan Ieżus/ nie miał być nádeń zácnieyŹy [...]. Ale w tych rzeczách podobieńŹtwo to ma być vważano/ Źe ten Prorok obiecány: człowiek miał być z narodu IzráełŹkiego. *CzechRozm* 106v.

[Ogółem 115 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym: dla sensu ‘ja sádzę’ czasownik w: ind 1 os. (33) – sg (27), pl (6) –, imp 2 os. (21) – sg (18), pl (3) –, imp 3 os. sg zwykle przy podmiocie typu „nikt” (13), ind 2 os. (12) – w tym w pytaniu retorycznym w sensie imp (7); sg (10), pl (2) –, ind 3 os. bezpodmiotowo lub z podmiotem typu „nikt” (7), ind 3 os. + zaimek 2 os. np. „nie zdało mi się” (4), con 2 os. ze spójnikiem „by” (2), con 3 os. ze spójnikiem „aby” przy podmiocie „kto” ‘nikt’ (2), con 1 os. sg (1), con 3 os. przy podmiocie „kto” ‘nikt’ (1); dla sensu ‘ktoś sádzi’ czasownik w 2 a. 3 os.: ind (14), con ze spójnikiem „aby” (3), imp (1); orzeczeniem jest forma czasownika: baczyć, dowieŹć (2), (d)uŹać (2), lękać się (3), mni(e)mać (wdawać się w mniemanie, zostać w mniemaniu) (21), mowić (10), myśleć, ozwać się [= twierdzić o sobie], pokazać (3), powiedać (powiedzieć) (10), pozwolić [= zgodzić się] (2), przyczytać (2), rozumieć [= sádzić] (18), rzec (10), składać na kogo, tuszyć (4), twirdzić (2), uskarŹać się, wierzyć (wiarę dać a. mieć) (16), zdać się (2), (ze)znać (2), orzeczenie nieczasownikowe: dziwna (2), nowina; dodatkowo z czasownikiem „moc” modyfikującym sens na ‘muszę a. musi sádzić’ (12), W członie podrzędnym zawsze zdanie rozpoczynające się spójnikiem aby (by, Źeby, iżby); orzeczenie w con (122); aby(ś) itp. nie miał + inf (35).

5) W członie nadrzędnym zaprzeczenie chęci, woli; typ: A nie chce, Źeby nie x = A chce, Źeby x (51+1+1) (53) : yedno nyerad bi thego wydzyał abi poddany yeo Kro. mczi nyemyely myecz they wolnoŹczy wzyemy v.m. *LibLeg* 11/153v; *MurzNT* 93v (2); *KromRozm II* p3; iż nam Źadnego przyŹcia k sobie zbraniać, próŹbam miesca nie zostawować nigdy nie będziesz raczył *Diar* 87; *Leop* Nn5; Niechciał tego miły Bog/ bych był Źwiátá nie znał. *RejFig* Dd; Chcą Mieđ Srebrem fárbować/ by iey [polskiej myńcy] nie poználi/ A iżby nie brŹákála/ tego iey nie dáli. *RejZwierz* 112v; *BibRadz* 1.Cor 10/1 (2); *BielKron* 402v (4); *RejPos* 153 (2); *GrzegŚm* 10 (2); *RejZwierc* 152 (2); *CzechRozm* 195v (2); *SkarJedn* 203 (2); *SkarŹyw* 571 marg (2); Źeby iey togmysli niebyło aby albo przy kolebce albo przed kolebką iachac nie miał *ActReg* 82; *OrzJan* 50 (2); *WujNT* 505 (14); *KlonWor ded* **3 (2).

Z 2.a. (1): Nie tegoć chce Apōstoł/ áby w Rzeczypōspolitey y w zgromádeniach nie byłá żadna różność miedzy przełożonymi á poddánemi [...]. Ale ábyfmy w dárách y láfkách duchownych [...] nie mniej łobie ważyli vbogiego y fługę/ iáko y bogátego *WujNT* 789.

Z 3. (1): Wfzákże ia tego nie ku temu końcowi mowię: żebyś ty w tákiey przygodzie/ poleciwfzy fie Pánu Bogu/ y nań fie cále fpuściwfzy/ śrōdkow fłufznych Chriřtiánřkich/ nie miał vżywáć *CzechRozm* 245.

[Ogółem 27 konstrukcji].

Człōn nadrzędny nie wymaga uzupełnienia (człōn podrzędny redundantny) (2): ktory [pan] w domu fwoim tego nierządu niedopusći: áby czeladká iego w pokoju mieřzkáć nie miáłá. *SkarKazSej* 671b.

W charakterystycznych konstrukcjach: W człōnie nadrzędnym forma czasownika: *chcieć* (15), *dać* [= *pozwolić*] – *Boże tego nie daj* (2) –, *dopusćić* (2), *ku [któremu]* końcowi mowić, *oglądać się*, *raczyć*, *nierad widzieć*, *też: nie jest [komu]* g myřli, *zdała się rzecz nieprzystojna*. W człōnie podrzędnym zdanie rozpoczynające się spójnikiem *aby* (*by*, *iżby*) (25), *inf* (3); *aby itp. nie miał + inf* (15).

6) W człōnie nadrzędnym zaprzeczenie redundantne; typ: *nie (jest) a. nie czyni nie x = x* (31+2) (33) : *GliczKsiąż* M5v (2); *Ktho* dawa vbogiemu/ niebędzie mu niedořtawáło *Leop Prov* 28/27; *A* rzadko kiedy s łobá/ fpołu nie bywaią. *RejZwierz* 88; *Nequae* deficiat *nequae* supersit. *Niechay* nie niedořtáye/ áni zbywa. *Mącz* 128b (6); *WujJud* 66 (2); *RejPosWstaw* [21³]v (2); *BudBib Deut* 8/9 (2); *CzechRozm* 148 (2); tácy rodzicy wáľzy nie będą/ áby wam opátrowáć mieřfćá nie mieli. *SkarŻyw* 71; nie czynń tego ábyś zemną być niemiáłá *SkarŻyw* 198; dokat to miedzinami niebedzie/ ze nagrody dobrem/ áźlem kari iednac niebedziecie *PaprUp* G4v; *Phil* N2 (2); *KochFrag* 14; *LatHar* 399 *marg* (2); W ktorey rzadko fię komu trafi by nie błáďził *CzahTr* G2v.

Z 3. (2): Ale nie ták/ ábyfmy iuź Zakonu chowáć nie mieli. *WujJud* 77v (2).

[Ogółem 18 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie jest takowy (taki) aby (jakoby) nie* (4), *nie + forma ind od niedostawać (niedostateczyc)* (4), *nie tak (...)* *aby nie* (2), *nie miałby nie + inf* (2), *nie będzie aby nie*, *dokąd nie będzie* [= *aż*], *że nie*, *nie czynić aby wie*, *trudno pogodzić* [= *nie uda się*] *aby nie*, *rzadko kiedy nie + ind*. W człōnie podrzędnym: *aby nie miał + inf* (7).

7) W człōnie nadrzędnym stwierdzenie braku opinii na dany temat; typ: *A nie mówi, że nie x = (a więc) może, zapewne x* (11) : *BielKron* 200v; *LeovPrzep* bv (2); *A* iź z ftrony iey młodořci w podeyřrzeniu nie byłá/ żeby dziewictwá cáłego mieć nie miáłá *CzechRozm* 130; áby fię niezdáły nieźyczyc zdrowia onym zá ktorych zdrowie tákowe przepoie czynią. *ModrzBaz* 54; *ActReg* 4; *WysKaz* 16; *Lecz* nie przyrzekam/ żebyś nie miał cuchnáć. *KlonFlis* H. [Ogółem 7 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: [nikt] [nie] *pisze, żeby nie*, *nie masz pisma przeczby nie*, [ktoř] w podeyřrzeniu *nie był* *żeby nie*, [ktoř] *nie powieda* *żeby nie*, *nie przyrzekam* (*kto przyrzecze*) *że(by) nie* (2), [ktoř] *nie zda się* *nie + inf*. W człōnie podrzędnym: *aby itp. nie miał + inf* (2).

8) W człōnie nadrzędnym stwierdzenie braku podstawy do wyciągnięcia wniosku; typ: *nie ma przyczyny, aby nie x = powinno być x* (11) : *MurzHist* I3; *Diar* 25 (2); *GliczKsiąż* I7v (2); *BielKron* 107v; zła *confequentia* *żeby* ci trzy niemieli być ieden w Iftnořci. *SarnUzn* [G2]v; *ModrzBaz* 103;

OrzJan 86; Wszakże nie idzie za tym/ żeby duchowny człowiek/ y z nauką y z rozumem fwym/ nie miał być poddany kościołowi y przełożonym iego *WujNT* 582. [Ogółem 8 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: [ktoś] nie baczy przyczyny przecz nie, nie idzie za tym aby nie, nie masz nic dlaczego by nie, nie masz przyczyny (nie jest ta słuszna przyczyna) aby (przeczyby) nie (4), zła konsekwencyja żeby nie. W członie podrzędnym: aby itp. wie miał + inf (6).

9) W członie nadrzędnym zaprzeczenie czynności lub sytuacji, która wywołuje określony skutek; typ: *A nie x, aby nie x = jeżeli A x, to i y, a. A nie x, aby B nie y = jeżeli A x, to B y, a. A nie x, aby B nie x = jeżeli A x, to i B x* (64) : *SeklWyzn* 4 (2); ielzczęć nikt przeciw nam ręki nie podnosił/ któryby z wielkim pořromoceniem nie odśiedł *HistAl* H2v; *KrowObr* 70v (2); *BibRadz* I 273v (4); *BielKron* 411 (2); *Mqcz* 342a (4); á niemoże łie nigdy oczuć w noczy/ áby nie łyřzálá wymyřloney muzyki *GórnDworz* Bb4 (4); *GrzepGeom* D3 (2); *RejPos* 247 (3); á prawie nigdy łie o męce łwoiey z Apořtoły nierozmawiał/ áby też o zmartwychwřtaniu mowić niemiał. *KuczbKat* 50; *ModrzBaz* 82v (3); *SkarJedn* 159; gdyż y nawpráwnieyřzy pijánicá gářniec/ álbo kwart pięć/ ták nieřmácznégo trunku/ záraz wypić/ áby mu łye zołádek odáć/ á do womitu vdáć niemiał/ ledwie zmoże *Oczko* 20 (2); żaden ich żywotow nie piłá áni rozbierał/ któryby znácznéy řwiátobliwořci łwey łławy wkořćiele Bořym nie zořtáwił. *Skarřyw* A4v (5); Céřárzá [...] á Ferdinándá/ nic złégo podkáć niemoże *OrzJan* 127 (3); żaden nigdy pokuty nie czynił/ któryby łię modlitwá/ iáko pokutuiácych podporá/ pożytecznie nie łzczyćł *LatHar* +8; Zaden nie ielř któryby opuřćił dom/ [...] żeby nie miał wziąć tyle łtokroć teraz *WujNT Mar* 10/29 (4); *SarnStat* *6v (2); *PowodPr* 73 (3); y nie Oćiec nie ma/ czegobych ia nie miał/ z łtrony náтуры Bořkiey. *SkarKaz* 549a (6). [Ogółem 31 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie podrzędnym zdanie rozpoczynające się: spójnikiem aby (żeby) (18), zaimkiem względnym (ktory, co, gdzie) (11), spójnikiem a (2); orzeczenie w con (32); aby itp. nie miał + inf (11).

a) Z dodatkowym uwzględnieniem wyższego stopnia nasilenia (6) :

Typ: nie może tak ... *A x, aby B nie x = jeżeli A x (nawet naj...), to i B x* (2): iř nie może cie ták nędzny członek ciálá twoiego záboleć/ áby łie głowa twoiá zářářowáć nie miálá. *RejPos* 262.

Typ: *A nie może (tak wiele) x, aby B nie mógł jeszcze więcej niż x = jeżeli A x, to B jeszcze więcej niż x* (4): nie mogłá mu ták wiele á dobrze powiedzyeć/ iáko on ielřeże łepiey nie odpowiedzyál *BielKron* 78; tegom ia pewien/ iř mi w.m. pánie Boiánowłki nie vkażeř męłczyřny iednego z ofobnemi przymioty/ ábym ia hnet w.m. żony/ dziewki/ łiořtry/ ábo powinowáthey iákiey iego/ iemu rowney/ ábo ielřcze ofobnieyřzey niż on/ nie vkazał *GórnDworz* Yv-Y2.

10) W członie nadrzędnym zaprzeczony wyraz zawierający semantyczny element przeczenia (np. przeczyć 'twierdzić że nie', wstrzymać się 'nie zrobić'); typ: *A nie ... [nie mówi, nie myśli, nie czyni a. mówi, myśli, czyni że(by) nie, a. mówi, myśli nieprawdę], aby nie x = A mówi, myśli, czyni x* (565+2) (567) : *March¹Wiet* Av (2); Ielřczeżeř tego nie przeřtál/ By się zemnie nienářmiewál. *BierEz* C3; *PatKaz* I 3v (3); *PatKaz* III 94 (2); *GlabGad* L7v (4); *RejPs* 78v (11); *LibLeg* 10/150 (2); *LudWieř* A4v; *Rejřóz* G5v (10); *ZapWar* [1546] nr 2647 (2); *KromRozm* II d4v (2); *Diar* 23 (6); *GliczKsiqř* B (8); *LubPs* O2; *GroicPorz* cc3v (2); *KrowObr* A2 (27); Trudno łie iey obronić by nas nie złomiłá. *RejWiz* 101v (7); Iř do tego czáfu záhářmować łię to nie może/ áby ná wolnych rzekách iázy nie były

UstPraw K3; Nie było tego zákazania iżby byli łobie niemieli poymować żon zniewiaft Moábłkich *BibRadz* I 148c *marg* (8); A gdy to obaczył Achilles/ nie mógł łie dálej odzyrzyć áby łwoich nie rátował *BielKron* 58v (10); *GrzegRóżn* [L2] (4); *KwiatKsiąż* Dv (2); Dico quin quod meritus est ferat, Nie yełtem od tego/ áby nie mułiał wziąć tego co zasłużył. *Mącz* 42c; Vix comprimor quin invollem illi in oculos, Ledwey łie odzierżawiam ábych mu w oczy nie welnął. *Mącz* 320d (34); *OrzQuin* O3v (2); niewąthpię by niemiałó y nałtárfzemu pomoc *SienLek* 107 (4); *SienLekAndr* a2v (2); *LeovPrzep* F3 (2); *RejAp* 5 (6); *GórnDworz* D7 (26); iużby było trudne wwiárowanie náłze/ ábychmy nie mieli wpáść w łidła tego ták chytrego łowca á tego tho łprzełwniká náłzego *RejPos* 116 (117); *BiałKat* b2v (2); Iuż łie nie mogę odiać ábych nie plákáła *BielSat* Hv; *KuczbKat* 140 (7); *RejZwierc* 1v (16); Oni łie niemogli otrzymać áby ich nie otworzyli *BielSpr* 38; *WujJud* 175; *BudBib* Ex 20/7 (4); *CzechRozm* 27 (32); *ModrzBaz* 1 (8); Táke Ormiánóm [...] dziewięćłet łat niewadziła/ áby łię z kołóółem S. ziednoczyć/ á błędów przodków łwoich odłłępić nie mieli. *SkarJedn* 355 (8); *Oczko* 3v (4); pokóy łye zrodzi/ Któremu żaden bóy nie przełzkodzi: Aby nie miał trwáć/ póki krąg wdzięczny Y róść/ y niknąć będzie miełięczny. *KochPs* 105; iłz kto go mówiácego łyłżał/ łtrudnołciá łię odiać mógł/ áby Chřełłiáninem nie zołtał *SkarŻyw* 47 (9); że nam X.K. tego żádác nie może/ ábyłmy pímu ł. nie wierzyli *CzechEp* 91 (16); *NiemObr* 26 (19); *ReszPrz* 96; W czym záprzec żaden nie może/ áby prawđziwa chřełłiájáńłka miłóść nie byłá w zamiar *ReszHoz* 140; *ArtKanc* A15 (2); bo oná opatrzyć tego nie może z káżdey łtrony/ iżby złócińłtwa nie były *GórnRozm* A4v (8); *ActReg* 13 (2); K temu kto záchudzi łwinie/ nie vłtrzeze łie/ áni im odeymie tego/ áby prołiát ziádác niemiałý. *GostGosp* 120; *Phil* I (4); *GórnTroas* 61; *OrzJan* 9 (15); nie ma nam być náprzełzkodzie/ żebyłmy Chřiłtułá nie náłładowáli/ y dołkonálłzy żywót obieráli. *WujNT* 35; Iákoby iego bytnóść w Sákrámenłcie co wáđziłá/ żeby zaráz nie był y w niebie. *WujNT* 408 (16); *WysKaz* 40 (2); *SarnStat* 52 (6); *SiebRozmyłł* B (2); Co mówiác nie broni łię to/ áby człówieł iáwne^{go} grzechu/ ktory wíđzi/ łáđzić zá grzech nie miał. *SkarKaz* 352b (4); *CiekPotr* 48 (4); *PaxLiz* A3v (2); *SkarKazSej* 680a (4); *CiekPotr* 6 (2).

Z 3. (2): żaden bogoboyny tego záprzec nie może/ áby nie táż [*obietnica*] y nie o tymże potomku Dawidowym ponawiána bywála? *CzechRozm* 142v.

[Ogółem 276 konstrukcji].

Pierwszy człon nie wymaga uzupełnienia (drugi człon redundantny) (43): Izaż może zápámiętác mátká dzieciátká łwego/ by łie nie miała łmilować nád łynem żywótá łwego? *Leop Is* 49/15; *BibRadz* Gen 23/6 (4); *BielKron* 221 (4); *RejAp* 83 (2); *GórnDworz* Mm7 (2); *RejPos* 26 (13); iž nigdy łie táki čás nietráfi/ ktoregoby Pan Bog mógl łudzi zápomnieć/ áby oycowłkiey miłółci pokázác im niemiał *KuczbKat* 375 (3); *RejZwierc* [28³]; *SkarŻyw* 408 (4); Iž potrzeba iest áby były heretictwa, tedy temu morderstwem żaden żeby nie były nie zábieży. *CzechEp* 91 *marg* (6); y obietnicá tą ręki łobie nie zámknął/ áby ińłzym tegoż dáć nie miał *NiemObr* 37; *ArtKanc* K10v.

[Ogółem 22 konstrukcje].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym orzeczeniem jest forma czasownika lub zwrotu: bluźnić, (za)bronić (obronić, zbronić) [= zakazać, przeszkodzić] (13), być bezpieczn, być (mówić) naprzeciwo temu (7), być od tego (3), (u)chronić się (4), czekać [= nie robić na razie], dać się uprzedzić, drogę zagradzać (3), z głowy wybić, minąć (2), obejść się bez czego, obronić [=

udowodnić że nie] (6), obronić się (3), obwarować, oczy zamydlić, odcisnąć, odjąć (odejmować) (3), odjąć się (2), odmawiać, odrazić, odstraszać (ustraszyć) (2), odwieść, odwołoczyć (przewłoki czynić) (2), odzierać (odzierzawać, ździerzeć) się (9), omieszkąć (zamieszka(wa)ć) (16), opatrzyć [= zapobiec], opuścić (opuszczać) (15), pochybować, pohamować (zahamować) się (2), pomoc [= przeszkodzić] (2), (s)przeciwiać się, (6), przeczyć, (za)przec [= przeczyć] (16), przekazać (przekazać, przekazywać, być na przekazie) (6), przestać (2), przeszkodzić (przeszkadzać, być na przeszkodzie) (6), rękę sobie zamknąć, sprawić się [= udowodnić że nie], straszyć się, (w)strzymać (otrzymać, zatrzymać) się (11), szkodzić, ści(e)rpieć (wycierpieć, zacierpieć) (10), ujść, ujmować komu, uspokoić się, ustrzec się (2), utracić, uwieść w nadziei, uwłaczać, (za)wadzić (4), wątpić (wątpienie mieć, jest wątpienie) (11), wolnym uczynić (być wolen) (4), wspierać się [= podtrzymywać zdanie, któremu ktoś przeczy] (2), wścięgnąć, wybiegać się, wydać kogo [= nie okazać się gorszym], wydrzeć, wydrzeć się, wykręcić się, wymówić się (2), do wymowki przepuścić, wynieść z czego [= udowodnić że nie] (2), wypuścić z czego, wytrwać (20), zabieżeć (4), zadać [= fałszywie oskarżyć], zahamować, zakaz(ow)ać (jest zakazanie) (5), zaniechać (25), zaniedbać, zapomnieć (przepomnieć) (5), zapowiedzieć [= zabronić] (2), zaprzec się (3), zaspać [= zapomnieć zrobić], zastawiać się [= bronić zdania, któremu ktoś zaprzecza], zataić, zatrzymać się, zawieść się, zbyć, zdzierzeć (2), zepsować (2), zostać, zostawić, zwyciężyć się, zzbierać się, też; chyby nie masz, rzecz jest niepodobna (3), uwarowanie; dodatkowo z czasownikiem „moc”, modyfikującym znaczenie na ‘musi powiedzieć, pomyśleć, zrobić’ (72). W członie podrzędnym zdanie zaczynające się spójnikiem aby (żeby) (293), zaimkiem względnym (który) (2), spójnikiem gdyby (1), jakoby (1), part praet act (1); orzeczenie w con (310); aby itp. miał + inf (184).

11) W pierwszym członie zaprzeczenie orzekania o cesze lub sposobie wykonania czynności, drugi w postaci przymiotnika (imiesłowa) lub przysłówka zaprzeczonego; typ: nie jest nie- + ai (np. niedobry) = jest dobry, a. nie czyni nie- + av (np. niedobrze) = czyni (tylko) dobrze (128+1) (129) : BierEz G OpecŻyw 8v; BielŻyw 4; MiechGlab 51 (2); RejPs 67; LibLeg 11/136v; MurzNT 43v (2); GliczKsiąż D6 (5); KrowObr 226v, RejWiz 128 (3); Leop Eccle 5/1 (2); UstPraw E3v (2); RejZwierz 89; Nie bądź nader niepobożnym/ ani názbyt fzałonym BibRadz Eccle 7/18 (6); BielKron 36v (2); KwiatKsiąż P2v; Mącz 1b (3); Prot A3; SienLek 63; Górndworz V (5); RejPos 81v (11); BiałKat 351; RejZwierz 34v (3); WujJud 76v (5); BudBib Eccle 7/17[18]; Strum B5; BudNT Luc 1/33[37]; CzechRozm 51v (2); PaprPan Cc3v; ModrzBaz 8v (6); SkarJedn 381; KochOdpr D; KochPs 39; SkarŻyw 253; MWilkHist D3v; Bo ieślić obrazem iełt/ tedyć pewnie nie iełt niepodobny CzechEp 180 (4); NiemObr 18; ArtKanc A5; Górnrzm M2; ActReg 103; GostGosp 106; GostGospSieb +2v; Phil F4; Niemógłby niebēspieczniēy siedzieć y w potrzebie WyprPl B3; Ktorey [wiary] kto nie záchowa zupełney á nienárufzoney; bez żadney wątpliwości ná wieki będzie zátrácony. LatHar 371 (7); WujNT 48 marg (20); JanNKarGórnrzm Hv; SarnStat 140 (6); SkarKaz 160b (2); GosłCast 34.

Z 3. (1): iż nie fą [białęłowy] tey siły [...]/ ktorey męłczczyzni/ nie iuz fą tym niedofkonále Górndworz X6.

W charakterystycznych konstrukcjach: Przymiotnik (imiesłów) zaprzeczony pełni w zdaniu funkcję orzecznika z formą czasownika: by(wa)ć (38), zostać; w konstrukcji dającej się sprowadzić do znaczenia orzecznika: dla sensu ‘uważać że jest’: mieć za jaki, poczytać za jakiego, sądzić jakie, zostać jakim (2); dla

sensu 'być uważanym za będącego jakim': być nalezion jaki, być rozumian jaki(m) (3), być widzian jaki, ukazać się jakim; *chcieć mieć jakim* [= *chcieć aby był jaki*]; przydawki do rzeczownika „rzecz”, całość w funkcji orzecznika: *jest rzecz jaka* (8), *mnimać być rzeczą jaką*, *rozumieć być rzeczą jaką*; przydawki przy dowolnym rzeczowniku (10); w połączeniu z „nie”, całość w funkcji dopełnienia, orzecznika lub podmiotu (35). Przysłówek zaprzeczony pełni funkcję okolicznika sposobu lub akcesoryjnego (23).

12) W członie nadrzędnym zaprzeczone pytanie retoryczne; typ: *czyż nie x aby nie y = x, a więc y, a czemu nie x, że (aby) nie y = powinienes x że(by) y* (10) : *SarnUzn E5* (2); *Iakoż fie nie małz stárác/ ábyś po odesciu świętym iego nie miał wstąpić w tę świętą łódkę iego tu tobie od niego zoftáwioną RejPos 175* (4); *Chrytula Pána słowá nie będąz thák mocne/ y ważné: áby widomych znáków [...]* odmienić nie miały? *BiałKat 283v; RejZwierc 197* (2). [Ogółem 5 konstrukcji].

13) Typ: *nie żeby nie x = x* (13+13) (26) : *WróbŻółtGlab A3v; KromRozm II f2*; *Nieżeby do końca niewiedzieli ale iefzcze znáimomość oná była od nich zácimiona y zákryta. BibRadz II 59d marg; BielKron 230; SarnUzn F6v; SkarJedn 117; Oczko 14* (5); *CzechEp 248; WujNT 626.*

Pierwszy człon konstrukcji cf 3. »nie iżby«. [Ogółem 13 konstrukcji].

W charakterystycznej konstrukcji: w członie podrzędnym: aby nie miał + inf (2).

14) Typ: *x, nie tylko aby nie miał y = x, a tym bardziej y, a. nie tylko aby nie miał x, ale i y = x, a nawet y* (5+5) (10) : *Ut funderem pro te sanguinem nedum tibi pecuniam crederem, Roźlał bych rad dla ciebie krew moyę/ nie tilko iżbychcy pieniędzy nie miał pożyczć. Mącz 244c; RejPos 247v; RejZwierc 65* (2); *Abowiem który się kocha w opilstwie/ nie tylko żeby grzechu nie miał czynić: ále lám ieft grzechem. WerGość 204.*

Pierwszy człon konstrukcji cf 3. »nie tylko«. [Ogółem 5 konstrukcji].

15) Typ: *nie przeto nie x = mimo to x* (14+2) (16) : *MurzNT 81* (2); *KromRozm III C7* (2); *A iże nie pod iednym casufem tę rzecz wyrzekł/ nie dla tego to mieysća nie ma. SarnUzn D2; WujJud 114v* (6); *GórnRozm M2; SkarKazSej 676a.*

Z 3. (2): Aczci nie iulfz prze to infzy błogofławionęmi nie łá i tyi mocy którą Piotr niemaia MurzNT 81; GórnDworz X6.

[Ogółem 9 konstrukcji].

ββ. *Sens przeczący zachowuje się w jednym z członów* (184) :

1) W członie nadrzędnym zaprzeczenie czynności lub sytuacji, która wywołuje określony skutek; typ: *nie x, aby nie y = nie x, a więc (a. i) y* (143+3) (146) : *Niemogą nigdy Thatarzy łpokoyni być aby połthronnych łáfiadow nie gabali albo nie łupili MiechGlab 32* (5); *KromRozm I I3v* (3); *RejWiz 33v; BielKron 94v* (4); *Linea nie prosta ieft/ która nie idzie ták od Punktá do Punktá/ áby łye nie miała ná łtronę wnieść. GrzepGeom C2; RejPos 211v* (6); *KuczbKat 380; RejZwierc 155; áni bych ia ták chciał poczynáć á s siebie przykład tákí dać pokátnym obyczáiem z nieprzyáicielem czynić/ iákobych mu pierwey krzywdy łwey nie opowiedział BielSpr 47; czymże łudzy iego máia być godniełzy: żeby fie takież modlić nie mieli. WujJud 183v* (6); *SkarJedn 333* (2); *NiemObr 78* (2); *WujNT 425; SarnStat 979* (2).

Z 3. (1): Ale wzywanie nie ták lámemu Bogu należy/ ábychmy go też do infzych obráćać nie mieli. WujJud 58v.

[Ogółem 21 konstrukcji].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym przysłówki sposobu „tak” (6). W członie podrzędnym zdanie rozpoczynające się spójnikiem aby (żeby); aby nie miał itp. + inf (13).

a) *Z dodatkowym uwzględnieniem wysokiego stopnia cechy; typ: nie tak ... x, aby nie y = nie bardzo x, a więc y (106+2) (108) : OpecŻyw 29; RejPs 120 (2); Niemożę być chory taky, By mu czo nimialo pomoć RejKup f7; MurzHist N (3); Diar 66 (4); Nie mamy my IchM za takie prostaki, aby pisma nie czytali DiarDop 102 (4); Nie bądźże iuż prośzę cie taką łprośną świnią/ Byś łie nie miał obaczyć iáko ich vżywać RejWiz 19; BielKron 232 (2); GórnDworz M7v (6); RejPos 198v (2); HistLan D2; RejZwierc 44v (5); WujJud 71v (3); BiałKat K2v (2); BudNT przedm b3v; Oćiec niebiełki łam Bog iedyny włzechmogący poddał włyżtko oprócz łiebie łámego łezufowi łynowi łwoiemu: á ia bym miał być tak vporny/ łeby łie też iemu poddać nie miał? CzechRozm 203v (5); Kto tak wielce pilnował ktoreykolwiek náuki/ áby od iey prawidła niemiał częłto vłępować? ModrzBaz 9 (6); SkarJedn 346; Oczko 2 (11); KochPs 207 (2); KochTr 14; CzechEp 285 (3); NiemObr 113 (6); Bo co kiedy tak mądrze człowiek poczał łobie/ Zeby łię bóg nie musiał iego smiać ołobie? KochFr 128 (3); KochWr 20 (2); ZawJeft 25 (2); ActReg 158 (4); GostGosp 152 (2); GostGospSieb +4v; GrochKal 24; Phil H4 (4); OrzJan 129; RybGęłli B; WujNT 397 (2); SarnStat 465; SkarKaz 44b; VotSzl A2v (2); SkarKazSej 664a (4).*

Z 3. (2): Bo nie tak łą łwięci Popowie ich/ áby przez rok zgrzełżyć nie mieli SkarJedn 346; SarnStat 465.

[Ogółem 62 konstrukcje].

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym określenie stopnia: tak + ai (38) tak + av (10), tak [= tak bardzo, tak dobrze] (6), taki [= tak wielki] (4), taki + ai (2), taki + sb, tak + wyrażenie przyimkowe. W członie podrzędnym zdanie rozpoczynające się spójnikiem aby (żeby, by) (60), jakoby, zaimkiem względnym co; orzeczenie zawsze w con; aby itp. nie miał + inf (31).

2) *W członie nadrzędnym zaprzeczenie możliwości: nie może być inaczej, aby nie x = na pewno nie x (1+1) (2) : RejPs 133v cytaty cf niżej.*

Z 2.b. a.1) (1): to być inaczej niemożę/ że nas do końca pan opułcić nieraczy RejPs 133v.

3) *W członie nadrzędnym zaprzeczenie mniemania; typ: A nie sądzi, aby nie x = A nie sądzi, że x, a. A sądzi, że nie x (17) : SeklKat P3 (9); iłeby kto nyemyał wąpliwółci/ áby łye oni w rzeczach tak wyelkich á wáżnych czego nyeprzyłtoynego mimo przykazánye Páńłkye nyedomyłłáli KromRozm II f4v; GliczKsiqż B3v (2); Strum O4v (2); Niechćiał przyiác vpominku/ bo nie vłał łobie Zeby więc brákiem nie łtánął/ y wtorym po tobie. KlonŻal B3. [Ogółem 8 konstrukcji].*

W charakterystycznych konstrukcjach: W członie nadrzędnym forma czasownika (d)ułać (3), wierzyć (7). W członie podrzędnym zdanie rozpoczynające się spójnikiem aby (żeby); aby nie miał + inf (3).

4) *W członie nadrzędnym zaprzeczenie czasownika „wąplić”; typ: A nie wąpli, że nie x = A nie sądzi, że x, a. A sądzi, że nie x (w członie podrzędnym zawsze: że + ind) (17+2+1) (20) : KromRozm II p4v; Diar 89; BielKron 332; RejAp 5 (2); Oczko 34v (2); NIE wąplię: iłe tak/ gdy godzinká minie: Ná zad łie powtore nigdy nienáwinie. WisznTr 35 (2); Nie wąplię, że niemasz tu zadnego ktoremu by wy padły [!] z pamięci sprawy Panowaniá Pana zmarłego. ActReg 22 (5); SkarKaz)(4v (3).*

Z 2.a. (2): *Diar* 89; wczym niewątpię/ iż będąc fynem tak wielmożnego oycá/ nieuſtąpifz go w rowności. Ale y owfzem mam zá to/ iż to imię Máximus ieſt znakiem/ vprzedzić oycá w możności y w wielkiey ćci. *BielKron* 332.

Z 2.b. (1): A yeſli w onym piſmye nyeco naydę/ coby fye prawdzye przeciwnye widzyáło/ nye wątpyę/ iż nic inego wtym nye yeſt/ yedno iż *KromRozm II* p4v.

[*Razem 10 konstrukcji*].

5) W członie nadrzędnym zaprzeczenie chęci, woli; typ: *A nie chce, aby nie x = A nie chce, aby x, a. A chce, aby nie x* (6) : *LibLeg* 10/56v (2); Ná co pámiętác ma ten ktory nie chce áby mu cudá wiary nie wątliły. *CzechRozm **2v* (4).

δ. W członie nadrzędnym okresu warunkowego występuje zakłęcie zmieniające sens przeczący członu podrzędnego na twierdzący, typu: *na pewno tak jest, będzie itp.* (6+2) (8) : *RejWiz* 38v; *BibRadz* 4.Reg 6/31; żywę ia ieſli (ći) co wpuſtyniach (fą) od mieczá nie polegą *BudBib* Ez 33/27 (3); Boday bych zdrow do dómu ná zad nie przyiáchał/ Ieſli z ſobą rozumu ztámtąd nie przywiozę *PudlFr* 31.

Z 2.a. (2): Żywę ia mowi Iehowá/ ieſli nie (wy będziecie winni) *BudBib* Ez 34/8; *KochPam* 86.

B. W zdaniu, w którym „nie” poprzedza inną część mowy, zaprzeczając treść całego zdania (279+2) (281) : *ForCnR* A3v; yfz ona nyewpyeruorodnym any zadnem grzechu yeſt poczáta *PatKaz II* 66v; *BielŻyw* 19 (2); *GlabGad* E7 (2); *RejJóz* D3; *LibLeg* 11/171v; *MurzHist* N3; *MurzNT* 28v; *KromRozm III* D2v; *GliczKsiąż* I8v; *RejWiz* 53v (2); Then liſt Żydowie od Krolá wziáwłfy/ nie tudziefz fie wždy odeyſć poſpieſfyli *Leop* 3.*Mach* 7/8 (6); *RejZwierz* 69v (2); *BibRadz* *6 (4); *OrzRozm* O2v; *BielKron* 251 (2); Pirzchnie iako przed wilkiem ieleń wiatronogi/ Nie tim fię popiſuiąc u ſwoiey niebogi. *KochSat* Cv; *Mącz* 314d; *OrzQuin* K4; *RejAp* 185v; A tak mam zá tho iż człowiek báczny [...] áni tego gánić będzie/ iżem ia y thu/ y owdzie cożkolwiek ſwego przyłóżył [...] / nie s Káſtiglionem człowiekiem tak wielkim iáko ieſt/ ná ſztych fie kładąc. *Górndworz* B6v (3); *RejPos* 41 (4); *BiałKat* 378v; *RejZwierc* 52 (3); *KochMon* 32; *WujJud* 37v (4); *RejPosWstaw* [41³]v; *BudBib* 2.*Esdr* 9/32; ludzie vczeni/ Mátemátyką iá [miernicką naukę] przeżywáiąc/ nie lekce ſobie kładą *Strum* A2; *BiałKaz* D; Ieſzcze fie tu nie dofyć dzieie przedſiewzięciu memu *CzechRozm* 29v (7); *PapRPan* Hv; *ModrzBaz* 1 (3); *Oczko* 2 (2); *SkarŻyw* 411; Chciałliby fię tedy z tąd/ nie ſiánem (iako mowią) I.M.X.K. wykręcić: y przy tych fłowách ſwoich/ ktore nápiſał/ oſtác *CzechEp* 346 (6); *NiemObr* 45 (2); Serce mi bowiem zárlý trofki nieuſpioné/ Iákie nieledá komu mogą być zwierzóné. *KochFr* 68 (2); *WisznTr* 9 (2); STárym chłopom dzieweczek byfmy nie dawáły/ Bo nie ſpołu oboie z młodych lat grawáły. *BielSjem* 22; Lecz ia nie iáko niedźwiédz/ álbo mſciwa Myſłę cię drápác lwicá popędliwa *KochPieś* 14 (4); *PudlFr* 76 (2); *KochWr* 16 (2); *GostGosp* 88 (2); *Górntroas* 11; *WujNT* 1.*Thess* 5/20 (2); *SarnStat* 236 (5); Nie dofyć fię dzieie ſpráwiedliwoſci/ gdy w wieży y więzieniu rozboyniká fkarzá/ áz gdy trupá iego ábo głowę wywieſzá *SkarKaz* 3b (2); *CiekPotr* 39; *SkarKazSej* 700a; Obá mowią AVE: ále nie obá iednym vmyſłem. *KlonWor ded **2v*; *ZbylPrzyg* B.

W charakterystycznych połączeniach: *nie lekce* (17), *dosyc* (15j) *leda* (9), *zaraz(em)* (8), *wnet (hnet)* (7), *comp ai i av* (4), *oba(dwaj)* (trzej) (3), *co dzień*, (wiek) (2), *jako* (2), *jeden* (2), *jutro* (2), *pierwej* (2), *tudziez* (2), *do końca*, *społu*, *tak*, *to*, *znowu*.

Połączenie: »nie już« = *jeszcze nie*; *nondum PolAnt*, *Vulg* (9+1): Abowiemć się wżyfłtko s ftać muśi aleć iefzcie nieieft (*marg*) wżakże nie iufz (–) koniec *MurzNT Matth* 24/6; *RejPos* 259v; O iefzcieście ftać niewybrnęli/ nie iufzi koniec. *WujJud* 249v; *Strum* Q3v; *BudNT przedm* c7 (2); *KochPieś* 41; *GrabowSet* D2v; *WujNT Mar* 13/7.

Z 2.a.β. (1): Bo nie jużci się to dosyć dzieje spiskowi temu, iż jest napisan, ale gdy się to zacznie, co w niem jest opisano. *Diar* 41.

a. *Poprzedza okolicznik przyczyny, pełniący tu funkcję okolicznika przyzwolenia* (29+1) (30) : *KromRozm I* C3 (5); *KromRozm III* C7 (2); A iż to fłowo ELLOGIM w liczbie wielkości *pluraliter* iefth położone/ nie dla tego ná pomoc to fobie brąć máią że byfmy mieli mieć wiele bogow. *SarnUzn* C7v (2); *WujJud* 91v (6); záfádźili fię ná dużę moię/ [...] nie prze wyftępek moy/ áni (prze) grzech moy *BudBib Ps* 58/3[5]; *ModrzBaz* 9v; Oto ráde/ y zchadzki co dźién o mnie máią/ Nie żebych co wyftąpił/ álbo co przewinił *KochPs* 85; *SkarŻyw* 471; *CzechEp* 166; Abowiem fię w ni w czym nie czuię: wżakoż nie w tym ieftem wśpráwiedliwion *WujNT 1.Cor* 4/4; Acz ná fię nic złego nie czuię/ wżákżem nie przeto iefł wśpráwiedliwiony. *WujNT* 649 (3); *SkarKaz* 155b (5); *SkarKazSej* 676a.

Z 2.a.β. (1): Acz mu fye yednym obyczáyem nye fśáńcuye/ á odkryte będą záłogi yego/ nye przeto wftawa/ ále ine á ine obyczáye wynáyduye/ ktorými około zbáwyenya ludzkyego fłturmuye *KromRozm III* Av.

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie prze co* (17) – *nie prze to* (10) –, *nie dla tego* (9), *nie w tym* (3), *nie żeby* + zdanie (1); *w kontekstach z przymiotnikiem lub imiesłowem, typu:* *nie przeto jest ai* *a. part* (*np. dobry*) = *mimo to nie jest dobry* (9).

b. *Poprzedza jeden ze składników zdania zależnego od „bać się”* (8) : wzięła na ręce fwoie fynáczka/ fńádz boiáťz fię by nie Herodowa czeládz iechała ku zabiciu dzieciátka. *OpecŻyw* 24; *Mącz* 191a (2); *RejPos* [36]; boię fię by nie tákiego ná nie [*białe głowy*] záchwycenia przywodząc/ o iákimefmy nie dawno/ nád iedną w Krákwie fłyfzeli/ y rozmaíte piśmá czytáli. *CzechEp* 423; *OrzJan* 137; Y boię fię żeby czáfem nieprzyiaćiel ták przeważny/ nie lepiej wiedźiał co fię známi dźieie/ niżeli my fámi. *PowodPr* 73; Boię fię/ by niechytro to mi podano. *GosłCast* 39.

c. *Poprzedza jeden z członów wyliczenia, będącego egzemplifikacją poprzedzającego uogólnienia, zwykle negatywnego:* *ani* (19) : potrzeba aby Mamka miała pierfi zupełne y doftatheczne, Iżeby nie były chude/ albo rozwlekłe/ nie cienne/ ani też wielkie *FalZioł* V 36; pod moiem Hetmáńftwem niezginęłoć w Ruśi Miáfto żadne/ nie Zamek/ nie Powiát żadny *OrzRozm* R4; á nie pieść też náźbyt przyrodzenia iego/ nie żufeczákami/ nie thymi wymyflonemi pieśćidlki/ nie winki też/ á iefli tedy bárzo rzadko y máło *RejZwierc* 6v (5); Nie zchodź nam z láłki páńfkiéy ná żadnéy rzeczy nie ná Królu/ nie ná Senacie/ nie ná doftátku woiennym *OrzJan* 69 (10); *WujNT* 582.

d. *W poprzedniku okresu warunkowego poprzedza wyraz lub wyrażenie, określające przeszkodę uniemożliwiającą spełnienie treści następnika (konstrukcje te można rozumieć jako rezultat elipsy bądź transformacji konstrukcji typu „gdyby się nie stało że” lub „gdyby nie było”) [w tym: by nie* (99), *gdyby nie* (6), *kiedyby nie* (3), *gdzieby nie* (1), *iżby nie* (1)] (110) :

a. *W zdaniu* (43) : *RejPs* 114; *LibLeg* 11/156v; *KromRozm III* L7v; *RejWiz* 119v; Abowiem lácnoby káždy zápomniał przez dawność tę obietnicę [o *Krystusie*]/ by nie przez cudze znaki było

pobaczono á oznaymiono *BielKron* 13v; gdzie by był nie Dyomedes/ zápaliby by były Amázones okręty Greckie *BielKron* 59; ktory [*Saladyn*] opánowawízy krolestwo Dámáfceńskie/ Krześciány wízytkiby był wykorzenił/ by był nie wzyęt zá krolá Bálduinus lyn Almerykow *BielKron* 179 (8); *Mqcz* 121d; *RejPos* 15v (16); *HistLan* E3; Pátrzayže iáko im thá ítałość ná wielką ílawę y ná wielką poćciwość wychodziłá. A by byłá nie thá ich ítałość/ tedybychmy byli po ty czáfy nikáfká o nich nie wiedzieli áni o nich ílycháli. *RejZwierc* 93v; A by nie Pan Bog ítrzegł z miłofierdzia íwego/ á czo wiedzieć nacźby nam iuż dawno wyízyły thy opáthrzne niedbáłości náíze. *RejZwierc* 185v (3); *BudBib* Ps 105/23; *BiałKaz* K3v; *CzechRozm* 95; *KochPs* 189; *SkarŻyw* 538; *CzechEp* 295; *PapUp* F2v; gdyby nie íáfká twoiá byłá Nádemną, dmy gwałtowne, y wichrowie morścy, W íztukiby mię nędznego byli rozízárpáli *CiekPotr* 63.

W charakterystycznych konstrukcjach: by itp. nie x vb (14) – „był” itp. (4) –, by itp. vb nie x (29) –, „był” itp. (12) –; z rzeczownikiem, przymiotnikiem i zaimkiem w funkcji podmiotu (34), z imiesłowem w funkcji orzecznika (7), z wyrażeniem przyimkowym w funkcji okolicznika; ponadto z zaimkiem wskazującym sygnalizującym treść wspomnianą w tytule (18 + Faza), ze zdaniem przydawkowym precyzującym tę treść (7).

Faza: »(gdy)by było nie to« (2): Abowiem by było nie to/ bylibyśmy byli równi żydom ábo pogánom. RejPos 148v; HistLan F.

β. *W członie eliptycznym (67) : PatKaz III 141v; RejPs 192; RejRozpr C2v (2); RejJóz I2v (2); Alie bi mnie nie ta krata Poznał bi wnet literata RejRozm 395; RejKup y2 (3); KromRozm I K4v; LubPs cc4 marg; RejWiz 60 (4); y sítáloby íe było tak/ by nie waśni ktore były miedzy Plebeufzmi á Pátrycyámi BielKron 119v (2); KochSat A3v; GórnDworz G4 (3); RejPos 48 (10); by temu koniowi nie iedná wádá/ byłby to táki koń žeby mu tu w tey okolicy równia nie było. RejZwierc 90; BielSpr 57; WujJud 173v; By nie tá ítolicá S. iużby Chrześciánístwo z Heretyctwá obrociło íię w pogánístwo SkarJedn 144 (2); SkarŻyw A4 (2); KochFr 64; KlonŻal D4v (2); KochDz 105; KochMuza 27; Iednák ia mam co mię boli: A by dźiś nie ludźiom kwoli/ Co ípiéwam płákácbych miáłá KochSob 67; PudłFr 32; GórnRozm L4; y by nie tak pstre pisanie wīm amoie przymuszone serce wolałbych się był bez tego obysć ActReg 161 (6); GórnTroas 20 (2); KmitaSpit B3v (2); PowodPr 55 (2); By nie ty, Synek moy wypráwiłby mię był z tego domu. CiekPotr 84; KlonWor 47.*

W charakterystycznych konstrukcjach: z zaimkiem wskazującym sygnalizującym treść wspomnianą w tytule (9 + Faza), ze zdaniem przydawkowym precyzującym tę treść (9).

Faza: »(gdy)by nie to« (6): RejPs 179; RejWiz 31 (2); Timebant insidias alioquin persecuti fuissent longius hostem, Obawáli íe zdrády/ gdyby nie to puściliby íe byli dáley zá nieprzyiacielem. Mqcz 379d; RejPos Ooo5v; KlonWor 10.

[Dopełnienie bliższe w G cf s. 58].

C. *W funkcji równoważnika zdania; występuje w drugim członie konstrukcji przeciwstawnej; non HistAl, PolAnt, Vulg, Modrz, JanStat; nequaquam Pol Ant, Vulg; minime Mqcz, Modrz; secus PolAnt, Modrz; haud, minus Modrz (338) :*

αα. *Typ: A twierdzi, że x, a [ja twierdżę, że] nie (zaprzecza czyjemuś domniemaniu lub twierdzeniu wyrażonemu w poprzedzającym kontekście) [spójniki łączące oba człony: ale (1), to (1)] = to nieprawda,*

tak nie jest (3) : *DiarDop* 100; Rzekł Kaim ku Pánu/ wietřza ieřt złořć moiá niřlibych odpufzczenie zálřużył/ káždy kto mie naydzye zábije mie. Rzekł mu Pan Bog: Nie ták będye nie *BielKron* 3; Ale řnadřby fie komu zdáło/ iż tu Pan miałto przeřtrzeżenia iefzće řrořřzy zakon nam podawáć raczy/ á łowicie go poprawowáć raczy niřli gi był wydał Moięřz przodkom nářzym. Ale nie *RejPos* 179.

ßß. Typ: czy *x*? *nie*; w odpowiedzi na pytanie [w tym: w mowie niezaleřnej (88), w zaleřnej (11)] (99) : *Opecřzyw* 33v (7); *PatKaz III* 89v; *LibMal* 1543/68v; *KromRozm I* C2v; chceř że tedy abyřmy řzedwřzy pozbiérali ié: On zař powiedziáł/ Nie MurzNT *Matth* 13/29 (2); *KromRozm II* g2 (5); *KromRozm III* A2 (5); *KrowObr* 7 (10); *Leop* *A3v (3); *BibRadz Matth* 13/29; Haud adverbium negandi, Nić/ nie. *Mqcz* 153c (7); *SarnUzn* H4v; *RejPos* 68v (7); Izář Chryřtus z Apořtołów bárwiérze poczynił? záprawdě nie: ále owřzem Apořtoły lékárzmi duřz nářzych poczynił ié. *BiałKat* 381v; Gdy go pytáli iefřli to dla zdrowia czyni/ tedy powiedziáł iż nie/ ále dla tego/ iż [...] *RejZwierc* 74 (3); *BudBib Ios* 6/2[5/14] (9); Coř czynić mamy. Rořpacáć [!] O nie? *BiałKaz* B2; *BudNT Luc* 16/30 (5); *CzechRozm* 32v (2); *Skarřzyw* 51 (3); *CzechEp* 206 (4); *WerKaz* 283; *PaprUp* G; *KochFrag* 45; *OrzJan* 14; Niechayře mowá wářzá będye; Ták/ ták: Nie/ nie. *WujNT Matth* 5/38 (20); *PowodPr* 47; *SkarKaz* 7a (5); *CiekPotr* 8.

γγ. Typ: *x*, a jeřeli *nie*, to ... [wykładnik okresu warunkowego: jeřli(ře) (10); Spójnik łączący oba człony: *a* (5); brak spójnika (5)] (10) : *BibRadz Gen* 18/21; *BudBib 2.Reg* 17/6; Zář mowię/ nie mnimay mię kto bez rozumu być/ á iesli nie/ tedy iako bezrozumnego przyimieć mię *BudNT 2.Cor* 11/16; *ModrzBaz* 127; *Oczko* [40]v; *WujNT Luc* 13/9 (2); *CiekPotr* 5 (2); *SkarKazSej* 661a.

δδ. Typ: czy *x*, czy *nie*? [spójniki łączące oba człony: jeřli(ře) ... *a(l)bo* (91), -li ... *a(l)bo* (21), -li ... czy(li) (16), jeřli(ře) ... czy(li) (10), jeřli ... jeřli (1); czy(li) (9), *albo* (1)] (149) : *Opecřzyw* 75 (2); *PatKaz I* 11v; *HistJóz* A2v; *FalZioł* IV 53d; *GlabGad* H8v; *LibLeg* 7/33v (5); *ComCrac* 19; *SeklWyzn* 4 (2); *LibMal* 1548/145; *ZapWar* 1550 nr 2666; *MurzNT Mar* 12/14; *KromRozm II* g2 (2); *KromRozm III* 15 (2); *Diar* 96; *GroicPorz* C2v (8); *KrowObr* 12v (5); Godziliřie dáwáć czyńřz Cefářzowi/ czyřli nie? *Leop Matth* 22/17; *BibRadz Gen* 24/21 (4); *OrzRozm* E3v (5); *BielKron* 44; *KochSat* A3; *Mqcz* [95]d (5); *OrzQuin* I3v (5); *SienLek* 21 (8); *RejAp* 35; *GórnDworz* Gv (5); *HistRzym* 78v; *RejPos* 147 (5); *BiałKat* 223v (2); *KuczbKat* 425; *RejZwierc* 63v (4); *WujJud* 68 (4); *BudBib* b2 (2); *CzechRozm* 69v (15); *ModrzBaz* 25v (4); Przeto przypátruią fye dnia piérwřřego/ iefřli [woda] odchodři/ álbo nie *Oczko* 21v (2); Pietrze co czyniřz? chceř ofiarowáć/ czy nie? *Skarřzyw* 41 (2); *CzechEp* 15 (6); *CzechEpPORz* *; *KochWz* 136; *WerGořc* 245 (2); *ArtKanc* Q5 (2); *ActReg* 12 (7); *GostGosp* 122; *LatHar* 271 (2); *WujNT* 89 (11); Pytam, kiedy od wielgich bogactw co odeymieřz, Vbędye ich, czyřli nie? (–) Pewnie že vbędye. *CiekPotr* 24 (2); *SkarKazSej* 707a.

εε. Typ: *A x albo nie* (treřci obu członów są równie mořliwe, ale niejednocześnie) [spójniki łączące oba człony: *a(l)bo* ... *a(l)bo* (3); *albo* (1)] (4) : *Mqcz* 430a (2); Bo niemoře być iedno *aut verumfalsu^m*, to iefř/ ábo zámyka fie Syn w thym řłowie IEHOVA/ ábo nie. *SarnUzn* D; *WujJud* 66.

ζζ. Typ: *co x*, *co nie*? [zaimki w obu członach: *ktory* (12), *co* (7), *gdzie* (4), *kto* (4), *jaki* (2), *jako* (2), *kiedy* (2), *kędy* (1); zaimek tylko w pierwszym członie: *jako* (4), *ktory* (4), *co* (1); spójniki łączące oba człony: *a* (33), *a(l)bo* (8); brak spójnika (2)] (43) : *GlabGad* A4; *KromRozm II* a2 (2); *KromRozm III* C2v (2); *Leop Eccli* 49 arg; *Mqcz* 118d; *GórnDworz* D (3); y wyrozumiałem/ czego do nieý [wiary]

potrzebá: kiedy ieſt práwa/ á kiedy nie *BiałKat* 41; W tey formie kthore ſie ſłowá mogá opuſzczać á kthore nie. *KuczbKat* 125 *marg*; *WujJud* L18v (2); *CzechRozm* 12 (6); *ModrzBaz* 89v; *SkarŻyw* 98 (3); *CzechEp* 57 (2); *GórnRozm* Fv; *ActReg* 98; *WujNT* 44 *marg* (11); *JanNKarGórn* Hv; temu ſádowni Duchownému naleſzy dowiedzieć ſie y ſádzić/ które dſięci dobręgo łożá ſá albo nie. *SarnStat* 214 (3).

ηη. Typ: czy *A*, czy *B* *x* albo nie (1) : *A* z nich ſnádnie káſzdy oſádzić moſze/ ieſli náſz Koſćiół/ czyli wáſze koſćioły ſá práwdziwe albo nie. *WujJud* 132.

θθ. Typ: *A* *x*, *B* nie [spójniki łączące oba człony: *a* (4), *ale* (3); brak spójnika (2)] (9) : Eliaſſowę offiárę ogień zniebá ſápałił/ á Báłwánſkich nie *Leop* 3.Reg 18 *arg*; *SarnUzn* D3; *BudBib* I 199d *marg*.

Podtyp: część *x*, część nie [zaimek w obu członach: *to* (1); *jeden ... drugi* (2), *niektory ... drudzy* (1), *pierwszy ... poſledni* (1)] (5); *KromRozm* I D3v; *BielKron* 368v; *GórnDworz* D4; *ModrzBaz* 78v; Gdzie iedni vwierzyli/ á drudzy nie. *WujNT* Act 28 *arg*.

Podtyp: wszystko inne *x*, *A* nie (1): Choćiaſzby ſię theſz wſzyſcy zgorſzyli/ aleć ia nie. *BibRadz* Mar 14/29.

υ. Typ: jeſli *x*, to ..., jeſli nie, to ... [wykładnik okresu warunkowego w obu członach: jeſli(ſ) (8), gdzie (1); spójnik łączący oba człony: *a* (6); brak spójnika (3)] (9) : *BibRadz* 1.Reg 6/9; *BudNT* Luc 10/6; Chćieli áby ſię ſłowá zgadzály z rzeczám/ z kthorými ieſli ſię ſłowá zgadzály/ powiedáli ie być práwdziwemi: á ieſli nie/ tedy fáłſzywemi. *ModrzBaz* 60v (2); *SkarŻyw* 444; *ActReg* 114; *WujNT* Luc 10/6; *SarnStat* 433; *SkarKaz* 519a.

ϰϰ. Typ: [wszystko jedno], czy *x*, czy nie [spójniki łączące oba człony: *choć* (*a. chocia*) ... *a(l)bo* (3), *choć* (*a. chocia*) ... *chocia* (2), *jeſli ... albo* (1)] (6) : *MetrKor* 38/503; á ták ieſli cie wyſlucháią albo nie zázwdy tho ku twemu złemu czynią. *HistAl* K2; *GrzegRóżn* M4v; *WujJud* 228v; *SarnStat* 1098 (2).

λλ. Typ: nie *x*; czemu nie? [spójniki łączące oba człony: *a* (2), *ale* (1); brak spójnika (1)] (4) : Adduxtin tecum filiam (–) Non. (–) Quid ita non, Ale czemu nie. *Mącz* 341a (2); Wſzákſze y ten [ſpoſób] BOgu/ dla nas ludſzi/ żadną miárą nie naleſzy: áni teſz on tym ſpoſobem wſpráwiedliwia. (–) A czemu nie? *CzechRozm* 217v (2).

μμ. Typ: czy nie *x*? czy nie? (1) : Izali nie wiećie? izali nie ſłyſzeliſćie? [...] izali nie? *BudBib* Is 40/21.

[Podobne konstrukcje cf 1.A.e., 3. »nie tak« [w funkcji równowaſznika zdania]].

2. W zdaniach ſzczegółowo przeczácych; zaprzeczona jeſt treſć jednego ze ſkładników zdania (najczęſciej innego niſz orzeczenie), który moſze być zaſtápiiony przez inny równowaſzny ſkładniowo element dany w kontekſcie lub w koſytuacji (20274) :

a. Zaprzeczony ſkładnik zawiera treſć konkretną, tj. wyraża jakiś obiekt, okoliczność, także cechę (14481) :

α. „Nie” poprzedza czasownik (7102) :

1) W konstrukcjach jednoczłonowych (111) : *BierEz* Cv (4); *OpecŻyw* 52 (3); *ComCrac* 20v; *RejJóz* E2; *RejKup* e6 (2); *KromRozm* I H (2); *MurzHist* N4; A co pán mowi ſe go ociec niepoſłáł ſádzić/ [...] bo tam iſćie nie aby ſádził ale ſeby odkupił ieſt poſlán. *MurzNT* 218v *marg*; Zadnýć wykład piſmá nye bywa wláſcinny/ to yeſt/ człowyeczym wykládaním *KromRozm* II q4 (2); *KrowObr* 116 *marg* (6); *RejWiz* 40v (4); Po thým poznaćie ſe mię Pan poſláł/ ábych czynił the wſyſthkie rzeczy kthore

»nie ... ale, je(d)no, i owszem, tyl(k)o, owszem (*a. owszeki*), ale tyl(k)o, lecz, ale radszej (*a. raczej*), ale owszem (*a. owszejki*), jedno tyl(k)o, aż(e), a, a owszem, (o)procz, ale zgoła, radszej (*a. raczej*), chyba, ale więcej, ale i owszem, ale jeszcze, (o)krom, a radszej (*a. raczej*), lecz tylko, ale aż, jedno zgoła, ale jedno, aliz, ale przedsię, lecz radszej (*a. raczej*), rychlej, a więcej, jako, radniej, a jedno, a rychlej, a tylko, ale rychlej, ale tym więcej, jeszcze, owszem jeszcze, owszem radszej, ale jednak, ale nadto, dokąd nie, i, i tylko, jedno aż, jedno więcej, lecz jakmiarz, oprócz tylko, owszem jeszcze k temu, owszem rychlej, owszem więcej, snadnie, więcej, bez wyrazu nawiązującego drugi człon» = *non ... sed Miech, HistAl, PolAnt, Vulg, Mącz, Modrz, JanStat; non ... nisi Pol Ant, Vulg, Modrz, JanStat; non ...et Vulg, PolAnt, JanStat'*; *non ... – Vulg, PolAnt, Modrz; non ... autem, non ... sed magis PolAnt, Vulg; non ... at, non ... nam, non ... quia, non ... quoniam, non ... si non, non ... vero PolAnt; non ... verum Vulg; non ... alias, non ... imo, non ... praeter, non ... quin imo, non ... sed potius, non ... sed tantum, non ... tantum, non ... tantummodo JanStat* (3836:919:348:255:249:233:142:98:89:79:46:39:29:28:26:23:15:13:12:12:11:9:8:7:7:6:6:5:4:4:3:3:2 *MetrKor* 26/62 (42); *ZapWar* 1512 nr 2107 (28); *BierRaj* 16 (6); *March*¹ A4; *BierEz* A2 (37); *OpecŻyw* 2v (129); *OpecŻywList* Cv (2); *OpecŻywPrzedm* C3v; *OpecŻywSandR* nlb 3v; a wżakoż niemógł żądny^m obyczaiem dwu żywotu dołtaćz/ iedno telko ieden. *ForCnR* Cv (2); abi on takowich rzeczy nieyednal snamy przes posli yedno łam abifye snamy zyechal *LibLeg* 11/75v (53); *PatKaz I* 4 (3); *PatKaz II* 31 (6); *PatKaz III* 89 (12); *HistJóz* A2 (8); *TarDuch* D (3); Taka niema dawać fać na tłżczo: aż naiadłży fie. *FalZioł* V 36 (73); *BielŻyw* nlb 3 (25); Tam fie vkazuią iako krolowie, albo iako mocni á zacni ludzie w poľrzodek wychodzą, gdyż oni thymi nie łą y owłzem łnadz bywaią łludzi abo rządu niłkiego. *BielŻywGlab* nlb 10 (2); *GlabGad* B6 (27); *March*² Dv (5); *MiechGlab* 6 (12); *BierRozm* 15 (2); *KłosAlg* F (2); *March*³ V2 (2); to iełt nie mieli wiary ani nadzieie ani łaski ale iuż maią gdy fie łtali krzełciany. *WróbŻołt* kk5 (19); *WróbŻołtGlab* A4v; *RejPs* 16v (57); *ComCrac* 16v (6); *LibMal* 1543/69v (44); *RejRozpr* D2v; *LudWieś* A2 (2); *SeklWyzn* a3 (13); *RejJóz* E8 (6); miłosciwy pan niekazał ale zakazał przyłięgac/ y zle czinic. *SeklKat* F2 (57); Bo nicz niepomozę łtego Chyba zmiłofierdzia mego [!] *RejKup* o8 (21); *HistAl* A (29); *KromRozm I* A4 (31); i przetołz

łobie tak okrutnego błędu zanic niemá i na ten czas niemiál/ ale owłzem/ za mądrość to wielką poczytá *MurzHist* Rv (43); *MurzNT* A4 (35); *MurzOrt* Bv (2); *KromRozm II* bv (38); *KromRozm III* B (50); *Diar* 21 (27); *DiarDop* 99 (15); Nie ładź lie ná wielką rzecz rádniey przyymuy mále *BielKom* C2 (11); *GliczKsiąż* A3 (59); Iż lie wiernym nigdi w oczy źli nie záłtawýą iedno w tył. *LubPs* cc6v *marg* (66); *GroicPorz* C2v (40); Niepiýćie s tego włyfcy/ iedno my co Plefze mamy. *KrowObr* 199v (243); A nie chylił lie gdzye źle/ Ínádnie do dobrego *RejWiz* 134 (67); *Leop* *A3v (124); *OrzList* b (18); *UstPraw* Cv (30); *LeszczRzecz* A5 (3); *RejFig* Bb2v; *RejZwierz* A2v (22); *KochZuz* A4v (2); boć w żadnym z was fzkody nie będzie/ oprócz tylko okrętu. *BibRadz Act* 27/22 (188); Nieprzyydzíemy [...] ku niczemu dobremu rychley ku złemu. *OrzRozm* C4 (27); Karáimowie/ Kutyni/ Kalmuchi/ Tálmutyfte/ ci włyfcy niewierzą Tálmutowi/ okrom náłzych Tálmudyftow. *BielKron* 465v (323); iż też on iełt łam Bog Oćiec/ ktory nie iełt z żadnego/ ále y owłzem z niego iełt włytko *GrzegRóżn* D3v (36); *KochZg* A2 (2); *KwiatKsiąż* B (11); *Mqcz* 29c (29); *OrzQuin* F (40); Nie dbałem ni kęła/ O to co fzczeńnym czyni/ lecz o fztukę mięfá. *Prot* B2 (9); *ProtStoj* Ev (2); *SarnUzn* Bv (29); *SienLek* 3v (23); *LeovPrzep* a3v (13); *RejAp* CC2v (133); Ale nie pátrzymy ná przyrodzenie/ pátrzymy ná to/ co człowiek rozumem á ręką vrobi. *Górndworz* L16 (116); *GrzepGeom* H4v (7); *HistRzym* 3v (33); áby żaden nie zginał/ iedno áby owłzem miał żywot wieczny. *RejPos* 157v (508); *RejPosWiecz*² 92 (5); Nie płáćcie nádemną corki Ierozolimkie/ ále płáćcie nád wámi/ y nád fynmi wálzemi. *RejPosWiecz*³ 99v (14); *BiałKat* c (34); *BielSat* B4v (11); *GrzegŚm* 3 (26); *HistLan* A2 (13); *KuczbKat* 10 (36); *RejZwierc* A3 (142); *BielSpr* 2v (33); *KochMon* 25 (4); Iużemci wyźłzey okazał/ że nie Bogá prośić o przyczynę przyłtoi [...] ále więcej Świętych iego (*marg*) Bogá o przyczynę profić lie niegodźi iáko Świętych. (–) *WujJud* 59v (143); *WujJudConf* 13 (36); *RejPosRozpr* b3v (16); *RejPosWstaw* 21v (30); *BudBib* b2v (64); *HistHel* B2v (3); *MycPrz* I A2v (5); *Strum* F3 (11); *WierKróc* Av; *BiałKaz* A4 (18); *BudNT przedm* bv (64); *StryjWjaz* A3 (2); iż nie fłuży fynowi áni duchowi świętemu/ lecz tylko Bogu oycu łámemu *CzechRozm* 13v (439); TEn przez włytek żywot łwoy żyć niechciał w pokoju/ Závłze w walcze *PaprpPan* [Gg]4 (28); *KarnNap* A4 (23); ponieważ lekárłtwá nietrzebá zdrowym/ chybá chorym. *ModrzBaz* 58 (93); *ModrzBazBud* ¶6 (2); ále y tu w Rusi y na Mołkwie zá nic ich/ j ich połłáncow nie máia/ y owłzem fię z nich śmieią. *SkarJedn* 363 (36); *KochDryas* A2 (2); Mátko ty dźiatek Swoich płákác nie będzieł/ ále wyć będzieł. *KochOdpr* D2 (4); *Oczko* A4v (19); *KochPs* 8 (19); Niedbał on Ian ná takie oycowłkie vpominánie/ á więcej Iudałzá ná łákomłtwie všídlonego náłładował. *SkarŻyw* 35; á łtárca one^{go} łwe^{go} iáko oycá prośił/ áby mu tey zelżywości y Bogom ie^{go} nieczjníł/ á takim był iáko fię pierwey pokazał. *SkarŻyw* 305; A nie mowi Pan Iezus áby máło opuścił: ále ráczey iáko by włytki krolełtwá światá tego dla niego zárzucił *SkarŻyw* 596 (236); *KochTr* 7 (4); *MWilkHist* B4v (10); *StryjKron* A3v (16); A oni fię zá to nie włytdáią: owłzem to z poćiechą fercá łwego przed Bogiem wyznawáią *CzechEp* 60 (308); *CzechEpPorz* *3 (5); *KochJez* A4 (4); *NiemObr* ktv (93); *ZapMaz II* G 78/407; *KochEpit* A4; *KochFr* 5 (20); *ZapKościer* 1584/66v (3); Ale mi nie máluý żaden dowćipu Bołkiego/ Tylko po zacnym piłániu znay KOCHANOVVSKIEGO. *KlonŻal* D4v (4); *KochDz* 108 (2); *KochEpitCat* 111; *KochMarsz* 153 (2); *KochPhaen* 1 (5); *KochWz* 135 (3); *KochMROt* A4 (4); *ReszPrz* 8 (26); *ReszHoz* 116 (3); *ReszList* 155; nie będzie nigdy w Polłfcze dobrze/ muśi w niełfczeńściu záwždy obfitowác *WerGość* 265 (7); *WerKaz* 267 (9); *WisznTr*

8 (5); *BielSjem* 14 (5); *KochPam* 85 (2); *KochPieś* 5 (2); *KochTarn* 76 (2); Nie fkarzcie fye ná Skárgę/ iże fye fráfuie Ná nás [...]. Ráczéy fye fkarzmy ná fye *PudlFr* 17 (9); *ArtKanc* B6v (30); *BielRozm* 3 (5); *GórnRozm* Av (47); *KmitaPsal* A4; *KochWr* 31; *PaprUp* C3 (13); *ZawJeft* 12 (2); niésluchaiąc iego nauki ale c[z]yiey inszey *ActReg* 19 (34); *GostGosp* 1 (22); *GostGospPon* 169; *GostGospSieb* +3v (2); *Phil* D4 (20); *GórnTroas* 4 (2); *KochPij* C3; Niechay myśl nic takiego/ w ferce nam nie wwodzi/ Procz tego/ co zbawienie y twą łáfkę rodzi. *GrabowSet* E2 (18); *KochAp* 10; *KochFrag* 23 (6); *OrzJan* 6 (31); *WyprPl* A2 (3); *LatHar* 18 (49); *KołakCath* A3v (3); *KołakSzczęśl* A4 (3); *RybGęśli* B2v; Przetoż nie dziw/ iż także inne cudá nie dzieią fię wżędy: ále tylko ná niektórych mieyfcách *WujNT* 323; choćiam nie był bez zakonu Bożego; álem był w zakonie Chriřtuřlowym *WujNT* 1.*Cor* 9/21; Nie rzeczono; Pánu Bogu twemu lámemu będziefz fię kłaniał: iáko rzeczono: A iemu lámemu będziefz fłużył *WujNT* 890 (578); *WysKaz* 7 (18); *JanNKar* Av (8); *JanNKarGórn* G3v; *JanNKarKoch* E4 (5); DEputat w odnořzeniu tych pieniędzy ma nákladu wielkiego nie czynić/ á owřzem wřzyřtko ftátecznie reyeřtrowác *SarnStat* 363 (202); *SiebRozmyřl* C (7); *WitosłLut* A4; *GrabPospR* M2 (3); Nie fádż z kápice, lecz z grzeczney pořtáwy. *KlonKr* C2v; *KmitaSpit* A4 (6); *PowodPr* 3 (27); Bo rozumiał iż nie mogł zleczyć P. IEZVS w niebytnořci/ iedno áżby obecnie ořobá fwą w dom iego przyředł. *SkarKaz* 419a (127); *VotSzl* B (4); *CiekPotr*)(2v (7); *CiekPotrSzym*)(3v; *CzahTr* A2v (14); *CzahTrPapr* ktv; *GosłCast* 5 (5); Drugie fą pogrořenia Páńfkie ktore fię nie ifzczá rychłó/ ále áż ná potomřtwie y fynách grzeřzácych/ y oycow złych nářládnácych. *SkarKazSej* 706b (47); *KlonFlis* B (5); *KlonWor* **2v (22); *PudlDydo* B2v; *ZbylPrzyg* B2 (2); Iuż ferce nie boleie/ lecz iákmiarz vmiera *SzarzRyt* B3; Nie pořádam znácznym być w nieřzczęřcie oboie/ Lecz znam práwie řzczęřliwym/ kto poćiechy fwoie W tobie lámym ma Pánie *SzarzRyt* C3v (4).

b) „Nie” w drugim członie konstrukcji [typ: y, a nie x = y] (290) :

»a nie, nie, ale nie, toć nie« = *non* *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*; *et non* (*a. ne*) *Vulg*, *PolAnt*; *ut non* *PolAnt*; *nec*, *non etiam* *Modrz* (202:81:6:1); Abych wřzyřtko działał chodząc/ Biegiąc fiał á nie siedząc. *BierEz* B3; *OpecŻyw* 188v; *PatKaz* III 98v; *HistJóz* C4; *TarDuch* A4v (4); *FalZioł* I 18d (3); *BielŻyw* 105 (2); *GlabGad* Bv (2); *ZapWar* [1535] nr 2511; *WróbŻořł* nn5v; *RejPs* 86 (2); *SeklKat* E3 (5); Namem fię/ Natwem nieřtanie *RejKup* aa6v (9); *KromRozm* I Bv (4); *MurzHist* G2v; *KromRozm* III H4; *Diar* 48 (2); *DiarDop* 103; *BielKom* C3v (3); *GliczKsiqż* D (4); *LubPs* D3 (4); *KrowObr* 12 (5); *RejWiz* (4); *Leop* 1.*Tim* 2/7 (2); *BibRadz* I 23d marg (9); *OrzRozm* I2v; *BielKron* 13v (6); *GrzegRóżn* K3; *Contendunt* *verbis* *inter* *se*, *non* *pugnis*, Tilko fie řwárżá/ nie biyá. *Mącz* 444c; *OrzQuin* Q; *Prot* E; *SarnUzn* B6v (3); *SienLek* 96v (2); *RejAp* 43 (3); *GórnDworz* B (9); *HistRzym* 14; á przedfię byli dáleko zá Kořciołem iego/ á nie byli w Kořciele iego. *RejPos* 57v (30); *BiałKat* 31 (5); *GrzegŚm* 37 (3); *KuczbKat* 205; *RejZwierc* 17v (12); *BielSpr* 72v; *WujJud* kt (6); *RejPosWstaw* [21²]v; mnożcie fię tám/ á nie vmnieyřzayćiefię. *BudBib* Ier 29/6 (6); *BudNT* przedm cv (5); *CzechRozm* 19v (15); *PaprPan* Xv; *ModrzBaz* 29v (5); Leczyć nie morzyć chce mátká kořcioł ř. dzieći fwoie. *SkarJedn* 237 (5); *SkarŻyw* 92 (9); *StryjKron* 275; *CzechEp* 30 (14); *NiemObr* 75 (2); *KochFr* 9 (4); *KochPieś* 20; *PudlFr* 46 (2); *GórnRozm* D (2); *ActReg* 46 (2); *GostGosp* 6 (5); *GórnTroas* 30; *GrabowSet* L2v; *LatHar* 380; *WujNT* przedm 14 (27); *SarnStat* 545 (4); *PowodPr* 34; Pátryřfz ná řędźiego/ mowi

ten S. á nie pátrzyłz ná iednaczą. *SkarKaz* 4b (8); *CzahTr* G (2); *SkarKazSej* 662b (2); *KlonWor* 41 (2); *RybWit* B3v.

β. „Nie” poprzedza inną część mowy niż czasownik (7379) :

1) W konstrukcjach jednoczłonowych (427) : *FalZioł* IV 28c; *MiechGlab* **3v; *WróbŻołt* 43/7; Bo inadz nie dziś twoy dzień rządzić. *RejRozpr* A4; *SeklKat* Y2v; Nieto mowis czego trzeba. *RejKup* 13 (12); *KromRozm I* B (6); *MurzHist* H2v (2); *MurzNT Matth* 8 arg (4); Yużeś wyfífley flyfíał/ iż Márek y Lukafz nye z páńfkyey náuki piłáli *KromRozm II* c3v (7); *KromRozm III* E7v (9); *Diar* 25 (3); *DiarDop* 102 (2); *BielKom* F2v; *GliczKsiąż* B6 (4); *LubPs* Z6v (2); Appelluiąca Stroná/ przyfýądz ma iáko nie dla przewłaczánia áppelluie. *GroicPorz* bb2v marg (4); *KrowObr* B2 (24); Lecż wierz mi żeć po fwiátu nie po temu chodzę *RejWiz* 127 (6); Nie wy fie będziecie potykác *Leop* 2.Par 20/17 (8); *LeszczRzecz* A5v; A błazen fie klnie o bot/ nie ia przyfięgáiąc. *RejFig* Aa8v; *RejZwierz* 26 (6); *BibRadz Deut* 9/6 (5); *BielKron* 36 (5); Niechay czyni co raczy nie nas tym zepfuie. *GrzegRóżn* N4v; *KwiatKsiąż* Cv; Neque ego haec eo profero, Wízák że to nie dla tego mówię. *Mącz* 124a (14); *SarnUzn* Cv marg (2); *RejAp* BB6 (6); *GórnDworz* B8 (3); *HistRzym* 31; ták iż nie tędzy zachowywamy wfzytki powinności fwoie *RejPos* 64 (14); *RejPosWiecz*² 93v (4); *BiałKat* 86 (3); *GrzegŚm* 3 (2); *HistLan* C2v (2); *KuczbKat* 275 marg; Ale práwe fláhecthwo nie ná flupie áni ná żadnym málowaniu należy. *RejZwierc* 52v (12); *WujJud* 15 (14); *WujJudConf* 107v (2); Bo fłowo Hywreyfkie Arlá/ tákże Greckie Akrowiftia/ y Lácínfkie praeputum/ nie od rzázania imię máią *BudBib* b4 (7); *BiałKaz* Bv (2); O czym ia ná ten czás więcey mówić nie chcę/ ponieważ nie Pánegyrik piłzę. *BudNT przedm* a5 (6); A iż też nie tu ná ziemi Krol ten miał mieć ftoлицę fwoię *CzechRozm* 180 (16); *PaprPan* Bv (6); Bo fprawiedliwość á niefprawiedliwość/ dobroć á złość nie przeto fą rzeczy rozne/ że ták o nich ludzie rozumieią y ná to fię zgadzáią *ModrzBaz* 1v (7); *SkarJedn* 49 (3); że Wielkanoc/ nie pod ten czás/ iáko wedle Nicénfkiego Concilium iść miáła/ chodzi *Oczko* 30; *SkarŻyw* 47 (8); *MWilKHist* Gv; Tá k nie dla fiebie w Iármie robią woły/ Nie fobie biedne miód zbieráią pfczoły/ Nie fobie ptafzek miłych dziattek rodzi/ Y owcá w welnie nie dla fiebie chodzi/ Nie fobie Iábłoń wdzięczny owoc dawa/ Nie fám dla fiebie Człek w pracą fię wdawa *StryjKron* 279 (8); *CzechEp* *3v (12); *NiemObr* 82 (6); *KochEpit* A4; Nie to mądrość mądrym być/ álbo wielkość fwiátá Rozumem chćieć ogárnąć *KochFr* 131 (6); *ReszPrz* 38 (2); *WerGość* 246; *WerKaz* 287; *ZapKościer* 1585/69; *BielSen* 7; *KochPam* 86; Wrócąc fye y dobre látá/ Iefczeń nie tu kóniec fwiátá. *KochSob* 57; *PudlFr* 45 (2); *GórnRozm* H2v (2); *KochWr* 37; Nie o to grá. *ZawJeft* 20; *ActReg* 3v (2); *GostGosp* 152; Nie k flubu iść *GórnTroas* 12 (2); *KochCz* Bv (2); Ale mi podobno rzeczeńz/ v Włochówes tego náwykł; prawdá/ że nie v Niemów *KochPij* C3; CHcefzli kárác kogo/ nie przez mię karz Pánie *GrabowSet* C3 (2); ZNác/ że fie człowiek nie ná rofkołz rodzi *KochFrag* 38; *OrzJan* 23 (5); Nie o to rzecz *WyprPl* A3 (2); *LatHar* 25 (3); trudno podnołzkowi. Nie tám ftać gdzie mu Pánfkie rofkázuią nogi *KołakCath* B4; *RybGęśli* C2; iż nie człowiek czyni/ co niehcąc czyni. *WujNT* 547 (28); *JanNKar* A4v; *SarnStat* 178 (6); Owa náyduią fię rozne pożytki y máietne ktore nie z gruntow idą *GrabPospR* L3v; *PowodPr* 59; Nie tym przegrał iż dobre vczynki czynił. *SkarKaz* 350a marg (12); nie po to przyfzedł, żeby co wziął. *CiekPotr* 61 (2); *GosłCast* 38; *PaxLiz* B4; *SkarKazSej* 692b (2); *KlonWor* 54.

W charakterystycznych połączeniach: *nie to* (80) – *nie dla tego* (18), *nie na to* (10), *nie prze to* (5), *nie tym* (2), *nie ku temu*, *nie po temu*, *nie po to* –, *nie tu* (11), *nie tam* (5), *nie teraz*, *nie tędy*; z zaimkami osobowymi (55).

W przyzwolonym równoważniku zdania (42): *OpecŻyw* 144v; *FalZioł* V 49 (2); *LibMal* 1545/101v; *BielKom* Fv; *GroicPorz* h3v; mieliście radę/ ále nielemnie *KrowObr* 207 (4); *RejWiz* 122; *Leop Ez* 16/61 (2); *BibRadz Iob* 34/20; wierzy ten Krol w Kryšťulá y Ewángieliey/ wízákże nie po Rzymńku. *BielKron* 462; *OrzQuin* I2; *RejPos* 235; *RejZwierc* 61v; *WujJud* 97 marg; *WujJudConf* 97 (2); *BudBib Is* 29/9 (2); *BudNT Rom* 4/2; *CzechRozm* 211v; *CzechEp* 94 (6); *ActReg* 155; *GostGosp* 148; *WujNT* 418 marg (4); *WysKaz* 7 (2); Ieřli Abráhm z vczynkow wřprawiedliwiony ieřt: ma řlawę: ále nie v Bogá. *SkarKaz* 310a (3).

2) W konstrukcjach dwuczłonowych (6952) :

a) „Nie” w pierwszym członie konstrukcji [typ: *nie x, ale y = y*] (4665) :

»nie ... ale, je(d)no, lecz (*a*, leć), ale tylko, tyl(k)o (*a*. telko), i owszem, je(d)no tylko, ale owszem, ale więcej, ale raczej (*a*. radszej, *a*. radniej), ale aż, a, ale i, owszem, ale zgoła, lecz tylko, ale i owszem, ale jeszcze, ale też, aż, bo, sed, ale jedno, ale pirwej, a jeszcze, ale rychlej, ale też i, raczej (*a*. radszej), więcej, ale jakimiarz, ale owszem rychlej, a raczej, a snadź, drugdy, jedno owszem, lecz i, lecz raczej, lecz więcej, okrom, oproc, owszem jeszcze, też, *bez wyrazu nawiązującego drugi człon* = *non ... sed Miech, Vulg, HistAl, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat; non ... – Vulg, PolAnt, Mącz; non ... autem, non ... vero PolAnt, Vulg; non ... at, non ... et PolAnt; non tam ... quam Modrz; non ... enim Vulg; non ... sed solum, non ... verum JanStat* (3885:175:120:108:31:26:18:16:16:14:14:11:11:11:10:8:4:4:4:4:4:3:3:2:2:2:2:1:1:1:1:1:1:1:1:1:1:138); *ZapWar* 1511 nr 2099 (4); *BierRaj* 17v (2); *March*¹ *Wiet* Av; Więc potym poiął dwie żenie : Ale nie pod rowną zgodą/ Iedną řtárą drugą młodą *BierEz* Mv (12); ijdzie z iey miłofcią/ pokora/ vbořtwo/ a řromieźliwořt/ które řą panię wielmi nácźelné/ ale nie naty^m řwiecie/ bo dworu anielfkiego ij krola niebieskiego. *OpecŻyw* 10v (41); *OpecŻywPrzedm* C4; *ForCnR* D4; *PatKaz I* 13 (2); *PatKaz II* 33 (16); *PatKaz III* 93 (10); Iezu ienżes niesiedm kroc/ ale řiedm dzieřiąt y řiedm kroc, grzeřzącem [lege: grzeszącemu] y odpuřcić temuřz Piotrowi odpowiedział *TarDuch* B3 (9); *FalZioł* [*8] (22); *BielŻyw* 7 (17); *BielŻywGlab nlb* 11; *GlabGad* A3 (20); *MiechGlab* *4v (6); *BierRozm* 11; *KłosAlg* A4v; *WróbŻołt* 1/4 (14); *WróbŻołtGlab* A4; *LibLeg* 10/56v (10); *MetrKor* 61/224v; *RejPs* 36 (10); *LibMal* 1543/74 (7); Niemnieć to řromotá tobie *RejRozpr* H3v (4); *SeklWyzn* Av (15); Wřzak nie dwakroc mrzeć iedno řaż *RejJóz* B7v (7); *SeklKat* A2 (23); *RejKup* d2 (19); *RejKupSekl* a3 (3); *HistAl* Av (22); *KromRozm I* A2 (24); *MurzHist* A2 (11); *MurzNT* 13v (13); Wkaźdym piřmie wiele na tym náleży/ aby kaźde řłowo było czytáno i piřáno/ nie iako tako/ ale pewnym obyczaięm *MurzOrt* B; A toź chcąc im Pan okázáć/ iż nye tylko nye przeřiw piřmu [...] / ále y owřřem yářnye wedle piřmá onego náuká y řpráwá yego wřřřtka była *KromRozm II* i2 (57); káźda z tych řekt myeni/ iż nye my/ áni ktora inřła řektá/ okrom yey/ yeřt kořcyołem bořym. *KromRozm III* B6; ktorzy [mocarze řwiata tego] opánowawřřly ludźye wolne/ nye ich/ ále tylko řwego pořytku pátrzą. *KromRozm III* M7 (81); gdyź nie na to są pořłani, aby mieli wolnořć szlachecką cieřnić, ale owszem ją řzerzyć. *Diar* 54 (20); *DiarDop* 101 (8); *BielKom nlb* 4 (3); nye rok nye dwa nye trzy/ ále pokáť řna żyw bęďzye/ ná tho

włfytko čás włfytek náłożyć musi. *GliczKsiąż* M8v (65); *LubPs* Fv (23); *GroicPorz* B3v (35); iż nie ledá w tzyie inłze imię/ iedno tylko w ymię łámego Pána Iezu Kryłtá *KrowObr* 44v (273); Tákiego nie fláchćicem lecz fortunnym zowá/ Co ták buia w rołkołzach/ á z niczemną głową. *RejWiz* 100v (39); *Leop* *B2 (46); *OrzList* a4 (12); *UstPraw* E (3); *LeszczRzecz* A2 (2); *RejFig* Aa6v (6); *RejZwierz* A4 (14); *WyprKr* 45v; *BibRadz* *2v (49); *OrzRozm* B4 (30); Tegoż czáfu ná Trydeńłkim Seymie duchownym vrádzono/ áby v Kánonikow y w Kłáłztorzech czytano w łwiętym piłmie Lekcye/ á nieledá kto/ áż ktorego by náuki łwiadom był Biłkup/ álbo Opát *BielKron* 225v (155); *GrzegRóżn* Bv (25); *KochSat* ktv (4); *KochZg* A2v (3); *KwiatKsiąż* Av (19); Lucere luce aliena dicitur Luna, Xiężic łwieći ále nie łwoyá łwiatłością. Sed Solis scilicet. *Mącz* 201a (27); *MączKoch*; *OrzQuin* Bv (39); Bo nie zyłk twoy wielki łkarb nie dobrze nábyty/ Owłzem w łieloney trawie wáż iełt iádowity. *Prot* B3v (5); *SarnUzn* B2v (24); *SienLek* a4v (19); *SienLekAndr* a2; *LeovPrzep* G3 (4); nie trzem/ ále tylko iednemu Bogu dawáią cześć á chwałę *RejAp* BBv (43); *GórnDworz* A2 (91); *GrzepGeom* B2v (6); *HistRzym* 14 (5); *RejPos* A4v (246); *RejPosWiecz*² 91v (10); *RejPosWiecz*³ 96v (5); gdyż nie włzyłcy być mogá pod tym zacnym kleynotem/ áż oni: którym to od páná Bogá dano iełt. *BiałKat* 373v (36); *BielSat* N; *GrzegŚm* A3v (27); *HistLan* B3v (7); *KuczbKat* 15 (25); Bo piiány to iełt czo nie vłtáwicznie iedno iż mu łie też to s czálem vpić tráfi. *RejZwierc* 75v (117); *BielSpr* 2 (7); *KochMon* 31; Bo tu nie zgołá włzyłtki Heretyki opiłuię/ ále tylko te ktorzy ná on čás płużyli *WujJud* 19v (160); *WujJudConf* 2v (20); *KochList* nlb 3; *RejPosRozpr* b3 (18); *RejPosWstaw* 21v (14); *BudBib* bv (27); *HistHel* ktv (2); *MycPrz* I [C]2v (2); *Strum* I3v (4); *BiałKaz* A4 (24); *BudNT* przedm a2v (60); *StryjWjaz* A3 (2); tedybýs mułiał nie ná iednym przełtáwáć łynu Bożym: álebýs mułiał drugiey bráćiey iego tákże vrodzoney iáko y on łzukać *CzechRozm* 61; Choćiáż też y relatiuum nie záwždy połledniemu łłuży ále też łłuży częłto y pierwłzemu. *CzechRozm* 64 (272); *Paprpán* A3v (26); *KarnNap* A2v (4); *ModrzBaz* 1 (103); Y dwie woli przyrodzone [wyznawamy]/ [...] powolną ludzką wolá iego/ á nie łprzećiwiáiącą łię/ á ráczey połległá iego Bołkiey y włzechmocney woleý *SkarJedn* 316 (68); *KochOdpr* Cv; *Oczko* A4v (33); *KochPs* 6 (6); Luter y iego Miniłtrowie/ tegoli nam Chryłtułá przynołzą y opowiááią/ ktory báłwochwáłłtwo z Niemiec wykorzenił? ktorego Pápiełz y Rzymłki kołścioł od ołmi łet łat opowiedziáł y wniosł do Niemiec/ czyli nie tego á inłzego? *SkarŻyw* 520 (142); *KochTr* 9 (7); *MWilkhist* E2 (3); *StryjKron* 46 (25); Choćiáżci y to/ gdy kędy trefi ná łádnó/ obrázáć będzie. Ale włdzy nie z łtrony ołoby I.M. ktorá wáżę/ y mam w včćiwołci: lecz z łtrony łprołnyeh błędoý *CzechEp* *4 (213); *CzechEpPORz* **2 (2); *KochJez* A2v; tę zápáłczywą gorliwołć [...] wvázáć będę/ iełłize łłufłzna y porzádná iełt: czyli z ciáłá tylko pochodzáca/ nie wedle oney niebiełkiey mądrołci/ ále wiecey z ciélełney rołtropnołci/ y zápáłczywołci. *NiemObr* 6 (133); *ZapKołcier* 1583/54 (4); *KochEpit* A2v; *KochFr* 20 (16); *KochBr* 151 (3); *KochDz* 106 (2); *KochEpitCat* 111; *KochMarsz* 153; *KochMuza* 28; *ReszPrz* 10 (45); *ReszHoz* 137 (3); *ReszList* 155 (13); *WerGołc* 204 (4); *WerKaz* 281 (12); *WisznTr* 23; *BielSen* 12; *BielSjem* 15 (2); *KochPam* 83; *KochPieł* 5 (7); Boł nie ty mnie łtráwował/ lecz iá ráczey ciébie. *PudłFr* 34 (8); *ArtKanc* H15v (5); *GórnRozm* A (62); *KmitaPsal* ktv (2); *KochProp* 5 (3); *KochWr* 16 (6); *PaprpUp* Cv (16); *ZawJełt* 6 (5); *ActReg* 5 (32); A łtrzedz tego áby nie v iedney Dworki bráć do kuchniey máłłó/ dla dołłwiádczenia okołó niego łprawy: ále y z tego y z owego folwáрку *GostGosp* 122 (10); *GostGospSieb* +2; *GrochKal* 6 (2); *Phil* B (6);

GórnTroas 10 (13); *KochCn* B4; *KochCz* B2; *KochPij* C3 (2); *GrabowSet* A3 (16); *KochFrag* 39 (3); *KochFragJan* 3; *OrzJan* 11 (36); *OstrEpit* A2 (5); *WyprPl* A2v (4); *LatHar* +8 (54); *KołakCath* B4 (4); *KołakSzczęśl* Cv (6); *RybGęśli* A3 (5); *WujNT* ktv (401); Lećz nie wżyfcy y owfzem bárzo máło tych co prawdziwego zwycięłthwá nád łobą y nád namiętnościami łwoimi dokázuią *WysKaz* 13 (10); *JanNKar* A2 (11); żeby więc dla támtéy ziemié/ nie zázwdy wżyfłtká Rzeczpołpolita byłá turbowána y wciázona: ále łámá téz przez łie w mniefzych przypadkach y niebēłpieczeńłtwách/ mogłá łie bronić y rátowác. *SarnStat* 1204 (93); *SiebRozmyśl* G (4); *GrabPospR* M4 (4); *KlonKr* F2v; *KmitaSpit* A3 (6); *PowodPr* 14 (28); nie ták prędko wierz gdy o nim źle mowią. ráczey obmawiaiy z miłošierdzia ku niemu/ mowiąc *SkarKaz* 279a; Włzędzie łię/ y krom kościołá/ łud on łtáry modlić mógl [...]; ále nie włzędzie/ tyło w kościele gđzie był ółtarz/ ofiárowác mogł. *SkarKaz* 455b (134); *VotSzl* A2 (9); *CiekPotr* 8 (10); *CzahTr* A3 (8); O nędzne łczęścicie páńłkie/ [...] nie kázdy go łápa/ tyłko ów co głupi *GosłCast* 66 (9); A nie łádá komu to wiedziéc on obiáwił. Lecź tyłko z czyściiuchnego łumnienia żywiącym *PaxLiz* C (2); *SkarKazSej* 665a (26); Kto iuz myśliwłkiey polewki zakuši/ Záiacá kotką/ vcho iuz nie vchem/ Muśi zwác łłuchem. *KlonFlis* Fv (3); *KlonWor* ded **2v (17); *PudłDydo* A4v (2); *RybWit* C2; *ZbyłPrzyg* kt (3); *SzarzRyt* A3 (7).

b) „Nie” w drugim członie konstrukcji [typ: y, a nie $x = y$] (2287) :

»a nie, nie, ale nie, a nie raczej (a. radszej, a. radniej), toć nie, iż nie, a nie zgoła, a wszakże nie, jedno nie, wszakoż nie« = *non MiechGlab, HistAl, PolAnt, Vulg, Mqcz, Modrz, JanStat; et non HistAl, PolAnt, Vulg, JanStat, JanPrzyw; quam Modrz, JanStat; ne PolAnt; nec Mqcz; at non Modrz; et non magis, neque, sed non Vulg; dummodo non, et sine, non autem JanStat* (1394:746:61:29:7:4:2:1:1:1 + „nie” we współrzędnych członach wyliczenia 41 r.): *MetrKor* 38/286 (2); *BierEz* Bv (4); O to by mielij profitz grzēłłnij/ ale nie ty paⁿno miłá ktorás nigdy grzēchu niemiała. *OpecŻyw* 178 (14); *ForCnR* D4v; *PatKaz II* 36v; *PatKaz III* 105 (3); *ZapWar* 1528 nr 2364 (5); *TarDuch* A2v (2); Bo takie łłuxi á wilgotnołci rozmagitłhe bywaią, A nie iednym obyczaiem wżyfłki leżá. *FałZioł* V 31v (25); *BielŻyw* 4 (11); *BielŻywGlab* nlb 11; *GlabGad* A4v (9); iż Wandali Swewi y Burgundy byli z Germaniey nie Sarmatowie ani Scitowie. *MiechGlab* 49 (2); *LibLeg* 6/156v (10); *KłosAlg* A4v; aczkolwie to łudziem iēłt skrito, bo w łerczu moim iēłt, włzakoż nie przed tobą. *WróbŻołt* N (13); *RejPs* 77v (4); *ComCrac* 13v (6); *RejRozpr* K2; *SeklWyzn* d2 (4); *RejJóz* C2v (6); *LibMal* 1546/123 (2); *SeklKat* F2v (10); *RejKup* e5v (16); nas być zwycięłce á nie zwyciężone domniemawamy. *HistAl* C6 (3); *KromRozm I* A2v (13); *MurzHist* A2v (9); *MurzNT Matth* 5/29 (12); *MurzOrt* B2 (2); *KromRozm II* c3v (17); *KromRozm III* A3 (28); *Diar* 36 (5); *DiarDop* 99 (9); *BielKom* D2 (4); *GliczKsiqż* B3v (37); Iáko P. Kriřłufowe krołēłtwo wieczne á niedoczełne być miáło. *LubPs* Q4 marg (11); *GroicPorz* b2 (25); *KrowObr* 10 (58); Iednoć to gwiazdom/ dano/ Słóńcu/ Miełiácowi/ Ale iłcie nie tobie márnemu Ółłowi. *RejWiz* 21v (22); *Leop* *B4v (15); Pan Kryřłtus to in owi/ nie ia. *OrzList* d4 (21); *UstPraw* F4 (3); *KochZuz* ktv (2); *RejZwierz* 13v (7); *BibRadz I* 1d marg (39); *OrzRozm* B2v (24); *BielKron* 15 (77); *GrzegRóżn* B3 (41); *Mqcz* 2d (44); Kácérzá żadného w Polłzce niemáłz/ [...] ktoryby śmiáł Polłkie Krółēłtwo inym imieniem zwác/ iedno nie Krółēłtwem *OrzQuin* Aa2 (21); *Prot* A3 (7); *SarnUzn* C4 (16); *SienLek* 10v (17); *RejAp* 19 (20); Niewiem [...] czemu ták w.m. chcełz mieć/ iżby dworzánin/y náuke/ j ine przymioty wżyfłki thák miáł v łiebie/ iáko zá iednę okrałę rycerřłkiemu rzemiełłtu/ á nie

równie rycerskie rzemiosło/ y inne przypadki/ naucze ku ozdobie *GórniDworz* G7 (38); *GrzegGeom* L3 (2); *HistRzym* 22v (9); Iż kto w nim łamym ma zupełną nadzieję swoję/ iż nigdy omylon nie będzie ale iście nie w gromnicy ani w błaznyku. *RejPos* 305 (60); *RejPosWiecz*² 95; *RejPosWiecz*³ [97]; *BiałKat* 11 (13); *BielSat* C (3); *GrzegŚm* 8 (25); *HistLan* E3; *KuczbKat* 40 (12); *RejZwierc* 8v (33); *BielSpr* 7 (5); *WujJud* 10v (70); *WujJudConf* 23 (17); *RejPosRozpr* b3v (7); *RejPosWstaw* 22 (9); *BudBib* b2 (17); *MycPrz* I A4v (5); *Strum* Fv (6); *BiałKaz* I3v; *BudNT przedm* b5 (22); *StryjWjaz* A2 (4); y to już tylko po części/ a nie całe trzymają *CzechRozm* 71 v (191); *PaprpPan* A4v (10); *KarnNap* B2; *ModrzBaz* 2 (32); *SkarJedn* A7v (31); *KochDryas* A2v; *Oczko* 1v (14); *KochPs* 30 (3); *SkarŻyw* A3 (50); *StryjKron* 11 (17); gdybym co złego miał/ I.M. albo życzyć/ albo y myślić? a nie raczej przedsię miłować/ prawdę łącząc mowiąc? *CzechEp* 8 (235); *CzechEpPORz* **4v (2); *NiemObr* ktv (13); *KochFr* 9 (5); *KochMarsz* 154; *KochPhaen* 16; *KochSz* A3v; *KochMRot* Bv (2); *ReszPrz* Av (4); *ReszList* 155; *WerGość* 219 (6); *WerKaz* 280 (5); *WisznTr* 7 (2); *BielSjem* 9 (2); *KochPieś* 18 (2); *KochSob* 65; *KochTarn* 73; *PudłFr* 30 (10); *ZapKościer* 1586/65 (3); *ArtKanc* C14 (4); *BielRozm* 16 (2); *GórniRozm* A (34); *KochWr* 27; *PaprpUp* C3v (10); *ZawJeft* 12 (4); *ActReg* 4v (18); Budowanie ma łtawić podług roley/ nie w przecz. *GostGosp* 30 (10); *Phil* C2 (4); *GórniTroas* 19 (5); *GrabowSet* D4 (11); *KochFrag* 39 (4); *OrzJan* 24 (18); Mielzkałem też z młodych lat/ v wśzech świętych w łzkole/ Było to mieysce za nas/ ni wólz Podolę. *WyprPl* A3 (3); *LatHar* 61 (9); *KolakCath* C3 (2); *KolakSzcześl* A3v (2); Bo łą od Duchá S. a nie zgola ludzkie przykazania. *WujNT* 710 (188); *WysKaz* 9 (5); *JanNKar* A3v (20); *JanNKarGórni* G4; *JanNKarKoch* E4; którzyby na tymże bliżkim Sýmie byli na to z kolá Połelłkiego obráni y naznaczeni/ *respondere* y *fatisfacere* będą powinni. Iednak łpólnie wśyfcy/ nie pojedynkiem *SarnStat* 443 (67); *SiebRozmyśl* H3v; *GrabPospR* K3 (2); *KlonKr* A4v (3); *PowodPr* 10 (6); *SkarKaz* 39b (34); *VotSzl* C4; *CiekPotr* 21 (6); *CzahTr* A4v (6); *SkarKazSej* 659b (11); *KlonFlis* D3v (3); Pan pochodziwłzy przez dzień w łzacie/ już wiotelzka Zowie/ łuknią choć nową/ a już nie Bekielzka. *KlonWor* 56 (11); *PudłDydo* B4; *ZbylPrzyg* A3v (2); *SzarzRyt* B2 (3).

b. Zaprzeczony składnik zawiera treść maksymalnie ogólną (typu: inny) (5783) :

a. „Nie” poprzedza czasownik (4698) :

1) W konstrukcjach jednoczłonowych (878) :

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” [w tym: *inaczej* (*inak*) (203), *in(n)y* (*in(ak)szy*) (184), *indzie(j)* (11), *drugi* (6), *zinqd* (3), *roznie* (1)] (408): *BierEz* C4v (1); *OpecŻyw* 31 (4); *LibLeg* 6/190v (17); *FalZioł* I 114a (2); *BielŻyw* 60; Była v polakow iedna królewna Węda [...], ktorey imienia iż łacinnici inacey nie mogli wypifać, przeto iedni Venda drudzi Vanda pifali. *GlabGad* A3 (3); *MiechGlab* 24; ia nic inłłego od łiebie moy pánie niepotrzebuię iedno aby raczył być miłosciwem wlpomożycielem moiem bo z ynąd żadney pomocy nieoczekawam. *RejPs* 59 (5); *ComCrac* 13v; *SeklWyzn* 4v; *RejJóz* B2v (8); *SeklKat* E2v; *RejKup* e4 (14); *MurzHist* S4; *MurzNT* 56; *MurzOrt* B2v; *KromRozm* III C6 (4); *Diar* 41; *DiarDop* 102; Tánucy łkakay miłuy piy iedz/ A o inych rzeczach nie wiedz *BielKom* F8v (2); *GliczKsiąż* C8v (3); *GroicPorz* hh2 (2); *KrowObr* 40v (3); *RejWiz* 38v (4); *Leop* Ex 30/9 (4); *UstPraw* B4v (3); *RejZwierz* 25v (3); *BibRadz* 1.Par 23/17 (3); *OrzRozm* B3 (4); *BielKron* 17 (41); *GrzegRóżn* C4; *KwiatKsiąż* Dv (2); *Ars* illi sua census crat, Naukę łwoyę miał za czynłz albo łwym łie rzemiosłem żywił/ nie miał ynłzich dochodów. *Mqcz* 47a (11); *OrzQuin* C (9); *SarnUzn* D3v; *SienLek*

176 (4); *RejAp* 19v (4); *GórnDworz* Bv (8); *HistRzym* 15v (6); położyła [Jezusa] w iáńleczkach/ ábowskiem nie mogli indzyey mieć mieyfczá w gośpodzye. *RejPos* 18 (10); *BiałKat* 163v; *KuczbKat* 160; *RejZwierc* 7v (14); *RejZwiercTrzec* Aaa2v; *BielSpr* 16v (2); *WujJud* 5 (11); *WujJudConf* 121v (2); *BudBib* b4; *BudBibKaw* A3v; *Strum* O4; *BiałKaz* H3v; *BudNT przedm* a3v (2); *CzechRozm* 23v (6); *PaprpPan* K4v (2); *ModrzBaz* 8 (7); *SkarJedn* 3 (3); *Oczko* 22; *KochPs* 108 (2); *SkarŻyw* A4 (17); *ZapKościér* 1581/21v; *CzechEp ktv* (13); *NiemObr* 98 (4); *KochFr* 37 (2); *KochDz* 108; *KochPhaen* 18; *ReszPrz* 108; *WerGość* 209; A fzáte oblecz nową: inák fye niegodzi *PudlFr* 73; *ArtKanc* B15v (4); *GórnRozm* G2v (3); *KochWr* 34 (2); *ActReg* 103 (2); *GostGosp* 62 (2); *GrochKal* 13; *GórnTroas* 37 (3); *GrabowSet* F2 (3); *OrzJan* 51 (4); *LatHar* 126; *WujNT* 68 (9); *WysKaz* 26 (2); *JanNKar* A4 (6); *SarnStat* 22 (24); *SiebRozmyśl* [A4]v (2); *GrabPospR* N4; Przenieśli fie [...] z vcźciwego z przodkow fwyh opátrzenia/ ná prošte tokárskie/ fzynekárskie/ lichwiárskie (drugich nie wfpominam) zarobki. *PowodPr* 36 (6); *SkarKaz* 39a (11); *CiekPotr*)(2v (2); *CzahTr* I3 (3); *GosłCast* 49; *PaxLiz* A2v (2); *SkarKazSej* 678a (2).

~ Konstrukcje z dodatkowym określeniem wielkości wskazujące na obiekt, z którym zwiqzane jest największe nasilenie jakiejś cechy [w tym: *comp ai* (3), *taki + sb* (2), *tak + ai* (1)] (3): Ktora [niewieścia chytrość] gdy fie beż wftydu z niecznotą pomieřza A fnađz nie ieřt ná fwiecie řzkodliwieyřza inřza *RejJóz* Gv; *RejWiz* 61v; *BielKron* 227v; *Aristoteles* thák řlawny *Philozoph*/ á podobno nie był ná fwiecie táki drugi *GórnDworz* E6; *RejPos* 342v; *ActReg* 139. ~

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „nic” [w tym: *řaden in(sz)y* (73), *nic in(sz)ego* (26), *nikt in(n)y* (17), *nigdzie(j) indzie(j)* (7), *inaczej (inak)* řadnym obyczajem itp. (3), *niskądinąđ* (2), *iny wszystek* (1), *inny wszystek řaden* (1)] (130): *BierEz* F4 (2); a cźcił ie korzonki řurowymi/ ktorych řám pożywal/ abowskiem tam nitz ijnřřego niemiál. *OpecŻyw* 31; *FalZioł* V 92; *GlabGad* C5v; *MiechGlab* *4 (2); Człek řpráwiedliwy będąc w vdręczeniu woła o rátnuk do páná řwego powiedáiąc iż niřkad inąđ go vpátrzyć niemoże *RejPs* 209v (6); *RejJóz* O3v; *SeklKat* V2; *RejKup* C (2); *HistAl* I; *KromRozm I* M4v; *MurzHist* O2; *KromRozm II* o2; *Diar* 87; *KrowObr* 189 (2); *Leop* *B4v (2); *RejFig* Aa8v; *RejZwierz* 79v; *BielKron* 33v (3); *KwiatKsiąđ* G3v; á thám fye o niéy pytay: indzie iéy wierz temu/ nigdzie nie nayđźiefz *OrzQuin* F2; *LeovPrzep* D2v; *RejAp* 110v (3); miłość ná myřli/ ná řłuchu/ á ná widzeniu záwdy przeřtawa/ á inych řmyřłow wfzytkich do vřycia cudnořci nie potrzebuie. *GórnDworz* Ll (3); gdzie tego [wiary a zupełnego dufania Panu swemu] nie dořtánie/ iż iuř pewne zginienie twoie/ á pewny a wieczny vpadek twoy/ gdyř iuř ináćzey řadnym wymyřlonym obyczáiem nie mořeřz przeiednáć Páná Boga řwego. *RejPos* 131v (29); *RejPosWiecz*² 93; *RejZwierc* 79v (5); á tákowey cźci řámemu Bogu należącey/ áby nikomu nieoddawał inřzemu. *WujJudConf* 53 (3); *RejPosWstaw* [143⁴]; *Strum* P (2); *BudNT Ioann* 15/24; *CzechRozm* 8v (4); *PaprpPan* D3; *KarnNap* F3v; Ták wielka ieřt řwawola v nas wfzácowániu pieniędzy pořtronnych [...] / że nigdzie indzie więřřza nieieřt. *ModrzBaz* 35; *SkarJedn* 122; *SkarŻyw* 112 (7); *CzechEp* 121; *NiemObr* 24 (3); *KochPhaen* 19; *KochMRot* A3; *ReszPrz* 44; *ReszHoz* 130; *BielSjem* 2 (2); *PudlFr* 69; *ArtKanc* D3v (2); *GórnRozm* N2; *GrabowSet* F3; Haeretykowie/ ktorzy ták Chřiřtuřá w niebie záwieráią/ żeby nigdzie indzie być nie mogł áż do dnia řádnego *WujNT* 435 (6); *KmitaSpit* C3; *PowodPr* 40 (2); *SkarKaz* 40b.

~ Konstrukcje z dodatkowym określeniem wielkości wskazujące na obiekt, z którym związane jest największe nasilenie jakiejś cechy [comp ai i av] (8): *KwiatKsiąż* P4; *RejAp* 143; *Vważayże* też tu łobie/ kto ieft Pánem tego grzechu [łakomstwa]/ á kto gi spráwuie. Abowiem niktci inšzy/ iedno czárt sprošny sprzećiwnik twoy/ widząc iż ni czym inšzym ciebie vsídlić lnádniey nie może. *RejPos* 220 (5); Imię Iezus ták iey w mylli/ y wlpominániu/ y w vsćiech słodkie było: ifz nic innego z więtszjm kochánim mowić y myślić nie mogła. *SkarŻyw* 160. ~

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „co” [w tym: *co in(n)ego* (18), *kto in(sz)y* (6), *kto drugi* (2), *jaki inakšy* (2), *gdzie indzie* (2)] (30): *RejKupSekl* a4v; *KromRozm III* K2; A wszakoż folgując zdrowiu JKM ješłize już o co inego namawiać się nie macie [...], raczcie KJM żegnać. *Diar* 83 (3); *GroicPorz* q4; *KrowObr* 3v (2); We młynie y w kárczmie niema nikt dąć wwiązánia/ wyiáwšzy żeby niemiał gध्ये indzye. *UstPraw* C4; *BielKron* 29v (5); *RejPos* 205v; *HistLan* C2 (2); *CzechRozm* 137 (2); *MWilKHist* C2; *StryjKron* 46; *CzechEp* 198 (2); iż choćiaby Piotr/ iáką władzą y pánowanie miał w onym zborze pierwšzym/ tedy przedsię/ żadnym právem ná kogo drugiego/ po nim spádác nie mogło. *NiemObr* 51 (4); *KochCzJan* A3; *OrzJan* 82; *WujNT* 424.

Konstrukcje z zaimkiem typu „nic” [ze względu na trudności interpretacyjne uwzględniono tylko konstrukcje z określeniem wielkości wskazujące na obiekty, okoliczności lub czas, z którymi związane jest największe nasilenie jakiejś cechy] [w tym: *żaden* (34), *nie* (28), *nigdy* (15), *nikt* (8), *nigdzie(j)* (6), *niczyj* (1), *inne* (4); comp ai i av (74), tak + ai i av (20), tak + elipsa wyrazu znaczącego (1), taki + elipsa wyrazu znaczącego (1)] (96): *Ti vriny* gdy będą widane w mocnych łóžnych niemoczach/ nicz goršzego być niemože. *FalZioł* V 6v (2); *GlabGad* B7v; *RejKup* v3v; *MurzHist* Hv; *LubPs* P3v (2); *SeklPieš* 19; *RejWiz* 5 (5); *Leop Iudic* 20/6 (2); *KochZuz* A2; *RejFig* Dd4v; *RejZwierz* 10 (2); *BibRadz* *5; *BielKron* 117 (3); *Luctum non hausimus maiorem*, Nigdyfmy ták wielkiey żałości nie mieli. *Mqcz* 153c (23); *Ktorą [szczodrošćią]* widziłz iákoš ieft hoynie obdárzony/ Ze żaden po Anyelech nie ieft ták łtworzony. *RejAp* AA6; *GórnDworz* C7 (4); *HistRzym* 7; *RejPos* 259v (3); *RejZwierc* 27 (3); *WujJud* A4v (2); *BudBib* b3; *MycPrz I* A2v (2); *WierKróc* A3; *BiałKaz* I3v; *PaprpPan* P; *ModrzBazBud* ¶6; *Oczko* 1v; *KochPs* 95; *SkarŻyw* 69 (5); *KochTr* 6; *CzechEp* 327; *CzechEpPORz* *2; *Wierzę* od poczatku šwiátá Nie były ták łuché látá *KochFr* 36 (2); *KochPhaen* 2; *ReszList* 155; *KochProp* 16; *ZawJeft* 21 (3); *ActReg* 117; *GórnTroas* 8; *OrzJan* 66; *WyprPl* A4v; *WujNT* 849; *Dobrzeby* tu nam zołtác. bárzo dobrze á nigdziež nie lepiey. *SkarKaz* 122b (2); *GosłCast* 29 (2); *SkarKazSej* 704b.

Konstrukcje z zaimkiem typu „co” [ze względu na trudności interpretacyjne uwzględniono tylko konstrukcje z określeniem wielkości wskazujące na obiekty lub okoliczności, z którymi związane jest największe nasilenie jakiejś cechy] [w tym: *kto* (4), *co* (2), *gdzie* (1), *jako* (1); comp ai i av] (8): *RejZwierz* 8v; *KwiatKsiąż* O4v; *niewiem* áby co było potrzebnieyšzego ludziom ku czytánium. *RejAp* AA7; *GórnDworz* M3v (2); *HistLan* F; *CzechRozm* 254; *SkarKaz* 520a.

Konstrukcje z comp ai i av oraz wyrażeniami o podobnym znaczeniu określające górną lub dolną granicę identyfikowanej ilości lub miary w dwóch obiektach, a także podkreślające ograniczenie ilościowe [w tym: comp av (71) – więcej (45), dalej (13), mniej (4) itp. –, comp ai (25) – lepszy (5), mniejszy (4), podlejszy (4), więtszy (4) itp. –] (96): *ZapWar* 1521 nr 2220; *BierEz* Ov; *KłosAlg* A3v; *RejKup* 16v (2); *KromRozm I* Av; *GliczKsiąż* O8 (2); *GroicPorz* mv (2); *KrowObr* 68v; *RejWiz* 174v (2); *RejFig* Dd7;

KochSat A3; BibRadz II 143c marg; OrzRozm Rv; KwiatKsiąż G3v (2); Mącz 138a; Vżyłem fłowá nie zwykłego/ bom ná ten čás lepszego nie miał OrzQuin O3v; SarnUzn G7v (2); Górndworz F7 (2); HistRzym 5v; y zdało fie im/ d [lege: iż] im więcej było nie trzebá do ználezyenia miłofierizyya [!] Pánfkiego RejPos 169v (5); RejZwierc 111; RejPosWstaw [143⁴]v; BudBib b3; MycPrz I [A3] (2); BiałKaz D3; BudNT przedm d2v (2); CzechRozm 51v; PaprPan D3 (3); ModrzBaz 28v; SkarJedn 299; SkarŻyw 208 (3); CzechEp 147 (3); KochBr 151; ReszList 154; A ieślic tego žal żem dłużey nie żyłá? Wieręby m ná lepsze czáfy nie tráfiłá. WisznTr 31; KochSob 64; PudlFr 60; Górnrzm D2v; GostGosp 108; OrzJan 120; Damci dwánaście złotych: wiecéy téż niełtoi. WyprPl B3v; KołakSzczęśl C3v; WujNT 147 marg (11); SarnStat 392 (4); SkarKaz 454b; GosłCast 3; KlonWor 71.

~ *Z zaimkiem „inny” (1): ále fie ich thylko ośmndziefiáth odpráwiło przez ono fpiewanie/ á dáley fie iuż innym przyłthępic niegodziło BielKron 329v.*

Z zaimkami typu „nic” i „inny” [nikt iny (1), nic inego (1)] (2): WSzyfey národowie ludzcy wyłáwiaycie páná fwego zrozumiawfly to iáko tu dobrotliwy iełt/ á iáko téż nikomu inemu więcej żadna chwałá nieprzyłufle RejPs 216; LibLeg 11/10v.

Z zaimkami typu „nic” [w tym: nic (9), nikt (1), żaden (1)] (11): RejPs 44v (2); [Paweł św.] Alexándrá y inne kácerze Dyabłu tylko oddawał/ to iełt zákłinał ie/ á nic dáley im nieczynił. OrzRozm H4v; á drugi/ máiąc bothki gładko ná nodze/ niedba ni ocz więcej Górndworz L8 (3); CzechEp 93 (3); KochDz 105; SkarKaz 607a.

Z zaimkiem „co” (3): ktorą [dobrá sławę] gdyby kto vtrácił/ iáko Pogánfki Mędrzec powiedział/ nie ma co więcej vtrácić. CzechRozm 231; KochWr 22; ActReg 171. ~

Konstrukcje z określeniem wielkości wskazujące na obiekt, z którym związane jest największe nasilenie jakiejś cechy lub ilości [to tym: comp ai (67) — więtszy (14), lepszy (7) itp. —, comp av (34) — gorzej (12), lepiej (7) itp. —, tak + ai (6), taki + ai (1), taki + sb (1), taki + elipsa wyrazu znaczącego (1)] (110): Kupiłem flugę tákiego/ Nie widziáłás cudnieyfszego. BierEz B3v; OpecŻyw 48 (2); PatKaz III 87v (4); SeklWyzn Av; RejJóz F5 (3); SeklKat F; RejKup e6 (2); KromRozm I O3; KromRozm III G7; GliczKsiąż A3 (3); RejWiz 58v (4); KochZuz A2; A ci fie go rádzili/ co zá pokutę dáć/ Ten rzekł/ nie możecie go íście lepiej fkáráć/ Daycie zá moię żonę RejFig Dd7; OrzRozm C3 (2); Iákom żyw fmacznieyfszey wody niepił BielKron 249 (7); KochSat ktv; Nihil accedere potest ad meum erga te amorem, Nie mogę cię yufz bárzey miłowáć. Mącz 43c (9); OrzQuin R3; LeovPrzep D3; Górndworz D6v (7); HistRzym 13v (2); RejPos Bv (5); HistLan D4 (2); RejZwierc 129v (4); álic fiedm krow innych wyłtępowáło zá nimi fzczupłych y fzpetnych [...]/ niewidziálem tákich we wfzey ziemi Micráimfkiey złych. BudBib Gen 41/19; HistHel B3; MycPrz I Bv; BudNT przedm b; CzechRozm 255v; PaprPan L2 (2); Oczko 2; KochPs 20; SkarŻyw [237]; CzechEp 8; KochFr 36 (2); KochSz C2; ReszPrz 55; ArtKanc A12v; Górnrzm B4; OrzJan 85; WyprPl A2v; bo [dobrze umrzeć] nie iełt zacnieyfsza Rzecz/ przed Bogiem y w Niebie wfzyłtkim nawdzięcznieyfsza. KołakCath C5v; WujNT Luc 7/9; PowodPr 54; CiekPotr 83; KlonWor 23.

~ *Z zaimkiem typu „nic” [w tym: nic (6), żaden, (3), nikt (1)] (10): GlabGad M3v; HistAl I6; Nequae illi quicquam deliberatius fuit, quam me, Nic nie miał pewnieyfszego v fiebie Mącz 191c (3); RejPos 10v; Przyzedł ná ten fwiát [...] Syn Boży/ ktory gdy nie miał nic kósztownieyfszego/*

nie było też ná fwiecie nic zacnieyższego/ łam łiebie [...] dał zá nas *RejPosWstaw* [21³]v; *PaprpPan* Y4v; *NiemObr* 173. ~

2) W konstrukcjach dwuczłonowych [„nie” tylko w pierwszym członie] (3820) :

α) Konstrukcje, w których stwierdza się, że poszczególne obiekty są pod jakimś względem takie same:
x jest takie samo jak y pod względem p a. x i y (i z) są jednością pod względem p (9) :

[*typ: x nie jest różne (od y), ale (takie jak a. jedno z) y a. takie samo*] »nie ... ale, ale owszem, ale tylko« (5:1:1): *KromRozm II* r3; *RejPos* 31v; *CzechRozm* 19v; *CzechEp* 218; *NiemObr* 77; Bo nie czynią Chrifłufá/ infzym ábo drugim Bogiem/ od Bołtwá Oycowłkiego rożnym/ ále tymże Bogiem prawdziwym/ ktorym iełt y Oćiec. *WujNT* 828; ták téż iełt nie różna áni dwoiáka/ ále iedná Rzeczpołpolita: która fie ze dwu Narodu w ieden lud zniołłá y łpoiłá. *SarnStat* 1011.

[*typ: nie jest inne x a inne y, ale takie samo*] »nie ... ale owszem« (1): Nie łąc inákłże Trádycye á inákłże Piłmo/ iákomći iuż pokazał/ ále owłzem łłużá Piłmu/ y z nim fie dżiwnie zgadzáiá. *WujJud* 42v.

[*typ: x nie jest większe od y, ale takie samo*] »nie ... ale« (1): Zydowie [...] nie łá nád Pogány dołtoyn[i]eyłfy/ ále potrzebuíá iako y oni łáłki Bożey. *Leop Rom* 3 arg.

β) Konstrukcje, w których wyodrębnia się jeden obiekt spośród nieograniczonego zbioru możliwości
[*typ: nie inny itp. ... tylko y = właśnie a. tylko y*] »nie ... je(d)no, jako, nad, (o)procz, aż(e) (pierwej a. drzewiej, a. dopiero), (o)krom(ia), tyl(k)o, chyba, je(d)no tylko, ależ, mimo, ale, poki nie, niż(li), bez, jedno aż, wyjąwszy, aliż, imo, lecz, ale tylko, dokąd nie, jacy, jedynie, jeśli, kiedyby, od, oprócz tylko, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« = *non ... nisi Miech, HistAl, PolAnt, Vulg, Mącz, JanStat, JanPrzyw; non ... quam HistAl, Vulg, Mącz, Modrz, JanStat; non ... praeter PolAnt, Vulg, Mącz, JanStat; non ... sed PolAnt, Vulg, JanStat; non ... donec PolAnt, Vulg; non ... praeterquam PolAnt, Mącz; non ... atque Mącz, Modrz; non ... quosque a. quousque HistAl; non ... quoadusque, non, ... si non PolAnt; non ... ac, non ... isthoc, non ... quicquam, non ... supra Mącz; non ... quam si Modrz; non ... quemadmodum JanStat* (2133:240:240:133:126:124:69:35:33:14:13:12:11:8:4:4:4:3:2:2:1:1:1:1:1:1:1:1:77) (3229) :

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” [w tymi *in(n)y* (a. *in(ak)szy*) (340), *inac(z)ej* (a. *inak*) (276), *indzie(j)* (20), *zinąd* (9), *drugi* (3), *inędy* (2)] (650): *BierRaj* 21; Nie naydziełz we mnie innego/ Oprocz głofu łágodnego. *BierEz* F2v (3); on iełt buóg/ a nadeń nie iełt ijny *OpecŻyw* 174 (9); *LibLeg* 6/160 (10); *MetrKor* 38/321; *PatKaz III* 125; *ZapWar* 1529 nr 2475; *TarDuch* A2 (2); *FalZioł* IV 45d (2); *GlabGad* D2v; *RejPs* 60 (18); *SeklWyzn* f2 (2); *RejJóz* H4v; *SeklKat* B2 (5); *RejKup* ł6v (4); *HistAl* K3; *KromRozm I* G2 (3); *MurzHist* C2 (4); *MurzNT* 108v; *KromRozm II* q3v (2); *KromRozm III* G6 (5); *LibMal* 1554/ 185v; *Diar* 47 (8); *DiarDop* 98 (2); *BielKom* C6v; łłowá inłłego yedno moy łáłkáwy á miłostíwy nye da łobyie mowíc *GliczKsiąż* F4v; *LubPs* D3 (75); iákoż moim baczenim niewiem by inne łádowne Ławnicze mieyłtce było/ s ktorego by łobie inne Miáłtá y Miáłteczká kłtałt y wzor ku náłłádowníu mogły bráć/ iáko s Krákwłłkiego *GroicPorz* C2v (4); *KrowObr* 7v (18); *Leop Ex* 20/3 (5); *OrzList* b (4); *UstPraw* E (2); *BibRadz* *7 (6); *OrzRozm* T4v; nie chodź ná iná rolę zbierác kłofia/ ále tu zbieray *BielKron* 53 (47); *GrzegRożn* C (6); *Mącz* 75c (2); *OrzQuin* C (18); *SarnUzn* C4v (2); *SienLek* 49v; *LeovPrzep* B4; *RejAp* BB (12); *GórnDworz* D2 (35); *GrzepGeom*

C2 (2); Wfzák tho dobrze wiefz iże bez żony być niemogę/ á krom ciebie iney niechcę. *HistRzym* 7v (3); *RejPos* 19 (43); *RejPosWiecz*³ [97]v; *BiałKat* 3v (10); Mąm też Pytel do Młyná mąm práwe gálery/ Ktorych ináčzey nie dam po czterzy Tálery. *BielSat* B4 (4); *GrzegŚm* 12; *RejZwierc* A3v (16); *BielSpr* 8v (8); przeto y Mfza ktora nie ielt infza od oney ofiáry/ zaflugá ielt y wypłaceniem zá grzechy *WujJud* 230 (23); *WujJudConf* 30v (5); *RejPos Wstaw* 110v; Krol niepotrzebuie inego wiáná corce fwey/ ktora chce dać za cię/ chyba fta napletkow. *BudBib* b4 (5); *BiałKaz* C3v (2); *BudNT* Hhv (2); *StryjWjaz* A2; *CzechRozm* 10 (9); *PaprPan* H2v; *ModrzBaz* 34 (13); Y inney fzkóły chybá ná czytánie niemáią. *SkarJedn* 361 (6); *Oczko* A3v (4); *KochPs* 20 (4); Bogálmý Polfkiego zábili y niedamy go ináčzey alz nam ták wiele złotá przywieść krol każe/ iáko ciáło famo záważy. *SkarŻyw* 356 (14); *ZapKościer* 1580/5v (2); *CzechEp* 5 (21); *NiemObr* 28 (13); *KochFr* 5 (3); iž fię w piłmie ś. infzy y inákfzy fyn BOży nie náyduie/ iedno ten ktorego Pánná Márya ná świat vrodziła. *ReszPrz* 77 (8); *ReszHoz* 117; *ReszList* 174 (2); *WerGość* 215 (3); *BielSjem* 26; *PudłFr* 64; *ArtKanc* E8 (8); *BielRozm* 14 (3); y kiedyby nigdy infzego człowieká nie imano/ iednego winnego/ przyzwoliłbym ia ná tákíe práwo *GórnRozm* C (9); *KochWr* 25 (2); *PaprUp* F4 (2); *ActReg* 8 (5); *GostGospSieb* +2v; *Phil* B (4); *GrabowSet* A2; *KochFrag* 23 (4); *OrzJan* 10 (9); *WujNT* 4 (13); *WysKaz* 5 (2); *JanNKar* C3v (2); A mimo onégo y Koronę Królestwá tegoż nigdy inégo álbo iné zá pány fobie nie mamy bráć. *SarnStat* [994] (49); *GrabPospR* K2 (4); *KmitaSpit* C6v; *PowodPr* 78; y nie czynił fię infzym Bogiem áni drugim Bogiem/ ále iednym z Oycem y z Duchem ś. *SkarKaz* 276a (10); *GostCast* 19; *SkarKazSej* 682a (3); *PudłDydo* A3v (2).

~ *Konstrukcje z dodatkowym określeniem wielkości wskazujące i precyzujące obiekt lub okoliczność, z którą zwiqzane jest największe nasilenie jakiejś cechy* [w tym: *comp ai* (7), *comp av* (3), *tako + ai* (1)] (11): bo nyebyl rodzaj taky drugi uyelky ktory by myal boga y anyoly tako blyfkye yako rodzaj uybranego luda zydwofkyego *PatKaz III* 108; *BielKron* 220v; *HistRzym* 41v (2); A ináčzey go prędzey nie naidziefz/ iedno gdj będziefz czynił/ ták iákoć tu dał ná przykład/ wolá Bogá Oycá iego niebiefkíe⁸⁰. *RejPos* 40 (2); *BiałKat* 181 marg; *RejPosWstaw* [21³]v; *KlonŻal* Bv; *ReszHoz* 117; *SkarKaz* 579b. ~

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „nic” [w tym: *nic innego itp.* (670), *żaden inny itp.* (246), *nikt inny* (119), *niskądinqd* (25), *nigdzie(j) indzie(j)* (23), *każdy inny* (2), *inaczej żadnym obyczajem* (1), *niczyj iny* (1), *żaden drugi* (1)] (1088): procz ciebie nicem ijne⁸⁰ nieżadała anij miłowała *OpecŻyw* 6 (4); *PatKaz III* 93; *FalZioł III* 2d (5); *BielŻyw* 46 (5); *GlabGad* A7 (4); *WróbŻołt* S7; day nam to miły panie aby iufz zadna ina zwierzchność a moc poŝtronna nad nami niepanowała: iedno tylko mozna ręka twoia *RejPs* 124v (35); *LibLeg* 11/58 (9); *LibMal* 1543/74 (3); *ConPiotr* 33v; *SeklWyzn* D; iž nicz ofobnego W żadnem człeku nie widzy iedno czo v niego *RejJóz* L7v; *SeklKat* E2 (11); *RejKup* H (5); *HistAl* D5v (2); *KromRozm I* A2 (5); *MurzHist* G (7); *KromRozm II* c3v (5); *KromRozm III* B5v (13); *Diar* 30 (9); *DiarDop* 108; *GliczKsiqż* C8 (7); *LubPs* A5v (23); *GroicPorz* i2v (2); *SeklPieś* 20; *KrowObr* A4v (80); *RejWiz* A5; *Leop* *A3v (7); *OrzList* g4; *UstPraw* C4 (3); *LeszczRzecz* A5v; *BibRadz* *4 (19); Przyfáło to mnie/ ábym tey rozmowy mimo W.M. nikomu inemu nie przypifał *OrzRozm* A3v (22); bo niedbał Máchomet niocz infzego kiedyby go [*Skanderbega*] żywo doŝtał *BielKron* 250 (26); *GrzegRóżn* E2v (4); *KochSat* B3v; *KwiatKsiqż* F4 (4); *Mqcz* 41d (15); *OrzQuin* C2

(26); *SarnUzn* F8; *SienLek* 182 (3); *SienLekAndr* a2; *LeovPrzep* G2v (3); *RejAp* 16v (48); bo żadne ine żwirzę chyba człowiek/ łmiać łie nie może *GórnDworz* O2 (35); *GrzepGeom* B2v; *HistRzym* 4v (9); bierz łobie ná pomoc onego możnieyłzego Hetmáná Páná łwego/ bez ktorego żadna inłza moc nie może zwyciężyć tego łprzeciwniká twego. *RejPos* 79 (222); *RejPosWiecz*² 90v (5); *RejPosWiecz*³ [97] (2); *BiałKat* 96 (9); *GrzegŚm* 61; *HistLan* C2 (2); *KuczbKat* 150 (6); á czym łie inym młody człowiek naprędzey ozdobić ma/ iedno nadobną łprawą około łiebie/ ktora niłkąd inąd przypáć nie może/ iáko s porządnego ćwiczenia. *RejZwierc* 15 (27); *BielSpr* 47 (3); *WujJud* 3v (29); *WujJudConf* 8 (10); *RejPosRozpr* cv (2); *RejPosWstaw* [41²] (8); przecż twarz twoiá łmętna gdyż nie choruiełz? nie iełł to (inego nic) iedno iż małż w łercu (co) złego *BudBib* 2.Esdr 2/2 (3); *BudBibKaw* A3v; *MycPrz* II C4; *BiałKaz* Fv (2); *BudNT przedm* b4 (4); że iuż nádeń inłzego żadnego czekać nie mamy: ále iuż ná tym łámym przełłtáwáć. *CzechRozm* 93v; ktorych żaden inłzy że [!] włzyłłkich potomkow Adámowych/ choćáżby on był nazacnieyłzym/ nigdy wykonać nie mogł/ áż ten dopiero/ ktory też nád włzyłłkie inłze duchem bes miáry miał być pomázány y napełniony. *CzechRozm* 178v (34); *KarnNap* Ev (2); *ModrzBaz* 5 (9); *SkarJedn* 35 (5); *Oczko* 15v (2); *SkarŻyw* 4 (15); *ZapKościer* 1580/5v; *StryjKron* 547 (2); oprocż ktorego piłmá [lege: pismo] ł. inłzego żadnego łyná iedynego y włáne⁸⁰ nam nie opiłłnie *CzechEp* 279 (14); *CzechEpPORz* **4; *NiemObr* 38 (13); *ReszPrz* 35 (8); *ReszHoz* 116 (2); *ReszList* 146 (4); *WerGośc* 214; *WerKaz* 280; *ArtKanc* I14 (2); *GórnRozm* B2v (7); *KochWr* 39; *ActReg* 14 (4); *Phil* D3 (3); *GórnTroas* 4; *KochAp* 5 (2); y żaden łtan/ żadné mieyłce/ żaden człowiek nie żáda od wálżey K.M. rzeczy inłżey żadnéy/ ieno nieprzyiácielá/ ieno zbroie/ ieno wojny. *OrzJan* 134 (8); *LatHar* 90 (5); *KołakCath* B4; *WujNT przedm* 4 (28); *WysKaz* 14 (4); *JanNKarKoch* G2; *SarnStat* 19 (21); *SiebRozmyłł* [A2]; *GrabPospR* K3v; *PowodPr* 54; *SkarKaz* 156a; *SkarKazSej* 691b; *KlonFlis* A3v.

~ Konstrukcje z dodatkowym okrełłeniem wielkołci wskazujące i precyzujące obiekt lub okolicznołć, z którą związane jest najwiłksze nasilenie jakiełłs cechy [w tym: *comp ai* (29), *comp av* (28) – wiłcey (10) –, *tak + ai* (3), *tak + av* (3), *tak + elipsa wyrazu znaczącego* (3), *taki + elipsa wyrazu znaczącego* (1), *sup ai* (2), *sup av* (1)] (70): *RejPs* 63 (6); *LibMal* 1543/72v; *Diar* 86; *DiarDop* 104; *GliczKsiqż* C2v (3); Niczym inym nie może byc pewniey vmocnione káżde krolełłtwo iedno prawdą łłowá boże⁸⁰. *LubPs* O6 marg; *GroicPorz* A4v (2); *Leop* 3.Reg 21/25 (2); *BielKron* 10 (6); ktore známię [Lew] z inłzych dwánáłcie iełł nazacnieyłze/ nád ktore żadne inłze známię niebiełłkie ták łłnácymi gwiazdám/ nie iełł ozdobione *LeovPrzep* B4; Pan á zbáwiciel náłz włzechmogący okázowáć raczył/ iż żadne inłze połłthánowienie á żadna inłza łprawá człowieká cnotliwego nigđ łie iemu wiłcey nie podobáłá/ iedno w łłtanie małżeńłłtwá łwiętego. *RejPos* 42; Powiedzyáł czárt/ iż go ináczey łnádniey żadnym obyczáiem zwiełłć nie mogę/ iedno iż łie łłtáne duchem nieprawdziwym w vłłciech prorokow ie⁸⁰ *RejPos* 188 (26); *BiałKat* 181; Co nam niłkąd inąd łnádniey przypáć nie może/ iedno z náúk pocżłłwych á z vłłtáwicznego ćwiczenia. *RejZwierc* 12v; Káżda náđzieiá/ káżda nymocnieyłza wiárá/ nie ma być ni w kim inym połłožona/ iedno w tym łwiętym á nierozdzielnym Bołłtwie iego. *RejZwierc* 195v (9); *BielSpr* 31; *RejPosWstaw* [41²]v; *ModrzBaz* 42v (3); *ReszPrz* 66; *ReszList* 168; *BielSenJoach* 3; *ActReg* 135; y nic innego ták pilnego w krolewłłkim łwoim vrzędźie nie mieli/ iáko religiey bronić. *SkarKazSej* 681b. ~

Konstrukcje z zaimkami typu »inny” i „co” [w tym: co innego (27), kto inny (13), który inny (6), gdzie indziej (3), jaki inny (3), jako inaczej (2), czyj inny (1), kędy inędy (1), skądinąd (1)] (57): ComCrac 14; abi yego wthem chowacz raczil. anyedvpvčzył [!] abi ktho ynŝichi. wthem władzam abo rofkazowane yakye myecz myal ymo yey mcz. LibLeg 11/187v; MurzNT 28v; KromRozm II g2; GroicPorz kk2v; Mułicie to łami wyznąć iż ŝie nam w tey mierze niegodzi kędy inędy vćiekác/ iedno do piłmá Świętego? KrowObr 2 (5); OrzRozm Rv; BielKron 118 (2); In nobis tantum ipsis nitamur, Tilko łami w łobie dufaymy nie ŝpułzczaymy ŝie ná kogo inŝzego yedno łami ná ŝię. Mqcz 248a; OrzQuin B4v; RejAp 61; iż niewiem iáko ináčzey w miłości łobie pomocz/ iedno thą drogą/ ábych [...] GórnDworz Cc6v (7); RejPos 253v (3); by łnadź oŝzukáni będąc [...] nieproŝili częgo inŝzego niźby ŝie proŝić godźiło. KuczbKat 415; RejZwierc A2v (3); WujJudConf 251; CzechRozm 52v (6); áby okrom ŝłufzney á dowodney przyczyny gđzie indziej okrom domu nienocowali ModrzBaz 32v (2); CzechEp 182 (2); NiemObr 132; KochWr 21; ActReg 21 (2); Phil L3; KochAp 13; WujNT przedm 6 (4); SarnStat 419 (2).

~ *Konstrukcje z dodatkowym określeniem wielkości wskazujące i precyzujące obiekt lub okoliczność, z którą związane jest największe nasilenie jakiejś cechy [w tymi comp av (3) – więcej (1) –, tak + av (1)] (4): SeklKat Ev; RejZwierc 53v; CzechRozm 222; iż go żaden nie widział áby ŝię o iákákolwiek inŝzą rzecz bárziej obruŝzyć miał/ iáko kiedy ŝłyŝał kogo wiárę powŝzechną bluźniące⁸⁰. WysKaz 42. ~*

Konstrukcje z zaimkami typu „nic” [w tym: żaden (560), nie (496), nikt (215), nigdy (83), nigdzie(j) (30), niskąd (11), niczyj (1), nikakie (1); inne (8)] (1405): abich nygdyzey przebitka nyemyal yedno wtoby yedinim mogym weŝelyn [!]. BierRaj 17v; A zadny gyemu natho nycz nyeodpowyedzial yaczy gyeden łz duchownych. PowUrb +; MetrKor 34/268 (2); BierEz E2 (4); Przeto wiedz o nádobny iŝ nikákcie cie niepułŝczę/ aż pirwey w twey miłości wŝłytek ŝie rozpalę. OpecŻyw 20v (9); ZapWar 1522 nr 2279; PatKaz II 30 (5); PatKaz III 110 (3); FalZioł I 144a (6); BielŻyw 53 (3); BielŻywGlab nlb 11; tak iż oni y podziŝieylzy dzień żadnego za krola nie bierzą, áżeby miał nos wielki GlabGad N7v (4); MiechGlab 57 (2); KłosAlg E3v; KlerWes A2; LibLeg 7/10 (4); WróbŻołt B6v; dniem y nocą nieprzełtanę wołác ktobie/ áż łnadz nakłoniwŝy vchá twego wđdy kiedy vŝlyŝyŝz prozbę mą. RejPs 129v (10); ComCrac 17v; yŝzbi nyemyal woley ny do dzyewky ny do wdowy ny do zadnego łthworzenya yedinie do łłamey Luciey. LibMal 1544/85v (8); RejJóz F3v (2); SeklKat H4 (2); Bo wiem jż mi wtey potrzebie Njepomoże nikt bez cziebie RejKup dd2 (8); HistAl D7 (8); KromRozm I Hv (3); MurzHist E2v (3); iŝ okrom ich zbawieniá/ nieżadaia nierzkaç częgo inŝze⁸⁰ ale téŝ ani prochu ich MurzNT 43v (12); MurzOrt B; KromRozm III Av (5); Diar 34 (3); GliczKsiąŝ E5v (6); Gdyż ŝpráwiedliwoŝci ni s kąd opocz ciebie nie mam LubPs ee5; Bo my nád cię niehcem mieć wŝpomożenia żadnego/ Iedno ciebie moy pánie Bogá wŝzechmogącego LubPs hh5v (17); GroicPorz A3v (5); SeklPieŝ 19; Iż ná pierwŝzym moim potkániu/ niebył żadny łemną/ iedno tylko był Pan łemną KrowObr 21v (20); RejWiz 50v (8); Leop Num 26/65 (13); niemogą żaden z nich mieyłtác łwego záłádzác/ Wyiáwŝy iżeby który z nich zániemógł. UstPraw Cv (11); RejZwierz 22v; ták iż z nich y ieden nie zołtał/ opocz Matáthyalzy łyná Abłáłomiego á ludy łyná Kálŝiego BibRadz 1.Mach 11/70 (21); OrzRozm Dv (9); BielKron 16v (66); A Oćiec Bog od żadnego nie iełł/ łam od ŝiebie iełł GrzegRóżn K2 (6); Abowiem to iełł przyrodzenie mgłego żołátka / yŝz niemoże nic tilko rofkóŝne

rzeczy znać. *KwiatKsiąż* D4v (4); *Nemo id dixit praeterquam Cicero*, Nikt o tym nie pisał króm albo wyjąwszy tam Cicero. *Mącz* 319c (15); pokić na nią [egzekucyją] Káplán oká nie otworzy/ nie wpátrzył iéy nigdy *OrzQuin* F2; A przeto/ gdyż w żadnym ná świecie vrzędzie/ Królewski vrząd nie zámyka íye/ iedno w vrzędzie Kápláńskim: nie może żaden vrząd Króla dáwać ludzióm/ mimo vrząd Kápláński *OrzQuin* V2 (14); *Prot* A3v (2); *SarnUzn* E8v (6); *SienLek* 3 (5); Iż żaden prawie nie poydzie zá mną/ aż będzie pociągnion od Oycá moiego. *RejAp* 44v (33); *GórnDworz kt* (4); *HistRzym* 6 (14); Zaden páłterz iedno Kriřtus/ nie mógł odkupić owieczek řwoich. *RejPos* 122 marg (97); *RejPosWiecz*² 93; *RejPosWiecz*³ 99; *BiałKat* 18v (8); *GrzegŚm* 11 (4); *HistLan* E3v; *KuczbKat* 120 (7); Nie kołać tu nie zylřczelř nic/ Chybá ráno konopną wić. *RejZwierc* 237; gdyż złořciwi nigdy iedno zá řtráchem grzelřyć nie przeřtawiař *RejZwierc* 262 (31); *BielSpr* 16v (4); *WujJud* 56v (7); *WujJudConf* 145v (2); *KochList nlb* 2; *RejPosRozpr* b4; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib* c2v (4); *MycPrz* II A4v (2); *Strum* F3; *BiałKaz* E2 (3); á żaden z nich nie oczyřcion chybá Náhaman Syřski. *BudNT Luc* 4/27 (5); *CzechRozm* 5 (29); *PaprPan* E2 (2); áby żadna rzecz ná świecie/ oprócz řamej řmierci/ rozwięzić ich albo rozerwać niemogła. *KarnNap* F4; y nigdy on do nas nieprzychodzi/ aż wřzytko pirwey przewieřziawřzy y przepátrzywřzy. *ModrzBaz* 112v (32); zniřkąd do tego cřářu pořłku do wiáry S. nie mamy/ iedno z Rzymu. *Skarředn* 151 (73); *KochOdpr* C3v; który [Bóg] nie iedno bárzo dobrze vczynić niewmie *Oczko* 1 (2); *KochPs* 174 (2); Ale on bacząc co řię dzieła nikomu tego (ařz przed řmierciá řwoia brátu Regináldowi) nie oznáymř. *Skarřyw* 201 (39); *KochTr* 12; *CzechEp* *3v (21); *NiemObr* 36 (4); *KochDz* 105; *ReszPrz* Av (3); *ReszList* 163 (2); *WerGoř* 230 (2); *ArtKanc* L7v (2); Nie chwali nikt okrućienřtwa/ chyba kto řam okrutny ieřt. *GórnRozm* D2 (3); *KochWr* 19 (3); *ActReg* 20 (8); *GostGosp* 20 (4); *ZapKořcier* 1588/75 (2); *GórnTroas* 63; *KochCz* A4; Bez řiebie/ nikt mnie nie może ráutować. *GrabowSet* Q3v (5); *KochAp* 8; *KochFrag* 30; *OrzJan* 7 (5); *LatHar* 22 (9); *WujNT* 5 (44); *WysKaz* 4 (3); *JanNKar* C4v; *JanNKarKoch* E3v; Ze nas Król nie może niócz *priuatum* řádzić oprócz řeymu bez Rad Koronnych/ ná Dworze řwym/ *exceptis prouentibus*. *SarnStat* 66; Dla tego vřřawiono ieřt/ áby řzláchtá nigdy nie náwiędzála Zup/ ážby to było z wielkiey řářki Króla Ie^{go} M. *SarnStat* 372 (49); *SiebRozmyř* E (2); *GrabPospR* K3; Támby go byli nigdy owřzem nie dobyli/ Chybá řię podkopawřzy/ prochy zářádzili. *KmitaSpit* C3v; z czego nikt was tylko ia řam wybáwić nie może. *PowodPr* 61 (2); *SkarKaz* 38b (16); *VotSzl* D4v; *CiekPotr* ktv (5); *GosřCast* 37; *PaxLiz* D4; *SkarKazSej* 674b (3); ZAden nie zna boleřci iedno co ia cřuie Zaden nie zna rádořci/ procz co řię ráduie *SkorWinsz* A2v; *KlonWor* 76 (2).

~ Konstrukcje z dodatkowym okreřleniem wielkořci wskazujące i precyzujące obiekt lub okolicznořć, z którą zwiřzane jest największe nasilenie jakieř cechy [w tym: *ai comp* (271) – więřszy (37), lepszy (28) –, *comp av* (134) – więcej (47), barziej (19), lepiej (17) –, *sup ai* (4), *sup av* (3), *tak + av* (27), *tak + ai* i *part* (25), *tak + elipsa przysłówka* (12), *takowy (taki) + sb* (3), *taki + ai* (2), *taki + elipsa przymiotnika* (2), *ten + sb* (1), *posit w funkcji comp* (1), *nad kogo ‘więřszy od kogoř’* (1)] (486); Niemář żadney więřřzey wády/ Iedno żeř bárzo řłkárady. *BierEz* B3; *Opecřyw* 32v (5); *OpecřywPrzedm* C3 (2); *PatKaz I* 12; *PatKaz II* 20v (2); gdzie yuř daley żadny rzeczon nyemog [!] bycz (nat nyá řzlachetneyřzy} *PatKaz III* 108 (4); *Falřioř I* 93b (3); *Bielřyw* 27 (12); *GlabGad* A5 (3); *LibLeg* 8/161 (3); *RejPs* 92 (7); *SeklWyzn* e4v; *Rejřóz* C4v (3); *RejKup* z5; *HistAl* K2; O Papyeřu á władzy yego y wřřřřkyego

duchowyeńtwa/ nyemoże nikt gorzey pić/ yáko Luter piíffe de capti. Babilo. *KromRozm I* 12v (2); *MurzHist L* (3); *MurzNT* 51 (3); *KromRozm III* O4; *Diar* 24 (2); *DiarDop* 103; *GliczKsiqż E2* (8); *LubPs B3v* (14); *GroicPorz y* (2); iż nic od nich tześciey nieuflýzyfz/ iedno Kryřtus/ Kryřtus. *KrowObr* 65v (3); *RejWiz A3v* (42); *Leop Eccle* 3/22; *OrzList b4v* (2); *BibRadz *3v* (2); od żadnego Krolá w Polńce/ ták wiele Polńká nádánia niema/ iáko od Wládyřlává Krolá [...] ma *OrzRozm Ov* (4); wřzákże tych błędów nikt był nie náliał ná řwiecie nawięcey/ iáko Zydowie Kábáliřte *BielKron* 26v; [*Ezechiasz*] ręką prętką y řprawą dobrą [...] wřzytki oyce przeřzedł/ tákież y po nim żadny nádeń nie był s krolow Iudá. *BielKron* 88v (43); *GrzegRóżn N2*; *KwiatKsiqż C2v* (6); Nihil est tam valde vulgare, qnam nihil sapere, Nic nie yeřt ták bárzo pořpolitego/ álbo nic nie yeřt pořpoliřłzego yáko nie nie vmieć. *Mqcz* 473d (29); iż żadného Tytułu nád ten zacnieyřzy/ miedzy ludźmi być nie może/ iáko ieřt/ Szláchćic á Krześćijánin *OrzQuin H* (5); *Prot B*; *SarnUzn C4*; *SienLek* 10; *RejAp* 68 (5); *GórnDworz A2* (23); *HistRzym* 11 (2); Y pilnie go thu w tey Ewányeliey s. niżej nápiřáney vpomináć raczy/ áby niczego nie był napilnieyřzy/ áby ni o czym nie było nawięřłze řtáranie iego/ iedno o tych drogach á o tych řprawach/ ktoreby go dowiodły [...] do tego tho wiecznego kroleřtwá iego niebieřłkiego. *RejPos* 216v (62); *RejPosWiecz*² 92; *RejPosWiecz*³ 99; do czego nic nawięcey nie ieřt potrzebá/ iedno Pokuty řwięthéy *BiałKat* 376; *KuczbKat a2* (13); Zadna ták bárzo miłość nie ieřt płocha/ Iedno kto nazbyt řam řie w řobie kocha. *RejZwierc* 219 (29); *BielSpr b3v* (5); *WujJud A3v* (3); *RejPosRozpr b3* (2); *RejPosWstaw* [41²]; *BudBib Sap* 8/7; *MycPrz II A2*; *Strum A4v*; *BudNT przedm a3* (2); *CzechRozm* 103 (2); *KarnNap A2*; *ModrzBaz 1v* (25); *SkarJedn* 5 (4); *Oczko* 15 (4); Nic/ powiáda/ ták bárzo Páná Bogá nie gniewa/ iáko rozdział kořcielny. *SkarŻyw* 92 (25); ZAden Oćiec podobno bárźiey niemiłował Dziećięćią/ żaden bárźiey nád mię nie żáłował. *KochTr* 11; *CzechEp* 117 (4); *ZapKořcier* 1583/54; że nic miłřłzego niémam okrom ćiebie. *KochFr* 98 (2); *KlonŻal A4* (2); bo niřkąd ták řnádnie/ Iáko z złęgo řásiádá řzkodá nie przypádnie. *KochBr* 153; *ReszPrz* 10 (2); *ReszHoz* 124; *ReszList* 191; *WerGořc* 203; *WerKaz* 275; *WisznTr* 13; *BielSen* 19; *KochPieř* 24; *PudłFr* 77; *ArtKanc L7v* (3); *GórnRozm C3* (4); *KochWr* 24; *PaprUp K3v*; *ActReg* 68 (4); nic bowiem nie ieřt trudnieyřłzego oduczyć řie iáko Krolowáć. *Phil E2* (4); *GórnTroas* 4 (2); *KochCn B3v*; *OrzJan* 15 (7); Nigdy ták żaden człowiek nie mowił iáko ten. *LatHar* 554 (5); Nie mamy nic w tym wieku nářzym nalepřłzego/ Iáko brzegu dořtápić Zeglárřtwá nářzego. To ieřt/ iák dobrze vmrzyć *KołakCath C5v*; *KołakCathOkuń A2*; *KołakSzczęřl C2*; *RybGęřli D3*; *WujNT* 174 (9); *WysKaz*)(2v; *SarnStat* 4 (7); *SkarKaz* 42b (74); y żadnym řpořobem Iáko ták, nie możelfz go lepiey porátowáć. *CiekPotr* 26 (2); *CzahTr F3v* (2); *PaxLiz B4* (4); *SkarKazSej* 665a (7); *PudłDydo B4v*. ~

Konstrukcje z zaimkami typu „co” [w tymi co (15), kto (7), ktory (2), gdzie (2), jaki (2), kędy (1) (29): boc nye wyemi kady řya vcyec yedno do cyebye boże *BierRaj* 16; *LibLeg* 11/168v; *OrzRozm R*; Sibi placet, Nie może řie řam řiebie nayřrzeć/ Nic o kogo nie dba/ yedno řam o řię. *Mqcz* 302a (2); *HistRzym* 62v; *RejPos* 33v; *ModrzBaz* 106 (2); *KochPs* 183; Niedopusćila żadney mieć czego okrom řzat a żywnořci *SkarŻyw* 142 (2); *WujNT* 1.Cor 2/2; *SarnStat* 351.

~ *Konstrukcje z dodatkowym okreřleniem wielkořci wskazujące i precyzujące obiekt lub okolicznořć, z ktorą związane jest największe nasilenie jakieřs cechy* [w tym: comp av (9) – więcej (3) –, comp ai (6)] (15) *LibLeg* 11/139v; *HistAlHUNG* A2v; Nlewiem co ieřt lepřłzego/ nád řwobodę miłá *RejZwierz* 71v;

KwiatKsiąż G; Górndworz G3 (3); CzechRozm 131; niewiem gdzieby lepiej [pieniądze] [...] obracane być miały/ iedno do fkarbu Rzeczypospolitey ModrzBaz 123 (5); KlonŻal A2; ReszPrz 69. ~

γ) Konstrukcje z *comp ai i av* wskazujące i precyzujące górną lub dolną granicę ilości lub nasilenia cechy [typ: *nie ... comp, tylko (tyle co. a. tak(i) jak) y a. od y = tylko, co najwyżej a. co najmniej y*] »*nie ... comp [w tym: więcej (233), dal(szej) (36), większy (20), dłużej (17), podlejszy (42), drożej (5), lepszy (4), bliżej (3), późniejszy (3), barziej (3), wyż(szej) (3), cudniej (2) itp.] ... je(d)no, nad, niż(li), G, tylko, okrom, od, jak(o), jedno tylko, jacy, między, oprócz, chyba, przed, nad ... jedno, bez wyrazu nawiązującego drugi człon*« (192:69:26:26:19:7:6:5:4:2:2:1:1:1:3) (366) : *ZapWar 1501 nr 1905 (4); MetrKor 37/4 (3); Trzecie dłużey godziny á nawięczy dwu godzin niema ftać FalZioł V 2 (2); BielŻyw 27 (2); GlabGad A4; thedy nyma byez daley yedno do granycze LibLeg 6/118v (5); ComCrac 11 (4); RejRozpr Iv; SeklWyzn Av; HistAl I5v (2); Diar 92 (2); DiarDop 108; BielKom C5 (2); GliczKsiąż M3 (2); niemáiąc więcej ná fwoim ięzyku przedaynym iedno to. GroicPorz z3v (4); KrowObr 46 (2); Y nacźże fie ten nędzny pęcherz więc nádyma/ Ktory iedno kęs wiátru w łobie więcej nie ma. RejWiz 188v (4); Leop Deut 25/3 (2); Piśárze od iedney rzeczy niemáią brąć więcej iedno grofz. A od czytania nic. UstPraw Cv (9); RejŻwierz 24 (2); BibRadz 3.Reg 19/4 (4); OrzRozm Tv; by też żadny Biłkup niemiał więcej biłkupstw thylko iedno BielKron 228v (17); KochSat B4; Subsistit proceritas Balsami intra bina cubita, Nie roście daley w zwłz [!] ná dwa łokciá/ przeftáye dwu łokciu wziwyłz [!]. Mącz 397b (2); SienLek 3; RejAp 18 (2); Owa młodzieniec z/ niemogł iey daley wyciągnąć/ chyba iefli mu fie czáfem z okná widzieć dáła Górndworz Aa5 (13); przetóz Actus nie vczyni Pólek więcej siedmidzieśiat y dziewiąci. GrzepGeom N2; HistRzym 15 (3); RejPos 20 (10); HistLan A2v; RejŻwierz 45 (4); BielSpr 30v (2); WujJud 75v; RejPosRozpr b4; BudBib I 441d marg; HistHel B2; MycPrz II A3v; Strum D (9); tedy niemogą być ftárłze tyśiácá lat BudNT przedm c6v; CzechRozm 48v (4); Nie da tániey iák w tárgu PaprPan P2; ModrzBaz 37v (4); że żadna pracá wtey mierze/ daley niż od tyśiácá lat/ ná światło niewyłzła ModrzBazBud ¶5v; á ifz fie więcej Zborow czynić o krom fiedmi nie godzi. SkarJedn A*v (7); KochOdpr D; Oczko 12v; SkarŻyw 21 (5); KochTr 12; StryjKron 59 (3); CzechEp 229 (2); CzechEpPORz **3v; NiemObr 42 (4); ReszList 166; WerGość 269; BielSjem 12; PudłFr 42; Nieprágne więcej/ tylko bym był żywym ZawJeft 11; powiedział ze owiecey retentow nad 100000 niewie ActReg 26 (3); áby nie chowano w folwárku czeládzi mniej áni więcej nád potrzebę GostGosp 16 (5); GostGospPon 169; Phil I (3); Górntroas 30 (2); że choćby haeretykowie cudá czynić mogli/ wśákże byłmy im przeto nie mieli więcej wierzyć/ iedno gdyby żadnych czynić nie mogli. WujNT 104 (42); LatHar 372 marg (2); KołakCath B2v; WysKaz 22; JanNKar B3 (2); A dłużey go dźierzyć nie mamy nadáley do fześci niedziel. SarnStat 30 (44); SiebRozmyśl A2v (2); iż tu ná ziemi wśyfcy w fprawiedliwości iednacy/ y nie ma ieden nád drugiego więcej/ y każdy Chrześcijánin ieft ták święty iáko Pánná Márya. SkarKaz 549a; VotSzł E3v (2); KlonFlis G4; KlonWor 63.*

Konstrukcje z zaimkami typu „*inny*” i „*nic*” [w tym: *nic inszego (6), żaden inszy (1)*] (7): A vtwardź myfli y fercá náłze/ áby nam nic inego w tym docześnym fżáfowaniu żywotá náłzego więcej nie fmakowało/ iedno wola á przeyrzenie twoie fwięte RejPos 24v; iż żadna infza wola nie ma być więcej wważona/ iedno wola Bogá Oycá náłzego niebieskiego RejPos 39 (7).

Konstrukcje z zaimkami typu „nic” [w tym: nic (96), nikt (2), żaden (2); inne (1)] (101): *OpecŻyw* 159v; *FalZioł* V 91; Abowiem błogośławieństwo iego nic dąley iemu nienależy iedno kęs wżywoćie iego *RejPs* 73v (3); *LibMal* 1543/77 (2); *ZapWar* 1543 nr 2622; *LibLeg* 11/132v; Abowiem s chriftuśem być gdy on wtyi krewkości człowieczeńskiej był: by námniéi więcyi nie iest niż z niem być i znaćgo duchem *MurzHist* K2v; *KromRozm III* C4v; *Diar* 57; *GliczKsiąż* A3 (2); *LubPs* ee5v; *KrowObr* 236 (2); *Leop Matth* 5/13; *LeszczRzecz* A2v; *RejZwierc* 43v (2); *BibRadz Gen* 39/9 (4); *OrzRozm* E3v (3); Capite censi, Vbodzi á nędzni ludzie/ którzy nád ciało fwe nic więcey nie maya. *Mącz* 37c; *RejAp* 156; *Górndworz* G3 (3); *RejPos* 35 (11); A nie bądź iako grąbarz/ co dąley nic nie vmie iedno z rydlem á z motyką. *RejZwierc* 28 (3); bo człowiek okiem nie doniesie Nie daley, jedno jako kamień z ręki niesie *KochMon* 19; *WujJudConf* 35v; *RejPosRozpr* c4; *RejPosWstaw* [21³] (2); *BudNT Luc* 3/13; Ale wławniey y flufzniey nązwałby ią miłością fwobodną/ pámiętną y też flawną: iako tę ktoraby dąley niczego/ y nic więcey nie opowiadała/ nie obiecała ani dąć mogła/ iący ten żywot z iego wcząły lichymi. *CzechRozm* 58v (10); *ModrzBaz* 86 (2); *SkarJedn* 85; *SkarŻyw* 74 (4); *StryjKron* 72; *CzechEp* 252 (2); *NiemObr* 157; *ZapKości* 1585/60v; *KochWr* 38; *PaprUp* F4; zeprzed Coronacyą Pan nic więcey nie powinien, tylko poprzysiądz wszystkie prawa wedle Roty tych ostatnich Krolow dwu. *ActReg* 21; *LatHar* 260; żadnego więcey nie widzieli/ iedno tylko IEfufá z łobą. *WujNT Mar* 9/8 (6); *WysKaz* 38; że ci Deputaci nic przed żadnym z nich mieć nie będą więcéy/ okróń tego/ że iuż oni do czáfu fwego obecnie powinni będą mieřkác przy nas. *SarnStat* 39 (4); *SkarKazSej* 658a.

Konstrukcje z zaimkiem „co” (4): *BielŻyw* 92; á nie wiem czegoby iuż więcey potrzeba było/ iedno iż mu to Pan iego nieomylnie obiecuie/ iż fynem Bożym wiecznie wezwań być ma. *RejPos* 266v; *RejZwierc* 232; *CzechRozm* 195v.

δ) *Konstrukcje z comp av i ai wskazujące i precyzujące termin [typ: nie ... wcześniej ... aż y = dopiero (gdy) y] »nie ... comp [w tym: pi(e)rwej (36), drzewiej (6), in arctiori tempore (2), prędzej (2), rychlej (2)] ... aż(e), (a)niż(li), aliż, jedno, ależ, poki nie, aż pierwej, dokąd nie, iż, nad, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« = non ... donec Vulg, Mącz; non ... priusquam Vulg, Modrz; non ... prius Vulg; non ... nisi Mącz (19:6:5:5:4:3:2:1:1:1) (48) :* *BierEz* L4 (2); *OpecŻyw* 2v (4); Pirwey nicz nieczyn poki fie dowodnie nienauczył *BielŻyw* 131; *MiechGlab* *4; bedacz tesz łam wtak dalekich krainach nie mogliśmi preczey do niego wfkazacz przes poła nařzego ale teras *LibLeg* 10/150; *LibMal* 1544/86; Abowiemći nigd niemoże pierwyi w winnicy pańłkiei być/ iřzby go pán przes łowo a ducha fwe⁸⁰ świętego wezwał. *MurzNT* 96; A drzewyey fie od pogonyey fwoiey nie nąwrocę/ Aż fwe wfłytyki řprzećiwniki yuż wniwecz obroćę *LubPs* E2; *Leop Ios* 7/13 (3); *UstPraw* D; *BibRadz* 2.Reg 3/35; *OrzRozm* M3v; *BielKron* 196 (4); *Mącz* 156d (6); *RejPos* 109v; *KuczbKat* 90; *RejZwierc* 22v; *CzechRozm* 257v; *ModrzBaz* 21; *KochPs* 195; *SkarŻyw* 14; *PudłFr* 9 (2); *ArtKanc* F6v; *ActReg* 122; *GostGosp* 70; Sądy Zie młkie y Grodzkie/ iuridyki Grodzkie/ nie máią fie odpráwować [...] in arctiori tempore iedno po dwu niedziél. *SarnStat* 527 (5); *KlonWor* 1v.

Konstrukcja z zaimkiem „inak” (1): Bo Litwá k téy Vniéy niemoże inák piérwéy przydź/ áliźby Książd wielki Litewłki vmorzył Práwo fwoie Książęcé *OrzQuin* Pv.

Konstrukcja z zaimkiem „nigdy” (1): nie targa fye nikt nigdy przy Synie ná Oycá/ piérwéy á niżli wzgárdzi Synem. *OrzQuin* D3v.

ε) *Konstrukcje z określeniem wielkości wskazujące i precyzujące obiekt lub okoliczność, z którą związana jest największa ilość lub największe nasilenie jakiejś cechy* »nie ... określenie wielkości [w tym: *comp ai* (147), *comp av* (17), *tak + ai* (4)] ... nad, jako, je(d)no, nad ... jedno, aż, krom, po, przed, bez wyrazu nawiązującego drugiego człon« (90:40:28:5:1:1:1:1:1) (168) : *BierEz* N3v; *OpecŻyw* 26v (2); *PatKaz I* 10; *PatKaz II* 18v (4); *PatKaz III* 107v; *KlerPow* 11; *TarDuch* C; *FalZioł* V 21b; *BielŻyw* n1b 4; *LibLeg* 8/160v; *SeklKat* E2v; *HistAl* A4; *MurzHist* O3v; *GliczKsiąż* P; gdyż nádeń pewnieyśzego celu nie mamy/ iedno w potrzebach fwyh vciekác fie do niego. *LubPs* T2 (4); *KrowObr* 139 (5); *RejWiz* 78v; *OrzList* d2; *RejZwierz* 72; *OrzRozm* H3v (3); Nie był ani będzie Prorok między námi wiétfzy nád Moizéfzá *BielKron* 45v (17); *GrzegRóżn* C3 (2); *Genere sum ei proximus*, Nie ma nád mié w rodzie bliźśzłego. *Mącz* 143c (8); *OrzQuin* Tv (2); *SienLek* 126v (3); *RejAp* 21v (4); *GórnDworz* C5v (5); *HistRzym* 30 (4); kthore fie nam włáfniey á skuteczniey okázác nye może/ áż w vwielbionym cieie náłzym. *RejPos* 33 (6); Nie ieft Święty/ iedno Pan: y nie ieft inśzy Bóg/ nád Páná: á nie ieft ták mocny/ iáko ieft Bóg náłz. *BiałKat* 3v (2); *HistLan* E3v; *KuczbKat* 280; *RejZwierz* 83 (6); *BielSpr* 60; *WujJud* 189v; *WujJudConf* 213v; *Strum* C4v; *BudNT przedm* c3v (3); *CzechRozm* 103 *marg* (3); *PaprpPan* Ff4v; *KarnNap* D; *ModrzBaz* 17v (5); *SkarJedn* A2v (3); Bo fkoró rozu^{mv} dołzedł/ niebyło nádeń ktory by fię wiécey bał P. B. y lepiey á pobożniey żył ná świećie *SkarŻyw* 269 (8); *CzechEp* 8 *marg* (2); *NiemObr* 48; *ReszPrz* 109; *ReszList* 154; *WerGość* 218; *BielSen* 19; *KochPieś* 71; *ArtKanc* I2v (2); *PaprpUp* C4v; *ZawJeft* 8; niewidzę aptiorem nad Pana Ostroroga *ActReg* 80 (2); bo fzkodá niemoże bydz wiétfza y grzech/ nieczyftego co śiać. *GostGosp* 102; *Phil* Q3; *KochCzJan* A2v; A ten gđzieś śiedząc nárzéka z dáleká/ Przed którym niémam milśzého człowieká. *KochFrag* 24 (3); *OrzJan* 26 (2); *LatHar* 442; Wiétfzey nád tę miłości żaden nie ma; iedno gdy kto duźę fwą położy zá przyiaćioły fwoie. *WujNT Ioann* 15/13 (5); *SarnStat* 972 (2); Prośzę/ day mi godnie twé rozbiárác poćiechy/ Krom tych bowiem wiétfzény nie prágnę mieć vćiechy. *SiebRozmyśl* G2; *GrabPospR* L4; *PowodPr* 29 (3); Náđ kroleřtwa nie máią ludzie ná ziemi rzeczy nazacnieyśzey y fzcześćia wiétfzego. *SkarKaz* 637a (5); *VotSzl* D4v; *CzahTr* [D]v (2); *SkarKazSej* 691b; *KlonFlis* D2; *SapEpit* A4.

β. „Nie” poprzedza inną część mowy niż czasownik (1085) :

1) *W konstrukcjach jednoczłonowych* (13) :

Konstrukcja z zaimkiem „inny” (1): Nie inśzyć ieft zakon Boży á inśzy przyrodzony [= *oba takie same*]. *WujJud* 74.

Konstrukcja z zaimkami „inny” i „nikt” (1): Nikt inśfy niewiádom iáki wftyd á iáką lekkość ćierpié ia od przelládownikow twoich *RejPs* 101.

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „co” [w tym: *co inszego* (5), *gdzie indzie* (1), *kto inszy* (1)] (7): Tákżec y dżiś Cefarz y Krolowie Krześciáńscy/ y łámi przy teyże Stolicy fćátecźnie fćoią/ [...] y poddánym fwym rofkázuią/ áby ieey fłucháli/ y tego kogo Pan Bog chce mieć ná niey: A nie Witemberczán/ Aufzpurchán/ Hugonotow. A nie prze co inśzego fie te fćráfzliwe zábúrzenia y rofterki między Pány á złemi obywatelmi záczyły *WujJud* 21v; A przez wfćápienie zász do niebá/ rozumie onę zupełność duchá Bożego/ ktore^{go} wziął od Bogá y oycá fwego [...]. A iż tu przez

wstąpienie do niebá nie co inżzego ma być rozumiano/ áni też ten wykład/ ieft moim wymyśłem/ tedy [...] *CzechRozm* 27v (3); Owa go mieczem Krolowa przebyła/ Ze nie kto inży/ tá go rzecz ciefzylá. *KochSz* Bv; ktobykolwiek [...] pozwał iáką perfonę [...] przed Máyeftat náfz ná Séym/ iákóž nie gdzie indzie o to pozwać nikt nie ma *SarnStat* 148; *PaxLiz* Bv.

Konstrukcje z zaimkami typu „nic” [ze względu na trudności interpretacyjne uwzględniono tylko konstrukcje z dodatkowym określeniem wielkości wskazujące i precyzujące obiekt, z którym związane jest największe nasilenie jakiejś cechy [w tym: comp ai (2), comp av (1)] (3): Nemo accipit melius, Nikt nie lepiej gości przimuye. *Mącz* 214c (3).

Konstrukcja z comp „pierwej” precyzująca termin (1): A iż nie pierwej [= *dopiero wtedy*] Bog okazał był tey łáki/ áni też záras podał prawdy/ bes podobieńftw nie iákich ćieniow y figur: tedy [...] *CzechRozm* 93v.

2) W konstrukcjach dwuczłonowych (1056) :

a) „Nie” w pierwszym członie (801) :

α) Konstrukcje, w których stwierdza się, że poszczególne obiekty są pod jakimś względem takie same: *x jest takie samo jak y pod względem p, x i y są jednością pod względem p* (5) :

[*typ: nie inny x ... ale ten sam*] »nie ... ale« (2): Abowiem nie inży ieft Pan Chrístus/ áni fie odmieni iego święte Ciáło/ ále moc poświęcenia/ y obżywiáiąca łáfká w nim trwa wftáwicznie. *WujJud* 241; *SarnStat* 1020.

[*typ: nie inny x a inny y, ale takie same*] »nie ... ale« (2): nie inaczey częiem łtáre święte: á inaczey nowe: ále wżytkie z iednákim wefelym obchodziem. *SkarŻyw* 130; nie dziś innego báránká/ á innego iutro: ále zówże tegož iednego. *WujNT* 773.

[*typ: nie więcej niż x, ale tyle samo*] »nie ... ale« (1): Zeby nie więcej o łobie rozumiał/ niżli potrzebá rozumieć: ále iżby rozumiał z vmiárkówaním *WujNT Rom* 12/3.

β) Konstrukcje, w których wyodrębnia się jeden obiekt spośród nieograniczonego zbioru możliwości [*typ: nie inny itp. ... tylko y = właśnie a. tylko y*] »nie inny itp. ... je(d)no, ale, tylko, jako, (o)procz, nad, lecz, jedno tylko, krom, mimo, owszem, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« (588:16:16:8:5:3:2:1:1:1:1) (643) :

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” [w tym: inac(z)ej (a. inak) (241), in(n)y (a. in(ak)szy) (122), zinqd (17), indzie(j) (9), inedy (1), rozny (1)] (391): *OpecŻywPrzedm* C4; *PatKaz III* 119v; *FalZioł V* 26 (2); *BielŻyw* 92; *GlabGad* G8; *MiechGlab* 15; *BierRozm* 18; *WróbŻółtGlab* A2v; *LibLeg* 9/51 (4); *RejPs* 51v (12); *ComCrac* 13v; *LibMal* 1544/91; *SeklWyzn* 3v (2); Miłować ieden drugiego/ [...] nieinaczey iedno iako włafne ciáło łwoie *SeklKat* K2 (2); *KromRozm I* O2; *KromRozm II* h2 (6); *KromRozm III* A6v (17); aby tam publice, quarn privatim nie ine pisma były kazane krom Starego i Nowego Zakonu *Diar* 51 (9); *GliczKsiqż* N3v (3); *GroicPorz* f3v (8); *KrowObr* 7v (12); *Leop Num* 22/3 (2); *BibRadz* *4v (3); *OrzRozm G* (2); áby wielkánoc nie inedy byłá święconá iedno w dzyeń niedzyelny *BielKron* 150v (5); że we włzech kościelech po włzem świećie nie inłza iedno tylko Apołtołfka wiára y náuka brzmiała. *GrzegRóżn* H (5); *Mącz* 151a (4); *OrzQuin* P4v (5); *SarnUzn D* (4); *SienLek* 176 (2); *LeovPrzep* bv; *RejAp* 77 (2); *GórnDworz* E8 (9); *RejPos* A5 (55); *RejPosWiecz*² 93 (4); także y Duch S. nie rózną włzechmocnością Włzechmogący/ iedno tą/ którą Syn y Oćiec *BiałKat*

8v (9); *HistLan* F4; *KuczbKat* 5 (3); *RejZwierc* 3 (6); *WujJud* 6 (12); *WujJudConf* 21 (6); *BiałKaz* B4v (3); *BudNT przedm* d2 (2); Tedy tego nie w inŝy ŝpoŝob czyni tylko w ten/ iŝ oná młodziuchną ná ten czás była w ŝoŝtych práwie roku *CzechRozm* 130 (15); *ModrzBaz* 3 (33); *SkarJedn* 7 (6); *SkarŻyw* 2 (4); Nieináczeŝ/ ták ŝię rzecz ma. *MWilkHist* D2; á ŝukáli y ŝądáli nie inŝego/ procŝ Meŝyálŝá człowieká im obiecánego potomká Dawidowego *CzechEp* 302 (9); *CzechEpPORz* **3v; *NiemObr* 13 (2); *KochDz* 106; *ReszPrz* 26 (3); *ReszList* 190; *WerKaz* 281; *ActReg* 19 (3); *KochFrag* 52; *OrzJan* 91 (2); A ktoreŝ to lekářtŝwo? nie inne/ nád ono/ ktore ŝmierć zwyćięŝyło *LatHar* 196 (2); *WujNT przedm* 11 (14); *WysKaz* 34; *JanNKar* C (5); *JanNKarKoch* G2; Woienienni ludŝie nie indŝie iedno ná polu ŝtania ŝwé niechay czyniá. *SarnStat* 901 *marg* (50); *CiekPotr* 78 (2); Wiérz mi/ ŝeć to nie z inąd/ iedno z vprŝéymégo Pochodŝi vmyŝłu *GosłCast* 18; *KlonWor ded* **3.

~ Konstrukcja z dodatkowym okreŝleniem wielkoŝci wskazujáca na obiekt, z którym zwiázane jest największe nasilenie jakiejŝ cechy (1): czégo nie inŝym ŝpoŝobem ŝnádniej dowieŝć mogá/ iedno zábronieniem proznovánia. *ModrzBaz* 10v. ~

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „nic” [w tym: *ŝaden in(sz)y* (7), *nikt in(sz)y* (1)] (8): *BibRadz* *4v; iŝe nie ŝadną inŝá rzeczá/ iedno Káplánŝká Zwiérzchnoŝciá/ Polŝki Król/ y Króŝeŝtŝwo iego/ y wolnoŝć Króŝeŝtŝwá tego ŝtoi. *OrzQuin* Yv; *RejPos* 21v (2); *BiałKat* 136; *KuczbKat* 265; *JanNKar* C.

~ Konstrukcja z dodatkowym okreŝleniem wielkoŝci wskazujáca i precyzujáca obiekt, z którym zwiázane jest największe nasilenie jakiejŝ cechy (1): ŝeŝ inŝ nikomu inŝemu nie powinniéŝŝy ŝlubu á wiáry/ iedno iemu. *RejPos* 130.~

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „co” [w tym: *co in(sz)ego* (124), *kto in(sz)y* (40), *który in(sz)y* (32), *ŝkqinąd* (22), *gdzie indzie(j)* (10), *czyj in(sz)y* (2), *jaki inny* (2)] (232): *OpecŻyw* 43; *LibLeg* 11/55v; Y komuŝ to ma być dano Iŝcieć nie inŝŝemu komu iedno ŝlugam z iego domu *RejRozpr* B3; *KromRozm I* K4v (3); *KromRozm II* d3; *KromRozm III* A2 (10); *Diar* 32 (3); *GliczKsiąŝ* B4 (8); *KrowObr* 94; *OrzRozm* G4v (4); *BielKron* 194 (2); *GrzegRóŝn* G4; *OrzQuin* E (9); *RejAp* 20; *GórńDworz* Z3v (3); *RejPos* A6 (3); *RejPosWiecz*³ 98; *KuczbKat* a2; *RejZwierc* 182 (2); Bo nie ŝkąd inąd/ mowi Cyprian S. wŝzczéŝŝy ŝie odfŝzczepieńŝtŝwá/ iedno ŝtąd/ ŝe Kápláná Boŝego nieŝlucháią. *WujJud* 20v (4); *RejPosWstaw* 21 (3); *MycPrz II* A2 (2); *BudNT przedm* c2v (2); *CzechRozm* A5v (35); *ModrzBaz* 14 (2); Siářká [...] iefli [...] ŝŝe z którym kruŝŝcem zŝáczy/ ónégo kruŝŝcá iáwnie pokaŝe wŝaŝnoŝci: ále ogień nie czyy inŝŝy/ iedno ŝwóŝy wŝaŝny. *Oczko* 6v (2); *SkarŻyw* 374 (2); ktory to co ma y co iefł nie z kogo inŝŝego ma/ lecz z ŝiebie ŝámeŝgo. *CzechEp* 240; iŝ teŝ nie inŝŝemu któremu/ procŝ tego ŝámeŝgo Bogá ŝluzá: iedno Bogu oŝcu. *CzechEp* 287 (44); *NiemObr* 10 (10); *ReszList* 142; *WerGoŝć* 203; *WerKaz* 285 (3); *GosłGospSieb* +3; Nie czym inŝŝym bowiem kwitną Rzeczŝypolŝolite/ iáko thym/ gdy práwom zupelne bywa od káŝego oddawáne poŝlufŝeńŝtŝwo *Phil* D3; ŝam wŝŝŝŝŝtek nie gđŝie indŝieŝy/ ále tu do Polŝki mierzy *OrzJan* 109 (2); *WujNT ktv* (9); *SarnStat* 392 (10); *CzahTr* A3.

~ Konstrukcje z dodatkowym okreŝleniem wielkoŝci wskazujáce i precyzujáce obiekt, z którym zwiázane jest największe nasilenie jakiejŝ cechy [w tym: *comp av wiécej* (3), *comp ai* (1), *tak + av* (1)] (5): *CzechRozm* 36; *ModrzBaz* 68; *CzechEp* 191 (2); á bądŝcie tego pewni/ ŝeć ŝię ŝzátan/ nie dla czégo inŝŝego ták bárzo burzy ná Páŝterze y Biŝkupy wáŝŝe/ [...] iedno dla tego [...] *ReszPrz* 107. ~

Konstrukcje z zaimkami typu „co” [w tym: kto (2), co (1)] (3): [Piteus] pusił tę był flawę między ludzie o Thezeufye bękarcie żeby myał być fynem Neptunufowym [...]/ á to nye dla czego yedno aby nye był w podeyrzányu rod yego GliczKsiąż B5v; ActReg 61.

~ *Konstrukcja z dodatkowym określeniem wielkości wskazująca i precyzująca obiekt, z którym związane jest największe nasilenie jakiejś cechy (1): Nie komuć to gorzey będzie iedno temu kto tak śmieie flugę cudzego ładzi y potępia CzechEp 74. ~*

Konstrukcje z zaimkami typu „nic” z określeniem wielkości wskazujące i precyzujące obiekt, z którym związane jest największe nasilenie jakiejś cechy [w tym: żaden (4), nic (3), nikt (2)] (9): BierEz B4v; KromRozm II v; GroicPorz y; Mącz 78c (2); A nikomu ón nie trudniey iedno wielkiemu łtanowi. RejZwierc 50v (3); á nie wzgardzay grzełznego żywota mego/ żadnemu lepiey y iálniey nie świadomego/ iáko tobie lámemu. LatHar 594.

γ) *Konstrukcje z comp av i ai wskazujące i precyzujące górną lub dolną granicę ilości lub nasilenia jakiejś cechy [typ: nie comp ... tylko y = tylko, co najwyżej a. co najmniej y] »nie comp [w tym: więcej (42), mniej (25), dalej (8), dłużej (6) itp.] ... jedno, tylko, jedno tylko, jako» (86:4:2:1) (93) : MetrKor 38/501; á nie dłużej go trzymać w kąpieli/ iedno poki fie ciało nie zagrzeie FalZioł V 35v; LibLeg 8/26v (2); KromRozm II f4 (4); á nye wyętlśł moc áni władzą [papież] ma/ yedno zároveň z drugimi pátryárchy. KromRozm III L8v (3); Diar 80; nie dáley máią Sądu czekać/ iedno od wśchodu fłońcá áż do Południá GroicPorz kv (3); BibRadz *5 (2); BielKron 204v (4); Ne diutius anno in provincia essem, Abych niedłużej w tym stároftwie álbo vrzędzie był tilko yeden rok. Mącz 91a (4); RejPos 88; Ošťáthni rząd niepořlednieyfzych mężow potrzebuie iedno iáko y pierwfzy. BielSpr 20; WujJud 6 (6); WujJudConf 150v; RejPosWstaw [41²]v; CzechRozm 228v (2); ModrzBaz 9v (4); SkarJedn 5; SkarŻyw 92 (2); ReszPrz 90; GórnRozm C2v; GostGosp 32 (3); OrzJan 73; WujNT 287 (2); [skazujemy] áby ná Séymiech Powiátowych Pořłów ná Séym Wálny nie więcéy obierano/ iedno tak wiele/ iáko przedtym obierano SarnStat 42 (37); VotSzl D4v; nie więcey z łobą/ do grobu weźmiewá/ Tylko poki ná świećie/ czego záżyiewá. PaxLiz C4.*

Konstrukcje z zaimkiem „co” (2): Gdyż fie nie o co więcey záftawiamy/ iáko oto/ żeby Bog [...] chwałę fwoię miał CzechRozm 194v (2).

δ) *Konstrukcje z comp av i ai wskazujące i precyzujące termin [typ: nie wcześniej ... aż a. niż y = dopiero (gdy) y] »nie comp [w tym: pi(e)rwej (39), drzewiej (15), rychlej (2), dawniej ani pozdniej, przedni, dalszy] ... aż, aliż, niż(li), aż pierwej, ale, jedno» = non prius ... quam Mącz, Modrz; non ... usque dum Vulp; non ... donec PolAnt; non prius ... quousquam JanPrzyw; nullatenus ... donec, non prius ... nisi prius JanStat (35:12:6:4:2:1) (60) : OpecŻyw 11; łpanya żądza nyepyeruey yey przyřzła alyřch potrzeba przypádzyla PatKaz III 147; Iaiecz pod kokofz nalepiey ładzić w lichwie/ nie dawniey, ani pozdniey z niefione/ iedno około dziefiáci dni FalZioł IV 19b; LibMal 1546/113v; KromRozm III C8 (4); GroicPorz r3; Leop Num 32/18; Nie drzewiey będę iadł aż pierwej odpráwię rzecz fwoię BibRadz Gen 24/33; OrzRozm F3v (2); BielKron 333v; Mącz 396c (2); OrzQuin A2 (7); Thenże theż powieda o iednym máłym/ iż widział raz/ kiedy go kániá porwála miáłto kurczęciá/ y nie přędzey go puściłá/ áż ná nię długo wołác muřiano. GórnDworz Q8v (3); GrzegŚm A2; KuczbKat 60; CzechRozm 93v (5); KarnNap B3v; ModrzBaz 80v (5); SkarJedn 260; tedy łok ón [...] nierychléy fye zřiáda/ niż*

lećie *Oczko* 9 (2); *SkarŻyw* 173; *CzechEp* 234 (3); *KochWz* 140; *vřtánowiwfzy tę obřerwácýą/ nie w przednim álbo nie w dálřzym/ ále w pięćdziefiętym roku ReszList* 147; *KochPam* 81; *PudřFr* 45; *GrochKal* 7; *WujNT* 537 (3); *SarnStat* 12 (5).

b) „Nie” w drugim członie (255) :

α) Konstrukcje, w których stwierdza się, że poszczególne obiekty są pod jakimś względem takie same: *x jest takie samo jak y pod względem p a. x i y są jednością pod względem p* (7) :

[typ: *ten sam, a nie inny od y*] »a nie« (1): że prawdziwej drogi uczył a nieróżnej od nauki Krystusowej *DiarDop* 101.

[typ: *ten sam, a nie inny x, a inny y*] »... nie« (2): *OrzList* d3v; który onego Bogá Iednego (nie inřzego pod zakonem przez Moizęřřá/ á inřzego przez Kryřtuřá pod Ewánielią obiáwionego) zowie Oycá Páná Iezuřowego *GrzegRóżn* H3v.

[typ: *taki sam, a nie x mniejszy, a y większy a. x mniejszy od y*] »nie« (4): Vczyńmy człowieká ná podobieńřtwo nářřé: á to widziřř równą wřzyřřkich moc do řtworzenia: nie mnieřřy iedeⁿ/ á drugi więřřy: iedná to możność/ iedná władza. *BiałKat* 108v; Równym kofřtem y równą pracą nie mnieřřą áni więřřą ieden náđ drugiego/ iáko wypráwę czynić. *GrabPospR* Kv (3).

β) Konstrukcje, w których wyodrębnia się jeden obiekt spośród nieograniczonego zbioru możliwości [typ: *y, a nie inny itp, = włáśnie a. tylko y*] »a nie, nie, ale nie« (199;24:2) (225) :

Konstrukcje z zaimkami typu »inny” [w tym: *in(n)y* (a. *in(ak)szy*, a. *inaki*) (82), *inac(z)ej* (a. *inak*) (42), drugi (3), *indziej* (2), *inny drugi* (1), *zinqđ* (1)] (131): Sam ie Bog wie á nie inny. *BierEz* Cv (2); *MetrKor* 38/500; *PatKaz II* 34v; *BielŻyw* 133; *GlabGad* A5; *ConPiotr* 31; *RejKup* ř4v; *KromRozm I* G3; *KromRozm II* p2 (2); *KromRozm III* G4 (2); *LibMal* 1554/184v; bo jeno tym też z szlacheckiego stanu dopuszczano kapłany doma tylko chować, którzy je przedtym chowywali, a nie innym drugim *Diar* 53; *GliczKsięż* D2; *LubPs* aa4; *Leop Iob* 19/27; *LeszczRzecz* A3v; *OrzRozm C* (3); Stáđci idzie/ á nie z ináđ/ vpadek ná Polřką Koronę *OrzQuin* C3 (7); *Prot* C2; *SarnUzn* D8; *RejAp* 91 (3); *GrzepGeom* L3; A thákieř też á nie inářře kroleřřwo Pan řpráwić y poruczyć raczył tym wiernym řprawcom á řřářřřom řwoim *RejPos* 318 (3); *BiałKat* 173v; *Grzegřřm* 4; *RejZwierc* 266v; *WujJud* 29v (5); *WujJudConf* 24v; *BiałKaz* G4v; *BudNT* przedm c4; *CzechRozm* 24v (17); *PaprPan* Aa3; *ModrzBaz* 34 (2); *SkarJedn* [A2] (3); ty řirót bróniřř/ nie inny. *KochPs* 16; *SkarŻyw* 135 (3); *CzechEp* 76 (12); *KochMRot* A4; *ReszPrz* 103; *KochSob* 60 (2); *PudřFr* ř3; *ArtKanc* M13v; *GórnRozm* A3v; mnie iuř tym řpořobem nie innym/ Smierć łákoma pożyra *ZawJeřt* 44; Ták nie inářřey máią chodźić bráńki. *GórnTroas* 12; *KochPij* Cv; *ZapKořcier* 1589/89v; *OrzJan* 43 (2); á tedy wřámym řobie tylko przechwalánie mieć będzie: á nie w drugim. *WujNT Gal* 6/4; tám á nie indziěy [...] džiátki ná náuke posýłano *JanNKar* B3v (5); *SarnStat* 52 (11); *SiebRozmyřł* F3; *SkarKaz* 117b (7).

~ W charakterystycznych połączeniach: *ten(że) (a) nie in(sz)y* (39), *tak (a) nie inac(z)ej (inak)* (28), *on (a) nie in(sz)y* (13), *taki(ż) (a) nie inaki (inakszy)* (6), *tam a nie indziej* (2), *stáđ a nie zinqđ*; w pierwszym członie ponadto: *sam* (9), *tylko* (5), *jedno*, *tylko sam*. ~

Konstrukcje z zaimkami „inny” i „řaden” (22): Także řobie ich řektę wybrali á nie řáđną řř inřą *MiechGlab* 20; *SeklWyzn* ktv (2), *SeklKat* D2v (8); *KrowObr* 51v; którą řpráwą řámą tylko/ á nie

żadną inną rzeczą/ każde Krolestwo błogosławione/ á łzczęśliwe bywa. *OrzRozm* A2v (2); y ten/ á nie iny żaden/ vznáwác to ma *OrzQuin* S3v; *RejPos* 121v (3); *CzechRozm* 70; *SarnStat* 966 (3).

~ W charakterystycznym połączeniu: *ten(że) a nie żaden inszy* (4); *ponadto w pierwszym członie: sam* (8), *tylko* (2), *sam tylko* (2), *jeden sam* (2). ~

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „co” [w tym: *kto in(sz)y* (31), *co in(sz)ego* (13), *gdzie indziej* (12), *ktory in(sz)y* (10), *jaki inszy* (4), *czyj inszy* (2)] (72): *LibLeg* 10/153v; *SeklKat* Kv (2); *MurzHist* C3v (2); A przeto też onych czásów dobrzy/ rządni/ á śwęćci biłkupowye bywali/ y pilnye vrzędu śwego/ á nye czego inego pátrzyli *KromRozm III* I7v (8); *Diar* 26 (2); *LubPs* Z3v; *GroicPorz* d3v; *KrowObr* 51v (2); *OrzList* f2; *OrzRozm* N; bo iefli rozumieią słowo Bogiem/ iáko Jan wykłada/ á nie infzá iáką perłonę ktora Bogiem nie iefł/ [...] Tedyć y oni według mędrówanía śwego y potwarzy fwoiey [...] máią dwu Bogow *GrzegRóżn* B2v (5); Si quid peccat Demea mihi peccat, Iefli w czym wykracza ná moy to karb czini/ Mnie grzełzy nie komu ynłzemu. *Mącz* 221a (2); *OrzQuin* S4 (2); *SarnUzn* D3v; *SienLek* 161; á ná włzem fie z námi niech dzieie fwiętha wola twoiá á nie czyiá infzá *RejAp* 141v; *GórnDworz* G4 (2); Potym mowi/ w grobiech vłłyfzá/ nie gdzie indziey. *GrzegŚm* 8; *WujJudConf* 98; *RejPosWstaw* [110³]v; *CzechRozm* 25 (14); *Oczko* 1; *CzechEp* 75 (12); *WerKaz* 284; *SarnStat* 442 (3); Táć iefł nie ktora infzá/ co nam w drodze záłłá *PaxLiz* E2v (2); *ZbylPrzyg* A3v.

~ W charakterystycznych połączeniach: *ten (a) me ktory inszy* (7), *to(ż) a nie co inszego* (3), *ten(że) a nie kto inszy* (2), *tu a nie gdzie indziej* (2), *tam a nie gdzie indzie; ponadto w pierwszym członie: sam* (13), *tylko* (3), *sam tylko, raczej*. ~

γ) Konstrukcje z *comp av* i *ai* wskazujące i precyzujące górną lub dolną granicę ilości lub nasilenia cechy [typ: y, a nie *comp* = tylko a. co najwyżej, a. co najmniej y] »a nie, nie *comp* [w tym: więcej (12), dalej (3), mniej, mniejszy, większy, więcej ani mniej]« (17:3) (20) : *ZapWar* 1529 nr 2474 (2); y czyczki dzieci karmi/ kthorich zawżdy miewa dwoie/ nie więcej ani mniej *FalZioł* IV 29c; *GroicPorz* e4v; My w tákowey rzeczy fkázuiem Mikołaiowi dwunaścią świádkow á niemniey. *UstPraw* I3v; áż poty wylewác będziełz á nie dálej *BudBib Iob* 38/11; *ReszPrz* 79; y w tákiéyże liczbie osób/ do mieyfća fádów/ nie wietłzéy przychodźić ma. *SarnStat* 152 (13).

δ) Konstrukcje z *comp av* i *ai* oraz z wyrażeniami o podobnym znaczeniu wskazujące i precyzujące termin [typ : y, a nie wcześniej a. później = tylko (do) y, dopiero y] »a nie *comp itp.* [w tym: dalej, rychlejszy, przed tym albo za tym]« (3) : Pobor ten i czopowe na ten tylko rok 1557 ma być a nie dalej. *Diar* 81; *WujJud* 263v; w którym á nie rychleyłzym czásié odpuśczenia od páná śwego od flůžby będzie prołł y żadał. *SarnStat* 648.

3) W konstrukcjach trój członowych [typ: y, a nie inny itp. tylko y = tylko y] »a nie, nie ... jedno, (o)procz, krom, nad« (11:5;9:5:1:1) (16) :

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” [w tym: *inszy (a. inny)* (4), *inaczej* (4)] (8): *RejPos* 119 (3); *ModrzBaz* 66v; *SkarŻyw* 337; Temu yełł tak nyeynaczy yedno yako opifzano *ZapKościer* 1582/28; *CzechEp* 269; *SarnStat* 357.

Konstrukcje z zaimkami typu „inny” i „co” [w tym: *kto inszy* (4), *który inszy* (4)] (8): iž mowi/ fyn człowiecy [!]/ á nie kto infzy procz niego. *CzechRozm* 27 (5); iž tenże Bog przez Proroki mowił, ktory świát stworzył, á nie ktory infzy procz niego. *CzechEp* 274 (3).

Z 3. (186): *BierEz* S4; *OpecŻyw* 138v (2); *ForCnR* D; *LibLeg* 6/190v; *PatKaz III* 119; *FalZioł* IV 48d; *GlabGad* C3v (6); *MiechGlab* ktv; *RejRozpr* E4; *RejJóz* G3; *RejKup* h2 (3); Iż nye o wślytkim piłm mamy. *KromRozm I* L4 marg; *MurzHist* C4 (5); *MurzNT* 8v; *KromRozm II* c4 (2); *KromRozm III* O6v; *BielKom* G5; Yáko nye zaráz Rzymu zbudowano *GliczKsiąż* I8 (5); *GroicPorz* dv; *KrowObr* 60 (3); *RejWiz* 62 (2); Y Záiączkow gdyby ták/ nie częłto gonili/ Káždyby ich więcey miał/ by fie rozrodzili. *RejZwierz* 129v; *BibRadz* *5 (4); *BielKron* 66 (8); *KochSat* B3v; *Mącz* [114]b (3); *SienLek* 3v (4); *RejAp* 32; *GórnDworz* B4v (6); *RejPos* 67 (5); *BiałKat* 16 (3); *BielSat* D3; *HistLan* F5; *KuczbKat* 275; *RejZwierc* 56v (4); *WujJud* 28v (3); Abowiem nie wśzędzie mogą mieć fnádneho śpiewánia kościoły Boże. *WujJudConf* 186 (2); *Strum* L2 (4); *BudNT przedm* a5 (4); *CzechRozm* A2v (13); *PaprPan* B; *KarnNap* A2v; *ModrzBaz* 34v (3); *SkarJedn* 124; *Oczko* 9v (5); *SkarŻyw* 16 (3); *StryjKron* A3v; *CzechEp* 63 (3); Iáko tedy nie śam Piotr vczył/ ták też nie śam pał owiec páná

W konstrukcjach typu: *nie + praep + ai* (*a. av, a. nm, a. part, a. sb*) w sensie odpowiadającym szykowi *praep + nie + ai* (*a. av, a. nm, a. part, a. sb*) (część przykładów to być może przymiotniki z nietypowym szykiem przyimka) [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (5)] (82): *BierEz* B2v; *FalZioł* II 2c; *A niepocłowieczeńsku iestem od nich ślácowan RejPs* 32; *RejKup* b6; *Diar* 28; *GliczKsiąż* B8 (4); *LubPs* ggv; *KrowObr* 229; *Bo oglądałz to dzyecię nie z dzyećinną głową RejWiz* 32 (2); *RejFig* Bb8; *vmął zołtáwiwłzy po łobie łynow śiedmđzyefiát/ ále drugie miał nie z włáwnych żon BielKron* 50v (14); *Infauste [...]. Nie w dobry czás w złá godzinę. Mącz* 120a (5); *SarnUzn* H3v; *SienLek* Vuu3; *GórnDworz* C2v (4); *Ale pátrzay tu wnet/ iż nie ná praftaká tráfilí/ w czym go oni podśtępic á włowić chcieli/ tym śie fámi włowili RejPos* 225v (7); *BiałKat* 43v; *RejZwierc* 267v; *Stąd śie znáczy/ iż lud piefzy ielth potrzebnieyfzy zbroyny s śtelbą ku wálney bitwie niż iezdni/ zwálzczęá gdzie nie w rowni/ álbo w trudnych mieyfćách BielSpr* 10v (2); *BudBib Ps* 36/10 (2); *że nie ná próżno bieżálem/ áni ná próżno prácowałem. BudNT Philipp* 2/16; *Paprpán* F3v (3); *KochOdpr* A4v; *SkarŻyw w* 98 (3); *StryjKron* 452; *CzechEp* *2v (3); *KochFr* 52 (2); *KochPhaen* 8; *WerKaz* 303 marg; *BielRozm* 4; *WujNT Act* 21/39 (2); *Albo téż ielłiby śie w czym podmówiło/ Czytelnik báczny nie zá vmyślné rozumieć bęđzie. SarnStat* 1305 (5); *Rády nie náczczo iáko pożyteczne. PowodPr* 72 marg; *nie z gołymi rękámi do domu Wroćilem śie CiekPotr* 90; *GosłCast* 18.

W konstrukcji, nie + pron + sb odpowiadającej szykowi: pron + nie sb (1): bo wielkiey pániey á co by po tym było/ okazać miłość nie fwoiey równi [tj. *człowiekowi sobie nierównemu*]/ kiedyby go z dufze miłować niemiála? *GórńDworz Cc2*.

Z imiesłowami w funkcji przysłówków (49): Ci go téż iedzą nieftoiąc/ ktorzy Kryftulá wyznawáią tzału fłtzełliwego/ á przá fie go tzału nieftztzełliwego *KrowObr 186v (2)*. Cf »nie chcąc(y)«, »nie rzkąc«, »nie wiedząc«.

Z imiesłowami czynnymi przymiotnikowymi (492): *OpecŻyw [34]v (4); PatKaz I 7 (4); PatKaz II 50v; PatKaz III 101 (4); FalZioł I 16d (12); BielŻyw 16 (2); GlabGad B7v (11);* iż Iuhra ziemia ieft prawie ku połnoci, niemaiąc żadnych gor nieprzyftępnych *MiechGlab 60 (2);* A ftałem fie iako człówek niefłyfzácii á nie maiąc w wfciach fwoich karania. *WróbŻołt 37/15 (4);* vczynię fie iáko zwierzę nie nierozumiejące *RejPs 107v (2); LibLeg 11/55v; ComCrac 16 (2); LibMal 1548/146v; ZapWar 1550 nr 2665; KromRozm I B4 (5); MurzNT 156 marg (2); KromRozm II k2; KromRozm III C7 (4); GliczKsiqż 12v (3); GroicPorz b3v (3); KrowObr C4 (7); Leop Ps 37/15 (3); BibRadz Prov 9/13 (5); BielKron 160v (2); GrzegRóżn A3 (2); KwiatKsiqż Hv; Silentes surculi, Iefzcze nie kwitnące. Mqcz 393a (65); SienLek 111 żp (4); RejAp [14]v (6); HistRzym 82v; RejPos 144 (4); BiałKat 163v; RejZwierc 168 (2); WujJud 203; WujJudConf 86v (2); RejPosRozpr c4v; drudzy drzewem nigdy niebotwiejącym przekładaia. BudBib I 43d marg (4); BudNT przedm b3 (16); CzechRozm 24v (20); ModrzBaz 3 (27); SkarJedn 43 (12); Oczko 8; Calag 553a; SkarŻyw 26 marg (36); StryjKron 390; CzechEp 11 (26); przetom téż pewien żywota wiecznego/ y korony oney niewiednącey *CzechEpPORz **4 (2); NiemObr 43 (3); ReszHoz 119; WerGość 238 (2); ArtKanc B3 (5); ActReg 18 (2); Calep 69b (28); Phil B (4); LatHar ++8 (18); WujNT Matth 9/36 (44); WysKaz 9 (2); SarnStat *4 (30); GrabPospR N2; PowodPr 7 (7); SkarKaz 4b (14); CiekPotr 46; SkarKazSej 665a (5).**

Ze stopniem wyższym przysłówków i przymiotników = tak (samo), podobnie; taki (sam), ten (sam), podobny (403): *BierEz R3v; BierRozm 12; SeklKat A2v; Yeftci prawda/ iż my duchowni [...] nye dokońcá dorbże [!]* vzywamy tego co nam Bog dał. Ale nye lepyey wy téż pánowye dworzánye y rycerftwo. *KromRozm I B (2);* Ten ku tem darum pańskiem/ był téż obdarzón od pana Boga żonką cnotliwą i działkami znią niegorłzemi *MurzHist B4v; MurzNT 88; KromRozm II gv (3); KromRozm III D3v (2); Leop Eph 2 arg; Ciężek ci ieft mnie moy fąsiad/ áleć téż Mořkiewłki Litwie/ á Turek Połřzce z Wołochy y z Tátary nie leklřzemi fą. OrzRozm T (4);* ábowiem po ták fwiętym pirwřzym Papiežu/ zdáło fie im iż nie mieli tráfic ná tákiego/ wřzákże to Bogu zářłużyli/ iż im nie podleřzego dał *BielKron 184 (5); Mqcz 247a (4); GórńDworz I4 (5); RejZwierc 126v (2); BielSpr 14 (2);* Tákże téż nie lřzey było ftronie drugiey *WujJudConf 249v; HistHel C3; CzechRozm 96v (2); PaprPan H4v (2); ModrzBaz 34 (3); Oczko 18; KochPs 151; SkarŻyw 253; CzechEp 92 (3);* Które [rymy] ieřli fie ludřiom kiedy řpodobáia/ Nie więcýy mnie/ niż tobie/ być powinné máia. *KochFr 9; ReszList 162; GórńRozm F (2); GostGosp 167; GostGospSieb +3; Phil C (2); Drořřzłą ofiárę naydě/ y rąk mych godnieyřzłą/ Snadř iáką był Priámus/ á nic nie podleřřzłą. GórńTroas 26 (2); GrabowSet E (3); OrzJan 38 (2); RybGęřli D; WujNT 643 marg (2); SarnStat 379; SkarKaz 549b. Cf »nie mniej«, »nie mniejszy«.*

W charakterystycznych połączeniach: z *av*: *barziej, chciwiej, dłużej, drożej, lepiej* (3), *lżej* (3), *łatwiej, pewniej, podlej, smutniej, więcej* (18); z *ai*: *cięższy, dłuższy, fortunniejszy, gorszy* (4), *lekszy, lepszy* (7), *podlejszy* (9), *pośledniejszy* (10), *więtszy* (3).

Ze stopniem wyższym przymiotnika = *comp* przymiotnika antonimicznego (1): *Iam nie mędrzy [= głupszy]* niżli pan/ *kiedym ługá iego. GosłCast* 17.

Ze stopniem najwyższym przysłówków i przymiotników, np. *x nie jest największe = x jest mniejsze, niż można się było spodziewać, a. jest dość małe* (15): *Górndworz* P4 (3); *Erałmus* też ná to mieyfce nie nagorzey piſze *BudNT* Kk3; iż *Tálmud* ich ieſt nowy wymyſł: y nie nadawnieyfze *ſpifanie CzechRozm* 69v; *ModrzBaz* 2 (2); *KochFr* 22 (2); *WerGoſc* 225; *Paprup* I2; *ZawJeft* 46; *WujNT* 354; Nie nalepſzać to ieſt rzecz *CiekPotr* 28; *KlonFlis* Bv.

W charakterystycznych połączeniach: z *av*: *nagorzej* (6); z *ai*: *nadawniejszy, na(j)gorszy* (6), *najlepszy* (2).

Z zaimkami nieokreślonymi upowszechniającymi [w tym: *wszyscy* (322), *wsze* (10); *zaw(ż)dy* (121), *zawsze* (35), *wszy(s)tko* (12); *każdy* (151), *wszelki* (4); *wszędę* (18), *wszędzie* (13)] = *tylko niektórzy, czasem, gdzieś itp.* [w tym: *rozdzielone przyimkiem* (59), w przyzwolonym równoważniku zdania (27), w kontekście z wyrazami oznaczającymi identyczność lub równoczesność (49)] (686): Nie wſzyfcy ktorzy fą cudni/ Ząwſze bywáią rozumni *BierEz* I; Nie koźdemu dowierzaymy. Bywac poſtawá pokorna/ Ale pod nią myſł niewierna. *BierEz* P3 (7); *OpecŻyw* 30 (4); *ForCnR* D; *LibLeg* 6/190v (3); Drugie wiedz iże piaſek czyrwony/ nie ząwſze znamionuie bić kamieniowy [lege: być kamieniowi] v onego człowieka. *FalZioł* V 10v; á thych lekarzſtw [...] Nie wſzitkich razem pożyway. *FalZioł* V 95 (7); *BielŻyw* nlb 11; Wſzelka żywa rzecz muſi mieć nie iakie ſmyſły, acz nie każda wſzitkie *GlabGad* L2 (7); *MiechGlab* ktv; *KłosAlg* F3v; *KlerWes* Av; *March*³ V7; *RejPs* 68v (4); *RejRozpr* C2 (10); *RejJóz* C8 (7); *SeklKat* S3 (2); *RejKup* d3v (6); Nye wſyfſtkość złoto co ſye łłnye. *KromRozm I* [L3]v (5); *MurzHist* L; *MurzNT* 81 (6); a yednák ſlowo boże przedſye nye odmyenne/ ále trwa ná wyeki/ wedle ſlow Dawida y Ezáiyafá/ ácz nye wſyfſtko wſyfſtkim/ áni wſfedy/ áni ząwſſe yednáko ſłuży. *KromRozm II* yv (18); Ale yednák nye wſfedy/ áni ząwždy to obiránye tákye w koſcyele było/ y zą czaſow ápoſtołſkich. *KromRozm III* I8v (12); *Diar* 32 (2); *DiarDop* 100 (2); *BielKom* A2 (3); *GliczKsiąż* Bv (4); *GroicPorz* B3v (7); *GroicPorzRej* C4; *KrowObr* A3 (10); *RejWiz* 6 marg (24); *Leop Eccli* 41/20 (6); *RejFig* Aa4v; *RejZwierz* 55 (5); *BibRadz* *4v (7); *OrzRozm* G2v (2); *BielKron* 1v (26); Ze mogła nieowſitkim wiedzieć zwirzchnia rada. *KochSat* B2v (3); *KwiatKsiąż* D2v (3); Non est perpetuum, Nie ząwždy ták bywa/ nie ząwždy to pewno. *Mqcz* 292d (6); *Prot* B3v; *SarnUzn* C8v; *SienLek* 4 (17); *RejAp* 32 (4); *Górndworz* C7v (17); *GrzepGeom* B3 (7); *HistRzym* 73; á muſi ſie ząwždy dzyać nie wizytko po myſli twoiey *RejPos* [279] (5); *BiałKat* 10v (7); *BielSat* B3 (3); *HistLan* E2 (3); *KuczbKat* 115 (5); Aczci ieſt celow doſyć rozlicznych ſwiátá tego/ ále nie wſzytko potrzebnych. *RejZwierz* 22v (17); Wodą też ták dobywáią/ odeymą wodę ktora do miáfthá álbo do zamku idzie/ bo nie wſzędzie ſtudzien bywa/ áni cyſtern. *BielSpr* 62v (3); Nie wſzelki/ ktory mi mowi/ Pánie/ Pánie/ wnidzie do kroleſtwá Bożego. *WujJud* 204 (32); *WujJudConf* 84 (4); *RejPosRozpr* e; *RejPosWstaw* [143³]v; *BudBib* b (2); *MycPrz* I A4v (2); *Strum* L2 (5); *WierKróc* B; Acz tego nie o wſzech mowie. *BudNT* przedm a5 (16); *CzechRozm* A3 (30); *Paprupan* B (3); *ModrzBaz* 1v (13); *SkarJedn* 15 (5); *Oczko* 10v

(3); *SkarŻyw* A4v (12); *StryjKron* 265 (2); A iżem z drugiey łtrony nie ná włzytko zołobná odpifał/ co y mnie X.K. zádał *CzechEp* 319 (19); *NiemObr* 26 (12); *KochEpit* A2 (2); *KochFr* 10 (6); *KochDz* 105; Nie káždyć iednę dzyeń fortunę niefie. *KochSz* C2v; *ReszPrz* 80; *ReszList* 165; *WerKaz* 275; *KochPieś* 17 (4); *KochTarn* 74; *PudłFr* 12 (4); *ArtKanc* B12; *BielRozm* 11 (4); *GórnRozm* Av (14); *KochWr* 34; *PaprUp* F3 (2); *ZawJeft* 25; *ActReg* 22 (4); *GostGosp* 1 (10); *KochPij* C; *GrabowSet* B4v; *KochAp* 8; *KochFrag* 23 (2); *WyprPl* A4v (2); *LatHar* +4v (17); *KołakSzczęśl* A3; Nie włzyſcy ſwięci rowne cudá czynią. *WujNT* 610 *marg* (80); *WysKaz* 14 (3); *JanNKarGórn* Hv; *SarnStat* 509 (9); *KmitaSpit* A4 (2); *PowodPr* 2 (5); *SkarKaz* 80b (18); *VotSzl* C3v; *CiekPotr* 66; *CzahTr* F2; *GosłCast* 11 (4); *SkarKazSej* 690a (2); *KlonFlis* D4v; *KlonWor* ** (3).

Z zaimkami dzierżawczymi = cudzy, obcy, inny; często wyraża tylko brak związku treści konstrukcji z osobą, do której się odnosi, np. *ta (jest) nie moja rzecz = ja się tym nie zajmuję, mnie to nie dotyczy* [w tym: *moj* (48), *twoj(ski)* (33), *jego* (16), *nasz (naski)* (42), *wasz* (7), *ich* (7), *swoj* (34), *własny* (1); *nie praep* + *czyj* (33); w przyzwolonym równoważniku zdania (6)] (188): *BierEz* Nv; *OpecŻyw* 94 (2); *PatKaz II* 36; *MetrKor* 46/47; *BierRozm* 3; *LibLeg* 10/98 (3); *Acz to nie mey rozum głowy* *Wtrąćć* łie w takie rozmowy *RejRozpr* D3v; *SeklWyzn* g2; *RejJóz* B8v (6); *SeklKat* A4; *RejKup* k5 (3); *KromRozm III* B7v (2); *Diar* 85; *BielKom* C8 (3); *GliczKsiąż* Dv (5); *LubPs* gg4v; *KrowObr* 39; *Więc iuż konik nie twoyłki* *RejWiz* 57 (12); *RejFig* Cc2v (4); *RejZwierz* 58v (2); *Nie wálzác rzecz znác czáły y chwile/ ktore Oćiec w łwey włafney mocy położył. BibRadz Act* 1/7 (2); *iż to nie ich rzecz takie rzeczy vznáwác* *BielKron* 205v (7); *KochZg* A3v; *Alienigena*, *Cudzi/ Obci/ nie náłzego* *rodu przichodzić. Mącz* 143c; *Alienum ab institutis meis*, *Nie mego łtanu. Mącz* 413d (8); *nie po náłku to* *OrzQuin* B; *Prot* C4v; *SarnUzn* E; *LeovPrzep* E2v; *RejAp* 129v (2); *To czo ma włzytko nie iego GórnDworz* O3v (3); *RejPos* 5v (8); *BiałKat* 186; *RejZwierc* 9v (14); *WujJud* 229v *marg* (2); *Ima plá zá vłzy mijając/ kto łię w łtępuie we przá niełwoię. BudBib Prov* 26/17; *MycPrz I* [C]2; *Strum* P3; *CzechRozm* 189; *PaprPan* V3v; *Bo dymy włtępuiące do głowy/ miełzáią włzytko/ á człowieká iákoby nie łwym á łobą niewładnącym czynią [hominemque alieni prorsus iuris faciunt]. ModrzBaz* 52 (5); *KochOdpr* Dv; *SkarŻyw* 251 (2); *CzechEp* 59 (5); *KochJez* A4v; *NiemObr* 41 (2); *KochFr* 50; *ReszPrz* 105; *KochPieś* 22 (3); *PudłFr* 14 (3); *BielRozm* 34; *Nie náłzey to myłłi Co Bog inłze myłłi* *KmitaPsal* A4; *PaprUp* G (2); *Nie moiá winá/ iám w tym nic nie krzywy* *ZawJeft* 29; *ActReg* 54 (4); *GostGosp* 14; *KochAp* 12; *OrzJan* 19 (3); *LatHar* 650; *RybGęśli* C; *WujNT* 84 (5); *SarnStat* 94 (6); *WitosłLut* A2; *będziećie łłużyć Bogom cudzym/ w ziemi nie wálzey* *PowodPr* 58; *SkarKaz* 209a (3); *A cołz ielt łatwieyłzego, iáko Krzywdę przyiacielowi vczynić łwoiemu. (–) Nie me to przyrodzenie, nie vmiem ia tego. CiekPotr* 47 (3); *CzahTr* G2; *SkarKazSej* 672a; *KlonFlis* C (2); *KlonWor* 3 (4); *Co ma człowiek nie twego? SzarzRyt* B2 (3).

[*Rozdzielone rzeczownikami*] (8) *RejWiz* 75 (2); *Wzowę nie łud moy łudem moim: á nie vmiłowány/ vmiłowaným* *Leop Rom* 9/25; *BielKron* 92v; *RejZwiercPodw* 183v; *Co włzyłtko/ [...]* *mówić nie rzecz moiá* *Oczko* A3v; *SarnStat* 574 (2).

Cf »nie za naszych czasow«.

W charakterystycznych połączeniach: nie [(z) czyjego] rodu (rodzaju, rodzenia) (4), stanu (2), ziemi (krainy, kraju) (5); we frazach o specjalnym znaczeniu 'ktoś nie może, nie potrafi, nie umie': nie [czyj(a)]

głowa (rozum) (2), nie [czyjej a. czyjego] baczności, głowy (rozumu) (17), mocy, siły, nie [w czyjej a. czyich] mocy (6), siłach; 'ktoś nie myśli, nie sądzi, nie powiedział': nie [czyj(a)] myśl, sąd (2), nie [czyjej] mowy, myśli; 'ktoś się nie zajmuje, kogoś nie dotyczy': nie [czyja] rzecz (18); 'ktoś nie spowodował': nie [czyja] godność, wina (3), nie [z czyjej a. czyjego] przyczyny (4), rozmysłu, zasługi, nie [czyją] przyczyną, nie [za czym] poduszczeniem.

Z zaimkami, przymiotnikami i przysłówkami tworzącymi całość składniową z kontekstami po nich następującymi (porównaniem lub dopowiedzeniem) [w tymi rozdzielone przymkiem (10), w przyzwolonym równoważniku zdania (11)] (69): Rogi ma wyfokie ale nie gałęziſthe iako v ielenia FalZioł IV 8d (2); WróbŻołt 118/3 (2); KromRozm II h2 (3); KromRozm III D (2); GliczKsiąż L8v; GroicPorz z (2); KrowObr 82v (5); RejWiz 163 (2); RejZwierz 71 (2); BielKron 133 (2); Mącz 314b (3); tedy przedię nie tym przezwiſkiem Dworzánin/ názwan być ma. GórnDworz Kk; RejPos 334v; BiałKat 313v; KuczbKat 85; Támże łobie y przepioremczkę vgonić może/ ále nie owák áby profo ábo inſze zboże vbogim ludkom łámác miał. RejZwierz 109v (4); BudBib b3 (2); BiałKaz K2; BudNT przedm d; CzechRozm 125v marg (4); (nagł) Bąk [nazwisko]. (–) Nie owychci to Bąków co we trzcinie bęcżą PaprPan Bb; ModrzBaz 92; Aczem/ pri/ nie ten/ moy (miły) Friczu/ ktorybym to łobie przypifował/ żebym o piſmiech vczonych ludzi mogł fnádnie ſwoie zdáine powiedzieć ModrzBazBud ¶5v; Oczko 5; CzechEp 59 (3); NiemObr 88; ZA ogonem wielkiego chártá poſtępuie Okręt/ który nie takim łpoſobem żegluie/ Zeby przodkiem prół wáły KochPhaen 14; GórnRozm E4v (3); ZawJeft 35; ActReg 118 (2); Nie dopiero łudałz zginął/ kiedy Páná przedał. WujNT 358 (7); SarnStat 73; Ieſli onego báránká nie profto bez ofiáry y ſłużby Bozkiey pożywano: dáleko te^{go} więcey nie godziło fię bez ofiáry pożywác. SkarKaz 157b (2); CiekPotr 74; CzahTr K.

Z rzeczownikami oznaczającymi stałe cechy (tu o ludziach) (19): GlabGad P8 (2); GroicPorz b3v (7); cífnął fię do tego czelniefzy z dworzan káždy/ áby był w domu kłiędzá Mácieiowſkiego nie gołciem GórnDworz B7v; że fię wždy będą s tego cieſzyli żeſ wždy nie dármobith do domu przyiechał RejZwierz 24 (2); Z dawná tu Lánckoruńcy w dobrej łławie brodzą/ Nie przeciw fię choć fię to nie obrzemy rodzą. PaprPan X; GostGospPon 169 (3); WujNT 1.Tim 3/6 (3).

Z rzeczownikami oznaczającymi narodowość [w orzeczeniu imiennym, w tym: z elipsą łącznika (4), z łącznikiem zredukowanym (3); w przyzwolonym równoważniku zdania (1)] (9): Zechmy wſytko nie rzymiánie RejRozpr D3 (2); RejFig Bb8v (2); RejZwierz 81v; BielKron 125; RejZwierz 236; A choć też ktory nie Grek był/ przedię Greckiego ięzyka vżywał. BudNT przedm c3v; Nie przepuſzczę żadnemu kto nie Beffermanem BielSen 8.

Z rzeczownikami w I w funkcji przysłówka lub z przysłówkiem „doma”, = bez czegoś, poza czymś; non in Vulg; non cum PolAnt (11): WróbŻołt 43/4; Tedy rotmiſtrz z łługámi przywiedli ie/ wſzákoż nie gwałtem BibRadz Act 5/26; Coenare foris, Nie domá wieczierzác. Mącz 59a (3); KochMarsz 153; Nafeimie wletzici/ nieprzes zadne Praktiki/ nie zadna chitroſcia abo zdrada/ wſzitkich wobec łtanow profil abi Sina iego połmierci iego Panem naznatzeli PaprUp C2v; GostGosp 92; áby tylko zwyczáynými drógámi y goſcińcámi nie miiáiąc Ceł ieżdżili/ pod łtráceniém rzeczy/ które nie goſcińcem powiozą. SarnStat 289 (2); PowodPr 59.

Z wyrażeniami przyimkowymi [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (73)] (885): *SeklWyzn* c3; A s tądże ieśli by kto był o złoczyństwo poiman/ á nie ná świeżym vczynku iáko mówią nie zá gorącą *GroicPorz* v4v (3); *BibRadz* 1.*Ioann* 5/16 (2); Kto wie że brát iego grzeſzy grzechem nie do śmierci *WujNT* 1.*Ioann* 5/16 (3); *WysKaz* 17. Cf »nie do czasu«, »nie do jutra«, »nie do końca«, »nie na wieki«, »nie przez miarę«, »nie w drogę«.

~ W kontekstach, w których „nie” + przyimek można zastąpić przez odpowiedni przyimek antonimiczny (776):

Zaprzeczony przyimek ma sens pozytywny (479):

»nie k(u), w, wedle (a. według, a. podług, a. wedla), z cum I, z(e) cum G, po, na cum A, pod, za, do, przez, dla, na cum L« = bez, niezgodnie z, wbrew, przeciw; non in *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*; non cum, non secundum *Vulg*, *PolAnt*; praeter, sine *Modrz* (96:93:85:52:40:19:7:6:6:4:2:1:1); *PatKaz* I 17; *PatKaz* II 36; *ZapWar* 1529 nr 2536 (3); Ty wodki ktho ie barzo waży nie z wielkim pożytkiem gich będzie pożywał *FalZioł* II 2c (2); *MetrKor* 61/35v; *LibLeg* 11/43v; *RejRozpr* H3; *SeklWyzn* c3 (2); *RejKup* o8; *MurzHist* T; *KromRozm* II i2v (2); *KromRozm* III F2v (3); *BielKom* C4v; *GliczKsiqż* B8 (5); Zálubyenye páńskie/ iż miał dác zyiemię Kánáán/ yako o thym hiſtorya fwiádſzy [...] nie dla załugi Abráámowey áni ludu onego. *LubPs* Y marg; Sentencyą Sędziemu przes ſwoie porządne votá/ náydniá/ pod tym zwirzchnim kftátem/ niemáiąc głowy nákrzytey czapką/ nie w rękáwicach/ w płáſzczu/ nie z bronią żadną/ náczczo/ fyedzęcy. *GroicPorz* dv (8); y wyrzuciłem ie z mieſc ich/ [...] nie w mieczu áni w łuku twoim. *Leop* Ios 24/12 (3); tedy ten co kupił ná wieczność ma przyłádz/ [...] iż to vczynił nie ná zmwie. *UstPraw* H2; *RejZwierz* A2; *BibRadz* Is 11/3 (7); przeto nie z gniewu mówił *BielKron* 14v (7); *GrzegRóżn* B; *KwiatKsiqż* C3; Vitio creati consules, [...] Nie wedle praw. *Mqcz* 67c; Me impulsare haec non fecit, Nie zá moyim poduſzczeniem. *Mqcz* 287c (9); *GórńDworz* C2v (2); *RejPos* 156 (14); *BiałKat* 186; *RejZwierc* 70 (3); Y to nie zá wámi [= przeciwko wam]. *WujJud* 154v (5); *WujJudConf* 253; *RejPosWstaw* [21²]v (4); *BudBib* Deut 8/9; *BudNT* Tit 1/6; *CzechRozm* 139v (3); *ModrzBaz* 19 (4); *SkarJedn* 217; *KochOdpr* A2 (2); *Oczko* 30; *KochPs* 65 (2); *SkarŻyw* 80 (7); *CzechEp* *2v (16); *NiemObr* 65; Ze dwiema tedy wálczyć/ nie ku rozumowi *KochEpitCat* 111; *KochPieś* 16; *GórńRozm* G2v marg; *PaprUp* C2v (4); *ActReg* 54 (2); *Serius* – Zuwazenim, niezzartem. *Calep* 972a; *Sinistre* – Nie dobrze, nie zwdziękem. *Calep* 983a (7); *Phil* C2 (3); *OrzJan* 108; *WyprPl* A4v; *RybGęśli* Cv; między wſzytkimi grzechy przeciw Duchowi ś. [...] ieden tylko ieſt ktory zgoła nie bywa odpuſzczony: to ieſt/ zefłzcie z tego ſwiátá nie w iedności á poſłuſzeńſtwie koſciola powſzechnego/ y bez pokuty. *WujNT* 51 (14); *WysKaz* 28 (3); *SarnStat* 203 (3); *PowodPr* 48; *SkarKaz* 347a (3); *CiekPotr* 79; *CzahTr* A3; *KlonFlis* D2; Wſzytká iego ſprává/ Mowić Ták ieſt, chocia zle/ choć teſz nie do prává *KlonWor* 71 (2). Cf »nie do krwi«, nie k myſli«, nie k rzeczy«, »nie pod miarą«, »nie pod miarką«, »nie po woli«, »nie w czas«, »nie w rym«, »nie z chnci«, »nie z dowcipu«, »nie z miarą«, »nie z dobrą wolą«, »nie z serca«, »nie z umyſłu «.

»nie w, na, z cum G, po cum L, między, przy, przed, z cum I, nad, po cum A, pod, u« = (s)poza, z dala od, osobno; obok; nad; non in *Mqcz*, *Modrz*; extra *Modrz*, *JanStat*; absque *PolAnt*; non inter *Modrz*; non cum *Vulg* (19:8:8:5:3:3:2:2:1:1:1:1); *TarDuch* B5; *KromRozm* I O3v; *MurzNT* 3v; *KromRozm* III O4; *Diar* 27; Páwo zabrania być temu Sędziem/ ktory ieſt klętym/ [...] nie z małżeńſtwá národzonym

GroicPorz b2v (4); Nie przy kosćielech ludzi chowano przed tym. *KrowObr* 104v *marg* (2); *RejWiz* 12v (2); *BibRadz Ez* 38/11; Gdy fie trąfi cudzozyemiec do was chocia nie z wáfzego rodu/ przyimicie á miłuycie go *BielKron* 44; Miáltá źiemie Pomorńkiey ktore nie nád morzem leżą fą ty [...] *BielKron* 291 (4); *Mącz* 98a (4); *SienLek* 92 (2); *RejPos* 215; *RejZwierc* 269v; *WujJud* 20v (3); *Strum* Ev; kiedy gdzie idzie prowadzą go/ gdy nie ná pokoiu iest [*publice sedenti*]/ łtoią przed nim *ModrzBaz* 37v; Niech też y to káždy obaczy/ co fię nie známi rodzi: iáko bogáctwá/ możność: ktore też także fą niepewne/ nieuřtáwieźne/ á nietrwále. *ModrzBaz* 57 (4); Czyłtość ćielefną ták chowál/ iáko by nie w ćiele żył *SkarŻyw* 298; Człowiek/ gdy mu fię wedle myřli wodzi/ Mnima/ że prořto nie po źiemii chodzi *KochFr* 37; ták wolno tym będzie męźnemi bydź iáko y owym/ którzy nie w murze mieřkác będa. *GórnRozm* M2 (2); *WujNT* 418 *marg* (2); *SarnStat* 18 (9); *SkarKaz* Oooo2a. Cf »nie po přeckę«, »nie przy sobie«, »nie w oczy«.

»nie po, do« = od (8:5): Cf »nie do śmiechu«, »nie do tego«, »nie po temu«.

Zaprzeczony przyimek ma sens negatywny (296):

»nie bez(e) (*a.* przez), z *cum* G, (o)krom, procz, przeciw(ko), nad« = z, *według*, *zgodnie z*; *non sine* *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*, *Vulg*, *JanStat*; *cum* *Mącz*, *Modrz* (255:12:8:3:2:1): i po wřzyřtkiei to źiemii włofkiei/ piřmy řwęmi nie krom ořobliwěi rády pańfkiei/ rořřlawili *MurzHist* B3; *KromRozm II* h (2); *KrowObr* 22v; *BibRadz Hebr* 9/7; *BielKron* 319 (2); *GrzegRóżn* E3v; *Non sine negotio*, Nie bez trudnořci/ nie ták łatwie. *Mącz* 395a (4); *OrzQuin* Yv; *GórnDworz* E8v (2); ma być pořřřżenřstwo wrzędowi/ ále nie nád wolą Bożą. *RejPos* 39 *marg*; Mnie teraz Menelaus z Minerwą pochodził, Ja go potym, bom sie też nie bez boga rodził *KochMon* 34; *WujJud* 51v (4); *RejPosWstaw* [41³]v (2); *BudNT Hebr* 7/10[20]; wřzákże iź to baczę że nie procz wielkiego pożytku będzie rozbieranie ich *CzechRozm* 103 (9); *ModrzBaz* 50 (4); *SkarJedn* A6v (5); *KochOdpr* D3; *SkarŻyw* 30 (8); *StryjKron* A (2); Ieřli co řpráwiedliwego/ ieřli řřřřżnego/ ieřli nie přeciřw łámemu pánu/ tedy to ma być czyniono od Ofiárowniká pańfkiego *CzechEp* 131 (6); y Kozacy řmieli Z Toropieckimi řtrzelcy ná tenże dzień mieli Potrzebę nie beze krwi *KochJez* B3; *NiemObr* 159; *KochFr* 33; *KochPieř* 13 (2); *KochSob* 57 (2); *PudłFr* 68; *ActReg* 5v (4); *GórnTroas* 4; *GrabowSet* G4v; *OrzJan* 39 (4); *LatHar* 67 (7); *WujNT* 534 (4); *JanNKar* Bv (3); *SarnStat* 388 (3); *SiebRozmyřl* Hv (2); Pátrz iákie czyni řřćęřćie [!] w nas niezgody, Ieden z pożytkiem drugi nie bez řřzkody. *KlonKr* D4v; *SkarKaz* 274b (5); *VotSzl* B3v (2); *GosłCast* 4 (3); Nie bez Páńfkiei porády wáfzá wola byłá *SapEpit* B4v. Cf »nie bez przy«, »nie z drogi«.

»nie od« = *do* (15): Cf »nie od rzeczy«, »nie od tego«.

Zaprzeczony przyimek wyraża stosunki czasowe: »nie przed« = *po* (1): toć nie przed vrodzeniem iego było. *CzechEp* 176. ~

W orzeczeniu imiennym z elipsą łącznika orzecznik wyrażony jest tym samym wyrazem co podmiot (3): O łátá zazdrořciwě/ wřzyřtko precz nieřięćie/ Zofia nie Zofiá/ kiedy wy przypniećie. *KochFr* 115; *CiekPotr* 79; Sáfiian nie Sáfiian iuź názáiutrz będzie *KlonWor* 56.

Wyrażenia, frazy i zwroty z przymiotnikami, przysłówkami wyrażeniami przyimkowymi: »nie barzo, wielmi« = *mało*, *słabo*; *minimalnie*, *niezbyt*, *nie*; *parum* *Mącz*, *Modrz*, *JanStat*; *minus* *Mącz*, *Modrz*; *leniter*, *modice*, *non*, *non ita*, *non magnopere*, *non moleste*, *non multum*, *non validius* *Mącz*; *non admodum* *Modrz* [w tym: z przyzwolonym równowážniku zdania (7)] (253:2); *BierEz* A4 (10); Pán

miły Iezus był w oné ftronie w ten czas nie wielmi daleko/ anij też bliſko *OpecŻyw* 48v; *ForCnR* C2 (2); *FalZioł* I 36b (27); *GlabGad* H4v (9); *LibLeg* 7/34 (4); *RejRozpr* G2; *RejJóz* D (2); *RejKup* i7v (2); *MurzHist* Cv; *MurzNT* *Matth* 12 arg (2); *KromRozm* II r; *KromRozm* III D4v (2); *GliczKsiqż* C5 (10); *GroicPorz* C4 (4); *RejWiz* A4v (7); *Leop* 2.*Esdr* 7/4; Iż gdy trzebá Krolowie/ nie bárzo ſypiáią *RejZwierz* 3v (8); *BibRadz* I 546v; *BielKron* 283 (6); *KwiatKsiqż* F4; Flammeolus, Przirumieńſzym/ Przizoltſzym co yákoby nie bárzo zołło [!] yeſt *Mqcz* 129d; Non multum ab illo abhorret, Nie bárzo dáleko od niego/ málem mu podobny. *Mqcz* 158c (29); *OrzQuin* H2v (2); *SienLek* 4v (14); *GórnDworz* B6 (19); mąż moy [...] nie bárzo mię miłuie *HistRzym* 54v; *RejPos* 326; *BielSat* D4; A Iáko Doktor vczony gdy widzi wádę iáką w człowieczym cieie iefzcze nie bárzo názbyt ſzkodliwą *RejZwierz* 78v (12); *BielSpr* 65v; *WujJudConf* 91; *HistHel* C2v; *Strum* Ov (2); *CzechRozm* 114v; *ModrzBaz* 13v (6); *SkarJedn* 173; *Oczko* 8 (5); *SkarŻyw* 29 (4); *StryjKron* [136] (2); *CzechEp* *2v (5); *CzechEpPORz* *3v; *NiemObr* 13 (6); *WerGość* 230; *BielSjem* 16; *PudłFr* 25 (2); *BielRozm* 30; *GórnRozm* A3 (7); *ActReg* 5 (9); *Phil* P2; *KochFrag* 47; *WyprPl* B3 (2); *LatHar* 397; *WysKaz* 41; *SarnStat* *4 (2); *PowodPr* 48 marg (2); *SkarKaz* 40b; *GosłCast* 25 (2); *PaxLiz* D4v (2); *KlonFlis* C3v (2).

»nie bez (a. przez), krom przyczyny« [w tym: z przydawką przed rzeczownikiem (6); w pl (2)] = ſłuſznie, z jakiegoś powodu; non sine caus(s)a *Mqcz*, *Modrz*; non immerito *Modrz*, *JanStat*; non frustra *PolAnt*; cum causa, haud abs re, non ab re, non de nihilo, non iniuria, non temere *Mqcz* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania] (159:2); *FalZioł* V 72v; Ktori, nie bez ſłuſzneý Bożey przyczyny Alexander wielki ſwiata wſzego panowaniem ieſt oflawił. *FalZiołUng* V 119; *GlabGad* A4v; *RejPs* 58 (2); *RejKup* bb6v; *HistAl* G3; *KromRozm* I M3; Boć to nam niekrom przyczyny pan Chiftus [!] prawie alſz dokońca capit. wykładá. *MurzNT* 18v; *KromRozm* II h3v; *KromRozm* III L4v; *GliczKsiqż* A2v (12); *GroicPorz* hh (2); *RejWiz* 159; *BibRadz* Ez 14/23; Nie bez przyczyny tedy tu Pan Bog Zydom Iákkę ſwą okázowác raczył *BielKron* 36 (7); Id insigni de caussa non fecit, Nie bes wielkieý prziczyny. *Mqcz* 78b (10); *KwiatKsiqż* C3v; *OrzQuin* V2v; *SarnUzn* C7 (2); *SienLek* 19v; *RejAp* 5v (4); *GórnDworz* T8v; Ale ſnadź ſłuſznie á nie bez przyczyny *RejPos* [249] (29); *BiałKat* 246; *RejZwierz* 185; *WujJud* 13v (2); *BudBib* c2 (2); *BiałKaz* F2v; *BudNT* przedm a4v; *CzechRozm* 39v (7); *ModrzBaz* 6v (14); *ModrzBazBud* ¶6v; *SkarŻyw* A4 (3); *CzechEp* 30 (8); *NiemObr* 40 (5); *WerGość* 204 (4); *WerKaz* 293 (3); Nie bez przyczyn to byli [!] w Rzymie vdziáláli/ Bo ſie ná wſzytſki złoſci Ceſárze vdáli. *BielSjem* 5; *ArtKanc* D10; *ActReg* 55; *OrzJan* 77; *LatHar* 121 (9); *WujNT* 298; GDyż káždy gwałt nie przez przyczyny rozmaítémi vſtáwámi práwnémi bywa bronión y hámowan *SarnStat* 705 (5); *VotSzl* A4v; *CiekPotr* 57; *PaxLiz* A2v; *KlonFlis* A3v.

»nie chcąc(y)« = nieumyſlnie, nieſwiadomie; imprudens, insciens, inscinter *Mqcz*; invitus *PolAnt*; nolens, non voluntarium *JanStat* (41); *BierEz* I3v; *BierRozm* 10; *RejRozpr* C4v; *RejJóz* M5v; *RejKup* f2v; *HistAl* K5v; *KromRozm* I N2; *KromRozm* II b (2); *RejWiz* 163; *Leop* *Deut* 19 arg; *UstPraw* D4; *RejZwierz* 30 (2); A ieſli kto zábił bliźniego niehcąc s przygody/ á vciekł ſie do miáſtá s tych ſzeſci iednego/ ma być záchowan żyw od przyacioł zábitego/ áż ſie ziedna przez ſędzye *BielKron* 43v; *Mqcz* 328b (4); *GórnDworz* P3 (3); *RejPos* 186; *RejZwierz* 77 (3); *BudNT* 1.*Cor* 9/17; Y wiechawſzy kila mil/ błádzić poczęli/ y niehcąc ná ono ſię mieýſce wroćili/ gdzie był koſcioł S. Bázyliſzká.

SkarŻyw 90; CzechEp 103 (2); KochMRot B4; KochPieś 50; Calep 13b; OrzJan 69; WujNT 547; SarnStat 611 (3); SkarKaz 315a (2); GosłCast 29.

»nie do czasu« = *wiecznie, na zawsze* (1): ci obfituiący wrzadkiey łtroży bywają od páná chowani/ á który łnich ginie iuż ginie nie doczálú *RejPs* 73.

»nie do jutra« = *na długo* (1): Bo wierz mi iż tu iuż nie o rękaw idzie ále o całą łuknię/ bo to nie do iutrá ma być *RejZwierc* 30v.

»nie do końca, owsze(j)ki, spełna, zgoła, owszem, z końcem« = *niezupełnie; haud, minus, non, non ita, non magnopere, non omnino, non perinde, non satis, parum, vix satis* *Mącz*; *non utique* *Vulg* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (3)] (70:49:16:7:5:1): *BierEz* K; *PatKaz* III 119; *FalZioł* I 54b; *RejPs* 116; *RejRozpr* A4; *RejJóz* N4; *LibLeg* 11/170v; *RejKup* aa2v; yełli łye komu bęđzye widzyáło iżeby łye gđzye nye dokońcá vtćiwą mową álbo też dotknyenim yákim włłczypliwym nyeco wykroczyło *KromRozm* I A2 (2); *MurzHist* O4; *KromRozm* II o2; *KromRozm* III A7v (6); *BielKom* D3v (2); *LubPs* A5v; Iełzczę tu nieboraczku tho nie łpełná práwie/ Trzebá k temu o dziwney wiedzye Bółkiey łpráwie. *RejWiz* 107; Ale iełzczę nie włáfnie á nie s końcem práwie/ Vmiał mi wypowiedzyeć o tey dziwney łpráwie. *RejWiz* 109v; *BibRadz* *5 (2); *BielKron* 167 (3); *Infidus et Malefidus*, Nie owłzeki pewny. *Mącz* 126c; *est aliquid*, Iełt nieco/ to yełt waży/ álbo nie owłzeyki yełt nic. *Mącz* 428c (45); *RejAp* 83; *GórnDworz* E3 (6); *RejPos* 112 (2); *BiałKat* 18v; *LAnd* miałto w Niemcech ácz iełt nie owłzem przednieyłze/ Włzákże mięđzi inemi nie iełt połlednieyłze. *HistLan* A2v; *KuczbKat* 360 marg; *RejZwierc* 22v (2); *WujJud* A7v (44); Niedokońcá dołkonáley wiáry był. *BiałKaz* C4; *BudNT* przedm b (2); *CzechRozm* A2v (10); *Paprpán* B2 (3); *KarnNap* A2v; *ModrzBaz* 44; *Oczko* 8v; *KochPs* 2; *SkarŻyw* 80; *CzechEp* 163; *NiemObr* 25; *KochFr* 52; A obaczywłzy/ że nie owłzem trudné łpułczénie było/ łpułcił łye weń. *KochWz* 140; *WerKaz* 288; *BielSjem* 4; *GórnRozm* C2v (2); *Paprup* H; *KochCz* A4; *LatHar* +5v (2); Przysięgá nie zgoła zákazána. *WujNT* 22 marg (6); *JanNKar* F; *SarnStat* 774 (2); *VotSzl* B2; *CiekPotr*)?(2v; A nie rácz łię tym W.M. obrażác/ iż łię zda ná pierwłzym poyłżzeniu tytuł niepocześny: gđyż pierwłzy raz pod tym imięniem Flisówłkim nienagorzey włzedł/ y nie do końcá zgániony. *KlonFlis* Bv; *KlonWor* 13 (2).

»nie do krwi« = *bez rozlewu krwi* [w przyzwolonym równoważniku zdania] (2): Gđy łłáchćic łłáchćicá vderzy iż nie do krwi/ zá takie vderzenie ma mu dác trzy grzywny *UstPraw* D4 (2).

»nie dopiero (a. dopirko)« = *od dawna* (4): *RejWiz* 4v; Nie dopięro to wiedzá/ że dobrze miłowác *KochFr* 73; *GórnRozm* D3v; *LatHar* 510.

»nie dosyć« = *za mało, nie wystarczy; non suffici(e)t* *HistAl*, *PolAnt*, *Vulg*; *non satis* *Modrz* (71): *RejJóz* N (2); *RejKup* z5; *HistAl* F5 (2); A nye dołyc ná tym. *KromRozm* III A5v (6); *Diar* 82; *GliczKsiąż* A2v (2); iż nie łámá wiárá włprawiedliwia/ álbo iáko ty mowłłz/ iż nie dołić wierzyć. *KrowObr* 56 (10); *RejZwierc* 124v (2); *BielKron* 228; *GrzegRóżn* Fv; *RejAp* 70; *GórnDworz* D3v (2); *RejPos* 62 (8); *KuczbKat* 200; *RejZwierc* 10v (3); *WujJud* 12 (2); *RejPosWstaw* [21²] (3); *BudBib* Ios 17/16; *ModrzBaz* 8v (4); *SkarJedn* 391; *SkarŻyw* A4v (3); *NiemObr* 131; *ReszPrz* 5 (2); *WujNT* 31 (7); *SarnStat* *5v; *SkarKaz* Oooob; *SzarzRyt* A2.

»[komu] nie do łmiechu« (2): Ach mnie yłczie niedołmiechu. *RejKup* d6; *KochSz* B4.

»nie do tego [komu]« = *ktoś jest nieskłonny, nie zgadza się, nie chce* (3): *RejWiz* 12v (2); *POfel* fkapę przyiechał/ do miáftá iednego/ Piłzczkowie by mu gráli/ przyfzli wnet do niego. Ten rzekł/ nie do tegoć mi/ ábyście wiedzieli/ Bo mi mátká vmárlá *RejFig* Dd7v.

»nie dziś, teraz« = *od dawna, dawno* (2:2): *Boć* iuż nie dziś tá nowiná łynie *RejAp* Cc8v (2); *HistLan* E3; *BudNT* przedm b4.

»nie inaczej, inak« = *tak (samo), podobnie; jak(by); quasi Vulg, Mącz; quemadmodum PolAnt, Modrz; non secus Mącz, JanStat; ac, haud secus, ita, nihilo aliter, pro Mącz; sic Vulg; non alio loco Modrz; non aliter JanStat* (202:8); *FalZioł* IV 11a (2); álboć przepomnieli/ iż iem to nieprzyfluffe/ áby ták zdrapáli miedzy łobą nędzne łerce moię/ nie ináczey by mieli łámáć chleb ku pokarmowi łwemu. *RejPs* 79v (43); *RejFóz* M2v; *LibLeg* 11/160; nye ináczey trzyma kofcyoł Rzymłki/ niż przed dwymánałcye trzemánałcye/ y pyácyánałcye łet lat trzymano *KromRozm I* E4v; *DiarDop* 109 (2); *GliczKsiąż* Cv (12); *LubPs* E2 (6); *GroicPorz* ev (5); *RejWiz* [A8]v (14); *Leop Ex* 19/18 (6); *BibRadz I* 1d marg (5); *OrzRozm* D2 (2); *BielKron* 195v (4); *GrzegRóżn* E3v (2); *KwiatKsiąż* N3; *Mącz* 179d (10); *OrzQuin* L3 (3); *SienLek* 110v (2); *RejAp* 120v (3); *GórnDworz* V3; *GrzepGeom* L3; *RejPos* A4v (33); *RejZwierc* 22v (11); *WujJud* 55; *RejPosRozpr* cv; *BudBib* Bar 5[6]/53; *CzechRozm* 22 (3); *ModrzBaz* 8 (2); *StryjKron* 72 (6); *CzechEp* 22 (4); *NiemObr* 21 (4); *ReszPrz* 56 (3); *WerGość* 204; *WisznTr* 35; *GrabowSet* Ev; *OrzJan* 30; *KołakCath* Cv; *WujNT* 415; *JanNKar* Cv; *SarnStat* 243 (8); *KmitaSpit* C2.

»nie inszy, inakszy, drugi, rozny« = *taki (sam), ten (sam); non alius Modrz, (6:5:1:1): RejPs* 68 (2); *KromRozm I* E3; *KrowObr* 112; Syn Boży nie drugi Bóg od Oycá. *BiałKat* b2v marg; *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* [143³]v; *WujJud* 224v; Są drugie narody/ ktore łą pod mocą ludzi áćz nie inłzey wiáry/ ále przedsię roznego rodzáiu/ nie tego co przed tem byli. *ModrzBaz* 105v; *ActReg* 18; TO mor ze/ piałki y fkały łtráfzliwe/ Z mymi kłopoty podobieńłtwo máia/ Bo te nie rozná liczbę we mnie dáia/ Iák morze piałkow/ ma w łobie błędlıwe. *GrabowSet* M4; Lecz nie inákłza byłá wiára *Abráhámowá*/ y *Máriei Pánni* *WujNT* 538 (2).

»nie iż(e)(ć)by (a. żeby, a. aby)« = *nie + vb w trybie oznajmującym a. part praes act av; non quod Vulg, PolAnt* (33); Nie iżby dułza brała złość albo dobroć od nieba albo od ciała *GlabGad* L8 (2); *WróbŻółtGlab* A3v (2); *MurznNT* 46; *KrowObr* 178; *Leop Philipp* 3/12; PRzitym tego ktory ieł mdły w wierze/ przıymuyćie/ nie ábyłcie włczzynáli połwarki około gadek. *BibRadz Rom* 14/1 (2); *KwiatKsiąż* Dv; *GórnDworz* G2v (2); Nie iżbyć też tho iuż złe było o włzytkim łie pytáć/ toć nic nie záváłdzi wiedzyeć y vmieć *RejPos* 289; Záváłdy łie z mey áćz z máłey pracey pokázował/ Nie iżbył ia łtąd prołney chwały potrzebował. *HistLan* F5v; *WujJudConf* 260v; *SkarJedn* 283; *Oczko* 6v (5); *StryjKron* 406; *CzechEp* 248; Nie żeby im zgoła włzytkie łpráwy y zabáwy łwieckie były zákazáne *WujNT* 248; Nie iżby Bog y łwięci ná łiebie wıećey łobie wáżyłi iednego grzełznego pokutuiącego/ niłzi tych ktorzy trwáią w dobroći y łpráwiedlıwośći. *WujNT* 259 (9); *SkarKaz* 45b.

»nie jako« = *inaczej niż; non sicut Vulg, PolAnt; non quasi, non quomodo Vulg; non tanquam PolAnt [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania* (2)] (14): *KromRozm III* G3v; *Leop Is* 48/10; *RejZwierz* 73; *BibRadz Is* 48/10; *RejPos* 143v; *BudBib Ier* 10/16; *StryjKron* A3v; *CzechEp* 142; *ZawJeft* 25;

Pokoy zoftawuię wam/ pokoy moy dáię wam: Nie iáko dawa świat/ ia wam dáię. *WujNT Ioann* 14/27 (4); *SkarKaz* 349a *marg*.

»nie jeden ani dwa« = *wiele* (2): *BielKron* 311; Bowiem tá Hiftoria ktora fie tu toczy/ Nie iednego ani dwu będzie kłóła w oczy. *HistLan* A2v.

»nie jedną rzecz po drugiej [tu: mówić], w jedno po drugim« = *wszystko razem, chaotycznie; confuse* *Mqcz*; *insequenter Calep* (1:1): *Confuse loqui*, Nieróftropnie/ nie yednę rzecz po drugiej mówić. *Mqcz* 139d; *Calep* 542a.

»nie już, już wnet zarazem, wnet, wnet już, zaraz« = *w funkcji partykuły osłabiającej pewnoś sądu: niekoniecznie, nie musi, nie; non, non e vestigio* *Modrz* (22:1:1:1:1); *RejKup* n8; *MurzHist* N3v; *MurzNT* 81; *KromRozm II* n4; *OrzRozm* Mv; *GórnDworz* X6 (2); *GrzegŚm* 51; Nie iużci przeto wzywác Świętych zákazał/ że łam siebie wzywác rofkazał. *WujJud* 55v (2); *MycPrz* II Av; *CzechRozm* 140v; *ModrzBaz* 43 (4); Abowiem nie zaráz rozumieć mamy od Bożego máieřtatu to być pozwolono/ co nam ludzie obiecuią. *CzechEp* 132 (4); *NiemObr* 52; *KochFr* 48 (2); Więć nie iulz to lepfze co droźlze. *GórnRozm* E4v; *GórnTroas* [3]; *WujNT* 365.

»nie k(u), po, wedle (a. według) myřli ([komu], [czyjej])« = *niezgodnie z czyimiř oczekiwaniami, wbrew komuř* (27:9:4); *RejPs* 83; *RejJóz* C (2); *BielKom* C4v; *RejWiz* 123v; *RejZwierz* kt; *BielKron* 237 (4); *Narrare stomachum suum*, Powiedzieć co komu nie k myřli yeřł/ co ná řercu zá gniew ma. *Mqcz* 241a; *Ubi aliquid non respondit*. Gdy fie komu nie wedle myřli wodźi. *Mqcz* 410b; *Prot* C2v; *RejAp* 48v; *GórnDworz* Q7v; *RejPos* 65 (2); *HistLan* C4; *RejZwierc* A2v (6); *BielSpr* 26v; *PaprpPan* Cc3v; *KochOdpr* C3; *StryjKron* 597; *NiemObr* 25; *Odmów ieflić niepomyřli: day mařzli dáć wołá* *KochFr* 10 (4); *WisznTr* 16; *KochProp* 9; *ActReg* 63; *Phil* S6; *GosłCast* 36 (2); *PaxLiz* C4v.

»nie k(u), do rzeczy« = *w funkcji przysłówka i przymiotnika: bez sensu [w tym: w przyzwolonym równowaźniku zdania* (2)] (66:1): *BielKron* 196v; *Coelum terrae miscere*, Proverb. Niebo s ziemią zmieřzác/ nie ku rzeczy mowić. *Mqcz* 58d (2); *GórnDworz* R7 (2); *BiałKat* 66; *WujJud* 171 *marg* (3); *BudBib* b2v (6); *Strum* P; *WierKróc* A4v; *BudNT przedm* b4 (3); *CzechRozm* 127 (3); *KochPs* 142; *StryjKron* 76 (3); *CzechEp* *3v (16); Iż teź w Rzymie Piotr vmárl/ y to nie k rzeczy/ áby dla tego Biřkup Rzymřki Piotrowę zwierzchnoś vfurpowác miał. *NiemObr* 52 (4); *KochFr* 7 (5); *KochEpitCat* 110; A wřákci by mię drugi muřiał bárzo prořić/ Bym go řłuchał/ kiedy co nie do rzeczy plećie *PudłFr* 26 (2); *GórnRozm* B2v; *ActReg* 3v (5); *WysKaz* 15; *JanNKar* A4; *GosłCast* 5 (2); *PaxLiz* B4; *ZbylPrzyg* B3.

»nie leda (a. lada)« = *w funkcji przymiotnika, przysłówka lub zaimka: wielki, waźny, bardzo, trudno; tylko niektóry; non modicus, non quilibet* *Vulg*; *non omnis, non vulgaris* *PolAnt*; *haud a. non facile, maxime, minime levis, non satis* *Modrz* [w tym: *nie + leda + praep* (8), *nie + praep + leda* (6), *praep + nie + leda* (1)] (245): *BierEz* Qv; *FalZioł* V 35 (2); *RejPs* 47v (2); Bo káźda rzecz co w řól w chodzi Iuź tey nie ledá co řzkodzi *RejRozpr* D; *RejJóz* F5v (3); *LibLeg* 11/171v; *RejKup* e8 (3); *MurzHist* P2; *KromRozm III* A5; Nie ledá řkim w towarzřiřtwie chadzaj *BielKom* F4; aby řye nye ku ledá yákyey byały głowye wdawał/ á nye s káźdą co nyewyářłá yeřł/ towarzřyřłwá á řkládu myáł. *GliczKsiqř* Bv (2); *KrowObr* 50v (3); Kto iá vmie rozeznác iednę część z náuki/ A drugą s przyrořdzenia nie ledác to řztuki. *RejWiz* 8v (7); *RejZwierz* 57v (2); *BibRadz* *2v (6); *OrzRozm* I3v; *BielKron* 220v (4); *KochSat*

Cv; *Mącz* 49d (2); *OrzQuin* D4v (4); *RejAp* 9 (6); *Górndworz* F8 (7); *RejPos* C4v (21); *GrzegŚm* kt (2); *HistLan* ktv; A pomni iż nie ledá ftraż małż około liebie/ bo Anyoły Pánfkie *RejZwierc* 86 (24); *WujJud* 38v (2); *BudBib* c2 (2); *BudBibKaw* A2v; *BiałKaz* C4v (2); *BudNT* przedm cv (2); *CzechRozm* A8 (26); *PaprpPan* Hv (3); *ModrzBaz* 14v (9); *SkarJedn* 98; *Oczko* 32v; *SkarŻyw* 371 (2); *MWilkHist* Fv; iż tám nie ládá bitwá bylá/ ponieważ ták wiele zacnych Xiążąt poległo. *StryjKron* 487; *CzechEp* 12 (18); *CzechEpPORz* *2v (4); *NiemObr* 84 (2); *KochFr* 68; *KlonŻal* E4; *KochSz* A4 (2); *KochPieś* 54; *PudłFr* 54 (6); *GórnrRozm* B4; *Paprup* Iv; *ActReg* 106 (2); *GostGosp* 116; w Angliey bydlá/ owce/ á ftađ fukná nie ledá *GostGospSieb* +4; *Phil* P3; *KochFrag* 22 (2); *OrzJan* 35; *WyprPl* A4v; *LatHar* 158; *RybGęśli* D (2); *WujNT* 8 (6); Ták zácny ftađ do ták podłey poślugi á tey niezwyčáyney fpuścić fię záište nie ieft rzecz mála/ y znák nie ládá pokory *WysKaz* 41; Ieft [ten statut] iefcze wżytecznieyfzy. Bo mu bęđzie *authoritatem* nie ládáiáką czyniák tá ftađych praw Rzymfkich *diuifia* y ládność/ y láticość ku wyrozumieniu y ku pámięci. *SarnStat* *4 (5); *VotSzl* D (3); *CiekPotr* 9 (4); *CzahTr* L2 (2); *GostCast* 15 (3); Nie ledá gđzie mnie potka/ do niego źwierzyná. *PaxLiz* C4v (4); *SkarKazSej* 700a (2); *KlonFlis* Cv (2); *PudłDydo* A4.

»nie ledwie« = *prawie, niemal* (1): w których fłowieh mogę to befpiecznie rzec/ iż nie ledwie/ ile fłow/ tyle grubych błęđów/ pokazać fię może. *NiemObr* 144.

»nie mniej« = *tak (samo), podobnie; tyle (samo); również; nihilo minus* *HistAl*, *Modrz*; *non minus* *Modrz*, *JanStat*; *non modicum* *HistAl*; *et PolAnt*; *ita, itidem, non secus perinde* *Mącz*; *etiam* *Modrz* [w tym: w przyzwolonym równowaźniku zdania (3)] (216); *ListRzeż* w. 16 (2); *Smiele* Pánów o to prośił: Aby mu tego życzyli/ Nie mniefy iáko wiłę czćili. *BierEz* P2; *FalZioł* II 4c (3); *RejPs* 63 (4); *ComCrac* 11v; *LibLeg* 11/139v; *SeklKat* K2v (2); *HistAl* D6 (5); *KromRozm* I F4v (7); *MurzHist* R2; *KromRozm* II f4 (5); *KromRozm* III D3v (2); jeno iż nie mniej potrzebujemy domowej [obrony], aniź postronnej opatrzenia. *Diar* 40 (6); *GroicPorz* A4 (3); *RejWiz* 34v (2); *LeszczRzecz* A2; *RejZwierz* 107v; *BibRadz* *Eccli* 22/10; *BielKron* [332²]v; *KwiatKsiąż* N; In loco fratris amare, Nie mniefy miłowác yáko brátá rodzonego. *Mącz* 167a; *Perinde* [...], Niemniefy ták wiele. *Mącz* 168c (13); *SarnUzn* E8 (2); Zębom fzkodzą rzeczy zimne niemniefy y gorące iáko y twárde *SienLek* 76 (7); *SienLekAndr* a3; *Górndworz* E8 (7); *HistRzym* 91 (2); *RejPos* 198v; *KuczbKat* 80 (3); *RejZwierc* 83; *BielSpr* 20; *WujJudConf* 212; *MycPrz* I [A3]v (14); *Strum* R; *WierKróc* A2 (5); *BudNT* przedm bv (2); *StryjWjaz* A3 (2); *CzechRozm* 2v (11); *ModrzBaz* 34 (45); *SkarJedn* 64 (2); *Oczko* 13 (3); *KochPs* 126; *SkarŻyw* 178 (5); *ZapKości* 1580/10v; *StryjKron* A3v (2); *CzechEp* 156 (3); *CzechEpPORz* **; *NiemObr* 28 (5); *Flis* ma fwą rzecz ná pieczy/ á gofpodarz niemniéy. *KochFr* 134; *KochMuza* 27 (2); *WerGość* 210; *KochPieś* 26; *PudłFr* 57; *ActReg* 8 (4); *GrochKal* 15 (2); *KochCzJan* A2v; *OrzJan* 29 (3); *LatHar* 189; *RybGęśli* C2; *WujNT* 16 (44); *WysKaz* 15; *JanNKar* B (2); *SarnStat* *3v (43); *PowodPr* 70; *SkarKaz* 382a; *CiekPotr* 64.

»nie mniej« = *z liczebnikiem: co najmniej, także w użyciu redundantnym* (3): *Leop* 2.*Mach* 8/9; *Thedy* Iazon zebrawfzy nie mniefy [non pauciores] od tyfiácá mężow/ ftrzałkiem przyfzedł aby wziął miáltho *BibRadz* 2.*Mach* 5/5; *Wdowá* niech bęđzie obierána nie mniefy niżli w fześcidzieśiát lat/ ktora bylá żoná iednego mężá *WujNT* 1.*Tim* 5/9.

»nie mniejszy« = *taki (sam), podobny; równie ważny; non minor* *Mącz*, *Modrz*; *idem, non inferior, non segnior* *Mącz* (114); *PatKaz* II 74v; iże kaźde ziele fte⁸⁰ ziela ieft barzo wielkiej gorzkości á

niemniejszy gorącości *FalZioł* I 146b; *RejJóz* A6v (3); *SeklKat* A2v; *LibLeg* 11/181v; *KromRozm I* G4; *MurzNT* 56; *KromRozm II* n2v (3); *Diar* 43; *GroicPorz* kk4; *KrowObr* 24 (7); *RejWiz* 59v (2); *RejZwierz* 91v (2); *BielKron* 59 (7); *Mącz* 117b (5); *SienLek* 5; *Górndworz* X6v (4); *RejPos* [108]v (4); *RejZwierz* 246v; *WujJud* 73; *RejPosWstaw* [143²]v; *BiałKaz* E2v; *CzechRozm* 168; *PaprpPan* A2; *KarnNap* C3; *ModrzBaz* 40 (6); *ModrzBazBud* ¶6v; *SkarJedn* 289 (3); *Oczko* 26; *SkarŻyw* A4v (5); *StrykKron* A3v (8); *KochJez* A4; *NiemObr* 4 (10); *ReszHoz* 134; *KochPieś* 29; *ActReg* 106 (3); *GostGosp* 36; *Phil* G (3); [Astyjanaks] V nóg twych leży/ Priámá nie mnieyŹy *Górntroas* 50 (2); *OrzJan* 81; *LatHar* 254; *WujNT* 77 (4); *JanNkar* C2; *SarnStat* 147 (2); Wielkiés tedy poćiechy Pámmo w ten czás miałá/ Nie mnieyŹé/ gdyś śpiéwánia AnyelŹkié fłyŹzáłá. *SiebRozmyśl* F4v (2); *KlonKr* F; *SkarKaz* 421b (2); Dáley oto będzie miał dzieweczkę cnotliwą, Pokorną, vrodziwą, w fćároŹytnym domu Slácheckim vrodzoną: á co też nie mnieyŹa, W fćkromnoŹci wychowaną *CiekPotr* 28.

»nie na jednym miejscu stać (a. stojący)« = *być ruchomym, zmiennym* (2): gdyż ŹczęŹcie nie ná iednym mieyŹcu fćoi. *BielKron* 124; *Errantia* sydera, *Errantes* stellae, Niená yednym mieyŹcu fćoyące. *Mącz* 108a.

»nie na rękę [komu]« = *w funkcji przymiotnika lub przysłówka: niezgodny a. niezgodnie z czyimiś oczekiwaniami lub interesem* (3): *MycPrz* I B4; iŹ mu też nie ná rękę piŹze *CzechEp* 157 (2).

»nie na wieki, do śmierci, do wieku, po wszystki czasy« = *do czasu; non in sempiternum* *Vulg*, *PolAnt*; *non omnibus diebus* *PolAnt* [w tym: w przyzwolonym równowážniku zdania (1)] (5:1:1: 1): *GliczKsiąŹ* O; *LubPs* R5; *Leop Is* 57/16; *BibRadz* 3.Reg 11/39; *BudBib Is* 57/16; Lecz to niewolŹtwo nie ná wieki trwáć będzie. *ModrzBaz* 133v; *KochPs* 14; *RybGęŹli* Bv.

»nie nazbyt« = *(doŹć) malo; w sam raz; non magnopere* *Mącz* (27); *GliczKsiąŹ* Gv; y máią fie tego bárŹo fćtrzedŹ/ iŹeby im nienázbyt łátwimi/ áni też nazbyt frogimi bywáli. *KwiatKsiąŹ* E4v (2); *Mącz* 29c (4); *RejZwierz* 21 (5); *BudBib* c; *BudNT* 1.Cor 9/18; *Oczko* 5v (2); *CzechEp* 13; *KochPhaen* 11; *PaprpUp* B3; *WujNT* 1.Cor 9/18; WyiáwŹyby kto miałto téy litery /y/ vŹywał chćiał dłuŹgiego /j/ coby téŹ nie názbyt od rzeczy. *JanNkar* F4v; A iednák choć tego nie názbyt będzie/ lepfze co niŹ nic *GrabPospR* N2v; *KlonFlis* B4 (4); *KlonWor* 20.

»nie od rzeczy« = *w funkcji przysłówka i przymiotnika: z sensem, słusznie a. słuszny* (13): *Górndworz* V2v; *CzechRozm* 153v; *Oczko* 28v; *CzechEp* 4; *ActReg* 55; *WujNT* 859; *JanNkar* C4v (5); *CiekPotr* 86; Więc nie od rzeczy mowi Publius, równáiąc PiiáńŹtwo z niebytnoŹcią. *KlonWor* 70.

»[kto a. komu] nie od tego« = *ktoś jest skłonny, zgadza się, chce* (2): *CzechEp* 86; Vínął/ Źciány fie wfpárwŹy: flis ku pániéy godŹi/ Onéy też nie od tego *KochFr* 134.

»nie pierwszy« = *któryś z kolei, kolejny* (3): *WujJud* 120; *KochMuza* 27; Wfćák to nie pierwŹy co byli zwątpili *GrabowSet* E3v.

»nie pod miarą« = *w różnych proporcjach [w przyzwolonym równowážniku zdania] (1): bo wfćelka rzecz ná Źwiećie/ ty czćtery rzeczy w fćobie ma/ wfćákŹe nie pod miarą/ ábowiem nićktóre pokármy więcéy Źiárki niŹ inych trzech w fćobie máią* *SienLek* Vuu4.

»nie pod miar(k)ą« = *duŹo* (3): *GrzegRóżn* Mv; *NiemObr* 103; Boć nie pod miarą Bog dawa duchá. *WujNT Ioann* 3/34.

»nie po mału« = *bardzo*; *non minime* *Mącz*, *Vulg*, *Cn*; *nimis satis*, *valde* *Vulg*; *mirabiliter*, *mirifice* *Mącz*; *magna ex parte*, *multum*, *non mediocriter* *Modrz*; *immodice* *JanStat*; *non minimum* *Cn* (104); *RejPs* 103v; Bo nye pomálu mye ruffylá wczoráylá rozmowá twoyá około tey nowey wyáry/ álbo náuki Luterfkyey *KromRozm II* a3 (2); *GliczKsiąż B* (6); *Leop* 1.Reg 11/15 (6); *KwiatKsiąż H2* (4); *AEgre est istud animo meo*, Niepomálu mi tego žal/ bárzo mię to ímuć. *Mącz* 4a (4); *LeovPrzep* E3v; *GórnDworz* L8v (6); *GrzegŚm* 15; *HistLan* A3 (2); *WujJud* A7v (2); *RejPosWstaw* [41⁴] (3); *BudBibKaw* A2v; *BudNT przedm* a3v (2); *CzechRozm* 145 (2); *PaprPan* Ff4v; *KarnNap* ktv; *ModrzBaz* 7v (13); *ModrzBazBud* ¶6v; Winien mu niepomálu *KochOdpr* B4v; *Oczko* 1v (3); *SkarŻyw* 31 (5); dziwuię fię nie pomálu *CzechEp* 86 (2); *CzechEpPORz* *4v; *ReszPrz* 3; *ReszList* 159 (2); *WerGość* 209 (3); *KochTarn* 75; *PudłFr* 52 (5); A tęn Státut nieimániu Szláchćicá/ iáko íełt dobry/ ták teź íełt zły nie pomálu *GórnRozm* B4 (3); *ActReg* 41 (3); *Phil* G4 (2); *KochFrag* 49 (2); *OrzJan* 62; y byli nie pomálu poćielzeni. *WujNT Act* 20/12 (3); *SarnStat* 283 (3); *GrabPospR* L2v; *SkarKaz*)(4; że cię to miáło nie pomálu *Záboleć CiekPotr* 82; *GosłCast* 73; *PaxLiz* B4; *ZbylPrzyg* B3v.

»nie po przecękę« = *zbytnio* (1): y ktokolwiek tey niedbáłości ábo nizaczmienia/ nie po przecękę wżywa/ hnet ná drugá á przeciwną/ ítronę/ przełáduie. *GórnDworz* E8.

»nie po temu (jest)« = *(jest) nieodpowiedni*, *nie nadaje się*; *(jest) niezdolny*, *nie potrafi*; *(jest) nieskłonny*, *nie chce* (8); *BielKron* 271 (3); *DZiwnie* Pan Bog íwe dáry tu ízáfowác ráczy/ Acź czálem nie potemu ludzi ktemu baczy. *RejAp* Ff5; *RejZwierc* 19; *KochOdpr* A2; *CzechEp* 90; *ActReg* 4v.

»nie po woli ([komu], [czyjej]), wedle (a. według) wolej [czyjej], z wolej [czyjej], k woli ([komu]), z (dobrá) wolą [czyj]« = *niezgodnie z czyjś wolą*, *wbrew komuś* (6:4:3:2:2); *SeklKat* Fv; *GliczKsiąż* B3v; *BielKron* 217 (2); *Iniussu* meo abiit, Nie s moyą wolą odízedł. *Mącz* [176]a; *RejPos* 38v (2); *BiałKat* 261; ále iż nie zwoli Bożey krolował/ nieliczy tego pímo. *BudBib I* 154d *marg*; *KochSz* B2; *PudłFr* 21; *PaprUp* H3; *SkarKaz* 489a *marg*; Nie ták ten ciężko ítęka/ który niepowoli Poštáwi fie chorobie *GosłCast* 24 (4).

»nie prze głupstwo« = *śłusznie*, *mądrze* (1): TYch wierz mi nie prze głupstwo Dubkowfkiemi zowá Abowiem tám iuż to wiedz ludzye práwie z głową/ Snadź Dubkowfkie dla męftwá ták z dawná názwáli/ Ze ítałości we włytykim teź po nich doználi *PaprPan* P4v.

»nie przezlisz, bezlisz« = *niezbyt*, *mało* (3:1): Bo to czo nie przezliż zagrzewa/ albo chłodzi/ albo wilży/ albo íufzy: w pierwłzym ítopniu okazuię fie być. *FalZioł* [*8] (2); *GlabGad* M7; *SienLek* 21v.

»nie przez miarę« = *nie bardzo* (1): A íełli zás w pół niebá Chyronowé rámię/ Nie przez miarę mgłá wielka záłłóni *KochPhaen* 16.

»nie przy sobie« = *nie władający sobą* [tu o transie proroczym] (1): Iużem nie przy íobie/ inż człónki zmilkły/ mdleią/ Siły niemáfz/ krow z żięblá/ á włofy íowieią. *GórnTroas* 45.

»nie raz nie dwa (ani trzy); nie raz ani dwa« = *więcej a. wiele razy*, *często* (4; 1); *LibLeg* 10/92 (2); *Periuriis delibutus*, Krziwoprzyfięłtwy opętány/ to yełt nie ras áni dwa krzywo przyfyągł. *Mącz* 80d; *PaprPan* B (2).

»nie razem, społu« = *osobno* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (1)] (1:1): Smierć íełt końcem włytykich choć nie rázem íchodzą *WisznTr* 34; *RybGęśli* C.

»nie rzkać (aby *a.* żeby)« = *a tym bardziej (nie), a coś dopiero (3)*: MurzHist B2v; A gdy by ich kto narużył/ tego się mamy łtrzyć téłz i pozdrowić/ nierzkać ich używać MurzNT 58v; OrzJan 125.

»nie sam, tylko (*a.* telko), jedno, tylko sam, sam tylko (*a.* telko), tylko (*a.* telko) sam jeden, jeden, jeden tylko, sam goły, sam jeden, sam jedno, tylko jeden, tylko jedno (*pl*)« = *i ktoś a. coś a. gdzieś itp. jeszcze, w towarzystwie kogoś, z dodatkiem czegoś; non solus Vulg; nedum Calep (54:43:4:3:2:2:1:1:1:1:1:1:1)*: Miłościem bywa nędznemu/ Cierpieć nędzę nie łámemu BierEz L2v (3); OpecŻyw 156v; FalZioł I 47b (3); Y vłty moimi przepowiadałem włzytki łądy vłt twoich Ps [118/13] (*koment*) To iełt nie telkom w łerczu ie miał. WróbŻołt nn6; KromRozm I 12; MurzNT 178v marg; KromRozm III G7 (2); GliczKsiąż O7v; KrowObr 56 (7); Leop Num 11/17; BibRadz I 1d marg; GrzegRóżn B3v; Bo nie tylko vczonym wieczna radość miła. Prot C2 (2); SarnUzn C2v marg; Słuchayże iż to vbior ma być z vłprawiedliwienia łwłtych/ ále nie tylko s łámego iednego. RejAp 158; że wten czás/ kiedy to Xenocrates łpał nie łam/ był ták bárzo pijány/ iż [...] GórnDworz Aa8 (2); RejPos 202v marg (7); KuczbKat 110 marg; Dobry nie iedno łobie dobry. RejZwierc 71 v marg (4); WujJud 53v marg (12); CzechRozm 125v (4); Oczko 3v (2); włzák nie łamym chlebem człowiek żyw SkarŻyw 50 (2); StryjKron A3v; CzechEp 11 (6); NiemObr 39 (2); KochEpit A3; ZapKóscier 1584/[49²]; KochMuza 27 (2); ReszPrz 79; GórnRozm Fv marg; PaprUp L4v; ZawJeft 39; ActReg 41 (4); Calep [693]a; LatHar 578; WujNT 31 (21); SarnStat 514; SiebRozmyśl A3; SkarKaz 348a marg; SzarzRyt Cv. [Rozdzielone innymi wyrazami] (6); KromRozm III F6; Mącz 290b; WujJud 102v; CzechRozm 78v; A nie tymi tylko gránicámi miłość tych zámierzona iełt ReszHoz 123; Tu fie náuczyć mogą odfzczepięncy/ iż nie to łámo iełt łłowo Boże/ co w Bibliey iełt nápiłano. WujNT 707.

»nie sam z siebie« = *bez własnego udziału (1)*: Insitivus, Włzczepiony Włádzony. To yełt nie łám z łiebie vrosły. Mącz 387b.

»nie słowo słowem« = *niedosłownie (1)*: zem niekiedy nie słowo słowem przekłádał BudNT przedm d.

»nie swą miarą« = *źle (1)*: Wierny cnotliwy łługá ma to Pánu opowiedzieć/ gdy co nie łwą miarą idzie GostGosp 24.

»nie swego czasu, w swój czas« = *za późno a. za wcześnie, przedwcześnie (1:1)*: Włzyłcy tedy kiedy tę moc Cieplicam przyznawáią używania ich róónne łpołoby bacząc/ áłbo nie łwego czáfu/ albo nieták iákoby potrzebá/ z niemi łye obchodząc/ wtym podobno grzełzą Oczko 15v; GrochKal 20.

»nie tak« = *inaczej; przeciwnie; non ita Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz; non sic Vulg, Modrz; non quae admodum, non secundum PolAnt; non sicut Vulg; non item Mącz; contra, non pro [aliqua re] Modrz [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (39)] (705)*: OpecŻyw 51; FalZioł II 15a; á łáli ktorzyby nie łprawiedliwie łądzili, rzekł Alęxander bárzo ich wiele ktorzi nietak łądzą BielŻyw 161; GlabGad C4 (2); March² Dv; WróbŻołt 118/85; LibLeg 11/90; RejKup g3v (10); KromRozm I [H3] (2); KromRozm III K3v; GliczKsiąż C8 (12); LubPs Bv; GroicPorz z3v; KrowObr 55v (5); RejWiz 18 (5); Leop Gen 31/2 (5); OrzList e3v; RejFig Dd3; RejZwierc 22v; BibRadz I 458c marg (2); OrzRozm D3; włzytko ináczey odmienili nie ták iákó on vłtáwił. BielKron 465v (6); KochSat C; KwiatKsiąż P3v; Non est item quam dudum, Nie ták terałz yákó przed tym/ Dáłeko fie zmienięły obyczáye. Mącz 337d; OrzQuin L4v; SarnUzn F2 (3); RejAp BB6v (5); GórnDworz G7 (5); GrzepGeom A4v;

RejPos 13 (14); *RejPosWiecz*² 91 (2); *BiałKat* 121 (3); *BielSat* L3; *KuczbKat* 15; *RejZwierc* A3 (10); *BielSpr* 55 (2); Wierzimy y w Święte ácz nie ták iáko w Bogá. *WujJud* Nn6v (5); *WujJudConf* 253v; *RejPosWstaw* [110²]; *BudBib Num* 14/28 (4); *CzechRozm* 14 (12); *ModrzBaz* [16] (8); *SkarJedn* 362 (2); *Oczko* 15v (3); *SkarŻyw* 74 (6); *CzechEp* 4 (9); *NiemObr* 8 (4); *KochFr* 51; *KlonŻal* Bv; *KochSz* B2; *WerGość* 246; *BielSjem* 9 (2); *PudłFr* 9 (3); *GórnRozm* A3v (6); *PaprUp* F2v (2); *OrzJan* 54 (2); *LatHar* +4v; *WujNT* 80 (5); *WysKaz* 13 (2); *JanNKar* D2; *SarnStat* 1284 (2); *KmitaSpit* A2v; *SkarKaz* 209a (4); *GosłCast* 14; *KlonWor* 72; *ZbylPrzyg* A3.

~ W sensie oceniającym stopień: mniej; za mało; mało, niezbyt, nie; non *Mącz*, *PolAnt*, *Modrz*; minus, non tam *Mącz*, *Modrz*; minime, non adeo, non co modo, parum *Modrz* (498); *BierEz* C (8); *OpecŻyw* 138v (2); *FalZioł* I 17a (36); Czemu oczy czarne lepiej widzą wednie, nie tak w noci. *GlabGad* B5 (24); *RejŁas w.* 15; *RejPs* 81v; *LibLeg* 10/151v; *RejRozpr* D (7); *LudWieś* B3v; *RejJóz* H2v (3); *RejKup* Dv (13); *KromRozm I* Lv; i nie tak mu to lekce/ iako on łobie rozumiał wyłzło. *MurzHist* D3 (3); *MurzNT* 13v (2); *MurzOrt* B2; *KromRozm II* n4; *MrowPieś* A4v; *GliczKsiąż* D3v; iuż łie tho dziś mniej/ á nie ták często/ okázuie *LubPs* A3 (10); *GroicPorz* ii2v; *GroicPorzRej* C3v; Bo ielźcze nie ták dziwno gdy máły łtan zbłádzi *RejWiz* 5v (16); *Leop* 1.Reg 16/16 (2); *RejFig* Eev; *RejZwierz* A5v (4); *BibRadz Iob* 13/14 (4); *BielKron* A5 (11); *KwiatKsiąż* B4 (2); Minus potens quam tu, Mniej możny. Albo nie ták możny yáko ty. *Mącz* 222d (36); *OrzQuin* Ov; *SarnUzn* H5; Mocz iáko mleko gęłty/ w niewiáłtach nieták łzkodny/ iáko w mężoch *SienLek* 26v (7); *RejAp* AA8v (6); *GórnDworz* D5v (18); *GrzepGeom* I2v; *RejPos* 29v (11); *BiałKat* 171 (2); *BielSat* [14]; *KuczbKat* 85 (2); *RejZwierc* A2v (30); *WujJud* 9v (3); *WujJudConf* 229v; *RejPosRozpr* c4; *BudBib* c (2); *MycPrz* I B2; *Strum* D2v (2); *BiałKaz* H2 (2); *BudNT przedm* bv (5); *CzechRozm* 5v (16); *PaprPan* H2v; nietákby łię bárzo włzytkich máiętność wąłłiá y vbożyłá/ gdyby połowicę pożytkow raz przez wizytek żywot káždy dáł/ á potym ná káždy rok po dwudzielŧey częłłci *ModrzBaz* 123v (24); *SkarJedn* 9 (2); *Oczko* 6 (13); *KochPs* 27 (6); *SkarŻyw* 93 (11); *KochTr* 16; *CzechEp* *2 (13); *KlonŻal* A4 (21); *KochPhaen* 3 (4); *ReszPrz* 54; *ReszHoz* 134; *ReszList* 171 (2); *WisznTr* 13; *BielSen* 14; *KochTarn* 73; *ArtKanc* N12; *GórnRozm* D3 (4); *ActReg* 130 (2); *GostGosp* 5; *GrochKal* 3 (2); Żadne bowiem bogáctwá/ żadne dochody/ żadne cłá/ nie ták pomnażáią/ y bełpieczną czynią káżdą R.P. Iáko to/ gdy Obywáthele łá s łobą zgodni ku záchowániu łie iey *Phil* B2 (2); *GórnTroas* 66; *GrabowSet* G3 (4); *KochFrag* 40 (2); *OrzJan* 41; *WyprPl* A4v (3); *LatHar* 2 (7); *RybGęłli* C4v (3); *WujNT przedm* 11 (12); *SarnStat* *4 (6); *WitosłLut* A6; *KmitaSpit* A2; *PowodPr* 4 (8); *SkarKaz*)(4v; *VotSzl* B2v (5); *CiekPotr* 70 (2); *CzahTr* G2v (2); *GosłCast* 24 (4); *SkarKazSej* 674a (2); *KlonFlis* C3 (3); *ZbylPrzyg* B4v; *SzarzRyt* A3v (2). ~

»nie tak« = a tym bardziej, a cóż dopiero (1): Drágulá Woiewodá Wáłáłki k niemu [krółowi Władzisláwowi] przyiecháł widząc łud máły rádził mu áby they bithwy nie zwodził/ bo iedno piętnáłłie tyłiáć łudzi miał/ powiádiáć: iż Turek wıęcey łudzi miewa gdy w łowy áłbo ná przeiełdzkę iedzye nie ták ná wojnę. *BielKron* 390.

»nie tak« = nie (poprzedza inną część mowy niż czasownik) (3): *RejPos* 70v; Acż [Osmolski] nie ták zá namowá [= bez namowy] iák Cincius biye/ Bo iák człowiek pocżciwy wolno łobyie żyie. *PaprPan* Aa2v; Záiłteć miedzy trzáfeczką á báłką áłbo tramem wielka roznoś ielŧ/ ták iż trzáfeczká łátwie może być wniełłioná/ ále záiłte nie ták tram *WysKaz* 18.

»nie tak« [w funkcji równoważnika zdania] = *nie*; *non* PolAnt, Vulg; *non item* Mącz, Modrz (34):

~ Typ: *A* twierdzi, że *x*, a [ja twierdzę, że] *nie tak* (wyraża sprzeciw wobec czyjegoś domniemania, twierdzenia lub życzenia sformułowanego w poprzedzającym kontekście) = *tak nie jest, nie zgadzam się; absit, nequaquam* PolAnt [tylko jako fraza ekspresywna; w tym: *nie tak jest* (3)] (8): *A* gdy było dnia ófmega/ zefzli fię aby obrzezali dzieciątko/ y nazywali go imieniem oycá ie^{go}/ Zácharyafzem Ale odpowiedziawfiży mátká iego/ rzeklá/ Nie ták/ áleć będzie wezwań Iánem. *BibRadz Luc* 1/56 (3); *RejPos* 82v (2); *Ták* ieft [...]. Mylémy fię pánowie bárzo: [...] Nie ták pánowie/ nie. *OrzJan* 14; *SkarKaz* 81a; Duchowny ftan poniżyć y znifzczyć: á heretycki ábo ślachecki ná gorze poftáwić wśiłuemy. kmiotki y poddáne gubić/ á fámí fobie folgować w poborách y innych ciężarách chcemy. Nie ták brácia. *SkarKazSej* 669b.

Typ: czy *x*? *nie tak*; w odpowiedzi na pytanie (1): *A* z aż niespráwiedliwy Bog ktory karánie przepufzcza? (mówię wedle człowieka). Nie thákci ieft/ bo ináczey/ Iákoż Bog fádzić będzie świat? *BibRadz Rom* 3/7.

Typ: *xy* a jeśli *nie tak*, to ... [wykładnik okresu warunkowego: jeśli (bo) (2); brak spójnika (2)] (2): Wierzcie mi/ że ia w oyeu/ á oćiec we mnie ieft. A iesli nie (ták) dla fpraw famyh wierzcie (mi). *BudNT Ioann* 14/11 (2).

Typ: czy *tak*, czy *nie tak*? (1): á wżákże tákli álbo nieták/ fprzecząc fye niebędę *SienLek* 89v.

Typ: *A* *tak* albo *nie tak* (treści obu członów są równie możliwe, ale niejednocześnie) [spójnik łączący oba człony: i (3); brak spójnika (4)] (7): Niechay będzie mowa wáfza tak tak/ nietak nietak *SeklKat* Fv; *BudNT przedm* c6 (4); *WujNT 2.Cor* 1/17.

Typ: *A* *tak* i *nie tak* (treści obu członów są równie możliwe) (1): Bo fyn Boży Iefus Chriftus [...] nie był ták y me ták. Ale ták wniem było. *BudNT 2.Cor* 1/19.

Typ: *A* *x*, *B* (...) *nie tak* [spójniki łączące oba człony: *ale* (6), *a* (3), *zaś* (1); brak spójnika (3)] (13): *OpecŻyw* 95; *KromRozm III* M7; Krolowie niechay pánuią nád ludem/ ále wy nieták. *KrowObr* 3; *BibRadz Prov* 15/7; *OrzRozm Hv*; *Mącz* 175d; *GrzegŚm* 10; *ModrzBaz* 43; *CzechEp* 367; Wyznawáią to oni/ y mówią pófpolicie: iż fyn ieft Bogiem wfzechmogącym/ iáko y oćiec: á my powiádamy: iż nie ták. *NiemObr* 106.

Podtyp: część *x*, część *nie tak* [zaimki w obu członach: *tam* ... *tu* (1), *on* ... *ten* (1), *jedni* ... *drudzy* (1)] (3): bo iedni powiedáli że ieft dobry człowiek/ drudzy záfię mowili: Nie ták ieft/ ále zwodzi lud. *BibRadz Ioann* 7/12; *SarnUzn* B6; Bo w onych fprawách ziemfkich záwfię ieft iáka przyfádá wáfnyh póżytkow álbo miłości przyrodzoney: á w tych nie ták. *WujJud* 212.

Typ: jeśli *tak*, to ..., jeśli *nie tak*, to ... [wykładnik okresu warunkowego: jeśli ... jeśli też] (1): iedno iefli thák/ niech będzie pewnie ták: iefli też nie ták/ to iuż też tám niechay ná ftronie zoftánie. *RejZwierc* 83v. ~

[Podobne konstrukcje cf **1.A.e.**, **1.C.**].

»nie tak aby (*a. jakoby*)« = *nie*, *nie* znaczy to, że; *niekiedy* z odcieniem stopnia: *nie do tego stopnia, żeby; non quod* Vulg [w tym: w równoważniku zdania (7) – w przyzwolonym równoważniku zdania (6), w powtórzeniu intensyfikującym (1) –, w zdaniu przyzwolonym (1); *nie tak* + *sb* *a.* zdanie + *aby* (2)] (8): *ABowiem* mądrego a pocżciwego człowieka gniew roftropny ná wiele fię dobrych rzeczy

y obroćć y przygodzić może. Ale nie ták áby fie froyć miał iáko kát *RejZwierc* 77v; *WujJud* 58v (4); *WujJudConf* 253v (2); *BudNT Rom* 9/6.

»nie taki, ten, tenże, takowy, on« = *inny, rożny; tamten; non hic PolAnt; alteri generis, non idem, non is Modrz; alius Calep* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (14)] (62:38:6:3:2): *OpecŻyw* 65; *RejKup* m3v (3); *MurzNT* 88v; *KromRozm III* A5v (3); *Diar* 31; *DiarDop* 101 (3); *KrowObr* 196 (2); *RejWiz* 68; *RejZwierc* 38v; *BibRadz I* 3a marg (2); *BielKron* 10v; Iste haud mecum sentit, Ten [...] nie tego mniemania yeft co ya. *Mqcz* 382d (3); *SarnUzn* C5v (2); *SienLek* 18v (3); *RejAp* 44v (2); *GórnDworz* D7v; á nie thákim kftátem fie miał zyáwić iáko ini krolowie y ine kfiázetá w możnościach swoich *RejPos* 3 (4); *RejZwierc* 46 (3); *WujJud* 117v (2); *BudBib Ez* 21/31 [26]; *CzechRozm* 125v (3); *PaprpPan* M4 (2); á oboi ci nie teyże bárwy y nietákiey myśli bywáią/ iákiey w ten čás/ gdy od tákowych namiętności bywáią prozni. *ModrzBaz* 7 (5); *SkarJedn* 137; *SkarŻyw* A4 (6); Nie do tákiey łóznice/ moiá dżiévko droga/ Miálá cię máć vboga Doprowadzić: nie tákąc dáć obiećowálá Wypráwę/ iákąc dáłá. *KochTr* 8; *CzechEp* 81 (3); *GórnRozm* G2; *PaprpUp* Kv; *Calep* 52b; *GórnTroas* 33; Żydzi nie tegoż Sákrámentu co my, pożywáli. *WujNT* 602 marg (5); *SarnStat* 178 (2); *SiebRozmyśl* [A4]; *SkarKaz* 484a (3); *SkarKazSej* 663b (2); *PudłDydo* A4; *ZbylPrzyg* A2v.

[*Rozdzielone rzeczownikiem*]: Przepátrzyli też tego/ iż to był krol nie kroleştwa tego *RejPos* 80.

~ *W sensie oceniającym stopień: mniejszy, za mały* (24): *FalZioł* IV 50a (2); *MurzHist* T; *LubPs* A3 (2); CZwarte Księgi Ezdrášfowe/ ácz nie tey wagi łá iáko ine ftárego zakonu [...] / przedliěfmy ie tu niechćieli opuścić. *Leop* Nn5; *BielKron* 10v (2); *RejAp* 26v (3); *RejPos* 180 (4); *RejZwierc* 161v (2); *Oczko* 19v; bo ogień zniebá ná nię vderzył/ y popalił ie. ácz nie táką frogą śmiercią iáko oni zwodzićiele ich zginęli. *SkarŻyw* 483; *KlonŻal* B2; *GostGosp* 110; *GrabowSet* M3; A ten drugi/ ieft grzeche^m: ále nie tákim żeby pieklá był godzien *SkarKaz* 313a (2).

W sensie wartościującym lepszy (6): Abowiem gdy ty práwá ftáwili przodkowie náfzy/ oni fwiěci ludzie/ nie tákie fnadź czáfy/ nie tacy ludzie/ y nie tákie zbytki y fwowoleńftwa były *RejZwierc* 189v (4); *PaprpPan* Qv; *PaprpUp* E. ~

»nie teraz« = *kiedy indziej, później* [w tym: w przyrównoważniku zdania (1)] (2): wyrzę go ále nie teraz/ weyrzę nań ále nie z bliłká *BielKron* 42v; *KlonŻal* E3v.

»nie w czas, na czas, wedle czasu, na czasie« = *tu funkcji przysłówka i przymiotnika: za późno, za wcześniej (za wczesny); niedogodnie; nieprędko; importune Mqcz, Vulg; importunus PolAnt; intempestive Mqcz* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (10)] (63:6:2:1): Dopiero więc ftrách ná nie padł Kiedy ie ták on Krol ich iadł: Nie wczás fie rády káiáli *BierEz* N (2); *FalZioł* V 17b; *RejJóz* D2; Alie iełly mię niemilyż Barzo mi niewczas vczimż. *RejKup* c5 (10); *MurzHist* Lv (3); *RejWiz* 159v (3); *RejZwierc* 31 (2); *BibRadz Eccli* 22/6; *BielKron* 211 (8); *Mqcz* 266c (3); *SienLek* 3v (2); *GórnDworz* H3v (3); *RejPos* 241 (4); *HistLan* Dv; *RejZwierc* 75v (3); IEft niektore karanie nie wedle czáfu [*non est pulchra*] *BudBib Eccli* 20/1 [19/28]; *Strum* M; Biádá/ iełly ie ftráćimy Niewczás tákich nábedziemy. *MWilkhHist* Ev; *StrykKron* 370 (4); *CzechEp* *4 (3); *NiemObr* 14; *KochFr* 29; Ectroma – Porzuczoni, niew czas vrodzoni, niedoźli. *Calep* 348b; *GostGosp* 106; *Phil* R4; *KochAp* 6; *OrzJan* 36; *WujNT* 2.Tim 4/2; Formá pozwu ná Sędzięgo. Gdyby nie wedle práwá, nie ná czásie, áni ná mieyfcu dał zdáć kogo. *SarnStat* 784 (3); *PowodPr* 74 marg (3); *CzahTr* Cv.

»[komu dokąd] nie w drogę« = *ktoś chce iść dokądś indziej* (1): Ale gdziekolwiek ty chcesz/ to mnie tam nie w drogę/ Bo twego kiepsstwa słuchać już daley nie mogę. *KochFr* 48.

»nie wiedząc« = *nieświadomie, nieumyślnie; insciens, inscinter* *Mącz* (3): Quantas turbas concivi insciens, Iákom wielkie zamieszanie uczinił nie wiedząc [!] álbo nie chcąc. *Mącz* 372d (3).

»nie w oczy« = *poza oczami, potajemnie [w przyzwolonym równoważniku zdania]* (2): Nie ieden choć nie w oczy poćichu mu láie. *RejWiz* 92; *RejZwierc* 69v.

»nie w rym« = *nieskładnie, bez sensu* (1): Anacoluthos Latine inconsequens – Niewrim. *Calep* 66b.

»nie w rym« = *niezgodnie z czyimiś oczekiwaniami* (1): Coby wślytko nye wrym pośzło/ áni by dobrze było *GliczKsiąż* 15.

»nie wszy(s)tek, *wszen« = *niecały, tylko część; non omnis a. totus a. universus* *Modrz* [w tym: rozdzielone przyimkiem (1), w przyzwolonym równoważniku zdania (4)] (27:2): *MurzHist* C4; *KromRozm II* b4v (6); *KromRozm III* L7; bo wszyscy WM dobrze są tego świadomi, że nie wszytka szlachta na sejmikach bywa. *DiarDop* 111; Papież y słudzy iego niewzfytkiego báranka iedzą. *KrowObr* 185 marg (2); *RejWiz* 112v; *BielKron* 78v (3); *RejPosWiecz*³ 98; *WujJud* 254v; Wzákże wiedz że ci dwa pomienieni Theologowie nie wżego fałzu Márkionowego vkázali. *BudNT przedm o*; *CzechRozm* 84v; *ModrzBaz* 46v (3); *NiemObr* 6 (2); *KochPhaen* 24; *KochSz* B4v; *WujNT* 440 (2); *SkarKazSej* 676b.

»nie w traf« = *niewłaściwie* (1): Zebym co albo niewtraf álbo źle uczynił, A nie prześtrzęgłbyś mię w tym, godzienbyś karania. *CiekPotr* 8.

»nie za naszych czasow« = *dawno* (1): Medeą nie zá náłzych czáfow wniefiono *KochOdpr* C.

»nie zaraz, wnet (a. hnet), zarazem, natychmiast, razem, tedyż, tudzież, w skok, z przodku, zrazu« = *później; stopniowo; nieprędko; non statim* *Mącz*, *Vulg*; *non recte* *PolAnt* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (3); w kontekście z wyrazami oznaczającymi uogólnienie lub identyczność (4)] (28:24:16:1:1:1:1:1:1): á przeto [korzeń, omanu] nie natychmiast zagrzewa ciało gdy go kto pożywa *FalZioł* I 44b (2); *BielŻyw* 44; Czemu nie hnet po obiedzie przychodzi takowa zgaga. *GlabGad* K5v (2); *KromRozm II* n4v (2); *GliczKsiąż* I8; *RejZwierc* A4; *BibRadz* I 9d marg (4); *BielKron* 336 (4); Non statim sub mentionem, Nie tedyż po przypomnieniu. *Mącz* 425a; *SienLek* 13; *RejAp* 78; *Górndworz* D4v (2); *RejPos* 65v marg (8); *KuczbKat* 139 marg; *RejZwierc* 80 marg (3); *WujJud* 235v; *BudBib* 2.Mach 14/43; *BudNT Luc* 5/39; *CzechRozm* 64v (2); *ModrzBaz* 15; *Oczko* 17 (4); *SkarŻyw* 508; *CzechEp* 249; Bo iáko nie zarázem Antychryt vrośł/ y gory wziął *NiemObr* 165 (2); *KochPhaen* 23; Ale iż tak Pan Bóg chciał/ miefzkayże tam w niebie/ A mnie/ iedno wždy nie włkok/ poćiągay do siebie. *PudłFr* 54 (2); *Górnrzm* E3v; *GrochKal* 7; *LatHar* [249] (4); *KołakSzczęśl* B3; *WujNT* 121 (7); Téy litery różność nie owfzem mi fie nie podoba, ále iéy nie zrazu káždy obaczyć może *JanNKar* F; *SarnStat* 1301; *SkarKaz* 275a (4); *PaxLiz* E3v; *KlonFlis* E4v; *PudłDydo* B (2).

»nie za rowno« = *z tyłu; w różnym stopniu* [w tym: w przyzwolonym równoważniku zdania (1)] (2): Wedle krolá [szli] á wżákże theż nie zároveň/ po prawey stronie Arcybiskup Mencki/ á po lewey Koleńfki *BielKron* 331; á wždy niezárówno iest Bogiem wślyftkich/ áni zároveň wślyftkich zbawia *CzechRozm* 74.

»nie z chuci (a. chęci), z chcenia, z chęcią« = *nichętnie* [w tymi w przywołanym równoważniku zdania (2)] (2:1:1): *GroicPorz* 112v; *BielKron* 242v; Gdy kto z niewiadomości grzefzy, wżákże nie z chcenia áni vmyflnie *SarnStat* 1271; *ZbylPrzyg* B3.

»nie z dowcipu« = *z jakiegoś powodu, słusznie* (1): Nie zażrzyfz też nikomu/ o moy miły brácie/ Gdy kto chodzi w chędołzey/ á niżli ty ízacie/ [...] Nie z dowcipu to mi wierz/ to fie z námi dzyeie/ Przetoż y ty o Pánu/ bądź dobrej nádzyeie. *RejZwierz* 123.

»nie z drogi« = *po drodze, niedaleko od drogi* (1): Tobieć ieft záfwe gotow/ Dwor moy wżák nie zdrogi. *PaxLiz* D3v.

»nie z drogi« = *słusznie, pożytecznie; haud ab re, non abs re, non incommodum, non indignum* *Modrz* (11): *KromRozm III* D6v; *SienLek* 155; Nie z drogi podobno Miłościwy pánie pan Lupá mowi/ iż piękność nie ieft záfwdy dobra *Górndworz* L14v; *ModrzBaz* 45v (8).

»nie zinąd« = *stąd* (1): Wyerzę kołcyoł fwyęty połpolity. [...] Abowim nye z inąd mamy/ iż oýyec/ fyn/ á duch fwyęty yeft w troycy yeden Bog *KromRozm I* K3.

»nie z miarą« = *nieumiarkowanie, bez miary* (1): Iż nie z miarą vżywał oney doftoyności/ Strącił go zá to márníe Pan z gory w niłkości. *RejWiz* 188v.

»nie z dobrą wolą, z dobrej wolej« = *niechętnie, wbrew sobie; gravate, invite, maligne, moleste, odiose* *Mącz* [w tym: w przywołanym równoważniku zdania (1)] (8:3): Dał tedy Saul corę fwoię zá małżonkę Michol Dawidowi nie z dobrej woley. *BielKron* 65v; Moleste, Nie s dobrą wolą/ nie chutliwie/ s złą wolą. *Mącz* 229c (8); *SkarŻyw* 98; *CiekPotr* 50.

»nie z dobrą wolą« = *zdradliwie, zamysławjąc coś złego* (1): Improbe administrat cibum, Nie s dobrą wolą wyrządza yeść. *Mącz* 323c.

»nie z serca« = *w funkcji przymiotnika i przysłówka: nieszczerze, nieszczery* [w tymi w przywołanym równoważniku zdania (2)] (4): Ale ifcie nie s fercá była táka fkruchá *HistLan* D4; *WujJud* 209v; *KochPieś* 26; *WujNT* 44.

»nie z umysłu« = *nieumyślnie* (1): GDy fye kto v Sądu ná fwey powiełci omyli/ iże nie z vmyflu rzecze/ może fye popráwić bes fzkody fwey. *GroicPorz* t3v.

n-pers »Nieludmoj« [kalka hebrajskiego imienia biblijnego] (2): dano iemu imię od Pána Nieludmoy/ po Zydownku Loami/ bo nie ieftecie lud moy/ á ia nie będę Bog wáfz *BielKron* 92v (2).

a. W dwuczłonowych konstrukcjach (analogicznych do **2.a.a.1**) i **2**) oraz **2.b.a.1**) i **2**)) nawiązywanych przez wyrażenia (3997) :

W pierwszym członie: »nie dosyć« (54) [typ: *nie dosyć x, ale i y a. trzeba jeszcze y = x i y, trzeba x i y*] »nie dosyć ... ale, ale i, ale też, ale jeszcze, i [= też], przedsię, też i, ale jeszcze i, ale jeszcze k temu, ale k temu, ale nadto, owszem, bez wyrazu nawiązującego drugi człony = *non satis* ... –, *non satis* ... *sed* *Modrz* (25:7:5:1:2:1:1:1:1:1:1:6): *OpecŻyw* 16; Dla tego też mądry winarze nie dofić maią na tim iż wino dobrze zwierzchu zatikaią, ale iefzcze wizytkę becżkę dobrze ofciełaią *GlabGad* K2; *WróbŻółt* nn5v; *KromRozm III* I6v; *KrowObr* 55; *RejWiz* 52; A nie dofyć że oświeciwfly/ to fwięte piłmo/ człowieká ożywia/ ożywiwfzy y poświąca/ ále iefzcze y poświeciwfzy/ od wfłech nieprzyiációł gwałtownieyfzych/ Czárthá/ fwiáthá/ y ciáłá/ broni *Leop* *A3v; *OrzRozm* C; *OrzQuin* K; *RejAp* 61 (2); *RejPos* 41 (12); *BiałKat* 71; Skoro iedno ożywá w żywocie mátki fwey/ Wnet iá żrą aż przegryzą

dziurę w boku v niey. Potym tám z niey wyłzedłzy nie dofyć im o tym/ Owłzem ią zámorzywłzy ziedzą śćirw iey potym. *HistLan* B3; *KuczbKat* 370; *RejZwierc* 23v (3); *BielSpr* 61; *WujJud* A6 (2); *RejPosWstaw* 22 (2); Ale v Polakow niedofyć ieft vrodzić się Synem Krolewłkim: trzebá áby był obran ten/ ktoryby tą nawyższą władzą rządził. *ModrzBaz* 15v (4); *ReszPrz* 42; Nie dofyć ci ná tym máią/ gdy miłość chrześcijánłką przeciw żywym pokázuią/ vkázuią też ią y zmárley bráćiey bárzo znácznie. *ReszHoz* 123; Nie dofyć łłuchác łłowá Bożego/ ále trzebá czynić. *WujNT Matth* 7 arg (8); *SarnStat* 548; Nie dofyć że wygráli/ ale y łáme o Krolá myśłili došťác *KmitaSpit* B3; *PowodPr* 41; *SkarKaz* 349a (4).

W charakterystycznych konstrukcjach: w pierwszym członie wyrazy oznaczające wyłączność: tylko (6), *sam* (2); *w drugim członie wyrazy i formy wyrażające powinność: (po)trzeba* (17), *imp* (2), *musieć* (1), *mieć* (1), *było + inf* (1); „dosyc” *w obu członach* (1).

[*podtyp: nie dosyc x, ale wszyscy*] (1): nye wmouye zalezy kroleřstwo boze ale włamey cznoczye a nyedolżycz yeft yedną myecz ale włzytky *PatKaz III* 150.

W pierwszym członie: »nie iż(e)(ć)by (a. żeby)« = non quia, non quod *PolAnt, Vulg; n n quasi, non ut* *Vulg; non quidem, non* *JanStat* (52):

~ [*typ: nie iżby x, ale iż(by) y = raczej y*] »nie iżby itp. ... ale, tylko, jeno, lecz« = *non quia etc. ... sed* *PolAnt, Vulg, JanStat; non quod ... autem* *PolAnt, Vulg* (46:2:1:1): *OpecŻyw* 105; *KromRozm I* M2; *MurzHist* G4v; *MurzOrt* B; *KromRozm II* f2; *KromRozm III* Bv (2); *GroicPorz* c3; *KrowObr* 225v; *BibRadz I* 11c marg (5); nie iżeby co dał/ tylko pomocy od Turkow oczekawał *BielKron* 179 (3); Nie iżeby ołobno thá łłtność miálá być/ á ołobno trzy perlony/ ále y owłzem iedność we trzech/ á trzech w iedności doznawa. *SarnUzn* B3 (2); *RejAp* 175; Nie żeby zaráz/ iákom iuż rzekł włzyłcy/ ále ieden po drugim. *CzechEp* 378; *ReszPrz* 27; *ZawJeft* 33; A nie iżby często ofiárował [*Chrystus*] łámego łiebie [...]: lecz teraz przy łkończeniu wieków raz łię okazał ku zgłádzieniu grzechu/ przez ofiárowanie łámego łiebie. *WujNT Hebr* 9/25 (18); *JanNKar* C3v; *SarnStat* 10 (4); *SkarKaz* 122b (4).

[*typ: y, nie iżby x = raczej y*] »nie iżby« (1): Mym zdániem/ zdzieraż łie W.M. pánie Myłzkowłki s pracy/ nie iżbył w.m. niemiał czo powiedác. *GórńDworz* K5.

[*typ: nie iżeby kto ... oprócz y = tylko y*] (1): Nie iżeby kto oycá widział/ oprócz tego ktory ieft od Bogá *WujNT Ioann* 6/46. ~

W pierwszym lub drugim członie: »nie już« (8):

~ [*typ: nie już x, ale y = raczej y*] »nie już ... ale, i owszem« (6:1): *Diar* 28; *KochSat* A2v; więcz kiedy mię [*chłop*] vbije łżermuiąc/ ábo pochodzi wzápály/ nie iuż ia łłachectwo łtrácę/ á on go dołthánie ále ábo mu wietłżą mocz łudzie niż mnie przypíłżą/ ábo vmieiętność *GórńDworz* I8; *HistLan* E3v; *WujJud* 219v; kazał go Krol nie iuż łćinác/ ále ołobliwá iáką á náokrutnieyłżą łmiercią zábić. *SkarŻyw* 305; *GórńTroas* 4.

[*typ: y, a nie już x = y, raczej y*] »a nie już« (1): Bo y ná ołobę trzebá mieć wzgląd/ iełli to mogłá vczynić/ y iełli co przed tem tákie^{go} vczyníłá/ iełli byłá zupełnego rozu^{mv}: á nie iuż [*nec*]/ iełli łię ięzyk wčem łkielżnie kárác *ModrzBaz* 82. ~

W pierwszym lub drugim członie: »nie tak (o) = non tam *Mącz, Modrz; non tantum* *HistAl; non* *PolAnt* (187):

~ [typ: *nie tak x, jak y = bardziej a. raczej y*] »nie tak(o) ... jak(o), ale, jako więcej, ale więcej, jako właściwie, ale rychlej, jako barziej, jedno« = *non tam... quam Mącz, Modrz; non tantum ... quantum HistAl; non ... sed PolAnt* (147:17:7:5:3:1:1:1): GDym prześlych lat [...] tu wty łtrony do Polki przyśledł/ nie tak dla chćiwości bogactw albo myenya/ ále wyęcey dla czći á flawy pośpolitey tego flawnego krolestwá Polkyego *March*¹ *Wiet Av; BierEz L4* (2); *ForCnR A2v; FalZioł IV* 52d; *FalZiołUng V* 119; *LibLeg* 11/39v (2); *HistAl H4v; KromRozm I Bv; MurzNT* 8v (3); *KromRozm II n3v; KromRozm III I8* (3); *Diar* 37 (2); *GliczKsiąż B* (4); *KrowObr C2v* (2); Bochmy nie ták łtworzeni bychmy iedno żarli/ [...] Ale bychmy pomiernie wżego wżywáli *RejWiz* 30 (2); *OrzList cv; KochZuz A4v; BibRadz I* 10d *marg* (3); Y ia bym temu nierad/ nie dla siebie thák wiele/ iáko dla przykładu dobrego *OrzRozm Qv; BielKron* 124 (5); *KwiatKsiąż B4* (2); *Mącz* 31a (5); *OrzQuin Y3v; SienLek* 5v (2); *GórnDworz Dv* (6); *RejPos* 201 (3); *KwiatOpis A2v* (2); *HistLan D4* (2); *KuczbKat* 295; *RejZwierc* 49; á nie ták łzami swoimi/ iáko więcej ofiarámi/ dużę iey Pánu Bogu zálecał. *WujJud* 229 (6); *WujJudConf* 23; *RejPosWstaw* [110²]; *Strum A4; WierKróc A4v; CzechRozm* 23 (6); *PaprPan Aa2v; ModrzBaz* 18v (27); *SkarJedn* 62 (3); *KochOdpr B2v; KochPs* 27 (2); *SkarŻyw A3* (17); *KochTr* 24; A iuż nie ták dla łupów iák dla rozśzerzenia Páństwá/ y gránic łpolną mocą przy mnożenia/ Náiezdzałi do Ruśi *StryjKron* 250; *CzechEp* 24 (8); *KochDz* 104 (2); Oná nie ták dálece ná teraznieyśzą vczynność iego/ iáko bárziéy ná piérwżé zelżenie łwé pómniąc/ łludze po ćichu rośkazála/ áby go zábił. *KochWz* 136 (2); *ReszPrz* 108; *ReszList* 147; *BielSjem* 14; *KochPam* 80; *KochPieś* 46; *PudłFr* 41; *KochWr* 21; Krol aby miał bydz w Woisku nie udasię nie tak propter periculum iako famam *ActReg* 5; *GostGosp* 2; *KochCn B4; GrabowSet Y2v; A* łtráćiliłmy nie ták brátá/ iáko włáñniéy oycá. *KochFrag* 48; *OrzJan* 42 (2); *KołakCathOkuń A2v; WujNT* 5 (5); Prokuratorá máią dżiá zá łlufźného, nie ták dla tego że broni kauzy dobrze, ále że zábieżec wmié y przyśiędze *SarnStat* 1280 (3); *PowodPr* 7 (7); *CzahTr A3v* (2); *PaxLiz C4v; SkarKazSej* 663b (3); *KlonWor ded **2; SzarzRytLeśn ktv.*

[typ: *y, nie tak x = bardziej a. raczej y*] »a nie, nie tak« (1:1): *GrzegRóżn C*; Okręt napierwey wymyśliłá chćiwość/ Nie ták potrzebá ábo dolegliwość *KlonFlis C4v.*

[typ: *nie tak inny, jak y = raczej tylko y*] »nie tak... ale, jako« (1:1):

~~ Konstrukcja z zaimkiem „inszy” (1): które nie tak pośpolicie inżych ale włáñnie nás łamych/ abo rzeczy náłzych dolégaia *MurzNT* 78v.

Konstrukcja z zaimkiem „co inszego” (I): nieściága się na głowę/ i nie tak pewnie na co inżégo iako na kamień abo na to co iełt powiedziaño o tem to kamieniu *MurzNT* 98v. ~~

[typ: *nie tak sam x, jak i y = x i y*] »nie tak sam ... jako i« (1): á nieták łam siebie: iáko y zá włyżtki Apołtoły mówił *BiałKat* 38v.

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie tak x* (179), *nie x tak* (5).

W charakterystycznych połączeniach: w pierwszym członie ponadto: *dalece* (23), *wiel(c)e* (19), *barzo* (5), *śnadź, zgoła*. ~

W pierwszym członie: »nie pierwej« [typ: *nie pierwej x, ale y = najpierw y*] »nie pierwej ... ale« (1): nychay łynow łwych nye pyerwey do dworu/ ále do łzkoł ná náuki odfyłáya *GliczKsiąż H6.*

W pierwszym lub drugim członie: »nie tyl(k)o(ć) (a. telko(ć), a. tyle), je(d)no(ć), sam, rzkać, tyl(k)o (a. telko) sam, sam tylko (a. telko), je(d)no sam, jeden, tyl(k)o (a. telko) jeden, jeden tylko, goły (a. zgoła), sam jeden, tylko sam goły, jedno jeden, tylko goły, tylko jedno, *elipsa wyrazu oznaczającego wyłączość*« = *non solum HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat, JanPrzyw, Cn; non tantum HistAl, PolAnt, Vulg, Modrz, JanStat; non modo Modrz, JanStat, JanPrzyw, Cn; non solus PolAnt, Vulg, JanStat; nedum Mącz, Modrz, JanStat; non tantummodo JanStat; non minus JanPrzyw* (3124:179:134:91:80:23:9:8:5:7:3:2:2:1:1:1:12):

~ [typ: nie tylko x, ale i y = x i y, x z y] »nie tylko itp. ... ale i (a. ani), ale(ć), ale też(e) i (a.
(a)ni, a. et), ale też, ale(ć) jeszcze, ale owszem itp., lecz (a. leć) i, ale zgola, ale (na)jwięcej, i [=
też], lecz, ale i owszem, ale nadto, ale(ć) jeszcze k temu, ale jeszcze i, ale radszej (a. radniej, a.
raczej), ale k temu, też, też i, lecz też, owszem, a, ale jedno, ale jeszcze nadto, ale jeszcze owszem,
ale jeszcze więcej, ale nawet i, ale owszem więcej, ale tym więcej, i owszem, jako, owszem jeszcze,
a jeszcze, ale aż, ale i zgola, ale jakmiarz, ale jakmiarz i, ale jeszcze owszem więcej, ale jeszcze tym
barziej i, ale k temu i, ale nawet, ale owszem i, ale owszem jeszcze k temu, ale tem barziej, ale też
i nadto, ale też i owszem, ale też i owszem więcej, ale też jeszcze, ale też k temu, ale też nawet, ale
też więcej, ale też zgola, ale zgola i, jako też i, jeno, jeszcze, lecz jeszcze, lecz też i, także, także i,
bez wyrazu nawiązującego drugi człon» = non solum etc. ... sed etiam Vulg, Pol Ant, Mącz, Modrz,
JanStat, JanPrzyw, Cn; non solum etc. ... verum etiam HistAl, Vulg, Modrz, JanStat; non solum etc. ...
sed et PolAnt, Vulg, Modrz, JanStat; non solum etc. ... sed PolAnt, Modrz, Vulg, JanPrzyw; non minus
a. tantum ... quam HistAl, Modrz; et Miech, PolAnt; non solum ... verum, sed et Miech; non solum
... autem et PolAnt; non ... ipse, tum ... tum Modrz; cum Vulg; non solum non ... sed ne quidem Cn
(1427:794:541:467:45:35:19:18:15:12:12:11:7:6:6:6:4:4:4:3:3:2:2:2:2:2:2:2:2:1:1:1:1:1:1:1:1:1:1:1:1:
ListRzeź w. 4; Boć nie tylko będę łzczekać/ Imęc fie więc ciebie kęłác. BierEz Nv (5); Piřano ieft/
ijżiefamym telko chlebem żywie człowiek/ ale ij flowem które pochodzi z vřt bożyeh. OpecŻyw
37v (21); OpecŻywPrzedm C3v; OpecŻywSandP ktv; ForCnR B3v; MetrKor 38/501 (2); panna była
nyetelko na czyele ale telfy na duřzy wfwym umyfzle PatKaz I 10 (2); PatKaz III 96 (12); FalZioł +2
(19); BielŻyw 41 (8); BielŻywGlab nlb 13; GlabGad A3 (7); MiechGlab *2 (4); BierRozm 24; a thak
miedzi thą zawiedzioną czeladzią nieyedno fą społfky alie są miedzi nyimy thatharowie Rvsz Ormianie
zydowie LibLeg 10/56 (13); WróbŹoř Ev (4); WróbŹořGlab A2v (5); A řnadz nieten ieden ale y
wiele inyeh řtaráią fie oto áby potłoczyły mnie RejPs 83; A bowiem dobrotliwa ręká twoió nietylko
aby mię odepchnąć od fiebie miałá ále owřsem przyciága [= i nie odpycha, i, co więcj, przycięga]
RejPs 92 (27); ComCrac 13; RejRozpr F3v; SeklWyzn 2v (12); Nie tylko być w więzieniu ma fie
człowiek wftydżyć Lecz o tym podobieńřtwie ikos řtrańie řzydent RejJóz I4 (3); LibMal 1546/113v
(2); SeklKat A3 (31); RejKup h7 (4); RejKupSekl a2 (5); Płakáli teř y Perřowie/ nie tylko dla řmierći
Dariufowej/ iako dla lutořci Alexandrowey HistAl G2v (7); HistAlHUng A2v; A nye wtychři tylko
rzczech błądži/ ále y w inyeh řnadž grubyey y řpořtnyeey. KromRozm I K4v (19); MurzhHist A2

(16); *MurzNT* 3v (19); Y teraz nye łam yeden Caluinus ofobliwym łwym obyczáyem piłmo o bożym
 ćyele álbo wyeczerzy pánłkyey wykłáda: zgadzáyą łye łnim [...] Bullingerus/ Capito/ Carolštadius/
 Zwinglius/ O colampadius *KromRozm II* q3 (29); ták iż oczy pátrzą/ nye łobyie tylko/ ále y rękám/
 y nogám/ y włtom/ y włłłłtykemu ćyálu *KromRozm III* F7 (64); nikt tego prawdziwie pokazać [nie]
 może, aby jem [*obietnicam*] nie tylko in publicis rebus, ale też et in privatis dosyć czynić nie miał.
Diar 22 (19); *DiarDop* 99 (10); *BielKom nlb* 4; Tu wyedzyeć máyą rodzicy iż miłość płodu łwego
 nye tylko ná tym yełt áby dzyecyę przy zdrowyu było záchowane/ [...] ále yełłće y cos inłłeg
 łnadź potrzebá rodzicom około dzyecyęcyá opátrzyć wyęłłłego. *GliczKsiąż* D; Y ktemu yełłće nye
 yednę piersi dał/ ále yákoby nieyákyye łtudnice á źrzodłá rozładził *GliczKsiąż* D2v; ále nye tylko ku
 małżeńłtwu trzebá [*tj. ku małżeństwu trzeba nie tylko*] pożytku/ musi też być pocźciwość *GliczKsiąż*
 Qv (56); *LubPs* A5 (9); *GroicPorz* A4v (7); nie włámym [*Baranku Chrystusie*] obrony łłukáią/ ále
 thełz inłze Báránki łobie zmyłłáią *KrowObr* 69 (85); A nie tylko Záiácá mogłby gonić Sárnę. *RejWiz*
 31; Zác to pirwłze przełtráchy przypadáią ná mię/ Ale nie tylko ná mie/ y ná inych wiele *RejWiz*
 127 (12); *Leop* *A3v (17); *OrzList* f4v (2); *RejFig* Cc7v (2); Ale dziś nie o łyná lecz łnadź y o Kozeł/
 Znaydzyełz wnet Wilczy dekret/ á Záięczą grozę. *RejZwierz* 1v (2); *BibRadz* *2v (27); ále Arcybiskup
 z Biskupy w Polłzce nietylko iełł *Confiliarius*, ále ktemu iełł y *Pater REGni OrzRozm* K (19); patrzze
 áby był pożyteczen nie łobie tylko/ ále więcej Rzeczypołpolitey *BielKron* 141 (98); *GrzegRóżn* B4
 (7); *KochSat* A4 (2); *KwiatKsiąż* A4 (20); *Mącz* 494d; Ale tego ia żáluieł/ iż nie łam/ ále łámo siódłł
 z Zóną y z Dziećmi zginác mam *OrzQuin* Y3v (19); *Prot* Dv; że Bog nietylko iełł/ co iełł rzecz
 mniefza/ ále y owłzem iełł łámá łłłność/ co iełł rzecz więłłza. *SarnUzn* B8v; Oni mowią/ [*trzy*
persony boskie] iedno łą. A my mowiemy/ że nie tylko iedno/ y owłzem iedná łłłność. *SarnUzn* Cv
 (30); Aleć to nie iedno od powietrza/ á częłłciey łnadź od zbyłłnego opijánia y obźárłłwá. *SienLek* 61v
 (19); *SienLekAndr* a2v; *LeovPrzep* b2 (6); á niewiernym ielłće bárziefy bywáią oczy olłepione/ iż łie
 temu nie tylko przypátrzyć ále áni podziwować mogą. *RejAp* AA3v; O nie łamże tylko kálácefz náłz
 miły Pánie do tych fortek náłłzych/ kolácą ná nas łrodze Prorocy łwięci twoi *RejAp* 45v (54); ktoremu
 wrzędowi/ niethelko iż zálwdy trudno/ ále pod czás áni podobna rzecz áby miał Dworzánin dołyc
 czynić *GórnDworz* Kk (123); *GrzepGeom* B3 (5); *HistRzym* 5 (6); ktoremi [*błędami a wymysłami*]
 nie tylko ábychmy mieli włbágác łwięte Bołłtwo iego/ ále ielłće owłzem więcej ná łię wzrulfamy
 łrogi gniefy iego. *RejPos* 78v; A grzech nikogo włłráwiedliwić nie może. A nie tylko grzech/ ále ni
 żadná łłłráwá/ ni żadne łłłránie náłze, *RejPos* 130v (234); *RejPosWiecz*² 91v (13); *RejPosWiecz*³ [97]
 (2); kłóre przekłęłtwo nie tyłł ná ćiało/ ále y ná dułzę byc rozumiefy. *BiałKat* 58v (19); *Grzegłm*
 12 (6); *HistLan* B2v (4); iż bez tey Pokuty nietylko grzechow odpulłzczenia otrzymác/ ále też áni
 łpodźiewác łie go żadnym obyczáiem niemożemy. *KuczbKat* 200; nietylko iż niepomóże/ ále też
 wielką łzkodę przyniełłie. *KuczbKat* 285 (57); Bo nie iednoć to łą dáry Boże co ie iedno oczýmá w
 łkrzyni/ w oborze álbo w komorze widzieć możemy? łác też drugie co ich nie widzimy *RejZwierz*
 94 (100); *BielSpr* b4 (14); *KochMon* 30; *WujJud* A3 (107); *WujJudConf* 3 (21); *RejPosRozpr* c2v;
RejPosWstaw [21²] (15); To też czyłłłłniku chćiefy wiedzieć/ iżelłmy nie iedno te^{go} przyłłtrzegali/ aby
 kázde łłowo włáłłnie byłł łłowem wytłumaczono/ ále nád to/ áby one włáłłne łłowá/ táz łłłráwá/
 álbo temże porzákłiem w náłłzem tekłłcie łłłł/ kłorym wkáiefgach Hywreyłłkich idá. *BudBib* b3v (9);

BudBibKaw A3; *MycPrz* I B3 (6); *Strum* A3 (4); *BiałKaz* B (40); Ano nie tylko słowo albo trzy albo wirfz/ ábo y kilká/ przydawać do piśmá ś : ważyli się [...] lecz też całe księgi pod imiony Apoftolſkimi wypuſzcząć między ludzi śmieli *BudNT przedm* b8 (28); *StryjWjaz* C2; Obacz ſam/ proſzę cię/ co to zá ważny wywod/ twierdzić co rzkomo z ſłowá Bożego: áno nie tylko nie z ſłowá Bożego: ále przeciw iemu? *CzechRozm* 44; to ſie nie tylko z tych mieyſc námienionych pokázuie/ ále theż ieſzcze y z innych *CzechRozm* 99v; Koniecznie nie inſzego mniemánia ále też y wyznánia ieſtem *CzechRozm* 160; iż nie tylko kordow ktore przedtym mieli Apoftołowie iego/ od nich nie odpáſował/ áni im ich odrzucąć/ ále rádzey kupić kazał *CzechRozm* 234 (228); *PaprPan* N4v (9); *KarnNap* ktv (9); będziemy o niem rozumieć/ że on [król] nietylko ciáſłá ludzkie á rzeczy z wierzhne/ ále też y owſzem więcey ſercá ludzkie rządzi y ſpráwuie *ModrzBaz* 19v (92); *SkarJedn* A3 (45); To też niewątpliwa/ Ze Graekowie Heleny nie tylko przez poſły/ Ale náwet y przez miecz domagáć ſię będą. *KochOdpr* C (2); *Oczko* A2v (42); *KochPs* 15 (4); Zeby nie tylo duſzá S. ózczona [!] byſłá á żeby ſię wierzyło/ iſz w vmárłych ciáſłách ieſt nieiáka moc y ſiſłá *SkarŻyw* 279 (113); *KochTr* 7; *MWilcHist* Cv (2); *StryjKron* 154 (10); nie tylko złotych/ ſrebrnych/ miedziánych y drzewiánych/ tákże y woſkowych y chlebowych báłwánow nárobili *CzechEp* 79 (191); *CzechEpPORz* *3 (9); RADZIWIŁA Nie tylko iego przodków zacnoſć ozdobiłá/ Ozdobiłá go cnotá y ſpráwy vczciwé *KochJez* A4v (5); *NiemObr* 4 (91); *KochEpit* A3 (3); *KochWr* 78 (5); *KochBr* 151; *KochDz* 107; nie tylko nie ſá pożyteczne do zbáwienia ludzkiego/ ále zgołá ſzkodliwe *ReszPrz* 35 (9); *ReszHoz* 118 (6); *ReszList* 149 (2); *WerGoſc* 204 (18); *WerKaz* 283 (3); *WisznTr* 23 (2); *KochPieſ* 1 (3); *KochTarn* 73 (3); *PudłFr* 64; *ArtKanc* E8; Bá nie iednoć w Polſcze ieſt Wolnoſć/ ieſt ci też y gdzie indzie Wolnoſć *GórnRozm* D4 (36); Názáiutrz záſię wołano/ iż nie tylko wolno káżdému z Królowá iecháć/ ále ieſzcze nád to Król będzie vtráty nagradzáł tym co zniá poiádá *KochWr* 33 (10); *KochWrJan* 17; ktorzi nietilko ze nietzinia ſprawiedliwoſci vbogiem ludziem/ ale iſłami vcifkaia bracia náſze *PaprUp* F (10); bo nie tylko nato patrzy zebył zpownowacony zKrolem Imſciá nietylko nato zebył pomazancem Bozym, ale tym więcey nato, zebył, tak Zacnym Krolem *ActReg* 78 (40); *GostGosp* 2 (22); *GostGospSieb* +3 (3); *Phil* B3 (23); *GórnTroas* [3]; *KochCz* A4; *KochCzJan* A3; *KochPij* C (3); *GrabowSet* A2v (7); Nietylkoſ náuczonym ſławna rymem ſwoim/ Dżiwuiem ſie y ſercu/ y vczynkóm twoim/ Cnotliwa Telezyłlo *KochFrag* 40 (7); *KochFragJan* 4; *OrzJan* 7 (23); *LatHar* [+9]v (20); *KołakCath* A4v; *KołakSzczęſł* Cv; *RybGęſli* A2 (2); áby też Kátholicy mieli przekład Bibliey pilniey vczyniony/ y nie z fámeſgo Láćnińkie⁸⁰/ ále też z dokłádániem ſię Graeckiego y Zydowſkiego textu przełożony *WujNT przedm* 2; Lecz przyſięgi prawdziwey/ [...] nie tylko Bog nie zákázuie/ ále iá owſzem roſkázuie. *WujNT* 22 (282); nie tylko rzecz ieſt przyſtoyna/ ále owſzeyki potrzebna áby Czyſćciec był. *WysKaz* 14 (17); *JanNKar* A4v (6); A iżby nie gołemi ſłowu to pokazał, ále y rzeczá *SarnStat* 834 (80); *SiebRozmyſł* F4v; *WitoſłLut* A3v (2); *GrabPospR* K2 (3); *KlonKr* E (2); Dla czegoż Seymy częłte/ Trybunały vſtáwiczne/ nietylko trudnoſci prawnych/ między ludźmi niewykoniá/ ále ieſt ieſzcze przyczyniáią *PowodPr* 65 (28); *SkarKaz*)(4 (64); *VotSzl* A4 (12); Ale nietylo ieſzcze tego złego, ieſzcze ieſt go wieycey [!] *CiekPotr* 17 (8); *CzahTr* G3; *GostCast* 4 (5); *PaxLiz* A3 (3); *SkarKazSej* 658a (27); *KlonFlis* A2 (2); *KlonWor* 53 (4); *RybWit* [A]v; *ZbylPrzyg* B; nie tylko we zbroiey/ ieſt ſmierć y ná łóžu. *SzarzRyt* C2 (5).

[podtyp: *nie tylko x, ale wszyscy* = *wszyscy, w tym x*] (155): *OpecŻyw* 102; którego [starosty] nie dworzenie tylko/ ale ij wżytcy ijni ludzie fą połufzni *ForCnR* B; *PatKaz III* 138; á to nietelko raz czynić ani dwa, ale zawfze *FalZioł* V 35 (2); *BielŻywGlab nlb* 14; *BierRozm* 5; *WróbŻołt* mm3v; *RejPs* 101v (3); *ComCrac* 11v (2); *SeklWyzn* e2 (5); Nie iednoć ia każdyć człek vgodzy w to ínadnie *RejJóz* L7; *RejKupSekl* a2v; *KromRozm I* K2; *KromRozm II* g4 (7); nye o pińaney ewányeliey to tylko rozumyeyąc/ ále o wfelkim pośelftwye poćyefńnym á zbawyennym/ od Bogá *KromRozm III* B7v; iż bęđzye krolował w domu Yakobowym/ to yeft w kołcyele fwym nye zá Apořtołow tylko/ [...] álbo zá czáfú Viklewá/ Huřsá/ Lutherá/ Caluiná/ ále ná wyeki *KromRozm III* Ev (8); *Diar* 53 (2); á miłość nye tylko ná czás ále záwfíe aż do końca ma fie okázowác. *GliczKsiqż* Q3v; *GroicPorz* B4v (2); *KrowObr* 45 (10); *RejWiz* 193; *Leop 1.Thess* 1/8; *OrzList* e2v (2); *BibRadz I* 363c marg (3); *BielKron* 254 (2); *GórnDworz* L7v; *HistRzym* 40; *RejPos* 32v (12); *RejPosWiecz*² 91v (3); *GrzegŚm* 23; *KuczbKat* 25 (3); *RejZwierc* 22 (6); *BielSpr* 16v; *WujJud* 132 (5); *WujJudConf* 22v; *RejPosWstaw* 22 (3); *BudNT przedm* a3 (2); *CzechRozm* 19 (9); *KarnNap* E2; *ModrzBaz* 91; *SkarJedn* 10 (5); *Oczko* 8v (2); *SkarŻyw* 35 (2); *NiemObr* 38 (7); *ReszPrz* 75 (2); *ReszHoz* 134; *GórnRozm* D4v; *KochWr* 19; *ActReg* 32; *GostGospSieb* + 2 (2); *KochFrag* 48 (2); *OrzJan* 82; *LatHar* 638 (2); *KołakCath* B4v; *WujNT przedm* 27 (12); *SarnStat* 866; *VotSzl* C (2).

W charakterystycznych połączeniach: w drugim członie: *wszy(s)tek* (108), *každy* (koždy) (21), *zawsze* (zawždy) (9), *wszem* (8), *wszel(a)ki* (7), *na wieki*, *wszedy*.

[typ: *y, a nie tylko x = x i y, x z y*] »nie tylko itp., a nie tylko itp.« = *nedum Mqcz, Modrz; non tantum etc., et non tantum* *PolAnt*, *Vulg* (89:72): *MurzHist* A4 (4); *Abowiem pán* [...] rořkázál wżákonie i nieprzyiacioły miłowác/ nietilko infze bliźné *MurzNT* 18v (2); *KromRozm II* f (2); *KromRozm III* L7v (2); *Diar* 88; *KrowObr* 228v; *BibRadz Num* 11/17 (2); *OrzRozm* N3v; *BielKron* 463; *GrzegRóżn* B2v (4); *KochSat* B; *Mqcz* 244c; *RejAp* BB5v (2); *GórnDworz* V3 (3); *RejPos* 131 (3); *KuczbKat* 235; Tákze teź ten co y inym pożyteczny moźe być nie tylko iedno łobie. *RejZwierc* 22 (5); ktorzy teź ludźiem y docześnym Pánom/ á nie tylko fámemu Bogu fłuźą. *WujJud* 54 (9); *RejPosRozpr* cv (2); *RejPosWstaw* [21²]v marg; *BudBib* c (3); *MycPrz* I B4; Muřieli ci obá y Catholikona onego fwego nie czytác/ nierzkąc Calepina álbo Gefnera. *BudNT przedm* c3 (2); *CzechRozm* 15 (13); *ModrzBaz* 37v (3); *SkarŻyw* 235 (2); áleć y Páweł/ nie rořkazał te^{go} żadnemu nigdy/ żeby ták kogo řurowie gromić miał y to mu opowiedác/ nierzkąc żeby przeřládowác áábo [!] mordowác *CzechEp* 52 (11); *ReszPrz* 35; *ReszHoz* 130; *ActReg* 79; *GostGosp* 36; *GórnTroas* 27; *GrabowSet* Nćv; *WyprPl* Bv (2); *KołakCath* A4; *WujNT* 25 (34); Poćić fię tedy potrzebá a nie wiárą tylko do niebá wlatác *WysKaz* 25; *SarnStat* 532 (3); y pátrzyć nie tyło fłuchác nie dopuřzczono. *SkarKaz* 155a (5); *CzahTr* K4; *KlonWor* 51 (2); *SzarzRyt* B4v (2).

[podtyp: *wszyscy, a nie tylko x = wszyscy, w tym x*] (20): *KromRozm II* d3; iż bęđzie kazána tá ewányelia kroleřtwá po wfyfłkim fwyećye/ Nye w Witembergu tylko/ álbo w Munřterze/ álbo w Genewye *KromRozm III* Ev (2); *DiarDop* 113; *GliczKsiqż* H4v; *BibRadz Gal* 4/18; Máiąc z nich wżytko dobre nierzkąc wychowánie *HistLan* B2; *RejZwierc* 101v; *WujJud* 73v (3); A dobrzeć ieřt miłowác w dobrem záwždy/ A nie iedno tedy gdy do was przychodzę. *BudNT Gal* 4/18; *CzechRozm* 84v (4); *Paprpán* Cc2; *SkarJedn* 123; *CzechEp* 331; *WujNT Gal* 4/18. ~

*W charakterystycznych połączeniach: w drugim członie: wszystek (10), zawždy (zawsze) (5), *wszen (2), każdy, w cale, wszelki, wszystek a cały; też.*

W pierwszym lub drugim członie: »nie wszy(s)tko, zawždy, ustawicznym porządkiem« (4:3:1):

~ [typ: nie wszystko x, ale i y = x i y] »nie zawždy itp. ... ale też i, też i, i [= też]« (2:1:1): *BibRadz I 273v; SkarJedn 370; KochEpit A2; ponieważ nieuftawicznym porządkiem w Rzymie miefzkáiąc Bifkupi Rzymfcy/ ále też y kędzy indźiey [...] zwierzchności fwoiey vżywáli. NiemObr 54.*

[typ: y, a nie wszystko x = x i y] »nie, a nie wszytko« (3:1): *RejRozpr A4v; RejZwierz 137; RejZwierz (Wirzb) A4v; Bá radźmy też o woynie/ nie wfzytko fię brońmy: Rádzmy/ iáko kogo bić: lepiej niż go czekać. KochOdpr D3. ~*

4. W pytaniach, w których „nie” nie oznacza przeczenia; pytanie odnosi się do całości zdania lub jednej z jego części, w zasadzie niezależnie od szyku „nie” (2899) :

A. W pytaniach retorycznych wyrażających przekonanie, którego treść miałaby sens zdania nie zaprzeczonego; odpowiedź nie jest oczekiwana (2618) :

a. Pytanie wprowadzone jest partykułą pytajną lub nie zawiera leksykalnego wykładnika pytajności (1927) : *BierEz D2 (3); Patrz iefli to niebył wielki kłopot ij fmutek matuchnie ij Iozefowi/ iijż w tzudze ftrony miedzy nieznaime ijdz mieli. OpecŻyw 28 (18); PatKaz I 3v; PatKaz III 150v (2); HistJóz A4 (2); BartBydg 247 (2); March² Dv (2); BierRozm 6; WróbŻółt 13/4 (11); IZalifz to tobie nieprzyflufy oczekawác zrádołciá páná fwego dułfo moiá RejPs 90 (10); tkniż iedno fwieckich wrzędow Ieftli tám nie wiecey błędów RejRozpr C2v (3); RejJóz C7v (5); SeklKat E4v; RejKup g4v (3); Izali nie dla wálze⁸⁰ zdrowia fzedłem połłány do Dariufa HistAl G6v (8); Tedyłmy łami ináczey rozumyeli/ niżłifmy was vczyli? (–) Azaby nye ták? KromRozm I E3 (37); zálzby nie lepiéi nieboże? zálz niepotciwiéi? przy panie trwác MurzHist N4 (10); MurzNT 11 (17); KromRozm II h4v (5); KromRozm III M4 (2); Diar 35 (3); DiarDop 102 (4); BielKom nlb 4 (5); GliczKsiqz B7v (3); Y ktoż mye wždy przeprowadzi do myáltá mocnego/ [...] Izali nye ty Boże náłz LubPs O5v (15); GroicPorz i2v; Izali oná [Maryja] grzechy náłze odpufłtza? y od gniewu bożego nas wybawia? Izali to nietylko łámemu Pánu Kryftufowi Synowi Bożemu należy? KrowObr 153v (131); bez ciáła iáka tám [w wietrze] moc bywa/ Gdy kámienie gdy drzewá/ s korzenia wrywa. Coż rozumiefz o Bodze/ gdyż to wfzytko ftworzył/ Aby wfzytkiego fwiátá gdyby chciał nie zborzył. RejWiz 111 (43); A kto zábił Abimelechá fyná Hierobáál? za nie biała głowá fpuściłá nań włomek kámieniá z muru Leop 2.Reg 11/21 (63); OrzList c (4); LeszczRzecz A4; RejFig Aav; Pátrz wiáry/ pátrz náuki/ pátrzze nabożeńftwá/ Iefli náwłzem nie naydzyefz/ iáwnego fzaleńftwá. RejZwierz 104v (12); IZali człowiekowi čás nie iefł zámierzony ná ziemi BibRadz Iob 7/1 (77); á nie Sád że to Boży iáwny nád námi iefł/ á nie iáwnaż to pomłta Boża nád Krolem y nád Kroleřtwem iego OrzRozm C3v (20); gdyby ociec iey plunął iey ná oblicze/ zażyby fie nie miałá wftydzić BielKron 40 (14); GrzegRóżn B4v (4); Ale czemu ták dawné dzieie wlpóminamy/ A za świeżych przykładów w Grecyey nie mamy KochZg A2v; Nonne esset puditum si hanc causam etc. Azażyby to nie byłá wielką fromotá etc Mqcz 329c (12); OrzQuin Bv (9); Prot B2v (5); Obáczże to káždy/ iefliże my tu nie włáfniey niż oni/ y Máyeřtat Boży/ y rozeznanie thych trzech perfon/ zá tymi fłowy wyłławiamy. SarnUzn C (13); LeovPrzep a4v (2); Azálz od tego czáfu nie náłtály dziwne á rozmaíte modły/ rozmaíte báłwánřtwo RejAp 170v (52); gdi*

go pytało czemu by płakał/ odpowiedział/ á za prawi niemam czemu *GórnDworz* D8 (16); *HistRzym* 4 (3); Coż rozumieł ieśli ono kłiążę światá tego/ ácz niewidomie/ ále iż tuż przy tobie nie łtoi/ á tobie nie poduľczá á nie pomaga tych márných łpraw łwoich? *RejPos* 114v (184); *RejPosWiecz*² 91; *RejPosWiecz*³ 96v (2); *BiałKat* 146 (8); *GrzegŚm* 7 (4); *HistLan* D3v; *KuczbKat* 170 (4); Pożrzyłz zálie ná dom z dawná pocźciwie záładzony á poboźnie łprawowany ieśliże łie nie zdobi/ nie kwitnie/ á nie łzyrzy z obietnic Páńłkich. *RejZwierc* 40; Izaż nie lepłzy pokoy niżli kłopot? *RejZwierc* [78²] (158); Gdzieżby też Krześcijánie tákich mężów mieć nie mogli? máią y lepłze *BielSpr* 60; A záłz to nie prawdá: włzáł to włzyłcy wiedzá *WujJud* 10v (49); *RejPosWstaw* [143²]; Izali żądáiąc żądam łmierci nieboźnego/ mowi Adonái Iehowá? Izali nie áby łię wrocił zdroł łwoich á żył? *BudBib Ez* 18/23 (64); *MycPrz* II Av (3); *WierKróc* A4; *BiałKaz* C4v (6); Nie po denarżuli zgodziłes łię zemná? *BudNT Matth* 20/13 (17); A więcze to nie hárdá y wyniołła dumá twoiá/ gdy táł wiele o łobie trzymałz/ w tobie tego łprawuie? *CzechRozm* 51 (62); *PaprPan* V2 (3); ázaż niedoľyc ná nie/ że vłtáwicznie robiá/ ná káždy rok y Pánom czyńłze y Plebanom dzieięćiny dawáią? *ModrzBaz* 124 (36); Powiedzmi proľięćię/ powiáda dla czego męczeńłtwo podeymuiełz? Y zali nie dla cźci Chriľtułowej? *SkarJedn* 5 (5); *Oczko* 7 (2); *KochPs* 204; Ty łię Krolá y Pána łwieckiego [...] boiłz: á ia łię bać nie mam onego Krolá nád krolmi [...]? *SkarŻyw* 151 (25); *MWilKHist* Kv (4); *StryjKron* 220 marg; Azáż/ kto nimi [apostołami] gárdził/ Chriľtułem y Bogiem nie gárdził? á kto też przyimował/ Chriľtułá y Bogá nie przyimował? *CzechEp* 58 (95); Ale ieśli piłmo ł. trudne: izaż nie dáłeko trudnieyłze piłmá y wymyłły ludzkie *NiemObr* 81 (36); Włzytkoł łam zábrał/ áni łię dałz pożyć: A ielłze by ćię do fráłzek niewłóżyć? *KochFr* 30 (2); *KochSz* B4; *ReszPrz* 7 (7); *ReszHoz* 123 (4); *WerKaz* 304; *BielSjem* 2 (2); *KochTarn* 73 (2); *PudłFr* 75; *ArtKanc* K11v (3); á zá mnie nie wolno łzáłować łwá rzecz iáko chcę? *GórnRozm* F4 (24); *KochWr* 41 (3); *PaprUp* C4v (11); Záłchowác łye niegodzi mátce płodu łwégo? *ZawJeft* 40 (3); *ActReg* 147; *GostGospSieb* +2v (4); *GrochKal* 23 (2); *GórnTroas* 11 (4); *GrabowSet* B2 (8); *KochFrag* 39; Węgierłka žiemíá/ komu niedawno wydárta? ázaż nie Wnukowi Krolá wáłżégo? *OrzJan* 11 (18); *LatHar* +5v (15); *KołakCath* B4v; *WujNT Matth* 5/47 (105); *WysKaz* 16 (6); *SarnStat* 18 (2); *PowodPr* 18 (11); nie moźełzli błádzić iáko człowieł? y owłzem tobie włzytki błédy przyłtoią. *SkarKaz* 43a (24); Cożem vczynił? (–) Co cžłek niedobry zwyłł czynić. (–) Nie cžuię łię ia tákim. (–) Niekupiłes domu Ty v młodziencá tego? [...] (–) Kupiłem, y dałem mu zań cžtery tyłáje. *CiekPotr* 9 (3); *GosłCast* 25; *SkarKazSej* 662b (8); *KlonWor* 74 (3).

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie* + *vb* (pytanie odnosi się do całego zdania) (1227); *nie* + wyraz *nie* będący czasownikiem (pytanie odnosi się do tego wyrazu) (446) – *nie* + *sb* a. *pron* w funkcji orzecznika (68), w funkcji podmiotu (65), w funkcji dopełnienia lub okolicznika (62) –, *nie* + *ai* *positivum* w funkcji orzecznika (73), *nie* + *ai* *comp*, zwłaszcza w funkcji orzecznika (34), *nie* + *av* *comp* w funkcji orzecznika (58), *nie* + *av* *positivum* w funkcji orzecznika (5), w funkcji okolicznika (60) – *av* właściwe (48), odprzymiotnikowe (12) –, *nie* + *nm* a. *sb* w funkcji przydawki ilościowej (14), *nie* + *tylko* (6), *nie* + *spójnik* zdania podrzędnego (1); *nie* + *ai* w funkcji przydawki (pytanie może odnosić się do wyrazu określanego) (38).

„Nie” poprzedza część zdania *nie* będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do całości zdania) (124): *OpecŻyw* 67 (2); *RejPs* 118v; izali nie doľyc mam ná zwirzhnih [!] cięłzłkołciach moich *HistAl* F8;

MurzNT 8v; *KromRozm III* D (3); *Diar* 72; Izaż nie wżyfłki rzetzy tzyfłhe fą tzyfłym? *KrowObr* 99v (5); Zażł fprácowány oracż nie nadobnie fpiewa *RejWiz* 2v (9); zażł y fiofłthry iego nie tu z námi fą. *Leop Mar* 6/3 (4); *BibRadz 2.Par* 13/5 (3); *GrzegRóżn* H2v; *KochZg* A4v; *KwiatKsiąż* G3; *OrzQuin* V3v (2); *SarnUzn* D3 (3); Ażaż też nie tákowe záćmienie Słońcá było/ ták fiedmđziefiát lat y trzy *LeovPrzep* a4v; Azáżł nie od tego czáfu zgwałcon ieft Teftáment fwięthry Páńfki *RejAp* 170v [*cf też RejAp* 170v]. (2); *HistRzym* 44v; pomyłł fobie iefli thobie nie tákież o płátne idzye *RejPos* 253v (19); Izaliż Izráelu/ nie Oćiec ieft twóy Bóg *BiałKat* 6 (2); á nie czásze było tego dyabłá dawno ná pole wygnác? *RejZwierc* 106v (5); *BudBib Iob* 22/12 (4); *MycPrz II* [B3]v (2); *BudNT Ioann* 4/35 (6); á więc że tu nie iálna ieft niezgodá? *CzechRozm* 147v (3); *ModrzBaz* 40 (8); *Oczko* 3; *CzechEp* 80 (3); *NiemObr* 138 (5); *KochFr* 82; Nułz Sycyliyfkie/ Neápolfkie/ Kroleřtwá/ zaż tám nie tułz/ á iákoby w gárdle v Turków fiedzą? *GórnRozm* E3 (4); *PaprUp* I2v (2); *GostGospSieb* +2v; *GrabowSet* L2v; *OrzJan* 82; *KołakCath* C2v; Izali może ślepy ślepego prowadzić? áżaż nie obádwá w doł wpadáią *WujNT Luc* 6/39 (9); *WysKaz* 6; *ZapMaz II* G 97/89v; izali to nie iey [ojczyzny] śmierć ieft/ gdy fię iá dzielić/ y rozrywác poczniefć? *SkarKazSej* 673a; *KlonWor ded* **3.

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do innej nieczasownikowej części zdania) (17): *SeklKat* E2v; zażby tho nie włáfniey tobie vczynić przyłtało [= *nie tobie włáśniej ... przystało*]/ niż tey nierozumney beřtiyce *LubPs* A4v; *KrowObr* C2v (2); A zażechmy my nie pierwey [= *nie my pierwej*] mowili o przywroceniu Krolá náłzego? *BibRadz 2.Reg* 19/43 (3); *RejPos* 22v; áżaście nie wy dzieć [=*wy nie dzieci*] zdradziectwá *BudBib Is* 57/4 (5); *CzechRozm* 64v (3); izali przeciw mnie/ á nieráczey przeciw Bogu [= *nie przeciw Bogu raczej*] ieft fzemránie wálze? *SkarŻyw* 483; *WujNT* 611; *PowodPr* 22.

„Nie” poprzedza orzeczenie (pytanie odnosi się do innej części zdania) (3): Izali nietylko on fám ieft zbáwiefielem? Izáli on fám nieieft tylko [= *nie tylko on ...*] żywotem/ [...] iednatzem do Bogá? *KrowObr* 165 (2); Izaliż Sálomon Krol Izráelfki dla thego nie zgrzeřzył [= *nie dlatego zgrzeszył*]? *BibRadz 2.Esdr* 13/26.

Przeczenie wchodzi dodatkowo w skład połączenia »mało nie« = prawie (1): Azáżł drudzy v práwá máło nie ták męczá. *RejWiz* 94.

W charakterystycznych konstrukcjach (dotyczy grupy **a.** z wyłączeniem **α.**): bez partykuły pytajnej (33); orzeczenie w *con* (68), w *inf* (3); (izali itp.) *nie ma* (*nie miałby*) + *inf* (36); w pytaniu zależnym od zdania typu: *coż mniemasz* (18); w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym, zawierającym okoliczność, która uzasadnia konieczność skutku o sensie zdania nie zaprzeczonego typu: *jeřli x, czyż nie y = x, a więc na pewno y* (33).

W charakterystycznym połączeniu: (izali itp.) *nie lepiej* (57).

α. Pytanie zawiera wniosek (czasem absurdalny), wypływający z czyjegoř fałszywego sądu lub postępowania, typu: *jeżeli prawdą jest x (jak twierdzi A), to musiałoby być nie y (a ja twierdę lub wszyscy wiedzą, że y)* (71) : *KromRozm I* B2 (2); Gdy wyárá przyřłá/ yużeřmy nie [...] pod zakonem. (–) Tedy fye yuż piřmá ftárego zakonu dżyerżec nyemamy? *KromRozm II* i2v (2); *GliczKsiąż* O7; Podobno nie było grobow w Egiptćie/ dla tegoř nas wywiódł ábyřmy pomárli ná puřczy *Leop Ex* 14/11; *BibRadz Ex* 14/11; Azáż Bogá nie macie w Izráelu iż chodziecie do báłwáná? *BielKron* [84²]v;

OrzQuin V4v; Ale iże thego thu nie rzekł ná tym mieyfcu/ y iużelz to nie ieft s fłowá Bożego? *SarnUzn* [G2]v; *RejPos* 314; *BiałKat* 306 (2); *RejZwierc* 76v (2); O głupi rozumie Miŝtrzew wálznych. Toć tedy teź/ iź Człowieczeńŝtwo Páńŝkie z Boŝtwem było złączzone/ nie mogło ćierpieć/ niemogło być iáko y Boŝtwo widziáne? *WujJud* 45 (8); Toby ŝie iuż y Mágiŝtrátowi nikogo zábijác nie godźiło/ gdy to ták rzecz ieft wielka krew czyię rozlewać *CzechRozm* 254v (23); *ModrzBaz* 71; *SkarJedn* 71 (5); A iź to ŝzátan teź mowił/ *Scriptum est*, nápiŝano ieft/ [...] A wiécze iuż to dla tego/ nie będzie to prawdá/ iź nápiŝano ieft? *CzechEp* 121 (3); *GórnRozm* B4 (3); *WyprPl* C2v; *WujNT* 1.*Cor* 12/15 (5); A coźby to zá wiárá bylá/ gdyby wŝytko odkryte ŝmyŝłom miáła? [...] A wiécbych Bogu nie miáł wierzyć czego mi ná oko nie vkaże? *SkarKaz* 159b; Coź? iáko żebraczkę iáką, mam ŝioŝtrę ŝwoię dáć zá cię, ná cudzym Obiedzie, y iákoby niemal wyżebránym. Nieŝpráwić ieŝ namnieyŝzey rzeczy, bez ŝat, koŝul? *CiekPotr* 51 (3).

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do całości zdania) (2): Toć tedy duch S. nyeprawdę przez Dawidá proroká mowił: Iź wŝfelki człowyek kłamcá. Czy Luther nye człowyek był? (–) Był człowyek/ y yáko człowyek mogł ŝye omylić. *KromRozm I* B2v; nie chwale ia czártow/ iedno Bogá żywego ŝtworzycielá ŝwego. Rzekł krol/ á coź? nie żywy ieft bog Beel? *BielKron* 111.

W charakterystycznych konstrukcjach: bez partykuły pytajnej (11); orzeczenie w *con* (11); nie ma (nie miałby) *itp.* + *inf* (20); w pytaniu zależnym od zdania „co mniemasz” (1); w zdaniu z leksykalnym wykładnikiem wnioskowania (tedy, wiéc(że), dlatego, przeto, tym sposobem) (31); w replice dialogowej (13); w konstrukcjach dwuczłonowych typu: nie y, że x? (8), pozostałe w mniej lub bardziej wyraźnych konstrukcjach dwuczłonowych typu: (jeŝli) x, a wiéc nie y?

b. Pytanie wprowadzone jest przysłówkiem pytajnym przyczyny (143) : *PatKaz III* 112; *BielŻyw* 46 (2); wezrzę na ŝłońce, na mieŝiácz na gwiazdy, y rzekę, to wizytko fluży panu bogu, A czemuźbych ia nie flużył. *WróbŻołt* ff3v; *LibLeg* 10/70v (3); *RejJóz* E3v; *MurzHist* A2v; *KromRozm II* xv; Czemuż i u nas obrony statecznej nie masz? Iź rzádu nie masz. Czemuż ŝię o rzáđ pierwej nie starać, za którym wŝyćko roŝcie? *Diar* 35 (2); *GliczKŝiáź* E4 (6); *GroicPorz* cc3; *RejWiz* 154v; widzę/ że wybieráią tu ŝobie niektorzy łámi przes ŝye Biŝkupy y Miniŝtry: á czemu teź nie Krolá. *OrzList* hv; *RejZwierc* 38; *OrzRozm* T3v; *BielKron* 209v (3); *KochSat* C2; Quid ni laudet? Czemu by go nie miáł chwalić. *Mqcz* 341c (3); *SarnUzn* B7; *SienLekAndr* a2v; *LeovPrzep* a3; A to czo w.m. powiedáz/ iź Náturá [...] by moglá puŝzczáłáby záwdi męŝzczyzny ná ŝwiát/ [...] niewiem czemu nie ma chcieć Náturá tworzyć białyhgłow/ gdyż bez nich narod ludzki zginąć by muŝiáł *GórnDworz* X7 (4); Iź ieŝliże dobrá bierzemy od Páná ŝwego/ y czemuźbychmy teź y złego nie mieli przyimowác od niego? *RejPos* 264v (5); *RejZwierc* 150v (5); *WujJud* 45v (6); Bo ieŝli onego ŝłuŝnie papiernikiem zowiemy/ kto papir robi á czemu teź onego offiarnikiem nie nazwác/ kto offiary ŝprawowál? *BudBib* b4 (4); *BiałKaz* M2v; *CzechRozm* 18 (12); Ieŝliże to ćierpią/ á czemu onego przerzeczonego kupna ćierpieć nie máią? *ModrzBaz* 6v; Czemu málucźkiego obráżenia niemamy ŝkromnie znosić/ gdyż łámi wielekroć drugie obráżamy? *ModrzBaz* 66 (12); *SkarJedn* 277 (2); *KochOdpr* B4; *SkarŻyw* 147 (3); *CzechEp* 31 (4); *ReszPrz* 46; *BielSjem* 2; bo ieŝli ŝwiádkom Sędzia wierży/ czemu ŝobie wierzyć niema? *GórnRozm* F3v (6); *ActReg* 184; *GostGosp* 132; *GórnTroas* 47; *KochPij* C3; *OrzJan* 24; Bo ieŝli zá żywotá ŝwego/

dobrze nam czynili/ ták modlitwą/ iáko y infzą vczynnością/ czemu po śmierci czynić nie máią?
LatHar 325 (4); *KolakSzczęśl* B4v; iáko ániółowie [...] wždy przecię w ftárym zakonie byli málówáni y
rzejáni/ y w kościele ftáwiáni: ták też Bog Oćiec y Duch S. przeczby nie miał być málowany *WujNT*
471 (3); *JanNKar* A3v (4); *SarnStat* 801; *PowodPr* 80; *CiekPotr* 30; *SkarKazSej* 667a; *KlonWor* 76 (2).

W charakterystycznych konstrukcjach: *nie + vb* (pytanie odnosi się do całego zdania) (123), *nie + sb* w funkcji dopełnienia (pytanie odnosi się do tego wyrazu) (1).

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do całości zdania) (5): A
ieflize to vmiełz ná cudzym nadobnie tho káždemu rozważać/ á czemuż owfzem to ná fwym nie
lepiejci przyftoi? *RejZwierc* 151; *CzechRozm* 124v; *CzechEp* 145 (2); Bo gdzieby niektorzy mieli
odnosić fauorem, czemu nie wsycy *ActReg* 140.

a. W bezpośredniej replice na czyjś wypowiedź (pytanie stanowi odpowiedź twierdzącą, własną
kontrpropozycję, potwierdzenie lub przeciwstawienie się opinii rozmówcy) (14) : Spytał/ Miłtrzu możeli
być/ By mógł ieden morze wypić? Rzekł Xánt/ czemu by nie wypił *BierEz* D4; Czáfem drudzy
kráwcá proflą Vczyń mi iáko dziś noflą A czemu nie iáko w czorá *RejRozpr* Iv; *KromRozm* III G4; A
podiał że fye tego Krol náłz Polłki? (–) O coć fye niepodiał/ nie pierwey nań wálz Papież Koronę
włożył/ áż mu tho Krol poprzysiął. *OrzRozm* F3v (2); żadne^{go} fpołku rzeczy żywiące z martwemi
obrázy mieć niemogą. (–) A czemu niemogą? *WujJud* 48 (2); *BudBib* 2.Esdr 2/3; *CzechRozm* 254v;
ModrzBaz 99v; á com ia za ftrołz brátá mego? á czemuś nie ftrołz/ niefláchetny Kaimie *SkarŻyw*
263 (2).

W eliptycznym równoważniku zdania (2): Quidni adverbium confirmandi, Czemu nie. *Mącz* 341b
(2).

W charakterystycznych konstrukcjach (dotyczy całej grupy **b.** łącznie z grupami
podporządkowanymi): orzeczenie w *con* (83), w *inf* (10) – czemu *nie + inf* (8), czemu *by nie + inf*
(2) –; czemu *nie ma* (czemu *by nie miał*) + *inf* (96); w zdaniu typu: *nie wiem itp. czemu (by) nie ...*
(18); w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym zawierającym
okoliczność, która uzasadnia konieczność skutku o sensie zdania nie zaprzeczonego typu: *jeśli x, czemu*
nie y = skoro x, to i (a. tym bardziej) y (81)) *czemu nie y, gdyż x = y, bo x* (15).

c. Pytanie wprowadzone jest przysłówkiem „jako(z)”, „jak” ‘czemu, czy’ (274) : *RejPs* 23v (5);
RejRozpr D3v; *RejJóz* E8v; Iak fie niełmiać flyząc ten błąd. *RejKup* i4 (2); *Diar* 66; *LubPs* Z5v;
KrowObr 199v; A iákoż niebożátko zábłądzić nie muśi/ Ano fie ze wfzytkich ftron trudnoś o
nię kuśi. *RejWiz* 171v (5); *OrzList* b4 (2); *RejZwierz* 42 (2); *BibRadz* Iob 21/4 (3); *OrzRozm* N3v
(2); Gdy fie pokrzywy mnożą/ iáko ich nie kofić? *Prot* C2v; *RejAp* 9v (12); O nędzny á mizerny
człowiecze/ iákoż cie tu nie ma rułzyć tá dobrotliwość Páná twego? *RejPos* [236] (86); *BiałKat* 158v
(3); *BielSat* D2v (2); *KuczbKat* 395 (2); iákoż [dusza] nie ma być fmetna fiedząc w thák plugáwym
gmáchu [tj. ciele] *RejZwierc* 62v (29); bowiem gdy ftanie wfzyftek lud wfciágnáwfzy ręce fwoie/ [...] iákożbychmy v Bogá otrzymać nie mieli *WujJud* 239v (5); *RejPosWstaw* [21³] (2); *BudBib* Iob 6/27
(2); *ModrzBaz* 46v; *SkarJedn* 79 (3); *Oczko* 13; *SkarŻyw* A3v (4); Ktoby odrzucił zakon Moizelzow/
bez miłóśierdzia [...] vmiera: iákoż mniemaćie/ dáleko frołżzego karánia godźień nie będzie/ ktoby
fyná Bożego podeptał *CzechEp* 115 (3); *KochFr* 39; *BielSjem* 4 (2); *PudłFr* 58; *ArtKanc* S7v; *BielRozm*

28 (2); woźne mácie twe włafne chłopy/ ktorých żywot/ y śmierć/ ieft w ręku wálznych/ iákož tám woźny nie musí zeznać tego co mu każą? *GórnRozm* F (3); *Phil* Bv; Iákožci nie dziękować/ żeś był tak ćierpliwy *GrabowSet* S4 (3); *OrzJan* 67; *LatHar* [+9] (4); *KołakCath* B3 (4); *WujNT* 175 (5); *WysKaz* 33; *SiebRozmyśl* [M2]; *KmitaSpit* C2v; *PowodPr* 30; A iákož to ná złe poštěpki iego nie zezwała: kto złego ná vrząd [...] ftáwi? *SkarKaz* 610a (32); *PaxLiz* Dv; Gdy obiecał/ iáko viścić nie ma? ábo to człowiek odmienny y niepewny? *SkarKaz* 663b (7); Ale iákož nie ftękáć gdy co kogo boli? *PudłDydo* A3; *SapEpit* A4v; *ZbylPrzyg* B.

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do całości zdania) (7): *MurzNT* 26; *CzechRozm* 198v; *NiemObr* 72 (3); A ieftlić poštěgowanie śmierci [...] było we czći: [...] iákož nie dáleko więcey poštěgowanie ducha we czći będzie? *WujNT* 2.Cor 3/8 (2).

a. W bezpośredniej replce na czyjś wypowiedź (ptanie stanowi odpowiedź twierdzącą, potwierdzenie lub przeciwstawienie się czyjejs sugestii z zaznaczeniem elementu konieczności) (10) : *RejWiz* 96 (2); *BibRadz* 2.Esdr 2/3; *GórnDworz* R5; Y rzekł Iowinian wrotnemu: Snadź mię znałz? Odpowiedział wrotnhny [!]/ Pánie moy miły/ iáko nie mam znać/ páná mego *HistRzym* 46; Krol ípytał: Czemuś ímutny? A iáko/ od powie [!]/ ímutny być nie mam? mnie fię vćiebie dobrze dzieie: ále miáfto y miłá Oyczyzná moia/ y dom pogrzebu Oycow moich/ ípuftořzał/ y brámy iego wypalone fą. *SkarŻyw* 115; Niewiáfto/ czemu to płáčezfz? [...] (–) Ach moi mili pánowie Święci Boży Anyołowie. A iákož ia niemam plákáć Y tak bárzo lámentowáć. Ano wzięto páná mego *MWilKHist* H3; *ZawJeft* 33; Niebóy fie krzywdy/ y gwałtu odemnie. (–) Iáko fie nie bać/ takim ćiebie widząc. *KochFrag* 45; *SkarKazSej* 668a.

W charakterystycznych konstrukcjach (dotyczy całej grupy **c.** łącznie z grupami podporządkowanymi): orzeczenie w *con* (4), w *inf* (68); *jako(ż)* nie ma + *inf* (170); w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym, lub z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zawierającym okoliczność, która uzasadnia skutek o sensie zdania nie zaprzeczonego typu: jeśli *x*, *jakož* nie *y*, a. *jakož* nie *y*, kiedy *x*, a. *jakož* nie *y* słyszác (a. widząc itp.) (że) *x* = *x*, a więc koniecznie *y* (141).

d. Pytanie wprowadzone jest partykułą „co(ż)” (też: „czymże” (1), „aż” (1)) w znaczeniu ‘tym bardziej’ (24) : *RejPs* 125; *BielKom* D4; zażeřmy bogátfřzých pánow [...] niefkaráli/ á ich vpor przełomili/ álfzbyřmy tego wřzeteczniká niemieli fkáráć *BielKron* 246v; Kiedy fie dziewek boifz á cožby fie báby nie bał. *BielKron* 319v (6); A ieftli oni co to pod figurą czynili fą zbáwieni/ což owřzem ći co iuž fą iáľnie zekrzćeni w imię Oycá y Syná y Duchá řwięthego/ [...] áby nie mieli thákiež być zbáwieni *RejAp* 67 (2); *RejPos* A4v; *RejZwierc* 78v (8); *BudBib* c3; Gdyž y oni ftárzy pogánie [...] wiářę ráđzi chowáli: á cožby iey więcey chowáć nie mieli/ ktorzy fię dáleko od ftárych pogan wiáry odftřzelili? *CzechEp* 13 (2); *SkarKaz* 384b.

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do całości zdania) (1): A ieftlić tráwę [...] Bog tak przyodźiěwá/ czymžec niewięcei wás mało wierzący? *MurzNT* Luc 12/28.

W charakterystycznych konstrukcjach: orzeczenie w *con* (6); *což* nie ma (nie miałby) + *inf* (19); *což aby* nie ... (3); zawsze w konstrukcjach dwuczłonowych ze zdaniem podrzędnym lub luźno nawiązanym.

W charakterystycznym połączeniu: *což owszem ... nie* (5).

e. Pytanie wprowadzone jest zaimkiem pytajnym (lub partykułą pytajną z odpowiednim zaimkiem nieokreślonym), wyraża sens upowszechniający typu: (czy) kto, gdzie itp. nie x = każdy, wszędzie itp. x (250) : Y kto mi łwey dziewczki nie da/ Gdy mię tak rządny ogląda. *BierEz* Q3; *BielŻyw* 27; Wiele ta łodzka po światu pływała A sam to Bóg wie, kędy niebywała. *RejŁas* w. 29 (2); *RejRozpr* F; *RejJóz* Gv; *RejKup* i5 (5); *HistAlHung* A3; *MurzNT Matth* 12/12 (5); *BielKom* G4; *LubPs* F4v (2); Bo iuż taki coż wiedzyeć ocz fie nie pokuśi. *RejWiz* 191v (10); *Leop* 4.Esdr 16/10 (8); *RejFig* Cc4 (2); Y kiedyfz fie ná iásnią/ tá [obludność] nie okazała? *RejZwierz* 53v (3); *BibRadz* 1.Reg 26/9 (3); A iefliże tych Woiewodow łzczodroblliwość thák nas zápala/ że zá ich bębny/ wŹyŹcy oślep z wielką chucią/ ná potrzebę biegamy: á coż dla Krolá [...]/ czegobyfmy nieuczynili? *OrzRozm* N4v; kthore kroleŹtwo profzę was/ wam fie kiedy opárło? ktory lud kiedy niebył zwalczony od was? *BielKron* 254v (4); *GrzegRóżn* [N3]; Vel hoc quis non credat abs te ortum, A ktoby temu nie chciał wierzyć/ żeś ty tego nábroyl. *Mącz* 478a (5); *OrzQuin* D2; *SarnUzn* F5 (2); *RejAp* AA6 (7); wŹzák ludzie znacie/ á czego oni nie łplotą. *GórnDworz* R4 (3); *HistRzym* 9; o nikczemne łtworzenie/ coż cie iuż kiedy błogolławieńŹzego potkáć mogło? czegożci iefzczę niedoŹtawáło? *RejPos* 146v (8); *KuczbKat* 35 (2); *RejZwierc* 111v (4); A ktoż tego niewie/ że to naylepfzy PoŹt duchowny iefť/ od grzechu fie wŹtrzymáwáć *WujJud* 191 (5); *RejPosWstaw* [21³]; Aza kto chodźć będzie po rzeżawiu á nogi iego nie łparzą fie? *BudBib Prov* 6/28 (2); *MycPrz* II [B3]; Kogo kiedy wino á biaległowy do vpadku nieuwiodły? *BiałKaz* K2v (2); *BudNT Apoc* 15/4 (2); *CzechRozm* 224v; NáŹzey RzeczypoŹlpolitey/ iáko wielki pożytek przynioŹłoby tákie poŹtánowienie/ á kto tego niebaczy? *ModrzBaz* 64 (21); Kto fie náđ Boskiego zmiłowánia łkárbem niezduemieie? czyiego tak zeláznego ferca tá wielkość dobroci niebieŹkiey niezmiękczy? *SkarJedn* 270 (5); *KochOdpr* Bv; *Oczko* 1v (5); *KochPs* 107; łpytáli ludzi onych/ iefłiby ználi Márcellá łyná StároŹty RzymŹkiego? Odpowiedzieli: á kto go niezna? *SkarŻyw* 436 (12); *KochTr* 3; *CzechEp* 100 (2); *KochJez* A4v (2); *NiemObr* 39 (3); *KochEpit* A3 (2); Gdźiem potym niebył? czegoom niełkoŹztował? *KochFr* 90 (3); *KochMuza* 25; *KochSz* Bv; *ReszPrz* 73; *KochPam* 83; *KochPieś* 12; Y któraŹby nie łzłá rádá/ Zá tak gładkiego łásiádá? *KochSob* 61 (2); *KochTarn* 73 (3); *PudłFr* 70; *ArtKanc* L5 (2); *KochProp* 13; *ActReg* 110; *GrochKal* 5; KthoŹby fie nie miał łłufznie zádziwowáć takowey cnotie tego zacnego Confulá. *Phil* O3; *GórnTroas* 34; *GrabowSet* V2v (2); *KochFrag* 41; Profzę/ iákimi fie zdrádami niepodŹczywał/ áby tylko króleŹtwá tego doŹtác mógl? *OrzJan* 12 (9); *LatHar* 77 (4); ktoŹ łádŹi winnicę: á z owocu iey nie pożywa? KtoŹ trzodę páŹie: á mleká z trzody nie pożywa? *WujNT* 1.Cor 9/7 (7); *WysKaz* 15 (5); *JanNKar* A3v; *GrabPospR* N2; *KmitaSpit* C2v (2); *PowodPr kt* (4); *SkarKaz*)(3 (19); *CzahTr* E4v; O czegoŹ myŹł zfráłowána Nie doŹwiadczałá łtrofkána? *GosłCast* 41; *SkarKazSej* 657b (4); *SapEpit* B4; *PudłDydo* A2v; *ZbyłPrzyg* A3v; *SzarzRyt* A3.

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (przeczenie odnosi się do całości zdania) (4): Bo á ktoŹ nie zchęciá da raz ten dochod/ áby ná potym wŹzytkie dochody brał? *ModrzBaz* 139; Iákiéy tedy chwały táka cnotá niegodná *KochPij* C2v; *WitosłLut* A5; *SzarzRyt* C2v.

W połączeniu: »nie wiedzieć (a. nie wiem) czego (a. gdzie, a. co) tyle« = bardzo duŹo, w bardzo wielu miejscach (6): *MurzNT* 51; *Perreptavi usquae omne oppidum ad portam ad lacum, quo non,*

Zwiedziłem wżyſtko miálteczko/ [...] y niewiem gdiem tile nie był *Mqcz* 343c (2); Ale niewiedzieć cze⁸⁰ tyle nie mowi o tym ná inżylich mieyfłách *CzechEp* 179 (3).

W charakterystycznych konstrukcjach: orzeczenie w con (34); *dodatkowo z partykułą pytajną* (8); *w pytaniu zależnym od zdania typu: nie wiem (Bog wie, co wiedzieć itp.)* (14); *w konstrukcji dwuczłonowej: jeśli x, czego nie y = x, a tym bardziej wszystko y* (1).

W charakterystycznych połączeniach: kto(ż) nie baczy (15), *czego(ż) nie dostawa (dostanie)* (23), *kto(ż) nie widzi* (9), *kto(ż) nie wie* (11).

B. *W pytaniach rzeczywistych, wymagających w zasadzie odpowiedzi; zakładana jest raczej odpowiedź twierdząca* (281) : A zaż nie wiesz Karonie, Iżby, ale, w ktorej stronie Pana nie było dobrego, Z przyrodzenia cnotliwego? *BierRozm* 16; *LibLeg* 11/14 (3); *RejPs* 129v; Wielez to pan Bog nie zginieli nas y ten ołtatek *RejJóz* M2v (4); *RejRozm* 404; *RejKup* h5v (4); *KromRozm I* C3 marg; *MurzHist* P4v (2); *MurzNT* 76; *KromRozm II* t3; *LibMal* 1554/187v; *GliczKsiąż* L5; Potym ná drugim bliſkim Sądzie będzie pytać/ ácz ono fłkazanie [...] niema w fwey mocy zołtać? Skaże Sędzia/ iż iuż ma w fwey mocy zołtać/ y wnidż wrzecz ołądzoną. *GroicPorz* bb4v (13); *KrowObr* 236v; *RejWiz* 12 (10); *Leop Ier* 38/15; *RejFig* Aa8v (3); *RejZwierz* 56 (4); Z kąd to koźlę? á nie kráđzioneż? *BibRadz Tob* 2/15 (10); *OrzRozm* F2 (3); pátrzał mu Alexánder pilno w oczy iefli fie nie záplonie *BielKron* 124 (10); *OrzQuin* C; *Prot* Cv; Recte meministi? Pamiętałzli to dobrze/ nieomyliłefli fie? *Mqcz* 348d (3); *OrzQuin* B2v (3); *Prot* B3v; *RejAp* 196 (2); Niewiem by też nie dla tego pánie Kriſki gánili náłzy/ owe vczty wymyflone *Górndworz* F (8); Pánie pátrż by then tho ſwięty ktorego fłzukáią nie był náłz pielgrzym *HistRzym* 125 (2); poſłáli do niego kthoby był/ á iefli nie kthory z onych obiecánych im. *RejPos* 12v (11); *BialKat* 151; *HistLan* D3v; Ia wierzę by kto pozłóciwłzy rogi ná łeb włóżył/ tedy niewiem by nie powiedáli iż to tak czyłcie *RejZwierz* 58 (25); *BielSpr* 75; *WujJud* 8v (2); *BudBib Iudith* 5/18[24]; nie tyżes moy pánie/ Ieft on Prorok Heliałz *HistHel* B3v; *MycPrz* II Cv; *Strum* B4 (2); *WierKróc* A2; *BialKaz* K2v (2); *CzechRozm* 68 (3); *PaprPan* Mv; *KarnNap* A2; Wielki to vrząd [...] / á niewiem iefli niewiętlzy y trudnieyłzy miedzy wżytkiemi inżemi vrżędy *ModrzBaz* 26 (6); *Oczko* 7 (5); gdy iey pytano/ ieſłizeby łobie nietefłkniła: Ona rzekła: [...] *SkarŻyw* 582 (9); Ołtatek łami ołądzcie Iefli nie ták ieft ná ſwiećie. *MWilkhist* B (2); *CzechEp* 96 (5); *KochWz* 140; *ReszList* 171; *WerGość* 223; *WisznTr* 4; *BielSenJoach* 2; *KochPieś* 20 (3); Ale tu niewiem/ nie gorzeyli fie ma [...] człowiek dobry/ máiętny/ fłpokoiny/ niſli vbogi á zuchwálec *Górnrzm* B3v (2); A nie o náłzychże to poſłech mówi? *KochWr* 37 (2); *PaprUp* I (2); *ZawJeft* 47; *ActReg* 51 (7); *GostGosp* 26 (2); *GrochKal* 8; *Phil* G2; *Górnrzoas* 60; *OrzJan* 37 (2); Niekołztowałżeſ kiedy zołnierłkiego chlebá? *WyprPl* A3; Prawdziwie wam mówię/ iż ieden z was ma mię wydać. Tedy záfráłowáli fie bárzo/ y poczęli káždy z ofobná mowić: Czy nie ia iefłtem/ Pánie? *LatHar* 690 (3); Niech fie poráchuie z fwym fłmnieniem: [...] iefli w czym Bogá nie obráził. *WujNT* 608 (7); Iáko gdy trwogá ogniowa przypádnie káđż naprzod poyrzy ieſli nie v niego gore/ niżeli fie pyta gđzie fie zágorzáło. *PowodPr* 80 (2); *SkarKaz* 8a (3); lecz prze bog, nieſłuchali kto nas? (–) Nic. pilnuię ia tego, mów ſmieie, nieboy fie. *CiekPotr* 10 (2); *CzahTr* B3v (2); *GostCast* 28 (2); *KlonWor* 5 (4); *PudłDydo* A4v; *SzarzRyt* A.

W charakterystycznych konstrukcjach: nie + vb (pytanie odnosi się do całego zdania) (199), *nie + wyraz nie będący czasownikiem (pytanie odnosi się do tego wyrazu)* (38) – *nie + pron a. sb w funkcji*

dopełnienia lub okolicznika (7), w funkcji orzecznika (6), w funkcji podmiotu (4), *ai a. part praet pass* w funkcji orzecznika (5), w funkcji dopełnienia (1), *nie + av comp* w funkcji orzecznika (5), w funkcji okolicznika (4), *nie + av właściwe* (3), *nie + nm „wiele”* w funkcji orzecznika (3) –.

W eliptycznym równoważniku zdania (1): [Naaman] przymuśzał go [Elizeusza] wziąć/ ále [Elizeusz] niechciał. Y rzekł Náhámán/ áza nie? *BudBib* 4.Reg 5/17.

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do całości zdania) (11): Yefly wdzień święti niegrzech robyć. *SeklKat* G3v; Acz nyewyem by nye zmyfloná oná vřtáwá Konřtántynowa bylá *KromRozm* III P2; *RejPos* 82v; *ModrzBaz* 11v (5); *CzechEp* 164; *GórnTroas* 37; *WujNT* przedm 17.

„Nie” poprzedza część zdania nie będącą orzeczeniem (pytanie odnosi się do innej nieczasownikowej części zdania) (1): widząc nářzę długą ćierpliwość (á niewiem by řnadz nie rychley gnuřność) [...] *CzechRozm* Av.

Przeczenie wchodzi dodatkowo w skład wyrażenia »nie na czas« (1): A gđziěż ón kárp/ Stáchniku/ cóř go w koycu chował Prze mię? czyliř nie ná čás w liřcie zážártował? *PudlFr* 62.

W charakterystycznych konstrukcjach (dotyczy grupy **B.** z wyłączeniem **a.**): bez partykuły pytajnej (3); orzeczenie w *con* (23); w pytaniu zależnym od zdania typu: *nie wiem, Bog wie itp.* (94).

a. Pytanie stanowi propozycję lub prośbę (w tym też o informację) (30) : [podaj] ono źiárno pierwey/ Azař tego niemářz wiěcey. *BierEz* C2 (2); Niechciał byř v nas kupić/ chłopiátka piěknego *Rejřóz* B (2); zaliby řię teřz nieřdała [!] rzec pořiteczna/ gdybychmy ćię řacramentami řkořřtowali *MurzHist* P3v; *LibMal* 1554/183v; *RejřWiz* 39; *RejřFig* Bbv; *BibRadz* 2.Reg 13/26; Non cogitas hinc longius abesse? Nie myřliřz řię zřąd dáley odnieřć. *Mącz* 429b (2); *GórnDworz* B8v (2); *HistŘzym* 130; Izařby řię tho nie mogło w krotřřą formułę wpráwić? *RejřZwierc* 189v (6); *BudBib* 2.Reg 13/26; *CzechRozm* 262v; Prořzę ćię/ niewięřz ty moiěy gořpody? *KochFr* 47; *PaprUp* C3; *ActReg* 81; Popierřenia y pochw/ niepotrzebuiećie? *WyprPl* B (4); *CiekPotr* 58.

W charakterystycznych konstrukcjach: bez partykuły pytajnej (12); orzeczenie w *con* (12) – *nie mogłby? itp.* (10), *nie chciałbyř ?(2)*,

W charakterystycznych połączeniach: *nie ma(s)z itp.* = (sprze)daj (3), *nie wiesz = powiedz* (6).

5. W specyficznych dwuczłonowych konstrukcjach składniowych nie mieszczących się w **1. – 4.** (292) :

a. W konstrukcjach, których prawdziwość wynika z presuponowanej alternatywy: *x albo y* (45) :

[typ: *jeřli nie x, to y*] »kto itp. [w tym: *kto* (27), *jeřli* (1)] nie ... tedy, a czyj inszy jedno« (27:1): *SeklWyzn* a3; *MurzNT* Mar 9/39; *KromRozm* III F5v; A kto nieieřt řlugá Boży/ á tzyřze ma być inřzy/ iedno Dijabelřki? *KrowObr* 18 (2); *Leop* Mar 9/39; *RejřPos* 67 (6); kto Chřiřtuřow nie ieřt/ Antychřiřtuřow ieřt. *Wujřud* 20v; *BudNT* Matth 12/30 (3); *Skarředn* 2; *CzechEp* 28; *WujřNT* Matth 12/30 (7); Kto zemną nie ieřt: iuř przeciw mnie ieřt. *PowodPr* 40 (3).

[typ: *jeřli x, to nie y*] »jeřli itp. [w tym: *jeřli(ř)* (13), *co(řkolwiek)* (2), *jako* (1), *ten* (1)] ... tedy(ć) nie, toć nie, toć tedy nie, nie (bez wyrazu nawiązującego drugi człon)« (11:2:2:2): *SeklKat* O4v (2); *KrowObr* 61; *BielKron* 199; Ieřliřz ieřt wodá máterią Krřtu ř. [...]: toć tedy nie Pan Chřiřtus ieřt máterią Krřtu řwiętego *Wujřud* 163 (3); *WujřudConf* 111v (2); *BudNT* Rom 11/6; *CzechRozm* 154v (2); ieřliřz z zakonu ieřt dźiedźictwo/ tedyć nie z obietnice. *WujřNT* Gal 3/18 (5).

W charakterystycznym połączeniu: już nie (5).

b. *W konstrukcjach z neutralizacją przeczenia (247) :*

[*typ: wszystko, tylko nie y = z wyjątkiem, oprócz, poza y*] »je(d)no nie, ale nie, byle nie, ale wždy nie, by jedno nie, a nie, a Boże daj to aby nie, byle wždy nie, by tylko nie, tylko aby nie, wszakże nie« (5:4:3:2:2:1:1:1:1:1:1): *FalZioł* V 43 (2); każdego byłewždy nieiawny bluźniérz był/ fłuchaiąc a co lepfze^{go} obieraiąc. *MurzNT* 28v; *MurzOrt* B3v; Nychay będzie nyewyedzyeć yáka złość albo nyecnotá/ by thylko nye była złość á nyecnotá żony. *GliczKsiąż* P6; *GroicPorz* h3v; Quidvis potius quam iudicium, Coźkolwiek bądź/ tilko áby nie fád álbo pozywanie było. *Mącz* 340d; *SienLek* 189v; *GórnDworz* L3 (2); *WujJud* 7v; A tak proźę/ on to przekład miey zá czyi chcéfz/ iednoby nie zá moy. *BudNT przedm* d; *CzechRozm* 39v (2); á na tém obiedzie/ niechay potrawy będą wedle potrzeby/ byle nie tákie/ coby chorému/ który fye ná niefráwność léczy/ [...] więcéy závádzic niżli pomóc mogły. *Oczko* 20v (2); *SkarŻyw* A4; *ActReg* 44 (2); *GostGosp* 6; zátrzy w imię pánfkie gdzie ieno żywnie chcéfz z Turkiem/ byle nie domá w Polfcze *OrzJan* 136; A Piotr rzekł do niego: Choćiaż fię włyścy zgorfzą/ ále nie ia. *LatHar* 706.

W charakterystycznych konstrukcjach: w pierwszym członie wyraz lub konstrukcja wyrażająca uogólnienie: coźkolwiek (bądź) (2), czyi chcesz, gdzie jedno żywnie chcesz, inszy (2), każdy, kogo chcesz (2), nie wiedzieć jaki, wszystko (wszyscy) (2), zawždy (zawsze) (2); po „nie” powtórzony czasownik z pierwszego członu (1).

[*typ: jeśli nie x a. x nie, y [też] nie a. nikt = tylko a. co najwyżej x*] »jeśli nie ... tedy, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« (1:2): *SkarŻyw* 212; czego iesli nie iest wim przyczyną tedy nikt zywiący na Swiecie *ActReg* 166; że v nas w Polfcze iuż tak *proclamatum*, że iefliż nie obcy/ fwóy nic nieuczyni *JanNKar* A4.

[*typ: co innego ... jeśli nie y = tylko a. właśnie y*] »co innego itp. [*w tym: co(ż) (in(sz)e(go) a. dalej) (39), kto(ż) (iny) (13), który(ż) (inszy) (5), skąd(że) (inqd) (4), gdzie indzie (1), jako (1)*] ... iesli(że) nie, jedno nie, by nie« = *quid etc. ... m Modrz; quid etc. ... si non Mącz, Modrz (36:25:2): KrowObr* 57v (9); Ktoż kłamcą ieft/ iefli ten nie ieft/ ktory powiáda/ że Iezus nie ieft Chryftułem. *Leop 1.Ioann* 2/22; powiedz mi czym thy zowiefz Polfkę? (–) A czym inem/ iedno nie kroleřthwem Polřkim. *OrzRozm* B4 (5); *Mącz* 341a; *OrzQuin* B2 (20); kto by fie tańcu vczył/ by nie dla vpodobánia białyngłowam? *GórnDworz* Bb7v (3); Albo mi vkaźcie gdzie indzie/ iefli [!] nie ná ofátniey Wiečerzy dał Pan Chriřtus moc Káplanom pořwiácánia y rozdávánia tego Sákrámentu? *WujJud* 178 (2); Ktoraż to wždy ieft kaźn iefli nie ná gárdle řiedmioráka? *ModrzBaz* 79v (8); *Oczko* 3v; iáko wilká poznafz/ iefli nie ábo z głofu/ ábo z pořtěpku? *CzechEp* 37 (8); *GórnRozm* Av (2); *GrabowSet* S2v; *WysKaz* 35; Coż ieft łamánie/ coż ieft wylewánie/ iefli nie ofiárá Bogu? *SkarKaz* 157b.

[*typ: jeśli nie x, to y = moię x, a przynajmniej a. na pewno y*] »jeśli (a. chociaź) nie [*w tym: jeśli (92), chociaź itp. (15), -li (7), acz (5), by (2), acz jeśliże (1), chociaź -li (1), gdy (1)*] ... tedy, tedy wždy (a. wždy), tedy przedsię, ale wždy (a. wždy), ale, wždy, jednak, (o)to, przedsię, a wždy, jednak przedsię, jednak wždy, tedy wždy, jednak, więc, wszakże, bez wyrazu nawiązującego drugi człon« = *si non ... tamen Vulg; si non ... at Mącz; si non ... nam, si non ... saltem, si non ... – Modrz; quodsi forsan non ... – JanStat (51:13:11:7:4:4 :3:2:2:2:1:1:1:1:1:1:19)*: A chociaź nie będziefzli miał

tych wŹytkich/ ale aby wŹdy iednę z tych ktorą kolwiek. *FalZioł* V 68; *RejPs* 67 (2); *MurzHist* Bv (2); *MurzNT* 33v (3); *KromRozm III* F5v; *Diar* 86; *GliczKsiąż* D5; *LubPs* O4v marg; *KrowObr* 139; *RejWiz* 59v (7); *Leop 2.Mach* 8/15; *RejZwierc* 116; *BibRadz 2.Mach* 8/15; I rádzęc/ bo iefliże nie Krolá/ tedy boy fye Bogá *OrzRozm* G2; *BielKron* 127 (2); *KwiatKsiąż* L2v; *Mącz* [18]d (3); *OrzQuin* C2v (3); day tego truneczek wypić chorému [...]/ á będzie zdrów: iefli nie zá pierwszym/ tedy iednák zá wtórym rázem *SienLek* 140 (2); *RejAp* 36v; *GórnDworz* C2v (5); *GrzepGeom* B4; *HistRzym* 25v; iż nigdy nie wydzye frogiey pomŹthy od niego/ iefli nie tu ná tym Źwiecie/ tedy pewnie po Źmierci fwey. *RejPos* 218 (2); *RejZwierc* 6v (16); áby iefli nie prawdą/ przynamniey wielkoŹcią fwą Źie zálećili. *WujJud* 135 (3); *Strum* L4v; *BudNT przedm* c5; *CzechRozm* 43v (3); Bo tám Źkąd on iefť rodem chociaŹ nie s pogány/ Zeby nie proŹnowáli poydą záleb łámi *PaprPan* K3; *ModrzBaz* 4 (9); *SkarJedn* 266 (2); *Oczko* 8v (4); wŹzák iefli nie teraz/ tedy to potym być muŹi. *SkarŹyw* 131 (2); *KochTr* 23; *CzechEp* 72 (3); Iefli nie dla cze^{go} inŹzego: tedy wŹdy przy namniey dla tego *CzechEpPORz* **2; *KochFr* 15; *ReszPrz* 32; *ZapKoŹcier* 1585/53v; *KochPieŹ* 41; *GórnRozm* M2; *KochWr* 16; *ActReg* 118 (2); *GostGosp* 12 (2); *GostGospSieb* +3; *GrabowSet* V; *KochFragJan* 4; *OrzJan* 23 (2); *LatHar* [+ 10] (2); Obaczyłby y plákał/ by iuŹ nie zmárłego/ Aleby plákał Źiebie teŹ być Źmiertelnego. *KoľakCath* Cv; *WujNT* 385; *WysKaz* 39; *JanNKar* D3; *SarnStat* 199; *GrabPospR* M2; *PowodPr* 27 (2); *SkarKaz* 417a (2); Dáć muŹiŹ gárdło v niego ná fułzy/ Nie náćieleli to pewnie ná dułzy. *CzahTr* Lv (3); *KlonFlis* H5; *PudłDydo* B2.

W charakterystycznych konstrukcjach: w drugim członie: musi [= coś się na pewno stanie] (8), pewnie (12), zaprawdę; aby (3), acz nie, przynajmniej (9); forma imp (9).

[typ: y, jeśli a. chociaŹ nie x = moŹe x, a przynajmniej a. na pewno y] »jeŹliŹeby nie, chociaŹ nie« (1:1): *HistHel* D; áby ná iego fię cokolwiek choćalŹ nie wŹzytko z Źtáło. *SkarJedn* 297.

[typ: x, jeśli nie y = (na pewno) x, a moŹe nawet y] »jeŹli(Źe) nie, bodaj nie, strzeŹ (a. uchwaj) BoŹe (a)by (i) nie, acz nie, by jedno nie, by nie« (16:10:4:1:1:I): Przeto teŹ ty dzis Źie s nim rozplacŹy/ a iednę Źlze acŹ niewięcey dlá twych grzechów wypuťtŹ. *OpecŹyw* 72; *RejJóz* K2v; *MurzHist* E3; i kiedy przyťtępuiá/ czyniá to dla zwyczaiu tilko/ iefli nie dla częgo gorŹŹego *MurzNT* 33v; *KromRozm II* f3v; *KromRozm III* E3v; *DiarDop* 105; Deľzpotá theŹ łámega wygnáli iefli nie zábili. *BielKron* Mmmm2; TákowáŹ grácią ma/ á bodaj nie więťŹą/ biała nogá w ochędoŹnym trzewiku *GórnDworz* G2v (4); iáko dziŹieyŹy Polacy y rozumy y rozlicŹnymi kťalťy łá thák ozdobieni/ Źe ŹnadŹ ze wŹzytkimi narody ŹuŹnie Źie porownáli/ iefliŹe nie przerownáli. *RejZwierc* 267v; *BudNT przedm* d2; *SkarJedn* 345; Ioánná. (did) wyŹypie monetę. (–) Awo teŹ moiá monetá. Bo tu Źłobą niemam złotá. Vczyńić teŹ to niemáło Aboday ze Źtá nie było? *MWilkHist* C2v; *GórnRozm* D4v; *PaprUp* K3; Pan Kanclerz od Krola dał Respons, acz dopiero Kr IM od Pana Boga ięŹ [!] na tę Stolicę posadzon, iednak od poroďzenia swego wŹzytkiego dobrego temu narodowi oboiemu sprzyiáł byniewięcey *ActReg* 31 (3); godny iednák ile rozumiem/ równéy iefliŹ nie więťŹéy ceny z inŹŹemi *KochFragJan* 3; Iefť bol nie ledá ktorym ci pałáia/ Ktorzy wnątrŹnoŹci obćiaŹone máia [...]. Iefť niepodleyŹy iefli nie ták fropi/ Ktorem mordue prácowite nogi *RybGęŹli* D; *Phil* [S6]; Tá k iáko dziŹ Haeretykowie [...] łámi Źiebie czyniá Apoťtołámi/ iefli nie Chriťtułámi. *WujNT* 98 (2); *GrabPospR* Nv; *PowodPr* 34 (3); Z ZáłoŹcią

y łpodziwieniem wielkim częstokroć oplákuie niedbálstwo/ á strzeż Bożej by nie iákie *ineuitabile fatum* náłze/ y oyczyzny náłzey miłey *VotSzl* A2; *CiekPotr* 43; *KlonWor* 17.

W charakterystycznych konstrukcjach: w pierwszym członie: iście, tylko (2).

W charakterystycznych połączeniach: nie comp (11), *nazbyt* (2), *tak + ai*.

II. W zleksykalizowanych konstrukcjach, w których „nie” nie pełni funkcji przeczenia (ale powoduje zmianę przypadku dopełnienia bliższego z A na G) (638) :

»mało (*a. maluczko*) (...) nie, mało iż (*a. że*) (...) nie, mało prawie nie, mało co nie, bez (*a. przez*) mała ... nie; (*za*)ledw(i)e (*a. ledwo, a. ledwa*) (...) nie, ledw(i)e iż(e) (*a. że*) (...) nie; dobrze (...) nie, dobrze iż (*a. że*) (...) nie; je(d)no (...) nie, jedno iż (*a. że*) (...) nie, jedno iż ... ledwe nie, jedno ledwe ... iż nie, jedno że prawie nie, jedno tylko iż ... nie; tylko (...) nie, tylko że ... nie; prawie ledwie ... nie; o (*mały a. maluczki*) włos ... nie; małem nie; kęs ... nie; trochę nie; za małem ... nie« = *prawie, niemal, mało brakowało aby; fere HistAl, Mącz, Modrz; quasi Miech, PolAnt; parum abfuit Miech, Cn; paene Vulg, Cn; modo non, prope Mącz, Cn; in modico, paulo minus Vulg; propemodum Modrz; iuxta, minimo minus, tantum non Cn* (428s:5:4:1:2:104:21:32:7:3:7:1:1 :1:1:5:1:1:3:2:1:1:1): *Delfin* [...] Iáko fkoro łzczukę vřrzał: Nátychmiał się zá nią rzucił. Y máło iey nie vchwycił. *BierEz* R4v (2); *ForCnR* D3; *FalZioł* I 18b (10); *FalZiołUng* V 119; *GlabGad* M7v; *March*² D4; *MiechGlab* 9 (2); Boć otho mało iż mię nie zniřczyli na ziemi *WróbŻołt* 118/87; *LibLeg* 11/55; *RejPs* 118v; gdy iełt *Electia* To ieden drugiego mija Vbiegáiąc fie o głófy Dobrze nie idą zá włoły *RejRozpr* C3 (5); *LudWieř* B3; Mało on iuż nie wřzytko tam ma na fwey pieczy. *RejJóz* B8v (8); *RejRozm* 397; *RejKup* c6 (7); A ktorým máło nie wřzytek řwiát trzymał pod ręką swą/ á teraz řam nád řobą mocy nie mam. *HistAl* G2; *KromRozm I* K3 (2); *MurzHist* Tv; *MurzNT* 56 (3); *MurzOrt* B2; *KromRozm II* bv; *KromRozm III* C3v (5); *LibMal* 1554/194; *GliczKsiąż* C (3); *LubPs* Iv (4); Ale ktoby fie vdał z iáką inřzą kupią/ Ledwe go więc řzácuiąc s řkory nie wřłupią. *RejWiz* 23 (19); *OrzList* f; *RejFig* Bb7v (3); *RejZwierz* A6 (11); *BibRadz Gen* 35/16 (2); *Goski kt* (2); O dosyć ci dźiř miedzy Křiedźmi Iudařzow iełth: ktorzy ieden że nie pořżą Ołtarza pořpołu z ofiarą *OrzRozm* H2 (3); *BielKron* 16v (23); *GrzegRóżn* C4; Mało było nie lepiey o ten rżąd przekłēti Dać wam taką Łacinę/ aż by wam řzło wpiēti. *KochSat* C2v (3); *Delitescere et se aperire contraria, vix tandem delitui*, Ledwem vleżał/ Máluczkom nie był wřłpiegowan. *Mącz* 185a; *Nec multum abfuit quin caderet*, Máluczko nie padł/ nie dáleko od tego było yř trochę nie padł. *Mącz* 429c (9); *OrzQuin* B3v (5); *Prot* A3v (2); *SarnUzn* B3v; *SienLek* 4 (2); *LeovPrzep* B3v (2); A máło prawie nie w ręcz walczą s tym Báránkiem řwoim řwiēty. *RejAp* 145 (17); *GórnDworz* B7 (25); *GrzepGeom* M2; *HistRzym* 80; Gdyż im tho było z dawná obiecano á zářlubiono/ y [...] opowiedzyano/ ieden tylko iż pálcem nie vkazano. *RejPos* 195v (54); *BielSat* B4v; *HistLan* D3 (4); *KuczbKat* 100; Sióřtrę moię wzięto/ Kęs chłopá nie řcięto. *RejZwierc* 239; Vpierzy fie chłop by paw/ dobrze iż nie wzłēci *RejZwierc* 244; Teraz pány zwiłkáli řami fie popletli/ A ledwe s taką řpráwą iže fie nie wřciekli. *RejZwierc* 249 (90); *BielSpr* 60v; *WujJud* 11v (4); *WujJudConf* 1v; *RejPosWstaw* [21³] (4); *BudBib* b (5); *MycPrz II* A2v; *Strum* A3 (3); *WierKróc* A4; *BiałKaz I*; *BudNT przedm* b7v (4); *CzechRozm* A7 (16); *PaprPan* B3 (14); *KarnNap ktv* (2); *ModrzBaz* 6v (20); *SkarJedn* 96 (2); *KochOdpr* B (3); *Oczko* 2 (4); *KochPs* 11 (2); *SkarŻyw* A4v (20); Wřzytki ludzkіe řráfunki vmiēřz wykorzenić/ A człowieká tylko nie w Anyoła odmiēnić *KochTr* 9

(4); *StryjKron* 100 (7); *CzechEp* 14 (17); *CzechEpPOrz* *4 (2); *NiemObr* 4 (10); Pot przez mię biie/ drzę wżytęk/ y błądnę/ Tylko że martwy przed tobą nie pádnę. *KochFr* 80 (3); *KlonŻal* B3v (2); *KochMuza* 27; *KochPhaen* 14; *ReszPrz* 42 (5); *ReszHoz* 115; *WerGość* 241 (4); *WisznTr* 11; *BielSen* 14; *KochPieś* 14 (3); *KochTarn* 76; *PudłFr* 38 (2); *BielRozm* 14; *GórnRozm* C4v (5); *KochWr* 39; *PaprUp* F4v (6); *ActReg* 71 (9); *GostGosp* 88; *GostGospSieb* +3 (2); *GrochKal* 12 (3); *Phil* K4 (2); *KochCz* A2v; *KochPij* C4; *KochFrag* 15 (2); *OrzJan* 9 (6); *WyprPl* A2v; *RybGęśli* Cv (2); *WujNT kt* (24); *JanNKar* Cv (2); *JanNKarKoch* F3 (2); *SarnStat* 1264; *SiebRozmyśl* F3v; *WitosłLut* A3v; *KlonKr* E3v; *KmitaSpit* C; *PowodPr* 14 (9); *SkarKaz* 3a (3); *CiekPotr* 13 (2); *CzahTr* B4v (4); *GosłCast* 4 (6); Gdyżechmy fie go wżyftkie/ dofyc náużywały/ Y dla fregości iego/ záledwie nie mdłály. *PaxLiz* C3 (5); *SkarKazSej* 685b (2); *SkorWinsz* A3v; *KlonWor* 8 (2); *ZbylPrzyg* B3v.

»bodaj(by a. i) (...) nie« = *może (nawet), chyba (nawet), kto wie czy nie, raczej* [uwydatnia treść jednej z części zdania, np. *bodaj nie lepiej x = może, chyba itp. to x*] (5): Czemułz my ye zá odłfczepyęńce mamy? (–) Nye bez przyczyny. (–) Bodayby oni do nas fluffnięłfey przyczyny nye myeli/ myeć nas zá odłfczepyęńce. *KromRozm III* L4v; *GórnDworz* H6; boday nie łepiey [!] zábić Szłáchćicá/ niż go poimąć podług wálzego práwá *GórnRozm* Hv; *ActReg* 48; Ktemu boday nie połowicę požytkow w Rzeczyp. náłzey ludźie fkąd inąd procz rol biorą *GrabPospR* L3.

*** *Bez wystarczającego kontekstu, dubia, błędy, anakoluty* (33) : *BierRaj* 23v; nie dziw iją fie w ten czas iey ferce nierozłiadło. *OpecŻyw* 133v; *ConPiotr* 35; é nie/ wié/ złé/ dobré *MurzOrt* Bv; *Diar* 30 (2); *GliczKsiąż* E4v (2); *KrowObr* Qq4 (2); *KwiatKsiąż* G3; Nunquid hic vides quod tibi doleat, Izali tu nie widziłz co by cie nie mierziało. *Mącz* 254d (2); *RejAp* 180; gdyż Pańłki dekret nigdy nieomyłny nie iełt *RejZwierc* 69v (3); *RejPosWstaw* 44; *BudBib Ier* 15/11; *Oczko* 2 (3); gdy wżytkę w nim w Duchu S. zgodę zpowłzechnią náuką nie kościoła ś. náłał: vczynił go Biłkupem *SkarŻyw* 517 (2); *CzechEp* 22 (2); *NiemObr* 72; *SkarJedn* 165; *PaprUp* F3; *ActReg* 18; *OrzJan* 10; *SarnStat* 1099 (2).

Cf **NIE**– (hasła zaprzeczone)

RS (i AŻ, MM, MP, KW, ZCH, ZZa)